

Uz sākumlapu > Ģimenes lietas un mantojums > Uzturēšanas līdzekļi ģimenes locekļiem

Uzturēšanas līdzekļi ģimenes locekļiem

Ja vēlaties pieprasīt uzturēšanas līdzekļus, piemēram, prasot vienam no vecākiem, kas nedzīvo kopā ar bērnu, maksāt ikmēneša uzturēšanas līdzekļus bērnam, ES tiesību akti ļauj jums vērsties jūsu dzīvesvietas valsts tiesā, kura nosaka to, vai attiecīgajai personai ir jāmaksā uzturēšanas līdzekļi, un aprēķina alimentu apjomu. Šādu spriedumu bez grūtībām atzīs citās Eiropas Savienības dalībvalstīs.

Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.

Jauni noteikumi sākot ar 2011. gada jūniju

Sākot ar 2011. gada 18. jūniju uzturēšanas saistību lietām ir piemērojami jauni noteikumi. Tie joprojām nodrošina uzturēšanas līdzekļu prasītāja tiesisko aizsardzību, atļaujot viņam/viņai iesūdzēt parādnieku savas valsts tiesā. Turklāt lielākajā daļā gadījumu tiesību aktus, ko piemēro uzturēšanas pienākumiem, nosaka 2007. gada [Hāgas protokols](#), un visi spriedumi par uzturēšanas saistībām, ko pasludinājušas dalībvalstu tiesas, brīvi aprit Eiropas Savienībā un tos var izpildīt visās pārējās dalībvalstīs bez papildu formalitātēm. Visbeidzot, uzturēšanas līdzekļu prasītāji un parādnieki var izmantot administratīvo palīdzību, ko piedāvā dalībvalstīs.

Jaunie noteikumi ir piemērojami visās 27 dalībvalstīs, arī Dānijā – saskaņā ar Eiropas Kopienas un Dānijas Karalistes 2005. gada 19. oktobra Nolīgumu par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās. Tomēr Dānija nepiemēro dažus noteikumus, jo īpaši noteikumus par piemērojamiem tiesību aktiem un par sadarbību starp centrālajām iestādēm.

Regula arī paredz, ka attiecībā uz procedūram uzturēšanas saistību jomā par tiesām var tikt uzskatītas administratīvās iestādes. Skatiet šo iestāžu sarakstu

te [PDF](#) (259 Kb) [lv](#)

Konvencija par uzturēšanas līdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu un **Protokols** par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem var palīdzēt atgūt uzturēšanas līdzekļus valstīs ārpus Eiropas Savienības, kas ir šo starptautisko tiesību aktu līgumslēdzējas puses, gadījumos, ja pienākums maksāt uzturēšanas līdzekļus vai tiesības tādus saņemt ir personai, kas dzīvo valstī, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts. Konvencija attiecībā uz ES un trešām valstīm, kas ir šīs konvencijas līgumslēdzējas puses, ir stājusies spēkā kopš 2014. gada 1. augusta.

Neobligāta standarta veidlapa paziņojumam par kavētiem uzturēšanas līdzekļu maksājumiem

Lai atvieglotu Uzturēšanas saistību regulas praktisko īstenošanu un pilsoņu tiesību efektīvu īstenošanu visā Eiropas Savienībā, [Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls](#) civillietās un komercietās ir izstrādājis neobligātu standarta veidlapu paziņojumiem par kavētiem uzturēšanas līdzekļu maksājumiem.

Šī neobligātā veidlapa ir izstrādāta ar nolūku atvieglot kavēto uzturēšanas līdzekļu maksājumu atgūšanu, un ir pieejama 23 valodās. Veidlapai ir pievienotas

praktiskas norādes par tās aizpildīšanu. Veidlapa ir pieejama šādā formātā: [PDF](#) (1093 Kb) [lv](#) un [XLS](#) (416 Kb) [lv](#).

Lapa atjaunināta: 05/01/2021

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdz skatīt juridiskajā paziņojumā.

Uztura prasības - Beļģija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturēšanas līdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturēšanas līdzekļi citai personai?

"Uzturēšanas saistības" var definēt kā saistības, kas ar likumu uzliktas kādai personai, lai tā citu personu, kurai ir attiecīga vajadzība un kuru ar viņu saista "noteiktas ģimenes" saites, apgādātu ar dzīvei nepieciešamajiem līdzekļiem. "Uzturēšanas līdzekļi" ietver ne tikai pārtiku, bet arī visu dzīvei nepieciešamo, tostarp uzturu, apģērbu, mājokli un medicīnisko aprūpi.

Uzturēšanas saistības balstās uz radniecības vai laulības saitēm, vai arī uz tās aizstājošām saistībām, kad šīs saites tiek pārrautas. Tās pastāv starp noteiktiem asinsradniekiem un svainiņiem, starp laulātajiem un likumā paredzētā kopdzīvē esošām personām. Tas zināmā mērā balstās uz "solidaritātes" pienākumu, kas dažos gadījumos var būt stiprāk izteikts.

Vecāku saistības attiecībā pret saviem bērniem

Šajā gadījumā pastāv divu veidu uzturēšanas saistības:

plašākas uzturēšanas saistības, saskaņā ar kurām tēvam un mātei atbilstīgi to līdzekļiem ir jānodrošina savu bērnu izmitināšana, uzturēšana, veselība, uzraudzība, izglītība, apmācība un attīstība. Ja bērna izglītība un apmācība nav pabeigta, saistības ir spēkā arī pēc bērna pilngadības sasniegšanas. Tās pastāv, lai kādi arī būtu vecāku rīcībā esošie līdzekļi un bērna vajadzības. Šādā nozīmē tas ir plašāks jēdziens, jo attiecas ne tikai uz bērna iztikas līdzekļiem, bet arī uz viņa izglītību un apmācību, utt. (Civillikuma 203. pants);

uzturēšanas saistības, kas balstās uz radniecības saitēm un ir saistītas ar bērna vajadzībām neatkarīgi no viņa vecuma un vecāku rīcībā esošajiem līdzekļiem (Civillikuma 205., 207. un 208. pants un 353. panta 14. punkts).

Bērnu saistības attiecībā pret saviem vecākiem

Uzturēšanas saistības, kas ir spēkā vecākiem attiecībā pret bērniem, ir abpusējas (Civillikuma 205., 207. un 208. pants un 353. panta 14. punkts). Tātad bērniem jānodrošina uzturēšanas līdzekļi savam tēvam un mātei, ja viņiem rodas tāda vajadzība.

Laulātie

Uzturēšanas saistības starp laulātajiem balstās uz pienākumu palīdzēt un atbalstīt, kā arī uz pienākumu piedalīties ģimenes izdevumu segšanā, ko paredz Civillikums (Civillikuma 213. un 221. pants). Šie pienākumi, kas saistīti ar kopdzīves pienākumu, kurš arī jāievēro laulātajiem, ir abpusēji. Ja tie netiek pildīti, tas var būt par pamatu sūdzībai tiesā, lai panāktu to līdzvērtīgu izpildi uzturēšanas līdzekļu vai noteiktu summu piešķiršanas veidā (Civillikuma 213., 221. un 223. pants) — sk. atbildi uz 10. jautājumu.

Šķirtais laulātais attiecībā pret bijušo laulāto

Ir jānodala divu veidu šķiršanās: šķiršanās sakarā ar laulības neatgriezenisku iziršanu vai šķiršanās uz savstarpējas vienošanās pamata:

Laulības šķiršana sakarā ar tās neatgriezenisku iziršanu: ja laulātie nav panākuši vienošanos par uzturēšanas līdzekļu piešķiršanu (Civillikuma 301. panta 1. punkts), tiesa spriedumā par laulības šķiršanu vai turpmākā nolēmumā pēc "trūcīgos apstākļos" nonākušā laulātā lūguma var piespriest, lai otrs laulātais maksā uzturēšanas līdzekļus (Civillikuma 301. panta 2. punkta pirmā daļa).

Tiesa var noraidīt uzturēšanas līdzekļu prasījumu pēc laulības šķiršanas, ja atbildētājs pierāda, ka prasītājs ir izdarījis smagu pārkāpumu, padarot turpmāko kopdzīvi par neiespējamu (Civillikuma 301. panta 2. punkta otrā daļa).

Uzturēdzeskļu summa jebkurā gadījumā nedrīkst pārsniegt vienu trešdaļu no tā laulātā ienākumiem, kuram ir pienākums maksāt uzturēdzeskļus (Civillikuma 301. panta 3. punkta trešā daļa).

Laulības šķiršana uz savstarpējas vienošanās pamata: laulātajiem nav obligāti jāvienojas par uzturēdzeskļu piešķiršanu otram laulātajam tiesvedības laikā un /vai pēc laulības šķiršanas. Ja laulātie tā nolemj, viņi var brīvi noteikt uzturēdzeskļu summu, maksājumu kārtību un izpildi, kā arī uzturēdzeskļu indeksāciju un jebkādas iemeslus to grozīšanai (Tiesu kodeksa 1288. panta 4. punkta pirmā daļa). Ja vien puses skaidri nevienojas par pretējo, tiesa pēc vienas puses lūguma var palielināt, samazināt vai atcelt vienošanās ceļā noteiktos uzturēdzeskļus pēc sprieduma par laulības šķiršanu (Tiesu kodeksa 1288. panta trešā daļa), ja noteiktā summa vairs nav atbilstoša, ņemot vērā jaunus apstākļus, kas nav atkarīgi no pušu gribas. Uzturēdzeskļus nevar indeksēt, ja vien nav noteikts indeksācijas mehānisms.

Citas saistības. Kādos gadījumos?

Uzturēšanas saistības starp radniekiem taisnā līnijā, gan augšupējiem, gan lejupējiem (vecāki/bērni, bērni/vecāki, kā arī mazbērni/vecvecāki un otrādi — Civillikuma 205. un 207. pants).

Starp svainībā esošiem radniekiem iespējami divi scenāriji:

pārdzīvojušajam laulātajam ar zināmiem ierobežojumiem ir saistības pret mirušā laulātā bērniem, kuriem viņš(-a) nav tēvs vai māte (Civillikuma 203. panta 3. punkts);

znātiem un vedeklām ir saistības pret sievas vecākiem un vīra vecākiem un otrādi. Šīs saistības izbeidzas, ja sievastēvs, vīrastēvs, sievasmāte vai vīramāte stājas laulībā atkārtoti vai ja laulātais (kurš rada svainību) un bērni, kuri dzimuši šajā savienībā, ir miruši (Civillikuma 206. un 207. pants).

No mirušā laulātā mantojuma noteiktos apstākļos izmaksājami uzturēdzeskļi pārdzīvojušajam laulātajam un nelaiķa augšupējiem radniekiem (Civillikuma 205. a) pants).

Bērns, kura paternitāte nav noteikta, var pieprasīt no vīrieša, kuram ir bijušas attiecības ar viņa māti likumā paredzētā ieņemšanas perioda laikā, uzturēdzeskļus sevis uzturēšanai, savai izglītībai un apmācībai (Civillikuma 336. pants).

Ja saskaņā starp likumā paredzētā kopdzīvē esošām personām ir nopietni iedragāta, viena no pusēm var prasīt tiesai uzturēdzeskļus to pagaidu pasākumu ietvaros, ko tiesa var noteikt. Tas pats attiecas uz gadījumu, kad tiek izbeigta likumā paredzētā kopdzīve, saskaņā ar pagaidu pasākumiem (Civillikuma 1479. pants).

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturēdzeskļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Parasti uzturēšanas saistības izbeidzas, kad bērns sasniedz pilngadību un kļūst rīcībspējīgs. Tomēr tās var saglabāties, ja bērna izglītība un apmācība nav pabeigta (Civillikuma 203. un 336. pants).

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturēdzeskļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Parādnieks var labprātīgi apmaksāt kreditora vajadzības. Pretējā gadījumā, ja pastāv strīds vai domstarpības vai maksāšana tiek pārtraukta, nepieciešama tiesvedība.

Ja laulība tiek šķirta sakarā ar tās neatgriezenisku iziršanu, šķiršanās lietu tiesai var papildus iesniegt uzturēdzeskļu prasījumu pēc laulības šķiršanas, vai nu ierosinot tiesvedību, vai iesniedzot dokumentus izskatīšanai (Tiesu kodeksa 1254. panta 1. punkta piektā daļa un 1254. panta 5. punkts).

Ārpus laulības šķiršanas procesa uzturēdzeskļu prasījumus izskata un izlemj miertiesnesis (Tiesu kodeksa 591. panta 7. punkts), izņemot tiesvedības, kurās pieprasa uzturēdzeskļus, nedeklarējot radniecību. Skatīt atbildi uz 5. jautājumu.

Sākot ar 2014. gada 1. septembri, neskarot ar sociālās integrācijas ieņēmumiem saistītās uzturēšanas saistības, visi ar uzturēšanās saistībām saistītie prasījumi ietilpst ģimenes lietu tiesas jurisdikcijā (Tiesu kodeksa 572.a) panta 7. punkts), tostarp tiesvedības par uzturēdzeskļu pieprasīšanu, nedeklarējot radniecību.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Tās personas prasība, kurai ir tiesības saņemt uzturēdzeskļus, ir personīga (skatīt jo īpaši Civillikuma 337. pantu). Prasību tiesai iesniedz prasītājs personīgi vai viņa advokāts (skatīt jo īpaši Tiesu kodeksa 1253.b), 1254. un 1320. pantu).

Ja viņš ir tiesīb- un rīcībnespējīgs, viņa vārdā darbojas viņa likumīgais pārstāvis (tēvs, māte, aizbildnis, likumiskais pārstāvis utt.).

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Miertiesnesim ir vispārēja kompetence attiecībā uz strīdiem uzturēdzeskļu jomā (Tiesu kodeksa 591. panta 7. punkts), taču pastāv arī izņēmumi. Šādā gadījumā prasība jāierosina prasītāja domicila tiesā, izņemot gadījumus, kad tiek iesniegts iesniegums par uzturēdzeskļu samazināšanu vai atcelšanu (Tiesu kodeksa 626. pants).

Prasība, ko ceļ bērns pret personu, kurai bijušas attiecības ar viņa māti likumīgā ieņemšanas perioda laikā (Civillikuma 336. pants), ir ģimenes tiesas priekšsēdētāja kompetencē (Civillikuma 338. pants).

Izņemot steidzamus un pagaidu pasākumus, strīdi par aizgādības tiesībām ietilpst jaunatnes tiesas jurisdikcijā (Civillikuma 387. pants), kas noteikta pēc vecāku, aizbildņu vai to personu dzīvesvietas, kurām ir aizgādība pār bērnu (44. pants 1965. gada 8. aprīļa Likumā par jauniešu aizsardzību, nepilngadīgo likuma pārkāpēju uzraudzību un pārkāpuma rezultātā nodarītā kaitējuma novēršanu).

Ja starp laulātajiem pirms laulības šķiršanas procesa pastāv konflikts, prasījumus iesniedz miertiesnesim (Tiesu kodeksa 594. panta 19. punkts), kas noteikts pēc laulāto pēdējās kopīgās dzīvesvietas (Tiesu kodeksa 628. panta 2. punkts).

Tiklīdz tiek iesniegts pieteikums laulības šķiršanai sakarā ar tās iziršanu, lieta ir ģimenes tiesas priekšsēdētāja kompetencē (Tiesu kodeksa 1280. pants) līdz laulības šķiršanai. Tomēr pušu vienošanos uzturēšanas saistību jautājumā apstiprina tā tiesa, kas izskata lietu pēc būtības (Tiesu kodeksa 1256. panta pirmā daļa).

Pēc galīgā sprieduma par laulības šķiršanu lieta ir miertiesneša un ģimenes tiesas kompetencē. Ģimenes tiesas priekšsēdētājs saglabā kompetenci attiecībā uz pagaidu rīkojumu izdošanu neatliekamai lietu gadījumā (Tiesu kodeksa 584. pants).

Kopš 2014. gada 1. septembra, neskarot ar sociālās integrācijas ieņēmumiem saistītās uzturēšanas saistības, visi ar uzturēšanas saistībām saistītie prasījumi ietilpst ģimenes lietu tiesas kompetencē (Tiesu kodeksa 572.a) panta 7. punkts).

Kopš 2014. gada 1. septembra prasījumus starp personām, kas ir (vai bija) precētas, vai starp likumā paredzētā kopdzīvē esošām (bijušām) personām un uzturēšanas saistību prasījumus, kas attiecas uz abu pušu bērniem vai bērniem, kuriem ir noteikta radniecība tikai ar vienu no vecākiem, parasti iesniedz tiesai, kas jau izskata kādu prasību (Tiesu kodeksa 629.a) panta 1. punkts). Prasījumus, kas attiecas uz uzturēšanas saistībām pret nepilngadīgu bērnu, kompetentā tiesa ir tiesa, kas noteikta pēc nepilngadīgā bērna domicila (vai, ja tāda nav, viņa pastāvīgās dzīvesvietas). Ja pusēm ir vairāki bērni, pirmajai iesaistītajai tiesai ir jurisdikcija visos prasījumos (Tiesu kodeksa 629.a) panta 2. punkts).

Ja uzturēšanas saistības attiecas uz citiem uzturēšanas kreditoriem, lieta ierosina tiesā, kas noteikta pēc atbildētāja domicila vai laulāto pēdējās kopīgās dzīvesvietas vai kopīgā mājokļa (Tiesu kodeksa 629.a) panta 4. punkts).

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Skatīt atbildi uz 4. jautājumu. Atkarībā no celtās prasības prasību iesniedz ar tiesu izpildītāja izsaukumu uz tiesu vai ar pieteikumu. Advokāta iesaistīšanās nav obligāta.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Par tiesas procesu ir jāmaksā. Nav iespējams noteikt gaidāmo izdevumu kopējo summu; tā būs atkarīga no celtās prasības, tiesas izdevumiem un aizstāvības izdevumiem, ja iesaistās advokāts. Attiecībā uz atbrīvojumu no tiesāšanās izdevumu segšanas piemēro parastos noteikumus (skatīt "Juridiskā palīdzība — Beļģija").

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā — kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Palīdzības veids

Palīdzību sniedz uzturlīdzekļu veidā. Dažos gadījumos šos uzturlīdzekļus var kapitalizēt (Civillikuma 301. panta 8. punkts). Izņēmuma gadījumos to var samaksāt natūrā (Civillikuma 210. pants).

Palīdzības novērtēšana un indeksācija

Atskaites tabula nepastāv. Uzturlīdzekļi tiek piešķirti proporcionāli prasītāja vajadzībām un uzturlīdzekļu maksātāja finansiālajam stāvoklim (Civillikuma 208. un 209. pants).

Tēvam un mātei uzliktās uzturēšanas saistības (Civillikuma 203. pants) ir noteiktas proporcionāli viņu iespējām, un tām jāsedz bērnu izmitināšana, uzturēšana, veselības aprūpe, uzraudzība, izglītība, apmācība un attīstība (līdz izglītība un apmācība ir pabeigtas). Šie uzturlīdzekļi ir noteikti kā vienotas likmes ikmēneša summa, kas tiek maksāta vecākam ar aizgādības tiesībām.

Gan tēvs, gan māte var darboties savā vārdā, lai pieprasītu no otra viņa daļu izmitināšanas, uzturēšanas u. c. izdevumu segšanai (Civillikuma 203.a) panta 2. punkts).

Uzturlīdzekļu summu, kas jāmaksā personai, kurai bijušas attiecības ar bērna māti likumīgā ieņemšanas perioda laikā, nosaka atkarībā no bērna vajadzībām un parādnieka līdzekļiem, iespējām un sociālā stāvokļa (Civillikuma 336., 339. un 203.a) pants).

Tiesību akti skaidri nosaka, ka šķiršanās procesā esošie pāri jebkurā laikā var vienoties par uzturlīdzekļu piešķiršanu, to summu no norunātās summas pārskatīšanas kārtību (Civillikuma 301. panta 1. punkts un Tiesu kodeksa 1256. panta pirmā daļa un 1288. panta 4. punkts). Tomēr tiesa, kas izskata lietu, var atteikt minēto vienošanos apstiprināšanu, ja tās ir acīm redzami pretrunā ar bērnu interesēm (Tiesu kodeksa 1256. panta otrā daļa, 1290. panta otrā un piektā daļa).

Tiesas izlīguma gadījumā tiesai, kas *in concreto* lemj par uzturlīdzekļu summu, ir jāizmanto aprēķināšanas kritēriji un ierobežojumi. Uzturlīdzekļiem būtībā ir jāsedz vismaz saņēmēja "vajadzības" (Civillikuma 301. panta 3. punkta pirmā daļa).

Uzturlīdzekļu summa jebkurā gadījumā nedrīkst pārsniegt vienu trešdaļu no tā laulātā ienākumiem, kuram ir jāmaksā uzturlīdzekļi (Civillikuma 301. panta 3. punkta otrā daļa). Rīkojuma par uzturlīdzekļu piešķiršanu darbības ilgums ir pielīdzināms laulības ilgumam. Izņēmuma gadījumos tiesa var pagarināt rīkojuma par uzturlīdzekļu piešķiršanu darbības ilgumu (Civillikuma 301. panta 4. punkts).

Indeksācija tiek veikta automatiski tajos gadījumos, kad laulības šķiršana notiek sakarā ar tās iziršanu un kad vecāks ir sedzis uzturēšanas izdevumus. Būtībā references indekss ir patērētāju cenas indekss, taču saskaņā ar tiesību aktiem tiesa var piemērot atšķirīgu sistēmu dzīves dārdzības indeksa pielāgošanai (Civillikuma 301. panta 6. punkta pirmā daļa un 203. *quater* panta 1. punkts) un puses var atkāpties no tās pēc vienošanās (Civillikuma 203. *quater* panta 1. punkts).

Saskaņā ar tiesību aktiem uzturlīdzekļus var palielināt, samazināt vai atcelt, ja to pieprasa viena no pusēm, pamatojoties uz vispārēja rakstura apsvērumiem, kas izklāstīti Civillikuma 301. panta 7. punktā un Tiesu kodeksa 1293. panta pirmajā daļā.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļi tiek maksāti kreditoram vai viņa pārstāvim ikmēneša maksājuma veidā. Dažos gadījumos to var arī kapitalizēt (skatīt atbildi uz 8. jautājumu).

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Kreditors, kura rīcībā ir izpildu dokuments, var uzsākt prasījuma tiesību piespiedu izpildi. Ar zināmiem nosacījumiem var apķīlāt uzturlīdzekļu parādnieka, kurš nepilda lēmumu par uzturlīdzekļu maksāšanu, kustamo vai nekustamo īpašumu (Tiesu kodeksa 1494. pants). Var pat izdot parāda piedziņas rīkojumu trešai personai, piemēram, parādnieka darba devējam (Tiesu kodeksa 1539. pants). Turklāt ar zināmiem nosacījumiem uzturlīdzekļu kreditors, kura rīcībā vēl nav izpildu dokumenta, var pieprasīt rīcības ierobežošanas rīkojumu, lai nodrošinātu savas tiesības uz uzturlīdzekļu atgūšanu nākotnē (Tiesu kodeksa 1413. pants).

Tiek īstenots vienkāršots izpildu mehānisms, proti, noteiktu summu deleģēšana, dodot atļauju uzturlīdzekļu kreditoram zināmās robežās tiešā veidā saņemt parādnieka ienākumus vai jebkuru citu summu, kas viņam pienākas no trešās personas. Summu piešķiršanu piemēro likumīgajām uzturēšanas saistībām starp laulātajiem vai bijušajiem laulātajiem (Civillikuma 220. panta 3. punkts, 221., 223. pants un 301. panta 11. punkts un Tiesu kodeksa 1280. pants), bērnu uzturēšanas, izglītības un apmācības pienākumam — arī Civillikuma 203.a) pantā paredzētajām prasībām starp tēvu un māti — un likumīgajām uzturēšanas saistībām starp augšupējiem un lejupējiem radniekiem (Civillikuma 203.b) pants).

Visbeidzot, Kriminālkodeksā ir pants par ģimenes atstāšanu novārtā (Kriminālkodeksa 391.a) pants), kas ļauj uzsākt kriminālvajāšanu pret jebkuru personu, kurai ar tiesas lēmumu piespriests maksāt uzturlīdzekļus, bet kura vairāk nekā divus mēnešus patvaļīgi neveic šos maksājumus.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Civillikuma 2277. pants nosaka, ka uzturlīdzekļu parādam piemēro piecu gadu noilgumu.

Tiesu piespiedtajiem uzturlīdzekļiem piemēro desmit gadu noilgumu (Civillikuma 2262.a) pants).

Tie ir atcelti starp laulātajiem laulības laikā (2253. pants) un tiek pārtraukti, ja tiek izsniegta tiesas pavēste, rīkojums par maksāšanu vai tiek uzlikts arests (2244. un 2248. pants) un ja kreditors iesniedz juridisko argumentāciju un parādnieks veic maksājumu.

Būtībā saskaņā ar 1851. gada 16. decembra Hipotekāro kļu zīmju likuma 7. un 8. pantu parādniekiem ir jāizpilda savas saistības attiecībā uz visiem saviem aktīviem.

Taču saskaņā ar Tiesu kodeksa 1408. pantu no kreditoru prasījumiem atbrīvo atsevišķus personiskā īpašuma priekšmetus, kas nepieciešami parādnieka un viņa ģimenes ikdienas dzīvē, parādnieka profesionālās darbības veikšanai vai parādnieka vai apgādājamo bērnu, kuri dzīvo kopā ar parādnieku, tālākai apmācībai vai studijām.

Saskaņā ar Tiesu kodeksa 1409. panta 1. punktu no piešķiršanas un apķīlāšanas daļēji atbrīvo ienākumus no algota darba un citām darbībām.

Tomēr Tiesu kodeksa 1412. pants paredz, pirmkārt, ka uzturlīdzekļu kreditoram nevar piemērot noteikumus par imunitāti attiecībā uz apķīlāšanu, un, otrkārt, minētajai personai ir absolūta prioritāte pār citiem parādnieka kreditoriem. Savukārt, ja līdzekļu piešķiršanu pieprasa attiecībā uz personu, kuras parādiem jau ir piemērota līdzekļu piešķiršana vai apķīlāšana, tiesa var ņemt vērā parādnieka vispārējo stāvokli un viņa kreditoru vajadzības, jo īpaši attiecībā uz uzturlīdzekļiem, un vienādi sadalīt viņu starpā piešķirtās vai apķīlātās summas (Tiesu kodeksa 1390. pants).

Maksātnešpējīgiem parādnikiem ir tiesības uz parāda kolektīvo dzēšanu (Tiesu kodeksa 1675/2 un turpmākie panti). Šajā saistībā tiesa var nepieciešamības gadījumā pieņemt lēmumu atcelt parādus, tostarp nokavētus uzturlīdzekļu maksājumus, kas tomēr neattiecas uz uzturlīdzekļu parādiem. Apkļūšanu var piemērot, lai nodrošinātu uzturlīdzekļu maksājumu avansā noteiktajā samaksas termiņā (Tiesu kodeksa 1494. panta otrā daļa).

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Ja, neraugoties uz iepriekš izklāstītajiem līdzekļiem, uzturlīdzekļu kreditoriem neizdodas saņemt maksājumu, viņi var vērsties Uzturlīdzekļu pieprasījumu dienestā (*Service des créances alimentaires*) (Valsts Federālajā finanšu dienestā), kas atbild par uzturlīdzekļu avansu piešķiršanu uz vienu vai vairākiem noteiktiem termiņiem un piešķirto avansu, kā arī par uzturlīdzekļu atlikuma un parāda iekasēšanu vai piedziņu no parādnikiem.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Uzturlīdzekļu pieprasījumu dienests var aizstāt parādnieku un pilnībā vai daļēji nomaksāt viņa vietā uzturlīdzekļus. Dienests pieprasa, lai parādnieki vienlaicīgi samaksā gan uzturlīdzekļus, gan to parādus. Parādnieki vai nu maksā dienestam brīvprātīgi, vai arī piedziņu veic piespiedu kārtā. Pēdējā gadījumā rezultātu, protams, nevar garantēt. Tas ir atkarīgs no parādnieka finanšu stāvokļa.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Saskaņā ar Ņujorkas 1956. gada 20. jūnija Konvenciju par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs, Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās un Hāgas 2007. gada 23. novembra Konvenciju par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu par centrālo iestādi ir izraudzīta:

Justīcijas federālais valsts dienests (*Service public fédéral Justice*)

Starptautiskās tiesiskās sadarbības departaments civillietās

(*Service de coopération judiciaire internationale en matière civile*)

Boulevard de Waterloo, 115

1000 Brisele

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Prasītājs vai viņa juridiskais konsultants var sazināties ar minēto departamentu pa pastu, tālruni (+32 (0)2 542 65 11), faksu (+32 (0)2 542 70 06) vai sūtīt e-pasta vēstuli uz aliments@just.fgov.be vai alimentatie@just.fgov.be.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Prasītājiem, kas dzīvo citā valstī, nevis Beļģijā, jāsaazinās ar savas valsts centrālo iestādi, kura atbild par iepriekš minētās konvencijas vai regulas īstenošanu. Prasītāji nevar tieši sazināties ar Beļģijas organizāciju vai iestādi.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Atbilde ir noliedzoša (skatīt iepriekš).

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Kad prasījums ir nosūtīts centrālajai iestādei, tā pārbaudīs parādnieka un/vai viņa aktīvu atrašanos Beļģijā, un attiecīgā gadījumā nodos lietu Juridiskās palīdzības birojam ar attiecīgo teritoriālo jurisdikciju. Ja prasījums par bērna uzturlīdzekļiem ir iesniegts ar centrālās iestādes starpniecību, juridiskā palīdzība tiks sniegta, nepārbaudot saņēmēja ienākumu līmeni. Palīdzība sedz advokāta honorāru un tiesas procesa izmaksas.

Citos gadījumos prasītājiem, kas lūdz juridisko palīdzību, būtu jāvērsas centrālajā iestādē saskaņā ar Direktīvu 2002/8/EK.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Centrālās iestādes galvenais uzdevums ir sniegt informāciju par regulas darbību gan savā sistēmā, gan attiecīgajā valstī. Centrālajās iestādēs rīcībā ir līdzekļi, kas ļauj tai tiešā vai netiešā veidā noskaidrot parādnieka vai kreditora atrašanās vietu un saņemt nepieciešamo informāciju par parādnieka vai kreditora ienākumiem un/vai aktīviem.

Tā cenšas panākt mierizlīgumu saistībā ar tiesvedību, izskatot abu pušu apsvērumus un jo īpaši attiecībā uz prasības iesniedzēju pusi tiesu iestāžu rīkotajā pušu uzklaušanās. Ja nepieciešams, centrālā iestāde nodrošina kontroli, lai sekmētu uzturēšanas nolēmumu nepārtrauktu izpildi.

Centrālā iestāde var palīdzēt ar dokumentāro pierādījumu vākšanu un dokumentu nosūtīšanu un iesniegšanu, sniedzot informāciju par piemērojamām valsts tiesību normām un spēkā esošo starptautisko instrumentu īstenošanas noteikumiem.

Saskaņā ar centrālās iestādes sniegto pilnvarojumu prasītāja pārstāvim Beļģijas tiesās pastāv iespēja veikt nepieciešamos pagaidu pasākumus, lai nodrošinātu sekmīgu risinājumu nenokārtota uzturlīdzekļu prasījuma lietā.

Vajadzības gadījumā centrālā iestāde var sniegt prasījuma iesniedzējai pusei informāciju par procedūrām, kas jāievēro, lai noskaidrotu bērna paternitāti attiecībā uz iespējamo tēvu.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Bulgārija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Uzturēšanas saistības paredz, ka vienam ģimenes loceklim ir jānodrošina iztikas līdzekļi citam ģimenes loceklim. Šīs saistības ir noteiktas ar likumu, proti, tās ir vispārēji piemērojamas, pamatojoties nevis uz pušu vienošanos, bet gan uz tiesību aktiem un noteiktiem kritērijiem. Saistības ir personīgas un beidzas līdz ar tās personas nāvi, kas ir tiesīga pieprasīt uzturīdzekļus.

Personai ir tiesības uz uzturīdzekļiem tikai tad, ja tai ir darbnespēja un trūkst līdzekļu sevī uzturēšanai.

Uzturīdzekļus var pieprasīt persona, kurai ir tiesības tos saņemt, no šādām personām un šādā secībā: laulātais vai bijušais laulātais, bērni, vecāki, mazbērni un mazmazbērni, brāļi un māsas, vecvecāki un augšupēji radnieki. Ja pirmās pakāpes radnieks nespēj nodrošināt uzturīdzekļus, tie jāmaksā nākamās pakāpes radniekam.

Ja personai ir pienākums uzturēt vairākas citas personas, uzturīdzekļus izmaksā šādā secībā (izņemot tālākās pakāpes radniekus): bērniem, laulātajam vai bijušajam laulātajam, vecākiem, mazbērniem un mazmazbērniem, brāļiem un māsām, vecvecākiem un augšupējiem radniekiem.

Laulības šķiršanas gadījumā tiesības uz uzturīdzekļiem ir tam laulātajam, kas nav vainojams laulības šķiršanā.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Vecākiem jāmaksā uzturīdzekļi nepilngadīgajiem bērniem līdz viņu 18 gadu vecumam, neraugoties uz to, vai viņi spēj strādāt un vai viņiem ir līdzekļi sevī uzturēšanai. Ja bērni ir vecāki par 18 gadiem, vecākiem ir jāmaksā uzturīdzekļi, ja bērni nespēj sevi uzturēt no saviem ienākumiem vai no sava īpašuma, ja viņi regulāri apmeklē vidusskolu (līdz 20 gadu vecumam), koledžu vai universitāti (līdz 25 gadu vecumam), taču tikai tad, ja uzturīdzekļu maksājums nerada vecākiem īpašu apgrūtinājumu.

Uzturīdzekļus izmaksā pilngadīgai personai tikai tad, ja tai ir darbnespēja un tā nevar iztikēt no sava īpašuma.

Uzturīdzekļi bijušajam laulātajam jāmaksā ilgākais trīs gadus no laulības izbeigšanās, ja vien puses nevienojas par ilgāku periodu, un šīs saistības izbeidzas, ja uzturīdzekļu saņēmējs stājas laulībā atkārtoti. Tiesa var pagarināt šo periodu, ja uzturīdzekļu saņēmējs atrodas īpaši apgrūtinātā situācijā un uzturīdzekļu maksātājs var maksāt uzturīdzekļus bez īpašām grūtībām.

Katra persona var pieprasīt uzturīdzekļus ne tikai ar tiešu piemērojamību, bet arī ar atpakaļejošu datumu par periodu, kas nepārsniedz vienu gadu pirms pieteikuma iesniegšanas.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Uzturīdzekļu prasījumus iesniedz tiesā neatkarīgi no to būtības, uzturīdzekļu summas, uzturīdzekļu prasītāja un personas, no kuras pieprasa uzturīdzekļus. Jurisdikcija ir rajona tiesai (rayonen sad). Ģeogrāfiskā jurisdikcija ir prasītāja vai atbildētāja dzīvesvietas tiesai; tiesas izvēle ir prasītāja ziņā. Atbilstīgi pieteikumam procedūra notiek saskaņā ar Civilprocesa kodeksu. Atsevišķu pieteikumu par uzturīdzekļu piešķiršanu izskata paātrinātā procedūrā, t. i., tsākā laikā posmā.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bēma vārdā?

Uzturīdzekļu prasījumus attiecībā uz nepilngadīgu personu iesniedz vecāks, kas īsteno aizgādības tiesības, vai aizbildnis.

Uzturīdzekļu prasījumus attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem vecumā no 14 līdz 18 gadiem iesniedz pats bērns ar aizbildņa vai tā vecāka ziņu un piekrišanu, kam ir aizgādības tiesības.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Starptautiskā piekritība

Tiesu ar starptautisku jurisdikciju nosaka saskaņā ar noteikumiem, kas attiecināti uz Starptautisko privāttiesību kodeksu (*KMChP*), divpusējos starptautiskos līgumos vai Padomes Regulā (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās.

Saskaņā ar Starptautisko privāttiesību kodeksu, ja pieteikumu par uzturīdzekļu piešķiršanu iesniedz laulību lietā, t. i., kā daļu no laulības šķiršanas pieteikuma, Bulgārijas tiesām ir jurisdikcija pār uzturīdzekļu pieteikumiem un laulību pieteikumiem, ja viens no laulātajiem ir Bulgārijas valstspiederīgais vai pastāvīgais iedzīvotājs. Lietas, kas attiecas uz bijušā laulātā uzturēšanu, izskata tiesas ar jurisdikciju pār laulības šķiršanas pieteikumiem. Bulgārijas tiesām ir jurisdikcija pār uzturīdzekļu lietām, ja atbildētājs ir Bulgārijas pastāvīgais iedzīvotājs, ja prasītājs ir Bulgārijas valstspiederīgais vai pastāvīgais iedzīvotājs. Iepriekš minētajos gadījumos piemēro Bulgārijas tiesību aktus saskaņā ar turpmāko izklāstu 18., 19. un 20. jautājumā.

Ja tiek noteikts, ka Bulgārijas tiesai ir starptautiska jurisdikcija, rajona tiesai ir valsts jurisdikcija. Ģeogrāfiskā jurisdikcija ir prasītāja vai atbildētāja dzīvesvietas tiesai; tiesas izvēle ir prasītāja ziņā.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Uzturīdzekļu prasījumus iesniedz tiesā neatkarīgi no to būtības, uzturīdzekļu summas, uzturīdzekļu prasītāja un personas, no kuras pieprasa uzturīdzekļus. Advokāta iesaistīšana nav obligāta.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Prasījumi uzturīdzekļu lietās ir atbrīvoti no valsts nodevām. Tiesa, kas izskata uzturīdzekļu prasījumu, piespriež atbildētājam samaksāt valsts nodevas un izdevumus, kas radušies prasītājam tiesvedības laikā.

Valsts nodevas piemēro tikai tajos gadījumos, ja prasītājs ir fiziska persona, no kuras pienākas uzturīdzekļi un kura pieprasa uzturīdzekļu summas samazinājumu.

Tiesiskā pārstāvība uzturīdzekļu lietās nav nepieciešama.

Lietā iesaistītās puses var saņemt juridisko palīdzību saskaņā ar parastajiem noteikumiem par juridiskās palīdzības sniegšanu. Šie noteikumi ir izklāstīti Likumā par juridisko palīdzību (Zakon za Pravnata Pomosht).

8 Kāda veida uzturīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Uzturīdzekļu summu nosaka, ņemot vērā tās personas vajadzības, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, un tās personas iespējas, kurai uzturīdzekļi jāmaksā. Minimālā uzturīdzekļu summa, kas nepilngadīgam bērnam pienākas no vecākiem, ir vienāda ar ceturtdaļu no Ministru padomes noteiktās minimālās algas (2019. gadā minimālā uzturīdzekļu summa nepilngadīgajam — 140 BGN). Uzturīdzekļu summu nosaka tiesa, ievērojot bērnu vajadzības un vecāku līdzekļus.

Pēc vecāku lūguma tiesa var noteikt uzturlīdzekļu piemaksu, kas paredzēta, lai segtu bērna ārkārtējās vajadzības, nepārsniedzot summu, ko vecāki spēj samaksāt bez īpašām grūtībām. Pēc puses lūguma rīkojumu par uzturlīdzekļu piešķiršanu var grozīt vai atsaukt, ja mainās apstākļi. Visas izmaiņas arī ir veicamas tiesās.

Uzturlīdzekļus izmaksā reizi mēnesī. Par kavētiem maksājumiem ir jāmaksā ar likumu noteiktie procenti.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļus izmaksā personīgi uzturlīdzekļu saņēmējam. Attiecībā uz nepilngadīgiem bērniem vecumā no 14 līdz 18 gadiem uzturlīdzekļus izmaksā bērnam personīgi, taču ar tā vecāka ziņu un piekrišanu, kam ir vecāka tiesības.

Uzturlīdzekļus nepilngadīgiem bērniem, kas ir jaunāki par 14 gadiem, izmaksā ar aizbildņa vai tā vecāka starpniecību, kam ir vecāka tiesības.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Uzturlīdzekļus izmaksā reizi mēnesī. Par kavētiem maksājumiem ir jāmaksā ar likumu noteiktie procenti.

Tiesas nolēmumiem, kas ir stājušies spēkā, piemēro izpildi saskaņā ar Civilprocesa kodeksā (Grazhdanski Protsestualen Kodeks) paredzētajiem nosacījumiem un procedūrām.

Uzturlīdzekļu nemaksāšana ir noziedzīgs nodarījums tajos gadījumos, kas paredzēti Kriminālkodeksa (*Nakazatelen kodeks*) 183. pantā.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Izpildi veic valsts vai privāts tiesas izpildītājs pēc uzturlīdzekļu kreditora izvēles.

Valsts tiesu izpildītāji strādā rajona tiesas (rayonen sad) izpildes nodaļā, un to darbības joma ietilpst tiesas ģeogrāfiskajā jurisdikcijā.

Privātie tiesu izpildītāji darbojas attiecīgās provinces tiesas (okrazhen sad) ģeogrāfiskajā jurisdikcijā.

Saskaņā ar Ģimenes kodeksa 149. pantu ilgākais periods, par kuru var prasīt uzturlīdzekļus ar atpakaļejošu datumu, ir viens gads pirms pieteikuma iesniegšanas. Tiklīdz uzturēšanas saistību esība un summa ir noteikta ar tiesas nolēmumu, minētās saistības būs spēkā, līdz tās tiks izbeigtas saskaņā ar vispārējiem noteikumiem, kas piemērojami noilguma gadījumā, proti, Saistību un līgumu likuma (*Zakon za zadalzhenyata i dogovorite*) 110.–120. pantu. Skatīt sadaļu "Spriedumu izpilde".

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Likums par bērnu aizsardzību (Zakon za Zakrila na Deteto) paredz vairākus aizsardzības pasākumus, tostarp bērnu un vecāku informēšanu par viņu tiesībām un pienākumiem un valsts juridiskās palīdzības nodrošināšanu. Saskaņā ar Likuma par bērnu aizsardzību 15. pantu bērniem ir tiesības uz juridisko palīdzību un pārsūdzību visās tiesvedībās, kas skar viņu tiesības vai intereses. Juridisko palīdzību nodrošina Valsts Juridiskās palīdzības birojs.

Advokatūras likums (Zakon za Advokaturata) skaidri nosaka, ka Bulgārijas vai ES advokāts var sniegt bezmaksas juridisko palīdzību un atbalstu personām, kurām ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus. Šādā gadījumā, ja pretējai pusei ir piespriests segt tiesvedības izdevumus, advokāts var prasīt tiesas noteikto advokāta atlīdzību.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Ja piespiedu izpildes procesā tiek noteikts, ka fiziskai personai, no kuras pienākas uzturlīdzekļi, nav ienākumu un īpašuma, piešķirtos uzturlīdzekļus minētās personas vārdā maksā valsts saskaņā ar nosacījumiem un procedūru, kas paredzēti Ministru padomes izdotajā regulējumā. Šādā gadījumā valsts maksā tiesas nolēmumā noteikto uzturlīdzekļu summu, kas nepārsniedz maksimālo summu, kas katru gadu paredzēta Bulgārijas Republikas Valsts budžeta likumā (*Zakon za darzhavniya byudzhet na Republika Balgaria*).

Saskaņā ar sociālās palīdzības procedūru valsts rūpējas par trūcīgiem cilvēkiem, ja nav tādas personas, kas ir atbildīga saskaņā ar tiesību aktiem vai kas spēj nodrošināt uzturlīdzekļus.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Jā, saskaņā ar procedūru, kas noteikta Padome Regulā (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās. Bulgārijas Republika turklāt ir līgumslēdzēja puse vairākos savstarpējās juridiskās palīdzības nolīgumos ar valstīm, no kurām dažas nav ES dalībvalstis. Tieslietu ministrija ir centrālā iestāde atbilstīgi minētajiem nolīgumiem, un šādā statusā nodrošina atbalstu saistībā ar pilsoņu iesniegumiem.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Tieslietu ministrijas, kas ir centrālā iestāde, kontaktinformācija:

Tieslietu ministrija

Ul. Slavyanska 1

1040 Sofia

Bulgaria

Tālrunis: (+359 2) 92 37 555

Fakss: (+359 2) 987 0098

Kontaktpersona:

[✉ E_Gyurova@justice.government.bg](mailto:E_Gyurova@justice.government.bg)

[✉ M_Parvanova@justice.government.bg](mailto:M_Parvanova@justice.government.bg)

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Jā, saskaņā ar procedūru, kas noteikta Padome Regulā (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās. Ja iesniedzējs atrodas valstī, ar kuru Bulgārijas Republika ir noslēgusi savstarpējās juridiskās palīdzības nolīgumu, pieteikuma iesniedzējs var lūgt palīdzību Tieslietu ministrijai kā centrālajai iestādei atbilstīgi minētajam nolīgumam.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Saskaņā ar procedūru, kas noteikta Padomes Regulā (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās, vai saskaņā ar procedūru, kas noteikta attiecīgajā savstarpējās juridiskās palīdzības nolīgumā.

Skatīt iepriekš tekstā Tieslietu ministrijas kā centrālās iestādes kontaktinformāciju.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā, Bulgārijas Republikai ir saistošs Hāgas 2007. gada protokols.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Atbildi skatīt iepriekš tekstā.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Piemērojamie noteikumi ir ietverti Padomes Regulā (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās un Civilprocesa kodeksa 627.a)–627.c) pantā (spēkā kopš 2011. gada 18. jūnija).

Ja nolēmums ir pieņemts dalībvalstī, kurai ir saistošs Hāgas 2007. gada protokols, iesniegums par nolēmuma izpildi, pamatojoties uz Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 20. pantā minētajiem dokumentiem, jāiesniedz parādnieka pastāvīgās dzīvesvietas vai saistību izpildes vietas provinces tiesā. Dekrētu par izpildes atteikumu vai apturēšanu Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 41. panta nozīmē izdod provinces tiesa.

Iesniegumu par nolēmuma vai cita tāda akta izpildes pasludināšanu, kas ir izdots kādā no ES dalībvalstīm, kurai nav saistošs Hāgas 2007. gada protokols, iesniedz parādnieka pastāvīgās dzīvesvietas vai saistību izpildes vietas provinces tiesā. Nav nepieciešams uzrādīt parādniekam iesnieguma kopiju. Tiesa pārbauda iesniegumu slēgtā sēdē. Rīkojumā par iesnieguma apmierināšanu tiesa nosaka pārsūdzības termiņu saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 32. panta 5. punktu. Rīkojuma par iesnieguma apmierināšanu pagaidu izpilde nav atļauta. Rīkojumā par iesnieguma apmierināšanu tiesa turklāt pieņem lēmumu par prasīto pagaidu un aizsardzības pasākumu. Rīkojumam prasībā ir tāda pati nozīme kā nolēmumam. Rīkojumu var faktiski un juridiski pārsūdzēt Sofijas Apelācijas tiesā (Sofijski apelativen sad) saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 32. pantā paredzētajiem noteikumiem un procedūram. Sofijas Apelācijas tiesas nolēmumu juridiski var pārsūdzēt Augstākajā kasācijas tiesā.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Ir veiktas personāla skaita un struktūras izmaiņas Bērnu starptautiskās juridiskās aizsardzības un starpvalstu adopcijas direktoratā, kura pienākumus ietilpst to darbību veikšana, kas uzticētas Tieslietu ministrijai kā centrālajai iestādei saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās. Minētajam direktorātam tika uzticētas pilnvaras sadarboties ar Reģionālās attīstības un valsts būvdarbu ministrijas Civilstāvokļa aktu reģistrācijas un administratīvo pakalpojumu ģenerāldirektorātu, Valsts leņģumu dienestu un Valsts Juridiskās palīdzības biroju, izskatot no ES dalībvalstīm saņemtos iesniegumus par uzturēšanas saistībām saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 17/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Čehija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Jēdziens "uzturīdzekļi" ietver visu to, ko viena persona sniedz otrai, lai apmierinātu visas tās likumīgās vajadzības. Uzturēšanas saistību rašanās un pastāvēšanas galvenais priekšnoteikums saskaņā ar Civillikumu ir ģimenes attiecību vai līdzīgu attiecību esamība, pamatojoties uz laulību, bijušo laulību vai radniecību taisnā līnijā, vai uz viendzimuma partneru reģistrētajām vai iepriekš reģistrētajām attiecībām.

Civillikumā ir noteiktas to cilvēku grupas, kurām ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus un kuras ir tiesīgas saņemt uzturīdzekļus.

Uzturīdzekļu saistības starp laulātajiem: tās ir piemērojamas no laulības noslēgšanas līdz tās izbeigšanās brīdim. Laulātajiem ir jāpilda uzturēšanas saistības, lai nodrošinātu abām pusēm vienādu materiālo un kultūras līmeni, pamatojoties uz vīrieša un sievietes līdzvērtīgo statusu laulībā. Uzturēšanas saistības starp laulātajiem ir primāras pār uzturēšanas saistībām starp vecākiem un bērniem.

Alimentī starp šķirtiem laulātajiem: šādas saistības ir piemērojamas, ja viens no šķirtajiem laulātajiem nespēj sevi uzturēt un šī nespēja ir radusies saistībā ar laulību, kā arī, ja alimentus var likumīgi pieprasīt no bijušā laulātā, jo īpaši ņemot vērā šķirtā laulātā vecumu vai veselības stāvokli laulības šķiršanas brīdī vai pārtraucot šķirto laulāto kopīgā bērna aprūpi. Tādas saistības vairs nav piemērojamas, ja laulātais, kurš saņem atbalstu, stājas laulībā vai ir beidzies šķirtajiem laulātajiem noteiktais alimentu izmaksas periods (maksimāli 3 gadi).

Uzturīdzekļu saistības starp vecākiem un bērniem: tās ir piemērojamas no bērna dzimšanas brīža līdz brīdim, kad bērns spēj pats sevi uzturēt vai kad uzturēšanas saistības ir nodotas citai personai (piem., laulības noslēgšanas vai paternitātes noliegšanas gadījumā). Uzturīdzekļu apmērs ir noteikts tā, lai nodrošinātu, ka bērna dzīves līmenis ir būtībā identisks vecāku dzīves līmenim. Arī bērnam ir pienākums nodrošināt vecākiem pienācīgus uzturīdzekļus pēc savām iespējām, taču vecāku dzīves līmenim nav jābūt identiskam ar bērna dzīves līmeni.

Uzturīdzekļu saistības starp leļupējiem un augšupējiem radniekiem: tās ir piemērojamas starp priekštečiem un pēcnācējiem. Vecāku uzturēšanas saistības pret bērniem izslēdz vecvecāku un citu augšupējo radnieku uzturēšanas saistības pret bērniem. Uzturēšanas saistības ir piemērojamas attālākiem radniekiem, ja tās nevar izpildīt tuvāki radnieki.

Atbalsts, ko izmaksā vientuļai mātei uzturēšanas un citu izdevumu segšanai: tiesības uz šādu atbalstu ir bērna mātei, kas nav precējusies ar bērna tēvu. Šādā gadījumā tēvam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus divus gadus pēc bērna piedzimšanas, kā arī atbilstoši kompensēt ar grūtniecību un bērna dzimšanu saistītās izmaksas.

Uzturēšanas saistības reglamentē arī Likums par reģistrētām partnerattiecībām. Tas paredz turpmāk minēto.

Savstarpējas uzturēšanas saistības starp partneriem. Uzturēšanas saistības ir noteiktas, lai nodrošinātu, ka abu partneru materiālais un kultūras līmenis ir būtībā vienāds.

Uzturēšanas saistības pēc partneru kopdzīves izbeigšanās — bijušais partneris, kas nespēj sevi uzturēt, var pieprasīt, lai tā bijušais partneris sniedz atbalstu pietiekamā apmērā, ņemot vērā viņa(-as) iespējas un finanšu stāvokli. Ja vienam no bijušajiem partneriem, kurš nav veicinājis partnerattiecību pilnīgu sabrukšanu, partnerattiecību pārtraukšanas rezultātā tiek nodarīts būtisks kaitējums, viņam(-ai) var piešķirt uzturīdzekļus uz trīs gadiem tādā pašā apmērā kā uzturēšanas saistības, kas būtu piemērojamas gadījumā, ja partnerattiecības netiktu pārtrauktas.

Uzturēšanas saistības, ko personai piemēro, lai tā nodrošinātu atbalstu citai personai, ir paredzētas tiesību aktos, un tās nevar nodot vai aizstāt, kā arī nav iespējams no tām iepriekš atteikties.

Viens no priekšnoteikumiem uzturēšanas saistību noteikšanai, kas ir piemērojams visos gadījumos, kad tiek izpildītas uzturēšanas saistības, ir atbilstība sabiedrības morāles principiem.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Uzturīdzekļus var piešķirt, ja saņēmējs reāli nespēj pats sevi uzturēt. Spēju sevi uzturēt tradicionāli interpretē vienīgi kā spēju pietiekami apmierināt visas savas vajadzības (materiālās, kulturālās u. c.). Ja bērns nespēj sevi uzturēt un ir atkarīgs no uzturīdzekļu maksātāja atbalsta, uzturēšanas saistības nezaudē spēku pat tad, kad viņš sasniedz pieauguša cilvēka vecumu (piem., ja bērns turpina studijas), un izņēmuma gadījumos uzturēšanas saistības var palikt spēkā visu bērna un vecāku dzīves laiku (piem., ja bērns ir pilnībā nespējīgs un nekad nespēs pats sevi uzturēt). Turpretim uzturēšanas saistības var zaudēt spēku pat pirms brīža, kad bērns ir sasniedzis pieauguša cilvēka vecumu, ja viņš spēj pats sevi uzturēt agrāk. Šajā ziņā nepastāv konkrēts vecuma ierobežojums.

Pieauguša cilvēka vecuma sasniegšana ir būtiska attiecībā uz procedūru (piem., tiesa var lemt par nepilngadīga bērna uzturīdzekļiem arī bez iesnieguma, taču uzturīdzekļus pilngadīgiem bērniem tiesa piešķirs, tikai pamatojoties uz iesniegumu).

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Tikai tiesa var lemt par uzturīdzekļiem, pamatojoties uz iesniegumu, taču par uzturīdzekļu piešķiršanu nepilngadīgam bērnam tiesa var lemt arī bez iesnieguma.

Papildus vispārīgām detaļām iesniegumā jānorāda pušu vārds, uzvārds un adrese, jāiekļauj svarīgāko faktu apraksts, jānosauc prasītāja iesniegtie pierādījumi, kā arī skaidri jānorāda, ko prasītājs pieprasa.

Iesniegums jāiesniedz vietējā kompetentajā tiesā. Skatīt atbildi uz 5. jautājumu.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Vecāks, kam ir bērna aizgādības tiesības, var pieteikties bērna vārdā uz uzturīdzekļiem no otra vecāka. Tāpat viņš(-a) var rīkoties bērna vārdā kā aizbildnis vai pilnvarotais. Ja bērns vēl nav sasniedzis tiesībspēju un rīcībspēju, vecāks savā vārdā var iesniegt pieteikumu par uzturīdzekļu piešķiršanu bērnam.

Pieteikumu nevar iesniegt radnieka vārdā, izņemot gadījumus, kad persona nav pilnībā tiesībspējīga un rīcībspējīga un tiesa kā aizbildni ieceļ kādu no personas radniekiem.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Starptautiskā jurisdikcija (tiesības) tiesvedībā par uzturēšanas saistībām ir novērtēta saskaņā ar Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās ("Regula par uzturēšanas saistībām"):

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX:02009R0004-20130701>. Šī regula neskar to starptautisko nolīgumu piemērošanu, kuru līgumslēdzēja puse ir Čehija un kuri attiecas uz gadījumiem, ko reglamentē Regula par uzturēšanas saistībām. Tomēr minētie nolīgumi attiecas tikai uz attiecībām ar trešām valstīm (jo īpaši uz divpusējiem nolīgumiem par juridisko palīdzību, kas noslēgti ar trešām valstīm, vai uz starptautisko Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (Lugāno, 30.10.2007.) attiecībā uz Norvēģiju, Šveici un Īslandi); attiecībās starp Eiropas Savienības dalībvalstīm Regulai par uzturēšanas saistībām ir prioritāte pār starptautiskajiem nolīgumiem.

Čehijā rajonu tiesas pieņem pirmās instances lēmumus tiesvedībās, kas attiecas uz uzturēšanas saistībām.

Jurisdikciju galvenokārt nosaka Regula par uzturēšanas saistībām, kurai ir prioritāte pār Čehijas tiesību aktiem. Saskaņā ar 3. pantu Regulā par uzturēšanas saistībām prasītājs (sūdzētājs), iesniedzot lūgumu, var izvēlēties tiesu pēc:

- atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas vai
- kreditora pastāvīgās dzīvesvietas.

Pretējā gadījumā, pamatojoties uz 3. panta c) un d) punktu Regulā par uzturēšanas saistībām, Čehijā tiesvedību var ierosināt tajā tiesā, kurai ir jurisdikcija tiesvedībā par paternitātes vai vecāku atbildības noteikšanu, ja vien jurisdikcijas pamats nav tikai vienas puses pilsonība.

Saskaņā ar 5. pantu Regulā par uzturēšanas saistībām jurisdikcija var būt arī tiesai, kurā atbildētājs ierodas, ja vien atbildētājs, īstenojot pirmo secīgo likumīgo rīcību, vēlāk neapstrīd tiesas jurisdikciju.

Čehijas tiesiskais regulējums jurisdikcijas noteikšanai, kas piemērojams tikai tādos gadījumos, kad jurisdikcija nav noteikta, pamatojoties uz Regulu par uzturēšanas saistībām (piemēram, ja Čehijas tiesas starptautiskās jurisdikcijas pamatā ir 6. un 7. pants Regulā par uzturēšanas saistībām — papildu jurisdikcija, *forum necessitatis* — vai starptautisks nolīgums ar trešo valsti), ir šāds: tiesvedībās par nepilngadīga bērna uzturīdzekļiem jurisdikcija ir nepilngadīgā bērna vispārējai tiesai, proti, tiesai, kuras rajonā atrodas nepilngadīgā bērna dzīvesvieta, pamatojoties uz vienošanos starp vecākiem, tiesas nolēmumu vai citiem izšķirošiem faktoriem. Citos gadījumos kompetentā tiesa ir atbildētāja vispārējā tiesa. Fiziskas personas vispārējā tiesa ir tā rajona tiesa, kur atrodas atbildētāja dzīvesvieta; ja viņam(-ai) dzīvesvietas nav, kompetentā tiesa ir tā tiesa, kas atrodas viņa(-as) pagaidu uzturēšanās rajonā. Par dzīvesvietu uzskata vietu, kur persona dzīvo un plāno uzturēties pastāvīgi (turklāt iespējams, ka pastāv vairākas šādas vietas, un šādā gadījumā vispārējā tiesa ir visas šīs tiesas). Ja atbildētājam, kas ir Čehijas pilsonis, nav vispārējās tiesas vai arī nav tādas Čehijā, kompetentā tiesa ir tā tiesa, kuras rajonā atradās viņa(-as) pēdējā zināmā dzīvesvieta Čehijā. Īpašuma tiesības pret personu, kurai nav citas kompetentās tiesas Čehijā, var piemērot tiesā, kuras rajonā tai pieder īpašums.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Likums nepieprasa prasītājam būt pārstāvētam. Tomēr prasītājs var pieņemt lēmumu par savu pārstāvību tiesā, pamatojoties uz pilnvaru, kas izsniegta viņa izvēlētajam pārstāvim, piemēram, advokātam.

Fiziskai personai, kas tiesā pastāvīgi ierasties nevar, nepieciešama likumīga pārstāvja vai aizbildņa pārstāvība. Nepilngadīga bērna gadījumā likumīgie pārstāvji ir viņa vecāki.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Tiesvedība vecāku un bērnu savstarpējo uzturēšanas saistību lietās ir pilnībā atbrīvota no tiesas nodevām. Citās tiesvedībās par uzturēšanas saistību noteikšanu, tostarp par uzturīdzekļu palielināšanu, prasītājs ir atbrīvots no tiesas nodevām. Šis atbrīvojums attiecas arī uz piespiedu izpildi jeb uz izpildes panākšanu.

Ja prasītāju pārstāv advokāts, viņam, ja vien nav citas vienošanās, jāmaksā atlīdzība saskaņā ar advokāta tarifu likmi (informāciju par to var lejupielādēt angļu valodā no Čehijas Advokātu asociācijas tīmekļa vietnes: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Ja tas ir pamatoti, ņemot vērā prasītāja sociālo un finanšu stāvokli, un, ja lieta nav patvaļīga vai acīmredzami neveiksmīga tiesību piemērošana vai to ierobežošana, tiesa var iecelt pārstāvi bez maksas vai par samazinātu maksu, ja tas ir nepieciešams prasītāja interešu aizsardzībai; zināmos apstākļos par pārstāvi tiks iecelts advokāts.

8 Kāda veida uzturīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Uzturīdzekļus parasti izmaksā skaidrā naudā — regulāru ikmēneša maksājumu veidā, kas ir jāveic vienu mēnesi uz priekšu (ja vien tiesa nelemj citādi vai kreditors nevienojas citādi ar vecāku, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus), taču tos var piešķirt arī kādā citā veidā, piemēram, nodrošinot mājokli, maksājot natūrā u. c.

Uzturēšanas saistības pret bērnu paredz saistošus nosacījumus vecākam, kam ir [pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, kā arī nosaka mantiskās attiecības un pamatotās bērna vajadzības, kuras galvenokārt ir atkarīgas no bērna vecuma un veselības stāvokļa. Piemērojot uzturēšanas saistības, ir jāņem vērā arī tas, kādā veidā bērns gatavojas savai turpmākajai karjerai, viņa ārpusskolas nodarbības, hobiji utt. Tomēr noteicošais princips ir tāds, ka bērna dzīves līmenim jābūt identiskam ar vecāku dzīves līmeni. Ja personas, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, finanšu stāvoklis to atļauj, par pamatotām bērnu vajadzībām var uzskatīt arī uzkrājumu veidošanu. Nosakot vecāku uzturēšanas saistību piemērošanas jomu, būtiska nozīme ir arī vecākam, kas rūpējas par bērnu, un tam, kādā mērā tiek nodrošināta aprūpe.

Uzturīdzekļi starp laulātajiem tiek piešķirti tādā apmērā, kas nodrošina vienādu materiālo un kultūras līmeni, pamatojoties uz vīrieša un sievietes līdzvērtīgo statusu laulībā.

Uzturēšanas saistības starp šķirti laulātajiem tiek piemērotas tādā gadījumā, ja šķirtais laulātais nespēj sevi uzturēt un šī nespēja ir radusies laulībā vai saistībā ar laulību, kā arī, ja uzturīdzekļus var likumīgi pieprasīt no bijušā laulātā, jo īpaši ņemot vērā šķirtā laulātā vecumu vai veselības stāvokli laulības šķiršanas brīdī vai pārtraucot šķirto laulāto kopīgā bērna aprūpi. Uzturīdzekļus piešķir pieņemamā apmērā. Lemjot par apmēru, ņem vērā laulības ilgumu pirms tās šķiršanas, kā arī tiesību aktos paredzētās prasības.

Uzturīdzekļus mātei grūtniecei piešķir, lai pienācīgā apmērā segtu ar grūtniecību un bērna dzimšanu saistītās izmaksas.

Tiesa noteiks uzturēšanas saistības reģistrētām partnerattiecībām, pamatojoties uz iesniegumu un ņemot vērā prasības attiecībā uz gādāšanu par kopīgu mājsaimniecību. Uzturēšanas saistību apmērs ir noteikts tā, lai nodrošinātu, ka abu partneru materiālais un kultūras līmenis ir būtībā vienāds.

Uzturēšanas saistības viendzimuma partneru kopdzīves izbeigšanās gadījumā var piemērot, pamatojoties uz bijušā partnera iesniegumu, ja viņš(-a) nespēj sevi uzturēt. Viņš(-a) var prasīt no bijušā partnera nodrošināt atbilstošus uzturīdzekļus, ņemot vērā viņa(-as) spējas, iespējas un piederošo īpašumu. Ja puses nepanāk vienošanos, tiesa var piemērot uzturēšanas saistības, pamatojoties uz prasību, ko iesniegusi viena no pusēm. Ja vienam no bijušajiem partneriem, kurš nav veicinājis partnerattiecību pilnīgu sabrukšanu, partnerattiecību pārtraukšanas rezultātā tiek nodarīts būtisks kaitējums, tiesa var piemērot uzturēšanas saistības bijušajam partnerim uz laiku līdz trīs gadiem, sākot no kopdzīves izbeigšanās, tādā pašā apmērā kā uzturēšanas saistības, kas būtu piemērojamas gadījumā, ja kopdzīve nebūtu izbeigusies.

Čehijas tiesību aktos uzturīdzekļi netiek konkretizēti, izmantojot tabulas, procentuālās attiecības utt., un tie neparedz minimālo vai maksimālo uzturīdzekļu apmēru. Pieņemot nolēmumu, tiesa ņems vērā katras konkrētās lietas unikalitāti, piemēram, vairāku uzturēšanas saistību iespējamību, palielinātas izmaksas bērnam ar invaliditāti u. c. Tieslietu ministrija piedāvā tikai sarakstu ar ieteicamajiem apmēriem: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Tiesas nolēmumi par uzturēšanas saistībām tiek pieņemti, ņemot vērā situācijas izmaiņas. Tādēļ tos var grozīt, ja būtiski mainās kreditora vai tās puses situācija, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus.

9 Kā un kam uzturīdzekļi tiks maksāti?

Uzturīdzekļus izmaksā regulāri kārtējo ikmēneša maksājumu veidā, kas vienmēr jāveic vienu mēnesi uz priekšu, ja vien tiesa nav lēmusi citādi vai persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, nevienojas ar kreditoru citādi. Īpašos izņēmuma gadījumos (piem., ja vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, gūst tikai sezonālus ieņēmumus, nodarbojas ar ļoti riskantu uzņēmējdarbību u. c.) tiesa var izdot rīkojumu par naudas summas (noguldījuma) atlikšanu turpmāko uzturīdzekļu segšanai. Tiesa tad veiks turpmākus pasākumus, lai nodrošinātu, ka bērna vajadzībām no šīs summas tiek veikti atsevišķi maksājumi, kas ir līdzvērtīgi ikmēneša uzturīdzekļu maksājumiem. Uzturīdzekļi jāizmaksā vai nu kreditoram, vai personai, kuras aizgādībā ir kreditors.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Saskaņā ar Čehijas tiesību aktiem iesniegumu var iesniegt kompetentajā tiesā tiesībaizsardzības nolūkā vai arī var iesniegt priekšlikumu tiesu izpildītājam par izpildes procesa īstenošanu. Kopumā tiesībaizsardzības vai izpildes process (tostarp informācija par detaļām, kas jānorāda iesniegumā) ir izklāstīts informatīvajā dokumentā ar nosaukumu "Tiesas nolēmumu izpildes procedūras". Konkrēta sīkāka informācija par uzturīdzekļu piedziņu ir izklāstīta dokumenta turpinājumā.

Tiesībaizsardzība

Nepilngadīga bērna vispārējā tiesa (attiecībā uz nepilngadīga bērna vispārējās tiesas definīciju skatīt atbildi uz 5. jautājumu) ir kompetenta regulēt un izpildīt lēmumu par uzturīdzekļu piedziņu par labu nepilngadīgam bērnam. Tās puses vispārējā tiesa, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus (attiecībā uz tās puses vispārējās tiesas definīciju, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, skatīt atbildi uz 5. jautājumu) kompetencē ir lemt par citiem uzturēšanas saistību veidiem, tostarp par uzturīdzekļiem par labu pilngadīgiem bērniem.

Lietās, kad, pamatojoties uz puses iesniegumu, tiek piedzīti uzturīdzekļi nepilngadīga bērna labā, tiesa sniegs palīdzību, nosakot tās personas dzīvesvietu, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus. Tiesa var arī sniegt papildu palīdzību kreditoram pirms rīkojuma par nolēmuma izpildi, piemēram, lūdzot personai, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, sniegt informāciju par to, vai tā saņem algu vai regulārus ienākumus un kas tos izmaksā, vai kurā bankā vai maksājumu iestādē ir personas konti, kā arī norādīt šo kontu numurus, vai pieprasot, lai persona, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, deklarē savus aktīvus. Turklāt tiesa var sniegt palīdzību tādu uzturēšanas saistību veidu gadījumā, kas nav uzturīdzekļi nepilngadīgam bērnam.

Izpildes procedūras

Prasību par izpildes procedūru sākšanu var iesniegt jebkuram Čehijas tiesu izpildītājam. Tiesu izpildītāju saraksts ir pieejams Čehijas Tiesu izpildītāju palātas tīmekļa vietnē: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. Piedzenot uzturīdzekļus par labu nepilngadīgam bērnam, tiesu izpildītājam nav tiesību prasīt no kreditora pietiekamu avansa maksājumu izpildes izmaksu segšanai. Viens no iespējamiem izpildes veidiem lietās, kas attiecas uz uzturīdzekļu piedziņu nepilngadīga bērna labā, ir personas, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, autovadītāja apliecības darbības apturēšana.

Ja uzturēšanas saistības nav izpildītas, papildus iepriekš minētajām uzturīdzekļu piedziņas metodēm var iesniegt arī kriminālpasūdzību, pamatojoties uz aizdomām par kriminālsodāmu darbību saistībā ar izvairīšanos veikt obligātos uzturīdzekļu maksājumus. Attiecībā uz noziegumu, kas saistīts ar izvairīšanos veikt obligātos uzturīdzekļu maksājumus, Kriminālkodeksā noteikts, ka kriminālsodāmu darbību veic persona, kas vai nu tišām, vai nolaidības pēc vairāk nekā četrus mēnešus nav izpildījusi savas saistības uzturēt vai aprūpēt citu personu. Šādā gadījumā var ierosināt krimināllietu jebkurā policijas iecirknī.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Vispārīgu informāciju par tiesībaizsardzības vai izpildes procesu (tostarp informāciju par to, kādam īpašumam var piemērot tiesībaizsardzības vai izpildes procesu, un par pieejamajiem koriģējošajiem pasākumiem) var sameklēt informatīvajā dokumentā ar nosaukumu "Tiesas nolēmumu izpildes procedūras". Saskaņā ar Civilprocesa kodeksu, ja vien tiesības netiek īstenotas noilguma termiņa laikā, tām iestājas noilgums un parādniekam nav saistību veikt maksājumu. Taču, ja parādnieks ir veicis maksājumu pēc noilguma termiņa beigām, viņš nevar pieprasīt kompensāciju par samaksātajām summām.

Tiesības uz uzturlīdzekļiem nav ierobežotas, taču tiesībām uz atkārtotu izpildi var piemērot noilgumu. Noilguma termiņa ilgums parasti ir trīs gadi. Taču, ja tiesības ir tikušas atzītas ar valsts iestādes (piemēram, tiesas) lēmumu, noilgums iestāsies desmit gadus pēc datuma, kad lēmumā tika pieprasīta izpilde. Tiesības uz uzturlīdzekļiem neizbeidzas pēc noteikta termiņa.

Uzturlīdzekļus var piešķirt tikai no datuma, kad sākas tiesvedība.

Taču bērna uzturlīdzekļus var piešķirt arī uz maksimāli trīs gadu periodu pirms šā datuma. Uzturlīdzekļus neprecētai mātei un ar grūtniecību un dzemdībām saistīto izmaksu kompensāciju arī var piešķirt ar atpakaļejošu spēku, taču ne vēlāk kā divus gadus pēc dzemdību datuma.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Pašvaldības iestāžu bērnu sociālās un juridiskās aizsardzības organizācijām, kas atrodas pašvaldībā ar paplašinātām pilnvarām, ir jāsniedz palīdzība personām, kas nepilngadīgu bērnu vārdā iesniedz prasību par uzturlīdzekļu piešķiršanu un piedziņu, tostarp palīdzība ar iesnieguma iesniegšanu.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Šāda iespēja tiesību aktos nav paredzēta.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Kreditors var iesniegt pieteikumu Bērnu starptautiskās juridiskās aizsardzības birojam (<http://www.umpod.cz/>), kas atrodas Brno, lai saņemtu palīdzību uzturlīdzekļu maksājumu piedziņā.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Prasītājs var sazināties ar organizāciju, izmantojot turpmāk norādīto kontaktinformāciju:

Office for International Legal Protection of Children

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Čehija

Tālr.: +420 542 215 522

Fakss: +420 542 212 836

E-pasts: podatelna@umpod.cz

Pirmo reizi sazinoties ar Biroju, pieteikuma iesniedzējam jānorāda pilns vārds, uzvārds un kontaktinformācija (tālrunis vai e-pasts), kā arī tā bērna vārds, uzvārds un dzimšanas datums, uz kuru attiecas jautājums vai prasība.

Ja prasītājs lūdz Birojam palīdzību uzturlīdzekļu piedziņā no ārvalstīm, viņam vispirms ir jāiesniedz Birojam neoficiāls rakstveida lūgums pēc palīdzības, kā arī aizpildīta anketa, ko var lejupielādēt čehu valodā no Biroja tīmekļa vietnes: <http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. Lūgumā jānorāda pamatinformācija par bērnu un personu, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, kā arī galvenie fakti, lai paskaidrotu, kāpēc pieteikuma iesniedzējs lūdz uzturlīdzekļu piedziņu. Lūgumam jāpievieno attiecīgo dokumentu kopijas, jo īpaši tiesas lēmumi, kas nosaka uzturēšanas saistības. Birojs tad izvērtēs, vai konkrētajā gadījumā ir iespējams piedzīt uzturlīdzekļus, un vajadzības gadījumā nosūtīs detalizētas norādes par turpmāko rīcību šajā lietā. Pēc Biroja pieprasījuma jāiesniedz papildu dokumenti. Parasti spriedums, kas nosaka uzturēšanas saistības, ir jāiesniedz kopā ar notariāli apstiprinātu tulkojumu tās valsts valodā, no kuras ir jāpiedzen uzturlīdzekļi, tostarp jāiesniedz rīkojumi par sprieduma galīgo stāšanās spēkā un izpildi. Gadījumos, kad uzturlīdzekļi ir jāpiedzen no Eiropas Savienības dalībvalsts, tiesa sagatavos nolēmuma izrakstu saskaņā ar 56. pantu Regulā par uzturēšanas saistībām. Parasti ir jāiesniedz arī ārvalstīs esošās valsts iestādes pilnvara, kreditora izglītību apliecinošs dokuments, ja viņš(-a) ir vecāks(-a) par 15 gadiem, vai izziņa par dzīvesvietu. Prasītāja dzīvesvietas vietējai tiesai jāpalīdz viņam(-ai) saņemt dokumentu tulkojumus (parasti tā ir tiesa, kas ir pieņēmusi pirmās instances lēmumu attiecīgajā jautājumā). Tiesa vai nu izsniegs aizpildītos dokumentus prasītājam, vai arī nosūtīs tos tieši Birojam. Birojs pārbaudīs saņemtos dokumentus un, ja visas prasības būs ievērotas, iesniegs priekšlikumu ārvalstu tiesai vai nosūtīs lietu kompetentajai ārvalstu iestādei vai organizācijai tiesvedības turpināšanai. Birojs regulāri informēs prasītāju par savām darbībām, kā arī par tiesvedības progresu vai iznākumu.

Ja uzturlīdzekļi tiek piedzīti vai nu juridiskā ceļā, vai ar personas, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, labprātīgām iemaksām ārvalstu partnera kontā, šos maksājumus parasti nosūta uz Biroja kontu reizi mēnesī (administratīvu, grāmatvedības un kvantitatīvu iemeslu dēļ) kopēja pārskaitījuma veidā.

Biroja ekonomikas departaments pārsūta maksājumus kreditoram viena mēneša laikā pēc kreditora pieprasījuma.

Ja kreditors saņem tiešos maksājumus no personas, kurai ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus un kas atrodas ārvalstīs, viņam(-ai) nekavējoties jāinformē Birojs par šādiem maksājumiem. Viņam(-ai) arī jāinformē Birojs par jebkādam izmaiņām, kas varētu skart tiesvedību (adreses maiņa, izmaiņas bērna aprūpē, bērns ir ieguvis izglītību utt.).

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Uzturlīdzekļu prasītājam, kas dzīvo ārvalstīs, būtu jāsaazinās ar attiecīgās valsts kompetento iestādi, kas sazināsies ar Bērnu starptautiskās juridiskās aizsardzības biroju (skatīt iepriekš Biroja kontaktinformāciju).

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Saņemot iesniegumu no citas valsts, Bērnu starptautiskās juridiskās aizsardzības birojs veic turpmāk minētās darbības.

Izskata, vai pieteikums atbilst visām ES regulu un starptautisko nolīgumu prasībām, vai lūdz iesniegt papildu dokumentus.

Nosūta rakstveida apelāciju personai, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus Čehijā, un lūdz tai labprātīgi samaksāt uzturlīdzekļu parādu un veikt regulārus uzturlīdzekļu maksājumus.

Ja persona, kam ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, neatbild, Birojs noskaidro viņa(-as) finanšu stāvokli un iesniedz priekšlikumu Čehijas kompetentajai tiesai par rīkojuma atzīšanu un izpildi. Birojs pārstāv prasītāju (ārvalstīs dzīvojošu kreditoru) tiesvedībā un veic visas nepieciešamās darbības, lai saņemtu uzturlīdzekļu maksājumus un nodrošinātu piedzīto summu pārskaitījumu uz ārvalstīm. Birojs un ārvalstu iestāde, kas veic pārskaitījumu, informē viens otru par veiktajiem pasākumiem, kā arī par uzturēšanas nolēmuma izpildes progresu un iznākumu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Tiesvedība vecāku un bērnu savstarpējo uzturēšanas saistību lietās ir pilnībā atbrīvota no tiesas nodevām. Citās tiesvedībās par uzturēšanas saistību noteikšanu, tostarp par uzturlīdzekļu palielināšanu, prasītājs ir atbrīvots no tiesas nodevām. Atbrīvojums attiecas arī uz tiesībaizsardzības vai izpildes procedūrām.

Advokāta pārstāvība tiesvedībā, kas attiecas uz uzturēšanas saistībām, nav obligāta. Bērnu starptautiskās juridiskās aizsardzības biroja pakalpojumi tiek sniegti bez maksas. Birojs pārstāvēs prasītāju (ārvalstīs dzīvojošu kreditoru) tiesvedībā, veiks visas nepieciešamās darbības, lai prasītāja vārdā nodrošinātu uzturlīdzekļu maksājumus, kā arī nodrošinās piedzīto summu pārskaitījumu uz ārvalstīm.

Ja tas ir pamatoti, ņemot vērā prasītāja sociālo un finanšu stāvokli, un, ja lieta nav patvaļīga vai acīmredzami neveiksmīga tiesību piemērošana vai to ierobežošana, tiesa var daļēji vai pilnībā piemērot atbrīvojumu no tiesas nodevām. Ja pusei, kas tika atbrīvota no tiesas nodevu maksāšanas, tika iecelts pārstāvis, šis atbrīvojums noteiktajā apmērā turklāt attiecas uz pārstāvja skaidras naudas izdevumiem un pārstāvības izmaksām.

No tiesas nodevām atbrīvotajai pusei nevar likt samaksāt depozītu par pierādījumu izdevumiem vai kompensēt valstij radušos izdevumus (proti, par lieciniekiem, ekspertiem lieciniekiem, par mutvārdu tulkošanas pakalpojumiem utt.).

Izmaksas, kas radušās tāpēc, ka puse, kas stājas tiesas priekšā, runā savā dzimtajā valodā vai sazinās, izmantojot nedzirdīgiem vai nedzirdīgiem un neredzīgiem cilvēkiem paredzētas saziņas sistēmas, sedz valsts, un par šādām izmaksām nevar prasīt kompensāciju.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Saskaņā ar grozīto Likumu Nr. 359/1999 Sb. par bērnu sociālo un juridisko aizsardzību, nodrošinot sociālo un juridisko aizsardzību ārvalstīm, Bērnu starptautiskās juridiskās aizsardzības birojs, kas ir Čehijas centrālā iestāde, veiks šādus uzdevumus:

veiks centrālās valsts iestādes uzdevumus saskaņā ar Regulu par uzturēšanas saistībām;

veiks bērna aizbildniecības pienākumus;

pieprasīs pārskatus par to bērnu stāvokli, kas ir Čehijas pilsoņi, taču nedzīvo pastāvīgi tās teritorijā, no attiecīgajām iestādēm un citām juridiskām iestādēm un personām pēc Čehijā dzīvojošu vecāku vai sociālās un juridiskās aizsardzības iestāžu pieprasījuma;

darbosies kā starpnieks personas dokumentu un citu aktu nogādāšanā uz ārvalstīm un no ārvalstīm saņemto dokumentu un citu aktu izsniegšanā;

sadarbosies ar ārvalstu valdības iestādēm vai citām Birojam līdzīgām organizācijām, ja tās ir pienācīgi pilnvarotas veikt sociālās un juridiskās aizsardzības darbības savā valstī, kā arī vajadzības gadījumā ar citām iestādēm, struktūrām un juridiskām iestādēm;

palīdzēs meklēt bērna vecākus, ja vecāks(-i) dzīvo ārvalstīs, ģimenes locekļus un personas, kam ir jāpilda uzturēšanas saistības, palīdzēs noskaidrot materiālo un finanšu stāvokli, lai noteiktu uzturēšanas saistības; darbosies kā starpnieks priekšlikumu iesniegšanā, kas paredzēti uzturēšanas saistību izpildei, proti, iesniegs priekšlikumus par uzturēšanas saistību noregulēšanu un audzināšanu, kā arī par paternitātes noteikšanu;

nodrošinās aktu tulkojumus, kas nepieciešami kompetences īstenošanai sociālās un juridiskās aizsardzības jomā atbilstīgi starptautiskajiem nolīgumiem un tieši piemērojamajām Eiropas Savienības regulām.

Lai īstenotu Biroja kompetenci, attiecīgajām iestādēm un citiem indivīdiem un juridiskajām iestādēm ir jāsniedz Birojam jebkāds atbalsts nepieciešamajā apmērā; attiecīgi tiks piemēroti īstenošanas regulu noteikumi par obligāto palīdzību no trešām valstīm. Obligāto palīdzību prasītajā apjomā sniegs arī, piemēram, tiesas, Čehijas policija, bankas, sociālā nodrošinājuma iestādes, nodarbinātības dienesti, pasta pakalpojumu sniedzēji, elektronisko pakalpojumu sniedzēji, apdrošināšanas sabiedrības, leksīlietu ministrija attiecībā uz informācijas sniegšanu no iedzīvotāju un ārvalstnieku reģistra utt.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsaukmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 17/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspeguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

[Uztura prasības - Vācija](#)

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Personas, kurām ir pienākums veikt atbalsta maksājumus:

bērniem var būt pienākums maksāt uzturīdzekļus saviem vecākiem;

vecākiem var būt pienākums maksāt uzturīdzekļus saviem bērniem;

laulātajam var būt pienākums maksāt uzturīdzekļus otram laulātajam;

mazbērniem vai mazmazbērniem var būt pienākums maksāt uzturīdzekļus saviem vecvecākiem vai vecvecvecākiem;

vecvecākiem vai vecvecvecākiem var būt pienākums maksāt uzturīdzekļus saviem mazbērniem vai mazmazbērniem;

neprecētam vecākam var būt pienākums maksāt uzturīdzekļus otram vecākam, ja tā aprūpē ir bērns;

reģistrētam partnerim var būt pienākums maksāt uzturīdzekļus otram reģistrētajam partnerim.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Attiecībā uz bērna uzturēšanu vecuma ierobežojums nepastāv, proti, uzturīdzekļi jāmaksā tik ilgi, kamēr vien bērns no tiem ir atkarīgs, ja vien pie tā nav vainīgs pats bērns. Tomēr parasti tiek gaidīts, ka bērni apgādā paši sevi, tiklīdz viņi ir ieguvuši izglītību un pabeiguši apmācības. Vācijas tiesību aktos uzturēšanas saistību jomā nepilngadīgiem bērniem parasti noteikta prioritāte pār pieaugušiem bērniem, kas ir pabeiguši savu vispārējo izglītību. Attiecībā uz personām, kurām ir pienākums maksāt uzturīdzekļus, ir noteiktas stingrākas prasības, un nepilngadīgajiem ir noteikta prioritāte pār pilngadību sasniegušajiem bērniem.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Lai uzturēšanas saistības tiktu atzītas, pusei, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, parasti ir jāvērsas tiesā, Nepilngadīgo lietu departamentā (*Jugendamt*) vai pie notāra, kur jāsaņem izpildu dokuments (*vollstreckungsfähiger Titel*), pamatojoties uz kuru var piedzīt naudas summu.

lelbidumu iesniegšana notiek tikai tiesā. Taču pienākumu apmierināt prasību apstiprina pie notāra vai Nepilngadīgo lietu departamentā. Nepilngadīgo lietu departamenta kompetences joma salīdzinājumā ar notāra kompetences jomu ir ierobežota, proti, Nepilngadīgo lietu departaments var noteikt pienākumu uzturēt bērnu līdz 21 gada vecumam vai apmierināt mātes vai tēva prasījumus, kas izriet no bērna piedzimšanas.

Visas ar likumu noteiktās prasības par uzturēšanas izdevumiem ir jāiesniedz Ģimenes lietu tiesā (*Familiengericht*) kā ģimenes tiesību lieta. Tiesvedību regulē Likums par procedūru ģimenes lietās un brīvprātīgās piekritības lietās (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit – FamFG*) un Civilprocesa kodekss (*Zivilprozessordnung – ZPO*).

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Saskaņā ar Civillikuma (*Bürgerliches Gesetzbuch – BGB*) 1629. panta 1. punktu vecāki pārstāv bērnu kopīgi; vecāks var pārstāvēt bērnu viens pats, ja viņam (-ai) vienam(-ai) pašam(-ai) ir vecāku aizgādības tiesības vai viņš(-a) ir pilnvarots(-a) pieņemt lēmumu pats(-i) saskaņā ar Civillikuma 1628. pantu. Šādā gadījumā vecāki var iesniegt prasību bērna vārdā kā bērna likumīgie pārstāvji. Taču saskaņā ar Civillikuma 1629. panta 2. punktu tēvs un māte nevar pārstāvēt bērnu, ja tādējādi tiek izslēgta bērna pārstāvēšana ar aizbildņa starpniecību atbilstīgi Civillikuma ^{1795.} **1795. pantam**, izraisot interešu konfliktu. Cita starpā tas attiecas uz tiesisku strīdu starp bērnu un vecāka laulāto. Šādā gadījumā ir jāieceļ "papildu aizbildnis" (*Ergänzungspfleger*) kā bērna pārstāvis, kas ceļ prasību bērna vārdā. Uzturēšanas izdevumu prasījumu gadījumā piemēro izņēmumu no vispārējā noteikuma. Saskaņā ar Civillikuma 1629. panta 2. punkta 2. teikumu, ja vecākiem ir kopīga atbildība par bērnu, tas vecāks, kura aizgādībā bērns atrodas, var celt bērna uzturēšanas izdevumu prasību pret otru vecāku. Civillikuma 1629. panta 3. punkts groza šo noteikumu gadījumos, kad bērna vecāki ir precējušies, taču dzīvo atsevišķi, vai ir uzsākta tiesvedība vecāku laulības lietā. Šādā gadījumā vecāks drīkst celt bērna uzturēšanas izdevumu prasību pret otru vecāku tikai pats savā vārdā, lai novērstu bērna iesaistīšanu kā pusi vecāku laulības šķiršanas lietā.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Uzturēšanas izdevumu prasību lietās jurisdikcija ir ģimenes lietu tiesām (*Familiengerichte*) kā rajonu tiesu (*Amtsgerichte*) departamentiem. Attiecīgās tiesas jurisdikciju konkrētā vietā nosaka 232. pants Likumā par procedūru ģimenes lietās un bezstrīdus lietās.

Attiecībā uz noteikto tiesvedību laulību lietā ģeogrāfiskā jurisdikcija parasti ir tai tiesai, kas ir vai bija pirmās instances tiesa laulības šķiršanas tiesvedībā. Turklāt ģeogrāfisko jurisdikciju bieži nosaka saskaņā ar atbildētāja pastāvīgo dzīvesvietu. Atšķirīga situācija ir tiesvedībās, kas attiecas uz uzturēšanas saistībām pret nepilngadīgajiem vai pret bērniem, kas pielīdzināmi nepilngadīgajiem. Tad jurisdikcija ir tai tiesai, kas noteikta pēc bērna vai tā vecāka pastāvīgās dzīvesvietas, kas ir pilnvarots rīkoties bērna vārdā. Tas gan neattiecas uz gadījumiem, kad bērna vai vecāka pastāvīgā dzīvesvieta ir ārpus Vācijas.

Bērns var iesniegt uzturēšanas izdevumu prasību pret abiem vecākiem arī tajā tiesā, kura ir kompetenta izskatīt prasību tikai pret vienu no vecākiem.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Būtībā pusēm uzturēšanas saistību lietās tiesā nepieciešama advokāta pārstāvība. Tomēr pagaidu noregulējuma (*einstweilige Anordnung*) procesā advokāta pārstāvība nav nepieciešama. Bērnam nav nepieciešams arī advokāts, ja uzturēšanas izdevumu prasības piedziņas lietā viņu pārstāv Nepilngadīgo lietu departaments.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Tiesas izdevumi uzturēšanas saistību tiesvedībā ir nodevu un izmaksu veidā. Šo izmaksu summas pamatā ir prasības vērtība, tiesvedības gaita un lietas unikālie apstākļi.

Izdevumus parasti maksā puse, kurai tiesa savā spriedumā ir uzdevusi to darīt. Parasti zaudētājam pusei ir jāsedz izdevumi.

Prasības iesniedzēji, kuri personīgu un finansiālu apstākļu dēļ nevar pilnībā segt tiesas izdevumus vai kuri var segt tos tikai pa daļām, var lūgt juridisko palīdzību (*Verfahrenskostenhilfe*) tiesas izdevumu segšanai uzturēšanas saistību lietā. Tā tiks nodrošināta ar tādu nosacījumu, ka paredzētajam tiesiskajam darījumam vai aizstāvībai ir pietiekamas izredzes uz veiksmi un ka tā nav maznozīmīga. Atkarībā no prasības iesniedzēja ienākumiem un aktīviem juridiskā palīdzība pilnībā vai daļēji ietver tiesas izdevumus un puses nolīgta advokāta izmaksas, taču neietver pārsūdzības advokāta izmaksas nesekmīga rezultāta gadījumā.

8 Kāda veida uzturēšanas izdevumus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturēšanas izdevumu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Uzturēšanas izdevumi jāmaksā regulāri. Maksājuma apmēru nosaka saskaņā ar tās puses prasībām un vajadzībām, kurai ir tiesības saņemt uzturēšanas izdevumus, un puses, kurai ir pienākums maksāt uzturēšanas izdevumus, maksāšanas iespējām. Augstākās apgabaltiesas (*Oberlandesgerichte*) šajā saistībā ir sagatavojušas tabulas un vadlīnijas, kas palīdz noteikt vienotu likmi attiecīgajām uzturēšanas izdevumu summām. Diseldorfas tabulu plaši izmanto, lai aprēķinātu uzturēšanas izdevumu līmeni bērniem. Mainoties tiesas rīkojumu pamatā esošajiem faktiskajiem apstākļiem, šos rīkojumus var grozīt, saņemot pieprasījumu no puses, kurai ir tiesības saņemt uzturēšanas izdevumus, vai no puses, kam ir pienākums maksāt uzturēšanas izdevumus. Uzturēšanas izdevumus nepilngadīgajam bērnam saskaņā ar Civillikuma 1612.a) panta 1. punktu var arī indeksēt kā procentu likmi no tobrīd spēkā esošā uzturēšanas izdevumu minimālā apmēra. Uzturēšanas izdevumu minimālo apmēru reglamentē Civillikuma 1612.

a) panta 1. punkta 2. un 3. teikums, un to pakāpeniski palielina trīs posmos, palielinoties bērna vecumam. Ja tiesas rīkojumā norādīta uzturēšanas izdevumu summa ir indeksēta, rīkojums nav jāgroza, palielinoties bērna vecumam.

9 Kā un kam uzturēšanas izdevumi tiks maksāti?

Uzturēšanas izdevumus parasti maksā katru mēnesi avansā, izdarot naudas iemaksu, kuru samaksā pusei, kurai ir tiesības saņemt uzturēšanas izdevumus, vai nepilngadīga bērna gadījumā, tam vecākam, kas pieskata viņu, vai pusei, kam kā citādi ir tiesības saņemt maksājumu.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturēšanas izdevumus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Atzītas uzturēšanas izdevumu prasības piemēro ar piespiedu izpildi (*Zwangsvollstreckung*). Piespiedu izpildi veic saskaņā ar vispārīgajiem noteikumiem.

Saistības, kas uzliktas pusei, kam ir pienākums maksāt uzturēšanas izdevumus, tomēr vēl jo vairāk pastiprina faktu, ka saskaņā ar krimināllikumu par šo saistību nepildīšanu draud sods.

Personai, kas nepilda saistības maksāt uzturēšanas izdevumus, var piemērot ieslodzījumu uz laiku līdz trim gadiem vai uzlikt naudas sodu. Ja personai ir jāpiemēro brīvības atņemšana, tiesa var atlikt spriedumu un uzdot par vainīgu atzītajai pusei izpildīt savas uzturēšanas saistības. Tiesa atceļ sprieduma atlikšanu, ja par vainīgu atzītā puse rupji vai pastāvīgi pārkāpj šo kārtību un tādējādi ir pamats uzskatīt, ka tā pieļaus turpmākus kriminālnozieģumus, jo īpaši izvairīsies no uzturēšanas izdevumu maksāšanas. Taču, ja likumpārkāpēji nav iepriekš sodīti, prokuratūra var sākotnēji atturēties no lietas ierosināšanas un tiesa var sākotnēji apstādināt krimināllietas izskatīšanu, ja vainīgajai pusei tai pašā laikā ir uzdots izpildīt savas uzturēšanas saistības noteiktā apmērā.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Tiesas izpildītājs (*Gerichtsvollzieher*) apraksta (*Pfändung*) kustamo īpašumu (Civilprocesa kodeksa 808. panta 1. punkts). Šajā saistībā ir jāņem vērā Civilprocesa kodeksa 811. un 812. pants, kas paredz mantas aprakstīšanas ierobežojumus. Kodeksa 811. pantā minētajiem priekšmetiem nepiemēro aprakstīšanu. Tas neattiecas uz iegādātajām precēm ar rezervētām īpašumtiesībām (*Eigentumsvorbehalt*), kā to paredz Kodeksa 811. panta 2. punkts. Kodeksa 811.a) un 811.b) pants paredz iespēju aizstāt priekšmetus, kuri saskaņā ar 811. pantu ir atbrīvoti no aprakstīšanas, ar līdzvērtīgas funkcionalitātes, taču mazāk vērtīgiem priekšmetiem.

Kratišanu parādnieka dzīvesvietā var veikt bez viņa(-as) piekrišanas, tikai pamatojoties uz tiesneša izsniegtu kratišanas orderi (Civilprocesa kodeksa 758. a) pants).

Prasību aprakstīšanu veic izpildes tiesa. Parāda piedziņu nevērš pret darba ienākumiem, kā noteikts Civilprocesa kodeksa 850. pantā un turpmākajos pantos. Tas, cik lielā mērā parādnieka ienākumi ir atbrīvoti no parāda piedziņas, ir atkarīgs ne tikai no parādnieka ienākumu līmeņa, bet arī no to personu skaita, kurām ir likumīgas tiesības saņemt uzturlīdzekļus no parādnieka. Aprēķinu veikšanai var izmantot atbrīvojumu ierobežojuma tabulu Kodeksa 850.c) panta pielikumā, ko izmanto, lai noteiktu atbrīvojumu ierobežojumus. Šī tabula tiek regulāri pārskatīta, un vajadzības gadījumā līmenis tiek pielāgots. Ja izpildi veic, pamatojoties uz uzturlīdzekļu prasību vai uz prasību saistībā ar tīšām veiktu neatļautu darbību (*unerlaubte Handlung*), atbilstīgi Civilprocesa kodeksa 850.d) un 850.f) pantam par izpildes procesiem atbildīgā tiesa pēc kreditora pieteikuma var noteikt atšķirīgu summu, pret kuru nevar vērst izpildi. Arī parādnieks iesniegumā var lūgt noteikt atšķirīgu summu, ja viņam(-ai) ir īpašas personīgas vajadzības, kā noteikts Civilprocesa kodeksa 850.f) panta 1. punktā.

Atbrīvojumu no aresta var piemērot parādnieka kontam, kā noteikts Civilprocesa likuma 850.k) pantā. Šādu kontu dēvē par atbrīvojuma no aresta kontu jeb P kontu (*Pfändungsschutzkonto* jeb *P-Konto*). Tas ir paredzēts, lai nodrošinātu pienācīgu dzīves līmeni parādniekam un parādnieka apgādājamajiem. P kontā automātiski tiek aizsargāts atlikums līdz noteiktai pamatbrīvojuma summai, kas pašlaik ir 1 133,80 EUR kalendārā mēnesī. Pamatbrīvojumu var palielināt zināmos apstākļos, piemēram, ja parādniekam ir papildu uzturēšanas saistības. Sk. pamatinformāciju par summām, kas ir atbrīvotas no aresta, šeit: <http://www.bmjv.de/DE/Themen/FinanzenUndAnlegerschutz/Zwangsvollstreckung/Pfaendungsschutz/Pfaendungsschutzkonto.html>. Papildu aizsardzību piemēro bērnu pabalstam un dažiem sociālā nodrošinājuma maksājumiem. Lai saņemtu šāda veida aizsardzību, parasti pietiek, ka parādnieks iesniedz bankai pierādījumus. Īpašos gadījumos, piemēram, ja parādniekam ir īpašas vajadzības slimības dēļ, izpildes tiesa var atsevišķi pielāgot no izpildes atbrīvojamo konta atlikuma summu.

Uzturlīdzekļu prasībām attiecas parastais trīs gadu ierobežojuma periods (Civillikuma 195. pants), kas sākas tā gada beigās, kurā radās prasība un kurā par to tika informēta uzturlīdzekļu saņemtiesīgā puse (Civillikuma 199. panta 1. punkts). Atsevišķs 30 gadu ierobežojuma periods attiecas tikai uz atzītu uzturlīdzekļu nokavētiem maksājumiem (Civillikuma 197. panta 1. punkta 3. apakšpunkts). Šis periods sākas datumā, kad tiesa pieņem saistošu lēmumu vai kad tiek izdots izpildu dokuments, vai kā norādīts ierakstos (Civillikuma 201. panta 1. punkts).

Uzturlīdzekļu prasību ierobežojumu var apturēt. Apturēšana nozīmē, ka periods, kad ierobežojums ir apturēts, netiek ieskaitīts ierobežojuma periodā (Civillikuma 209. pants). Tā tas ir bērna uzturlīdzekļu gadījumā līdz bērns sasniedz 21 gada vecumu (Civillikuma 207. panta 1. punkta 2. teikuma 2. apakšpunkta a) punkts).

Ja tiek saņemts vai pieprasīts tiesas izpildu akts, parastais trīs gadu ierobežojuma periods atsākas (Civillikuma 212. panta 1. punkta 2. apakšpunkts). Tas neļauj piemērot ierobežojumu atzītām turpmākām uzturlīdzekļu prasībām.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Rīkojums par uzturlīdzekļu piešķiršanu ir parasts izpildu dokuments (*Vollstreckungstitel*) par naudas prasījumu, kas nozīmē to, ka būtībā uzturlīdzekļus saņemtiesīgajai pusei ir jāievēro parastie izpildes noteikumi un pašai jāatgūst savs prasījums.

Taču Nepilngadīgo lietu departaments palīdz iekasēt uzturlīdzekļus, ja tiek sniegts atbalsts bērnam saskaņā ar Civillikuma 1712. pantu. Tas var palīdzēt bērnam, ja tikai vecākam, kas iesniedzis pieteikumu, vienīgajam ir bērna aprūpes tiesības vai ja abiem vecākiem ir bērna aprūpes tiesības, bet bērns ir pieteikumu iesniegušā vecāka aizbildnībā.

To ir nepieciešams atšķirt no gadījumiem, kad pusei, kas ir tiesīga saņemt uzturlīdzekļus, tiek izmaksāti īpaši sociālā nodrošinājuma maksājumi, kas nosedz vajadzības, kurām faktiski būtu jābūt nosegtām ar uzturlīdzekļu maksājumu. Ja šo sociālā nodrošinājuma maksājumu saņēmējs ir iesniedzis uzturlīdzekļu prasību pret pusi, kurai ir jāmaksā uzturlīdzekļi un kura vēl to nav izdarījusi, šo uzturlīdzekļu prasību parasti nodod kompetentajam valsts iestādēm, kas var pēc tam iesniegt uzturlīdzekļu prasību savā vārdā.

Īpašos gadījumos, ja bērnu audzina viens vecāks un otrs nemaksā nekādu uzturādu, tiesības uz maksājumiem rodas saskaņā ar Likumu par uzturlīdzekļu apmaksu avansā (*Unterhaltsvorschussgesetz – UVG*). Šādos gadījumos birojs, kas izmaksā uzturlīdzekļus avansā (*Unterhaltsvorschusskasse*), iekasē tam nodotajā uzturlīdzekļu prasībā pieprasīto summu.

Turklāt, ja puse, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, nav to darījusi un tie ir jāmaksā sociālajai palīdzībai (*Sozialhilfe*) (ar noteikumu, ka ir izpildīti citi ar sociālo palīdzību saistītie nosacījumi), uzturlīdzekļu prasību nodod sociālās palīdzības sniedzējam (tāpat kā iepriekšminēto uzturlīdzekļu iepriekšējas maksāšanas gadījumā) un tas pēc tam var pieprasīt tās izpildi. Darba meklētāju pamatnodrošinājuma pabalsta (*Grundsicherung für Arbeitssuchende*) gadījumā uzturēšanas saistības tiek nodotas tikai pēc tam, kad pabalsta maksātāja iestāde ir nosūtījusi rakstveida paziņojumu pusei, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Maksājumi saskaņā ar Likumu par uzturlīdzekļu apmaksu avansā un sociālās palīdzības maksājumi, kā arī darba meklētāju pamatnodrošinājuma pabalsts, kas minēts 12. jautājumā, ir neatkarīgi sociālā nodrošinājuma maksājumi, kas ir ierobežoti savā apjomā, un tie nav uzturlīdzekļu maksājumi parastajā izpratnē. Tos prasītājam maksā tieši kompetentās valsts iestādes. Tie nav atkarīgi no tā, vai uzturlīdzekļu prasībā minēto summu var iekasēt. Valsts iestādes, kurām uzturlīdzekļu prasība ir nodota, var celt šo prasību savā vārdā.

Atšķirībā no maksājumiem, kas noteikti Likumā par uzturlīdzekļu apmaksu avansā, un sociālās palīdzības maksājumiem, kā arī darba meklētāju pamatnodrošinājuma pabalsta, Nepilngadīgo lietu departamenta sniegtā palīdzība saistībā ar prasībām neveido atsevišķu prasību par maksāšanu pret atbildīgo valsts iestādi. Valsts iestādes darbība šajā gadījumā aprobežojas ar atbalsta sniegšanu pusei, kam ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, attiecībā uz uzturlīdzekļu prasības celšanu un izpildes piespiedu nodrošināšanu.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Ja kreditors vēlas piedzīt uzturlīdzekļus no parādnieka, kas dzīvo ārvalstīs, viņš(-a) var vērsties pēc palīdzības Federālajā tieslietu birojā (*Bundesamt für Justiz*) Bonnā. Vācijas Federatīvā Republika ir iecēlusi Federālo tieslietu biroju par centrālo iestādi pārrobežu uzturlīdzekļu tiesvedībā.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Prasības, ko atbilstīgi ES Uzturēšanas saistību regulas 55. pantam, 2007. gada Hāgas konvencijas par uzturēšanas saistībām 9. pantam vai ANO 1956. gada Konvencijas 2. panta 1. un 2. punktam cēlusi Vācijā dzīvojoša uzturlīdzekļu saņemtiesīgā puse, ir jāiesniedz saņēmējai centrālajai iestādei, nosūtot tās Federālajam tieslietu birojā Bonnā. Plašāku informāciju sk.: https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/AU/AU_node.html
Centrālās iestādes kontakta informācija:

Bundesamt für Justiz

Unit II 4

53094 Bonna

Vācija

E-pasts: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Tālr.: +49(0)228 99410 6434

Fakss: +49(0)228 99410 5202

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Uzturēdzeljus saņemtiesīgās puses, kas dzīvo ārvalstīs, var iesniegt pieteikumu savas dzīvesvietas valsts centrālajai iestādei saskaņā ar ES Uzturēšanas saistību regulas 55. pantu, 2007. gada Hāgas konvencijas par uzturēšanas saistībām 9. pantu vai ANO 1956. gada Konvencijas 2. panta 1. un 2. punktu.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Pieteikumi jāiesniedz ar centrālās iestādes starpniecību dzīvesvietas valstī. No turienes tos pārsūta uz Vācijas Federatīvās Republikas centrālo iestādi (sk. 14.2. nodaļu).

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nav piemērojams.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Nodevas par uzturēdzelķļu tiesvedību parasti jāsamaksā avansā. Atbilstīgi Uzturēšanas saistību regulas darbības jomai juridisko palīdzību sniedz saskaņā ar regulas 44.–47. pantu. Pienākums veikt avansa maksājumu nav piemērojams noteiktos apstākļos, jo īpaši tad, ja tiek sniegta juridiskā palīdzība.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Vācija ir pilnvarojusi centrālo iestādi — Federālo tieslietu biroju — nodrošināt 51. pantā izklāstīto pasākumu efektīvu īstenošanu.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 11/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Igaunija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturēdzelķļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturēdzelķļi citai personai?

Saskaņā ar Igaunijas Konstitūciju uzturēšanas saistības ir ģimenes pienākums nodrošināt palīdzību tiem ģimenes locekļiem, kuriem tas ir nepieciešams. Uzturēšanas pabalsts ir tiesas piespriedē summa, kas jāsamaksā uzturēdzelķļu segšanai, ko parasti nodrošina regulāru naudas maksājumu veidā. Pēc tās personas lūguma, kurai ir tiesības saņemt uzturēdzelķļus, tiesa atsevišķos gadījumos var piespriedē izpildīt uzturēšanas saistības vienreizēja maksājuma veidā. Persona, kurai ir pienākums maksāt uztura piemaksu nepilngadīgam bērnam, pamatota iemesla gadījumā var prasīt atļauju izpildīt uzturēšanas saistības nemonētārā veidā.

Būtībā pienākums maksāt uzturēdzelķļus personai, kurai ir nepieciešama palīdzība, gulstas uz personas pirmās un otrās pakāpes priekštečiem un pēcnācējiem jeb, citiem vārdiem, pilngadīgam bērnam, vecākam un vecvecākam ir jāpilda savstarpējas uzturēšanas saistības. Arī laulātajiem ir savstarpējs pienākums uzturēt savu ģimeni, izmantojot savā darbā vai no sava īpašuma gūtos līdzekļus, tostarp segt kopīgās mājāsaimniecības izdevumus un apmierināt laulātā un viņu bērnu ikdienas un ārkārtas vajadzības. Pienākumu nodrošināt uztura piemaksu personai, kurai ir nepieciešama palīdzība, var attiecināt arī uz šķirto laulāto vai uz personu, ar kuru nav noslēgta laulība, taču ir kopīgs bērns.

Uzturēdzelķļus kā piemaksu maksā nepilngadīga bērna vecāks, jo īpaši, ja viņš(-a) nedzīvo kopā ar bērnu vai nepiedalās bērna audzināšanā. Personai, kurai nepieciešama palīdzība, šķirtajam laulātajam ir pienākums nodrošināt tai uzturēdzelķļus galvenokārt tādā gadījumā, ja pēc laulības šķiršanas, ņemot vērā pienākumu rūpēties par bērnu, minētā persona nespēj pati sevi apgādāt vai tai ir nepieciešama palīdzība vecuma vai veselības stāvokļa dēļ. Ja personai ir kopīgs bērns ar personu, kurai ir nepieciešama palīdzība, tai ir pienākums nodrošināt uzturēdzelķļus 12 mēnešus pēc bērna dzimšanas, kā arī vēlāk, ja palīdzība ir nepieciešama sakarā ar veselības problēmu, kas radusies bērna audzināšanas, grūtniecības vai dzemdību laikā.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturēdzelķļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Pilngadība iestājas 18 gadu vecumā, un persona, kas ir jaunāka par 18 gadiem, ir nepilngadīga. Nepilngadīgam bērnam ir tiesības saņemt uztura piemaksu, un pirmām kārtām bērna vecākiem ir jāuzņemas vienāda atbildība par atbalsta sniegšanu bērnam. Bērns, kurš ir sasniedzis 18 gadu vecumu un turpina apgūt pamatskolas vai vidusskolas mācību programmu pamatskolā, vidusskolā vai arodizglītības iestādē, vai iegūst augstāko izglītību augstskolā, arī ir tiesīgs saņemt uztura piemaksu, taču tikai līdz 21 gada vecumam.

Pilngadīgiem bērniem no jauna pašiem ir jāsniedz pieteikums tiesā, ja viņi vēlas joprojām saņemt pabalstu arī pēc tam, kad viņi ir sasnieguši pilngadību, ja pienākuma maksāt pabalstu ir apturēts, pamatojoties uz tiesas lēmumu.

Citiem priekštečiem un pēcnācējiem, kas nespēj paši sevi uzturēt, arī ir tiesības saņemt uzturēdzelķļus, ja tiek atzīts, ka viņiem ir nepieciešama palīdzība.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturēdzelķļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Nepilngadīga bērna vecākam var tikt pieprasīts pildīt uzturēšanas saistības. Ja vecāks nemaksā uzturēdzelķļus brīvprātīgi, var iesniegt prasību tiesā par uztura piemaksas piedziņu. Lai pieprasītu uzturēdzelķļus, jāiesniedz tiesā vai nu pieteikums par paātrinātas procedūras piemērošanu saistībā ar rīkojumu par uzturēdzelķļu maksājumu bērnam vai prasības pieteikums (tiesvedība par uztura piemaksas piešķiršanu). Par pieteikuma iesniegšanu saistībā ar uztura piemaksas pieprasīšanu nepilngadīgam bērnam valsts nodeva netiek iekasēta.

Paātrinātā procedūra ar maksājuma rīkojumu saistītajās lietās ir vienkāršota procedūra, kas nozīmē, ka rīkojumu par uztura piemaksu var izdot tikai tad, ja piemaksu pieprasa nepilngadīga bērna labā, ja bērna dzimšanas apliecībā ir norādīts tā vecāka vārds un uzvārds, kam ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, un ja piemaksa nepārsniedz 1,5 reizes minimālo uzturlīdzekļu likmi (skatīt 8. jautājumu) mēnesī un otrs vecāks neapstrīd uztura piemaksas maksājumu. Ja nav izpildīti maksājuma rīkojuma izdošanas nosacījumi, jāiesniedz prasības pieteikums bērna dzīvesvietas apgabala tiesā, lai saņemtu uztura piemaksu. Sīkāku informāciju par paātrināto procedūru saistībā ar maksājuma rīkojumu prasībā par uztura piemaksu nepilngadīgam bērnam skatīt [šeit](#). Bērna uzturlīdzekļu maksājuma prasības pieteikuma veidlapa ir pieejama [šeit](#).

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Nepilngadīgiem bērniem ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus. Ja nepilngadīgā rīcībspēja ir ierobežota, bērna likumīgais pārstāvis — vecāks ar likumīgo aizgādību — iesniedz prasības pieteikumu tiesā bērna vārdā. Ja bērnam tika iecelts likumīgais aizbildnis, prasību iesniedz bērna aizbildnis kā bērna likumīgais pārstāvis.

Pilngadīgs bērns ar tiesību- un rīcībspēju patstāvīgi iesniedz prasību par uzturlīdzekļu piešķiršanu.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Tiesai iesniegtu pieteikumu par nepilngadīga bērna uzturēšanas saistību piespriešanu vecākam izskata kā uzturēšanas saistību lietu. Uzturēšanas saistību lietā prasības pieteikums jāiesniedz bērna dzīvesvietas apgabala tiesā. Ja bērns nedzīvo Igaunijā, prasību iesniedz atbildētāja dzīvesvietas tiesā. Ja atbildētājs nedzīvo Igaunijā, prasību iesniedz prasītāja dzīvesvietas tiesā.

Uzturlīdzekļus var pieprasīt arī saskaņā ar paātrināto procedūru saistībā ar maksājuma rīkojumu (skatīt atbildi uz 3. jautājumu).

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Lai celtu prasību tiesā par bērna uzturlīdzekļiem, jāiesniedz prasības pieteikums, un šim nolūkam ne vienmēr ir nepieciešama profesionāla juridiskā palīdzība vai starpnieka pakalpojumi. Tiesa piespriež uzturlīdzekļu maksājumu no prasības celšanas datuma, taču tiesa, pamatojoties uz prasību, var piespriest uzturlīdzekļu maksājumu arī ar atpakaļejošu spēku līdz vienam gadam pirms prasības celšanas.

Bērna uzturlīdzekļu maksājuma prasības pieteikuma veidlapa ir pieejama [šeit](#).

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Valsts nodevu neiekasē par prasības celšanu attiecībā uz uzturēšanas saistību piedziņu nepilngadīga bērna labā vai par pieteikumu par paātrinātas procedūras piemērošanu saistībā ar rīkojumu par uzturlīdzekļu maksājumu bērnam.

Procesuālo izmaksu segšanai var lūgt valsts juridisko palīdzību vai procesuālo palīdzību.

Valsts juridiskās palīdzības gadījumā Igaunijas Advokātu kolēģija ieceļ personai advokātu. Advokāta uzdevums ir pārstāvēt un konsultēt personu tiesvedībā.

Valsts juridiskā palīdzība ir pieejama šādos gadījumos: ja persona sava finanšu stāvokļa dēļ nespēj samaksāt par speciālista juridiskajiem pakalpojumiem, kad tai ir nepieciešama juridiskā palīdzība, vai spēj samaksāt tikai daļēji vai pa daļām, vai tad, ja personas finanšu stāvokļa dēļ pēc juridisko pakalpojumu izdevumu samaksas tai vairs nepaliktu pāri iztikas līdzekļi. Valsts juridiskās palīdzības saņemšana neatbrīvo personu no pienākuma segt pārējās procesuālās izmaksas.

Sīkāka informācija par valsts juridisko palīdzību ir pieejama [šeit](#).

Pieteikumu valsts procesuālās palīdzības saņemšanai (procesuālo izmaksu segšanai) var iesniegt personas, kuras sava finanšu stāvokļa dēļ nespēj segt šādas izmaksas vai arī var samaksāt tās daļēji vai pa daļām. Ir jābūt arī pietiekamam pamatojumam, lai varētu uzskatīt, ka plānotā dalība tiesvedībā būs veiksmīga.

Pieteikuma veidlapa par procesuālo palīdzību fiziskai personai un paziņojuma veidlapa par pieteikuma iesniedzēja un viņa ģimenes locekļu personas statusu un finanšu stāvokli ir pieejama [šeit](#).

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Tiesa var piespriest maksāt noteiktu vai mainīgu summu kā uztura piemaksu nepilngadīgam bērnam, norādot uzturlīdzekļu summas aprēķina pamatojumu. Parasti tiesas piespriež veikt uzturlīdzekļu ikmēneša maksājumus. Taču ikmēneša uzturlīdzekļu summa vienam bērnam nedrīkst būt mazāka par pusi no Igaunijas Republikas valdības noteiktās minimālās ikmēneša algas (tādējādi minimālais pabalsts 2018. gadā bija 250 EUR vienam bērnam, 2019. gadā — 270 EUR, un 2020. gadā – 292 EUR). Tomēr pamatota iemesla gadījumā tiesa var samazināt uzturlīdzekļu summu, nosakot to zem valdības noteiktā minimālās ikmēneša algas līmeņa. Par pamatotu iemeslu šādā gadījumā var uzskatīt vecāka darbnespēju vai citus apgādājamās personai, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus.

Persona, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, pamatota iemesla gadījumā var lūgt atļauju nodrošināt uzturlīdzekļus citā veidā. Vecāki var savstarpēji vienoties par detalizētu kārtību, kādā tiek nodrošinātas uzturēšanas saistības pret bērnu, un noteikt, kādā veidā un ar kādu intervālu tiek nodrošināti uzturlīdzekļi.

Uzturlīdzekļu apmēru nosaka, pamatojoties uz bērna vajadzībām un ikdienas dzīvesveidu. Bērna ikdienas dzīvesveids ir atkarīgs no vecāku rīcībā esošajiem finanšu līdzekļiem. Mainoties uzturlīdzekļu maksājuma pamatojumam, jebkura no pusēm var iesniegt prasību tiesā par uzturlīdzekļu palielināšanu vai samazināšanu.

Grozījumu apstiprināšanas gadījumā uzturlīdzekļu summu parasti var mainīt no lēmuma pieņemšanas dienas, proti, nesamaksāto uzturlīdzekļu parāda summu nevar grozīt.

Igaunijā uzturlīdzekļu summa tiek automatiski grozīta, ja tiesas piespriež uzturlīdzekļi ir saistīti ar valdības noteikto minimālo ikmēneša algu un ja mainās minimālā atalgojuma summa. Minimālās ikmēneša algas summu var aplūkot [šeit](#).

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļus parasti izmaksā regulāru naudas maksājumu veidā. Persona, kurai ir jāpilda uzturēšanas saistības pret nepilngadīgu bērnu, pamatota iemesla gadījumā var prasīt atļauju nodrošināt uzturlīdzekļus nemonētārā veidā. Uzturlīdzekļus uztura piemaksas veidā maksā nepilngadīga bērna vecāks, jo īpaši, ja viņš(-a) nedzīvo kopā ar bērnu vai nepiedalās bērna audzināšanā. Uzturlīdzekļus maksā avansā par katru kalendāro mēnesi. Lai gan uzturlīdzekļu saņēmējs ir bērns, uzturlīdzekļus parasti maksā otram vecākam. Uzturlīdzekļus var maksāt tieši bērnam saskaņā ar vecāku vienošanos vai tiesas lēmumu.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja tiesas spriedums par uzturlīdzekļu piespriešanu ir stājies spēkā vai ir nekavējoties izpildāms, taču otrs vecāks nepilda šīs saistības, jāsazinās ar tiesas izpildītāju. Ja parādnieks neveic spriedumā norādītos maksājumus noteiktajā laikā, tiesas izpildītājs piemēro arestu parādnieka aktīviem, pamatojoties uz tās personas pieteikumu, kura veica pasākumus prasības nodrošināšanai. Lai arestētu parādnieka aktīvus, tiesu izpildītājam nepieciešams saņemt tiesas spriedumu kopā ar iesniegumu par izpildi. Iesniegumā par izpildi jānorāda informācija par parādnieku un, ja iespējams, viņa aktīviem (dzīvesvieta, kontaktinformācija, pieejamā informācija par aktīviem). Ja pieteikuma iesniedzējs vēlas, lai tiesu izpildītājs izmanto visas tiesību aktos paredzētās iespējas parāda piedziņai, iesniegumā par izpildi jānorāda, ka pieteikuma iesniedzējs vērs prasību par maksājumu piedziņu pret parādnieka reģistrēto nekustamo īpašumu, kustamo īpašumu un prasījuma tiesībām. Izpildes procesā bērna uzturlīdzekļiem ir prioritāte pār citām prasībām, un, lai apmierinātu prasību par

uzturīdzekļu piešķiršanu, var apķīlāt aktīvus lielākā apmērā, un ar tiesas nolēmumu uz nenoteiktu laiku var apturēt turpmāk minētās tiesības un šādu atļauju derīgumu: medību tiesības, tiesības vadīt mehāniskos transportlīdzekļus, ieroču nēsāšanas atļaujas un ieroču iegādes atļaujas, tiesības vadīt atpūtas kuģus un personīgos kuģus, makšķerēšanas kartes.

11 Tsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Persona ir atbrīvota no uzturēšanas saistībām, ja, ņemot vērā tās pārējās saistības un mantisko stāvokli, tā nespēj nodrošināt uzturīdzekļus citai personai, nekaitējot spējai nodrošināt sev ikdienas iztiku. Neraugoties uz iepriekš minēto, vecāki netiek atbrīvoti no uzturēšanas saistībām pret saviem nepilngadīgajiem bērniem. Turklāt tiesa var atbrīvot personu, kurai ir pienākums maksāt uzturīdzekļus (parādnieku), no uzturēšanas saistībām, ierobežot saistību izpildes periodu vai samazināt uzturīdzekļu summu, ja būtu ārkārtīgi netaisnīgi pieprasīt šādu saistību izpildi, ja, piemēram, personai, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, nepieciešamību pēc palīdzības ir izraisījusi pašas neapdomāta rīcība.

Kompensāciju par radīto kaitējumu sakarā ar uzturīdzekļu nemaksāšanu vai saistību nepildīšanu var pieprasīt ar atpakaļejošu spēku līdz vienam gadam, pirms prasība par uzturīdzekļu piešķiršanu tiek iesniegta tiesā. Noilguma periods attiecībā uz uzturīdzekļu maksājumu uzturēšanas saistību nodrošināšanai ir desmit gadi par katru atsevišķo saistību. Noilguma periods sākas tā kalendārā gada beigās, kad kļūst piedzenama prasība par uzturēšanas saistībām. Uzturēšanas saistības ir personīgas saistības, kas izbeidzas līdz ar tās personas nāvi, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus vai kurai ir pienākums maksāt uzturīdzekļus; izņēmumu piemēro attiecībā uz avansa maksājumiem un kompensācijas summām.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturīdzekļus?

Pārrobežu uzturīdzekļu strīdu gadījumā palīdzību var sniegt centrālā iestāde, t.i., Tieslietu ministrijas Kriminālpolicijas departamenta Starptautiskās tiesiskās sadarbības nodaļa.

 Valsts juridiskā palīdzība Iesniedzot tiesā uzturēšanas prasību, var izmantot valsts juridisko palīdzību. Nav tādu atsevišķu organizāciju vai iestāžu, kas nodrošina palīdzību iekšzemes uzturēšanas prasību lietās.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturīdzekļus parādnieka vietā?

No 2017. gada 1. janvāra vecākam, kas audzina bērnu, ir tiesības pieteikties uz valsts uztura piemaksu uz tiesvedības un izpildes procesa laiku, ko nodrošina Sociālās apdrošināšanas pārvalde (*Sotsiaalkindlustusamet*). Šī uztura piemaksa ir pagaidu palīdzība, ko valsts nodrošina vecākam, kurš viens pats audzina un uztur bērnu. Valsts maksā uzturīdzekļus tā vecāka vārdā, kurš nemaksā uzturīdzekļus, un vēlāk atgūst naudu no nemaksājošā vecāka. Valsts uztura piemaksu maksā personai saistībā ar tiesvedību uzturīdzekļu lietā. Lai saņemtu valsts uztura piemaksu, personai ir jāiesniedz pieteikums tiesā par uzturīdzekļu maksājumu vai nu paātrinātā procedūrā saistībā ar rīkojumu par uzturīdzekļu maksājumu, vai tiesas prāvā.

Garantētā uztura piemaksa vienam bērnam ir vismaz 100 EUR mēnesī.

Sīkāka informācija par pieteikšanos piemaksai ir pieejama [šeit](#).

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Lai saņemtu uzturīdzekļus atbilstīgi Padomes Regulai (EK) Nr. 4/2009, palīdzību var sniegt Tieslietu ministrijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības nodaļa. Lai iesniegtu prasību par uzturīdzekļiem citā valstī, jāiesniedz prasība Igaunijas Tieslietu ministrijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības nodaļā un otras valsts kompetentajā iestādē par uzturīdzekļu lietas ierosināšanu. Prasībai jāpievieno bērna(-u) dzimšanas apliecības(-u) kopija(-as) vai tiesas spriedums par paternitātes atzīšanu. Ja paternitāte nav atzīta, šis fakts ir jānorāda otrai valstij nosūtītajā prasībā.

Pieteikuma veidlapa ir pieejama [šeit](#).

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Ar Igaunijas Tieslietu ministrijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības nodaļu var sazināties pa tālruni +372 6 208 183 un +372 7 153 443 vai pa e-pastu central.authority@just.ee un keskasutus@just.ee.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Lai nodrošinātu citā valstī dzīvojoša pieteikuma iesniedzēja prasības rūpīgu izskatīšanu, vispirms ir jāsasazinās ar attiecīgo iestādi dzīvesvietas valstī, kura savukārt sazinās ar Igaunijas Tieslietu ministrijas centrālo iestādi.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Skatīt atbildi uz 14.1. jautājumu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Eiropas Savienība ir ratificējusi Hāgas 2007. gada protokolu, un Igaunijas ir Eiropas Savienības dalībvalsts kopš 2004. gada 1. maija.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Skatīt atbildi uz 16. jautājumu.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Valsts juridiskā palīdzība un valsts procesuālā palīdzība atbilstīgi regulai ir pieejama pārrobežu lietās Eiropas Savienības teritorijā saistībā ar pieteikumu uz uzturīdzekļiem. Tādējādi personai tiesvedībā tiek nodrošināts pārstāvis ar nepieciešamajām juridiskām zināšanām, kā arī tiesas pieejamība, sedzot procesuālās izmaksas. Saskaņā ar noteikumiem par valsts juridisko palīdzību un procesuālo palīdzību piemēro valsts tiesību aktus, ja vien Padomes Regulā (EK) Nr. 4/2009 nav noteikts citādi.

Būtībā Igaunijā un citās ES dalībvalstīs dzīvojošām personām piemēro vienādas garantijas. Pārrobežu uzturīdzekļu lietās ir pieejama juridiskā palīdzība un konsultācijas, kā arī valsts juridiskā palīdzība un procesuālā palīdzība, ko nodrošina centrālā iestāde, proti, Tieslietu ministrijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības nodaļa, saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 un saskaņā ar valsts tiesību aktiem attiecībā uz regulā neatrunātajām daļām.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Ir izveidota pārrobežu tiesiskās sadarbības centrālā iestāde — Tieslietu ministrijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības nodaļa. Tādējādi, lai saņemtu uzturīdzekļus atbilstīgi Padomes Regulai (EK) Nr. 4/2009, var saņemt palīdzību no Tieslietu ministrijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības nodaļas, kas īsteno tiesvedību saistībā ar starptautiskajiem pieteikumiem par juridisko palīdzību.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsaukšmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Īrija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Rīkojums par uzturīdzekļiem starp laulātajiem paredz, ka kādam no laulātajiem jāmaksā otram laulātajam periodiski vai vienreizēji maksājumi tā uzturam, kā arī, ja nepieciešams — jāmaksā periodiski maksājumi rīkojumā norādītajai personai par labu apgādājamajiem ģimenes locekļiem, ja tādi ir.

Rīkojums par nepilngadīga bērna uzturīdzekļiem paredz, ka attiecīgajam vecākam jāmaksā otram vecākam vai citai personai, kuras aprūpē un aizgādībā bērns atrodas, periodiski vai vienreizēji maksājumi, kas noteikti rīkojumā par bērna uzturēšanu.

Uzturīdzekļu maksāšanas pienākums ir prasība finansiāli atbalstīt kādu personu un, ja šāda pienākuma izpildi panāk piespiedu kārtā ar tiesas starpniecību — izpildīt ar uzturīdzekļiem saistītā tiesas rīkojumā paredzētās saistības.

Uzturīdzekļus maksā šādu kategoriju personas:

Vecāki attiecībā uz saviem bērniem: Jā

Bērni attiecībā uz saviem vecākiem: Parasti nē

Šķirts laulātais otram laulātajam: Jā

Citas:

Partneri reģistrētās partnerattiecībās un kopdzīves partneri 2010. gada Reģistrēto partnerattiecību un noteiktu kopdzīves partneru tiesību un pienākumu likuma izpratnē

Neprecēts vecāks sava bērna aprūpētājam

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Apgādībā esošs bērns līdz 18 gadu vecumam, apgādībā esošs bērns līdz 23 gadu vecumam, kurš iegūst pilna laika izglītību, vai bērns jebkurā vecumā, kurš atrodas apgādībā invaliditātes dēļ.

Vecākiem ir pienākums finansiāli atbalstīt bērnus, lai tiktu apmierinātas to ikdienas un neregulārās finanšu vajadzības.

Bērniem parasti nevar noteikt pienākumu uzturēt savus vecākus, izņemot retus un ārkārtas gadījumus, kad ar trasta fonda starpniecību pārvaldītas īpašumtiesības laulības šķiršanas ceļā tiek grozītas un nodotas bērnu valdījumā.

Šķirtam laulātajam var noteikt pienākumu uzturēt otru laulāto, ja laulātais, kas iesniedzis pieteikumu, pierāda, ka otrs, ņemot vērā apstākļus, nav to pienācīgi uzturējis.

Partnerim reģistrētās partnerattiecībās vai kopdzīves partnerim 2010. gada Reģistrēto partnerattiecību un noteiktu kopdzīves partneru tiesību un pienākumu likuma izpratnē var noteikt pienākumu uzturēt otru partneri vai kopdzīves partneri, ja partneris vai kopdzīves partneris, kas iesniedzis pieteikumu, pierāda, ka otrs, ņemot vērā apstākļus, nav to pienācīgi uzturējis.

Gan neprecēti, gan neprecēti vecāki var vērsties tiesā ar lūgumu piespriest uzturīdzekļus no otra vecāka par labu bērniem. To var darīt arī juridiskais aizbildnis, veselības pārvalde vai jebkura persona, kurai ir juridiska statusa saikne ar nepilngadīgo bērnu.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementī?

Parasti apgādībā esošā persona tiesā vēršas, ceļot civilprasību pret otru personu. Pieteikumu par bērna uzturīdzekļiem parasti iesniedz vecāks vai cita persona, kuras aprūpē un aizgādībā bērns atrodas.

Informācija par procedūram, ko piemēro pieteikumiem uzturīdzekļu lietās, parasti ir pieejama Tiesu dienesta tīmekļa vietnes (www.courts.ie) ģimenes tiesību sadaļā.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Parasti uzturīdzekļu lietās pieteikuma iesniedzējs ir vecāks, kurš aprūpē bērnu vai bērnus. Pieteikuma iesniedzēji var būt bijušie laulātie, kā arī paši bērni.

Lai lietas dalībnieki būtu tiesīgi iesniegt lūgumu par uzturīdzekļu saņemšanu, lietai pietiekami jāskar to intereses. Attiecībā uz radniekiem vai tuviem cilvēkiem ir nepieciešams, lai personai, kura iesniedz pieteikumu, būtu noteiktas juridiskas tiesības pārzināt radnieka vai tuva drauga lietas, piemēram, pilnvaras veidā. Vecāki vai juridiskie aizbildņi var pieprasīt uzturīdzekļus bērnam, kurš nav sasniegjis pilngadību.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Rajona tiesai ir jurisdikcija izdot rīkojumus par uzturīdzekļiem bērnu vajadzībām par summu, kas nepārsniedz 150 EUR nedēļā no jebkura no vecākiem, kā arī par uzturīdzekļiem laulātajam vai partnerim par summu, kas nepārsniedz 500 EUR nedēļā. Ja tiek lūgtas lielākas summas, ir jāvēršas apgabaltiesā vai Augstajā tiesā. Ja apgabaltiesā vai Augstajā tiesā jau ir sākusies laulības šķiršanas process, pieteikumi ir jāiesniedz šīm tiesām neatkarīgi no summas, ko tiek lūgtas piespriest.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Nē. Ja pieteikuma iesniedzējs izvēlas neizmantot advokāta pakalpojumus, pieteikumu var iesniegt personīgi. Juridiskā palīdzība civillietās ir pieejama lietas dalībniekiem ģimenes tiesību jomā, kuriem tāda ir nepieciešama to mantiskā stāvokļa dēļ.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Visi ģimenes lietu procesi Īrijā ir atbrīvoti no tiesas nodevām. Juridiskās palīdzības saņemšanas un pārstāvja pilnvarošanas izmaksas var būt dažādas, taču personām, kuras mantiskā stāvokļa dēļ to nevar atļauties, ir pieejama juridiskā palīdzība civillietās.

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Rajona tiesai ir jurisdikcija izdot rīkojumus par uzturlīdzekļiem bērnu vajadzībām par summu, kas nepārsniedz 150 EUR nedēļā no jebkura no vecākiem, kā arī par uzturlīdzekļiem laulātajam vai partnerim par summu, kas nepārsniedz 500 EUR nedēļā. Ja tiek lūgtas lielākas summas, ir jāvēršas apgabaltiesā vai Augstajā tiesā.

Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā uzturlīdzekļu saņēmēja (personas, kurai ir tiesības uz uzturlīdzekļiem) pamatotās vajadzības un salīdzina tās ar uzturlīdzekļu maksātāja (persona, kurai nosaka pienākumu maksāt uzturlīdzekļus) maksāspēju. Puses var vērsties tiesā ar pieteikumu par uzturlīdzekļu maksāšanas rīkojuma grozīšanu, ņemot vērā, ja ir mainījies pušu mantiskais stāvoklis.

Rīkojums par uzturlīdzekļiem stājas spēkā ar datumu, kas ir noteikts rīkojumā, un šis datums var būt agrāks vai vēlāks par datumu, kurā pieņemts rīkojums, bet nevar būt agrāks par datumu, kurā iesniegts pieteikums par rīkojuma izdošanu.

Laulības šķiršanas un tiesvedības lietās apgabaltiesā vai Augstajā tiesā uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu var noteikt ne agrāk kā no pieteikuma iesniegšanas datuma.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļus parasti maksā tieši uzturlīdzekļu saņēmējam. Tomēr saņēmējiem ir tiesības uz uzturlīdzekļu saņemšanu ar tiesas kancelejas starpniecību. Ja tiesa uzskata par nepieciešamu, var apķīlāt uzturlīdzekļu maksātāja darba samaksu vai algu un noteikt, ka darba devējam no tās jāietur maksājumi, kas pārskaitāmi saņēmējam.

Uzturlīdzekļus maksā personai, kurai ir tiesības uz uzturlīdzekļiem, kā arī personai, kura tās labā tos pārvalda, piemēram, vecākam vai juridiskajam aizbildnim.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja uzturlīdzekļu maksātājs neveic maksājumus, uzturlīdzekļu saņēmējs atkarībā no izvēlēta tiesiskās aizsardzības līdzekļa var vērsties tiesā, kas izdevusi rīkojumu par uzturlīdzekļiem, vai rajona tiesā.

Tiesā var izdot rīkojumu, ar kuru apķīlā uzturlīdzekļu maksātāja ienākumus, kā minēts 1. punktā.

Ja šis tiesiskās aizsardzības līdzeklis nav efektīvs, tiesa var noteikt, ka uzturlīdzekļu maksātājs maksā uzturlīdzekļu saņēmējam summu, ko ir tam parādā. Ja uzturlīdzekļu maksātājs neievēro šo prasību, tiesa var noteikt, ka naudas summas, kas saistību nepildītājam pienākas no citām personām, tā vietā tiek maksātas uzturlīdzekļu saņēmējam. Tā arī var noteikt, ka parādniekam piederošā manta jāpārdo, lai segtu parādus.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Citu dalībvalstu izdotu rīkojumu izpildes panākšana ir piekritīga rajona tiesai. Tai ir pilnvaras attiecībā uz necieņu pret tiesu (1976. gada likuma 9.A un 9. B pants), taču tikai saistībā ar pašas rajona tiesas izdotajiem rīkojumiem. Tai nav tiesību aizturēt personu par necieņu pret tiesu attiecībā uz citas tiesas izdotu rīkojumu. Faktiski rajona tiesas pilnvaras ir ierobežotas ar rīkojuma par ienākumu apķīlāšanu (ja nepieciešams), rīkojumu par īpašuma aizturēšanu vai izņemšanu no trešās personas valdījuma (reti izmantojams) izdošanu.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Katra uzturlīdzekļu saņēmēja ziņā ir tas, vai iesniegt pieteikumu tiesā par palīdzību uzturlīdzekļu atgūšanā. Lai gan ir pieejami citi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, piemēram, mediācija, tiesām ir attiecīga likumīga jurisdikcija novērst uzturlīdzekļu nemaksāšanas gadījumus.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Nē. Vientīgi parādniekam ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus tieša maksājuma vai izmaksas vietā veikta algas ieturējuma veidā.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Regula 4/2009, kuru dēvē arī par Uzturlīdzekļu regulu, attiecas uz pārrobežu uzturlīdzekļu pieteikumiem, kas izriet no ģimenes attiecībām. Ar to izveido kopīgus noteikumus visai Eiropas Savienībai (ES) ar mērķi nodrošināt uzturlīdzekļu prasību piedziņu gadījumos, kad parādnieks vai kreditors atrodas citā ES valstī.

ANO Konvencija par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs (Ņujorkas konvencija) Īrijā tika ieviesta 1995. gada novembrī ar 1994. gada Uzturlīdzekļu likumu. Šīs konvencijas mērķis ir veicināt uzturlīdzekļu piedziņu līgumslēdzējās valstīs par labu personai, kas dzīvo vienā jurisdikcijā, no personas, kas dzīvo citā.

Ar abiem juridiskajiem dokumentiem izveido katras līgumslēdzējās valsts centrālo iestāžu tīklu, un pieteikumu iesniedzēji, kreditori un lūgumrakstu iesniedzēji var iesniegt pieteikumus centrālajai iestādei, kas to pārsūta attiecīgajai kompetentajai tiesai un dažos gadījumos nodrošina juridisko palīdzību. Īrijas Centrālās iestādes uzturlīdzekļu piedziņas lietās no ārvalstīm kontaktinformācija ir šāda:

Tieslietu un vienlīdzības departaments (*Department of Justice and Equality*),

Bishop's Square,

Redmond's Hill,

Dublin 2,

Īrija.

Tālrunis: +353 (0)1 479 0200

Locall: 1890 555 509

Fakss +353 (0)1 479 0201

E-pasts: mainrecov_inbox@justice.ie

Lūgumraksta iesniedzējs saistībā ar rajona tiesas rīkojumiem var saņemt palīdzību no rajona tiesas sekretāra. Lūgumraksta iesniedzēji var vērsties arī pēc juridiskā pārstāvja palīdzības. Tiem var būt tiesības uz juridisko palīdzību, kuras saņemšanai ir jāsaazinās ar vietējo juridisko centru. Lūgumraksta iesniedzējs var arī vērsties pēc palīdzības pie *FLAC (Free Legal Advice Centre)*, kas ir neatkarīga brīvprātīgo organizācija, kura visā valstī sniedz juridiskas konsultācijas. Šīs konsultācijas ir konfidenciālas, un par tām nav jāmaksā.

Pārrobežu lietās, kurās uzturlīdzekļu maksātājs dzīvo citā jurisdikcijā, lūgumraksta iesniedzējs var iesniegt pieteikumu ar Tieslietu un vienlīdzības departamentā ietilpstošās Centrālās uzturlīdzekļu atgūšanas iestādes starpniecību.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Ar attiecīgo tiesu iestādi vai organizāciju var sazināties, izmantojot tālruni, pastu, e-pastu vai ierodoties personīgi. Lūgumraksta iesniedzējiem ir ieteicams apmeklēt katras organizācijas tīmekļa vietni, kur pieejama papildu un lokalizēta informācija.

Tiesu kanceleju kontaktinformācija ir atrodama Tiesu dienesta tīmekļa vietnē (www.courts.ie).

Attiecībā uz Īrijas Centrālās iestādes uzturlīdzekļu piedziņas lietās no ārvalstīm kontaktinformāciju sk. 14.1. jautājumu un Tieslietu un vienlīdzības departamenta tīmekļa vietni (www.justice.ie).

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Sk. 14.1. punktu.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Sk. 14.2. punktu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nepiemēro.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Pieteikuma/lūgumraksta iesniedzējam nav jāmaksā par lietas ierosināšanu tiesā. Pieteikuma iesniedzēji šajās lietās var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību — tiklīdz Īrijas Centrālā iestāde ir saņēmusi pieteikumu, tas, ja nepieciešams, tiek pārsūtīts Juridiskās palīdzības pārvaldei.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

51. pantā ir norādīts, kādas darbības Centrālā iestāde veic attiecībā uz pieteikumiem atbilstoši Uzturēšanas saistību regulai. Īrijas Centrālā pārvalde izpildāmības deklarācijas pieprasā no Augstās tiesas priekšsēdētāja biroja. Īrijas Centrālā iestāde pieteikumus par piespiedu izpildi pārsūta tieši rajona tiesām. Saistībā ar lietas ierosināšanu Centrālā pārvalde pieteikuma iesniedzēja pārstāvību organizē ar Juridiskās palīdzības pārvaldes starpniecību.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Grieķija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturēšanas saistības" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturēšanas saistības citai personai?

Termins "uzturēšanas saistības" attiecas uz cilvēka tiešajām vajadzībām, kas nepieciešamas dzīvošanai, galvenokārt — uz pārtiku. Taču faktiski termins "uzturēšanas saistības" ietver visas dzīvošanai nepieciešamās prasības, kas attiecas gan uz personas apgādību, gan uz izglītību, gan uz kultūras un atpūtas pasākumiem.

Uzturēšanas saistības ietver pabalstu izmaksu (galvenokārt skaidrā naudā) saņēmēja iztikas vajadzību segšanai.

Turpmāk minētajām personām ir pienākums nodrošināt uzturēšanas saistības, pamatojoties uz radniecību:

- laulātajam, arī šķiršanās gadījumā (ja pēc laulības šķiršanas ir noteiktas uzturēšanas saistības);
- pēcnācējiem attiecībā pret priekštečiem likumiskās mantošanas kārtībā;
- priekštečiem (vecākiem, vecvecākiem — ja vecāku nav vai viņi ir rīcībnespējīgi) attiecībā pret neprecētiem bērniem (bioloģiskiem vai adoptētiem), principā, kamēr viņi nav kļuvuši pilngadīgi;
- brāļiem vai māsām attiecībā pret brāļiem vai māsām; un

Īpaši uzturēšanas saistības ir šādi:

- uzturēšanas saistības maksājumi laulāto atšķirtības gadījumā un pēc laulības šķiršanas vai laulības atzīšanas par neesošu un
- uzturēšanas saistības maksājumi neprecētai mātei ārpus laulības dzimušā bērna vajadzībām pirms paternitātes atzīšanas.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturēšanas saistības? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Bērnam būtībā ir tiesības saņemt uzturēšanas saistības no saviem priekštečiem (vecākiem vai vecvecākiem) līdz pieauguša cilvēka vecuma sasniegšanai, proti, kad viņš(-a) sasniedz 18 gadu vecumu.

Bērniem ir tiesības saņemt uzturēšanas saistības arī pieauguša cilvēka vecumā, kamēr viņi studē vai apmeklē augstākās izglītības vai arodmācību kursus un studiju dēļ nevar strādāt un ja viņiem nav personīgo līdzekļu savu uzturēšanas vajadzību segšanai.

Personai ir tiesības saņemt uzturēšanas saistības tikai tad, ja tā nespēj sevi uzturēt ar saviem līdzekļiem vai ar savam vecumam, veselības stāvoklim un dzīves apstākļiem atbilstošu darba veikšanu, turklāt jāņem vērā arī personas iespējamās izglītības vajadzības; nepilngadīgajiem (arī tādi, kuriem pieder savi aktīvi) ir tiesības saņemt uzturēšanas saistības no saviem vecākiem, ja viņu personīgie aktīvi vai darbā gūtie ienākumi nav pietiekami to uzturēšanai. Tomēr personai nav pienākuma nodrošināt uzturēšanas saistības, ja, ņemot vērā tās pārējās saistības, tā nespēj to nodrošināt, neapdraudot pati savu uzturēšanu; šis noteikums neattiecas uz uzturēšanu, ko nepilngadīgajam nodrošina vecāks, ja vien nepilngadīgajam nav tiesību saņemt uzturēšanas saistības no kādas citas personas vai arī nepilngadīgais var uzturēt sevi ar paša līdzekļiem.

Bijušo laulāto gadījumā:

Bijušajam laulātajam, kas nespēj uzturēt sevi ar paša ienākumiem vai līdzekļiem, ir tiesības pieprasīt uzturēšanas saistības no otra laulātā: 1) ja laulības šķiršanas pasludināšanas brīdī laulātais, kas iesniedz prasību, sava vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nevar sākt vai turpināt darbu atbilstošā profesijā, lai varētu sevi uzturēt; 2) ja laulātais, kas iesniedz prasību, gādā par nepilngadīgo un tāpēc nevar strādāt piemērotā profesijā; 3) ja laulātais, kas iesniedz prasību, nevar sameklēt pienācīgu regulāru darbu vai viņam ir nepieciešamas arodmācības; jebkurā no šiem gadījumiem pabalsta tiesību ilgums nepārsniedz trīs gadus no laulības šķiršanas pasludināšanas brīža, vai 4) jebkurā citā gadījumā, ja laulības šķiršanas pasludināšanas brīdī uzturēšanas saistību piešķiršana ir nepieciešama objektīvu iemeslu dēļ.

Tomēr uzturīdzekļus var atteikt vai ierobežot svarīgu iemeslu dēļ, jo īpaši, ja laulība ilgusi īsu brīdi vai laulātais, kuram varētu būt tiesības saņemt uzturīdzekļus, ir vainojams laulības šķiršanā vai ir apzināti novedis sevi nabadzībā.

Katram no bijušajiem laulātajiem ir pienākums sniegt otram laulātajam pareizu informāciju par saviem līdzekļiem un ienākumiem, ciktāl tas ir būtiski attiecībā uz uzturēšanu. Pēc tam, kad viens no bijušajiem laulātajiem ir nosūtījis pieteikumu ar kompetenta prokurora starpniecību, ikvienam darba devējam, administratīvajai nodāļai vai nodokļu iekasētājam jāsniedz jebkāda viņu rīcībā esoša būtiska informācija par otra laulātā līdzekļiem un jo īpaši par viņa(-as) ienākumiem.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Parasti personai, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, ir jāvērsas tiesā, lai piedzītu uzturīdzekļus no personas, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus. Gadījumos, kad ir piemērojama Ņujorkas Konvencija par uzturīdzekļu piedziņu ārvalstīs (Likumdošanas akts Nr. 4421/1964), dokumentu nodošanas dienestam, kas nosūta uzturīdzekļu piedziņas prasību no personas, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus un kura dzīvo valstī, kas ir Konvencijas parakstītāja valsts, jāpieprasa otras Konvencijas parakstītājās valsts saņemšanas dienestam valstī, kurā dzīvo parādnieks, proti, Grieķijas Tieslietu ministrijai, veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai prasītājs saņemtu uzturīdzekļus. Praksē Tieslietu ministrija uztic advokātam nodrošināt tiesību atzīšanu vai ārvalstu tiesas sprieduma izpildi par labu ārvalstu saņēmējam, kuram ir tiesības izmantot visus attiecīgos tiesiskās aizsardzības līdzekļus Grieķijas tiesās.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bēma vārdā?

Ja nepilngadīgais saskaņā ar tiesību aktiem (CPK 63. pants) nevar pats iesniegt tiesā pieteikumu par uzturīdzekļu piedziņu no personas, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, to var darīt persona, kurai uzticēta vecāku atbildība (fiziska persona — vecāks vai cita persona, vai juridiska persona, piemēram, iestāde).

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Tiesa, kurai ir jurisdikcija uzturēšanas saistību lietās, ko ierosinājusi persona, kam ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, pret personu, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, ir pirmās instances tiesa viena tiesneša sastāvā (Civilprocesa kodeksa 17. panta 2. punkts un 681B pants).

Tiesa ar teritoriālo jurisdikciju ir tās personas domicila vai dzīvesvietas tiesa, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus (CPK 39A pants) vai uzturīdzekļu parādnieka (atbildētāja) domicila vai dzīvesvietas tiesa, ja prasība apvienota ar laulības strīdiem vai strīdiem starp vecākiem un bērniem, vai laulāto pēdējās kopīgās pastāvīgās dzīvesvietas tiesa.

Steidzamos gadījumos vai draudošu briesmu gadījumā persona, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, var lūgt pirmās instances tiesu viena tiesneša sastāvā ar teritoriālo jurisdikciju izdot izpildrakstu, kas uzliek par pienākumu izmaksāt pagaidu uzturīdzekļus līdz galīgā sprieduma pasludināšanai parastajā tiesvedībā.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Prasītājam ir jāieceļ zvērināts advokāts, kurš izvirza uzturīdzekļu piedziņas prasību.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Ja tiek iesniegta uzturīdzekļu piedziņas prasība, atbildētājam ir jāapmaksā avansā prasītāja tiesas izdevumi, kas nevar pārsniegt EUR 300 (CPK 173. panta 4. punkts). Šāda veida tiesvedībā, ja atbildētājs tiesas ierēdnim pirms lietas izskatīšanas neuzrāda attiecīgu dokumentu, kas pierāda samaksu, tiek uzskatīts, ka atbildētājs nav ieradies tiesā, kas nozīmē, ka pret viņu var pieņemt aizmugurisku spriedumu (CPK 175. pants).

Prasītājs var lūgt juridisko palīdzību saskaņā ar Likumu Nr. 3226/2004, ja viņa(-as) ienākumi ir ļoti zemi, iesniedzot pirmās instances tiesai viena tiesneša sastāvā attiecīgus pierādījumus kopā ar pieteikumu par atsevišķa nolēmuma pieņemšanu.

8 Kāda veida uzturīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Tiesa nosaka uzturīdzekļu saistības uz diviem gadiem, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt pienācīgus dzīves apstākļus un izglītību personai, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, kā arī tās personas finansiālās iespējas, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus. Pēc diviem gadiem puses, t. i., gan persona, kam ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, gan persona, kam ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, var iesniegt pieteikumu par jauna uzturīdzekļu apmēra noteikšanu un, ja ir mainījušies apstākļi, ko tiesa ņēmusi vērā, nosakot uzturīdzekļu apmēru, var pieprasīt sprieduma pārskatīšanu un uzturīdzekļu apmēra grozīšanu.

9 Kā un kam uzturīdzekļi tiks maksāti?

Uzturīdzekļi tiek maksāti personai, kam ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, reizi mēnesī.

Uzturīdzekļu summu nedrīkst izmaksāt kā vienreizēju maksājumu, izņemot uzturīdzekļu izmaksu pēc laulības šķiršanas (Civilkodeksa 1443.b pants).

Ja uzturīdzekļu saņēmējs ir nepilngadīgais vai atrodas tiesas aizsardzībā, uzturīdzekļu maksā viņa(-as) vecākam vai pārstāvim, vai attiecīgā gadījumā tiesas ieceltam pārstāvim, kas veiks attiecīgās darbības tās personas vārdā, kam ir tiesības saņemt uzturīdzekļus.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Gadījumā, ja uzturīdzekļu parādnieks atsakās maksāt, persona, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, var mēģināt apmierināt savu prasību, izmantojot piespiedu piedziņas procedūru pret tās personas aktīviem, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, ja viņai tādi ir.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Tiesības saņemt uzturīdzekļus beidz pastāvēt, ja vairs nepastāv apstākļi, kas tika ņemti vērā, piešķirot uzturīdzekļus, vai arī personas, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, nāves gadījumā; personas, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, prasībai pret personu, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, piemērojams piecu gadu noilgums, sākot no prasības iesniegšanas brīža.

Attiecībā uz prasībām no personām (proti, iestādēm), kas samaksāja uzturīdzekļus personai, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, pret personām, kurām sākotnēji bija pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, ir piemērojams piecu gadu noilgums (Civilkodeksa 250. panta 17. punkts).

Neprecētai mātei ir tiesības pieprasīt no bērna tēva ar bērna dzimšanu un aprūpi saistīto izdevumu segšanu uz ierobežotu laika posmu (divi mēneši pirms un četri mēneši pēc dzimšanas, taču ne ilgāk par vienu gadu (izņēmuma gadījumos) pēc dzimšanas, ja ar tiesas rīkojumu ir atzīta paternitāte un māte ir nabadzīga. Neprecētās mātes prasība ir spēkā trīs gadus pēc bērna dzimšanas, un tā tiek izvirzīta arī pret bērna tēva mantiniekiem.

Uzturīdzekļu piedziņas prasību apmierināšanai ir atļauts ieturēt līdz pat pusei no algas, kas izmaksājama personai, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus, kā arī no noguldījumiem kredītiestādēs (CPK 982. panta 2. punkta d) apakšpunkts un 3. punkts).

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturīdzekļus?

Nē, izņemot ārvalstu saņēmējus, kuri var lūgt palīdzību Tieslietu ministrijai attiecīgo tiesību īstenošanā (skatīt iepriekš atbildi uz 3. punktu).

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturīdzekļus parādnieka vietā?

Grieķijā — nē.

(Izņemot gadījumus, kad par nepilngadīgo rūpējas iestāde vai publiska vai privāta juridiska persona; šādā gadījumā parasti tai ir jāpilda uzturēšanas saistības un tādēļ tā *ex officio* pārņem (Civilkodeksa 1490. pants) tās personas tiesības, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus. Tomēr nekādos apstākļos

nevar pieprasīt, lai uzturētājam prasījums, pat ja to ir atzinusi tiesa, tiktu izmaksāts avansā nepilngadīgajam prasītājam, kam ir tiesības saņemt uzturētājam no atbildīgās personas.)

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Saskaņā ar iepriekš minētās regulas 51. un 56. pantu uzturētājam prasītājam personas dalībvalsts centrālā iestāde: a) sadarbojas ar tās personas dalībvalsts centrālo iestādi, kam ir pienākums nodrošināt uzturētājam prasījums, nosūtot un saņemot attiecīgus pieteikumus; b) uzsāk vai atvieglo tiesvedību uzsākšanu attiecībā uz minētajiem pieteikumiem. Attiecībā uz šādiem pieteikumiem centrālās iestādes veic piemērotus pasākumus, lai: a) vajadzības gadījumā sniegtu juridisko palīdzību vai atvieglotu tās sniegšanu; b) palīdzētu noteikt personas, kurai ir pienākums nodrošināt uzturētājam prasījums, vai personas, kurai ir tiesības saņemt uzturētājam prasījums, atrašanās vietu, jo īpaši saistībā ar regulas 61., 62. un 63. pantu; c) palīdzētu saņemt svarīgu informāciju par parādnieka vai kreditora ienākumiem un vajadzības gadījumā par citiem finansiāliem apstākļiem, tostarp par mantu, jo īpaši saistībā ar regulas 61., 62. un 63. pantu; d) veicinātu miermīlīgus risinājumus, panākot labprātīgu uzturētājam prasījums līdzekļu maksāšanu, vajadzības gadījumā izmantojot mediāciju, samierināšanu vai līdžīgu procesu; e) atvieglotu nolēmumu par uzturētājam prasījums saistībām turpmāku izpildi, arī kavētu maksājumu gadījumā; f) atvieglotu uzturētājam prasījums maksājumu iekasēšanu un ātru pārskaitēšanu; g) lai atvieglotu dokumentu vai citu pierādījumu iegūšanu, neskarot Regulu (EK) Nr. 1206/2001; h) sniegtu palīdzību bērnu vecāku noteikšanā, ja tas ir vajadzīgs uzturētājam prasījums piedziņai; i) lai uzsāktu vai atvieglotu tiesvedības uzsākšanu un panāktu vajadzīgo pagaidu pasākumu īstenošanu, kam ir teritoriāls raksturs un ko veic, lai nodrošinātu uzsāktā uzturētājam prasījums saistību pieteikuma izskatīšanas iznākumu; j) atvieglotu dokumentu izsniegšanu, ņemot vērā Regulu (EK) Nr. 1393/2007.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Jūs varat sazināties ar Tieslietu ministrijas Centrālo dienestu, kura adrese ir 96 *Mesogeion Ave.*, Atēnas, Grieķija, pasta indekss: 11527, tālr.: +30. 210.7767322

civilunit@justice.gov.gr

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturētājam prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Grieķijai ir saistošs Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokols par uzturētājam prasībām piemērojamiem tiesību aktiem. Saskaņā ar Protokolu uzturētājam prasības reglamentē personas, kurai ir tiesības saņemt uzturētājam prasījums, pastāvīgās dzīvesvieta dalībvalsts tiesību akti, tādējādi, ja persona, kurai ir tiesības saņemt uzturētājam prasījums, dzīvo Grieķijā, piemēro Grieķijas tiesību aktus.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturētājam Prasību regulas V nodaļas struktūrai)?

Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 V nodaļa paredz tiesības uz juridisko palīdzību, tostarp pirmstiesas konsultācijas, lai panāktu izlīgumu pirms tiesvedības ierosināšanas; juridisko palīdzību, lai vērstos iestādē vai tiesā un nodrošinātu pārstāvību tiesā; atbrīvojumu no tiesvedības izmaksu segšanas vai palīdzību tādu izdevumu segšanai, kā arī atlīdzību personām, kas ir pilnvarotas darboties tiesvedībā. Dalībvalstīs, kurās zaudētājam pusei ir jāsedz pretējās puses izmaksas, ja juridiskās palīdzības saņēmējs lietu zaudē; tās ietver pretējās puses izmaksas, ja tās tiktu segtas gadījumā, ja palīdzības saņēmēja pastāvīgā dzīvesvieta būtu tajā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas izskata attiecīgo lietu; tulkus pakalpojumus; tādu tiesas vai kompetentās iestādes pieprasītu un juridiskās palīdzības saņēmēja iesniegtu dokumentu tulkošanu, kuri ir vajadzīgi lietas atrisināšanai; kā arī ceļa izdevumus, kas jāsedz juridiskās palīdzības saņēmējam, ja tiesību akts ir paredzēta tādu personu klātbūtnē tiesā, kuras ir saistītas ar saņēmēja prasības uzturēšanu, vai arī to prasa attiecīgās dalībvalsts tiesa, un ja tiesa pieņem lēmumu, ka attiecīgās personas atbilstīgi tiesas prasībām nevar liecināt, izmantojot citus līdzekļus.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturētājam Prasību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Centrālā iestāde cita starpā regulāri sazināsies ar kompetentajām iestādēm, lai: a) palīdzētu noteikt uzturētājam prasījums parādnieka vai kreditora atrašanās vietu; b) palīdzētu saņemt svarīgu informāciju par uzturētājam prasījums parādnieka vai kreditora ienākumiem un vajadzības gadījumā par citiem finansiāliem apstākļiem, tostarp par mantas atrašanās vietu, un c) veicinātu uzturētājam prasījums labprātīgu maksāšanu.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsaukšmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [es](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Uztura prasības - Spānija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturētājam prasījums" un "uzturētājam Prasības saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturētājam prasījums citai personai?

Jēdziens "uzturētājam prasījums" attiecas uz visiem līdzekļiem, kuri nepieciešami, lai nodrošinātu pārtiku, mitekli, apģērbu un medicīnisko aprūpi.

Uzturīdzekļi ietver arī kreditora līdzekļus par izglītību un apmācību, kamēr bērns ir nepilngadīgs un arī pēc tam, ja viņš vai viņa joprojām iegūst izglītību tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar bērnu. Gadījumā, ja laulība tiek šķirta, laulāto atšķiršanas vai laulības šķiršanas procesa laikā, uzturīdzekļus var pieprasīt par bērniem, kuri dzīvo mājās un kuri nav finansiāli neatkarīgi.

Grūtniecības un dzemdību izdevumus ietver uzturīdzekļos, ja vien tie netiek segti citādi.

Pastāv abpusējs pienākums nodrošināt uzturīdzekļus pilnā apjomā starp:

1. - laulātajiem.
2. - augšupējiem un lejupējiem radniekiem.

Brāļiem un māsām vajadzētu saņemt dzīvošanai nepieciešamo atbalstu, ja tas ir nepieciešams, un kas jebkāda iemesla dēļ nav attiecināms uz uzturīdzekļu kreditoru, tostarp, ja tas nepieciešams dēļ izglītības.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Bērni līdz pilngadības sasniegšanai, kas Spānijā iestājas 18 gadu vecumā, var saņemt uzturīdzekļus, izņemot gadījumus, kad nepilngadīgais pats sevi var apgādāt. Pēc pilngadības sasniegšanas uzturīdzekļu maksāšanas pienākums saglabājas attiecībā uz bērniem, kuri nespēj paši sevi finansiāli nodrošināt, kuri nav ieguvuši izglītību un kuriem nav darba tādu iemeslu dēļ, kuros nav vainojami viņi paši. Attiecībā uz nepilngadīgajiem turklāt būs jāņem vērā Civillikuma panti par kopīgajām sekām, ko rada laulības neesamība, laulāto atšķiršana un laulības šķiršana (90. pants un turpmākie panti). Kamēr bērni ir nepilngadīgi, uzturēšanas pabalsts ir prioritāte un neizbēgams pienākums.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Pieteikumus ir jāiesniedz piekrišanas tiesās, pirmās instances tiesās (*Juzgados de Primera Instancia*), kurām ir attiecīgā jurisdikcija.

Kādi ir galvenie procedūras elementi?

Pieteikumi tiek apstrādāti, izmantojot *juicio verbal* (uzklaustīšana). Ja uzturīdzekļi tiek pieprasīti kā papildu pasākums laulāto atšķiršanai vai laulības šķiršanai vai vecākubērnu pasākumiem gadījumā, ja pāris šķiras, tie tiek apstrādāti kopā ar minēto procesu, izmantojot *juicio verbal* ar dažām īpašām iezīmēm.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bēma vārdā?

Prasība jāiesniedz attiecīgajai pusei personīgi, izņemot gadījumus, kad šī persona ir nepilngadīga. Šādā gadījumā prasība ir jāiesniedz nepilngadīgā likumīgajam pārstāvim, prokuratūrai (*el Fiscal*) vai bērnu aizsardzības aģentūrai. Tomēr prasību var iesniegt arī pārstāvis, ja pārstāvja rīcībā ir notariāli apstiprināta pilnvara; tiesas darbinieks vai jebkuras Spānijas diplomātiskās pārstāvniecības konsuls ārvalstīs.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Saskaņā ar vispārējo noteikumu prasība ir piekrišana tiesai, kas noteikta pēc uzturīdzekļu parādnieka dzīvesvietas. Ja ir vairāki savstarpēji saistīti parādnieki (māte un tēvs), prasība ir piekrišana tiesai, kas noteikta pēc viena vai abu parādnieku dzīvesvietas. Ja parādnieks nedzīvo Spānijā, kompetentā tiesa ir viņa pēdējās dzīvesvietas tiesa Spānijā. Citos gadījumos lieta ir piekrišana tai tiesai, kas noteikta pēc uzturīdzekļu prasītāja dzīvesvietas.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Prasītājus ir jāaizstāv advokātam (*Abogado*) un jāpārstāv juridiskajam pārstāvim vai advokātam (*Procurador*).

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Prasībām, kas attiecas vienīgi uz uzturīdzekļu maksājumu saņemšanu, Spānijā netiek piemēroti nodevas, izņemot juristu, likumīgo pārstāvju un ekspertu atlīdzību, ja tiek izmantota šo speciālistu palīdzība.

Juristu un likumīgo pārstāvju atlīdzība ir saistīta ar prasījuma apmēru. Finansiāla palīdzība tiesas izdevumu segšanai ir paredzēta tajos gadījumos, kad prasītājs vai persona, no kuras pieprasa uzturīdzekļus, ir finansiāli nenodrošināta, un minētajām personām var būt tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību atbilstīgi 3. panta nosacījumiem 1996. gada 10. janvāra Likumā Nr. 1/1996 par bezmaksas juridisko palīdzību. Palīdzība ietver tiesas iecelta jurista vai likumīgā pārstāvja pakalpojumus, kas nepieciešami prasības virzīšanai tiesā, un jebkādu tiesas izdevumus, piemēram, izdevumus par liecinieku nopratināšanu un nolēmumu publicēšanu arī sedz valsts.

8 Kāda veida uzturīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Vairumā gadījumu tiek noteikti regulāri maksājumi, kuri saskaņā ar tiesību aktiem ir jāizmaksā avansā reizi mēnesī. Vienreizēji maksājumi tiek noteikti tikai retos gadījumos, proti, tikai tad, ja jāmaksā nokavētie uzturīdzekļi, ja parādnieks ir persona bez noteikta īpašuma, un tas ir labākais veids, kā aizsargāt nākotnes maksājumus, vai gadījumos, kad puses par to vienojas. Konkrēto maksājamo uzturīdzekļu summu aprēķināšanai tiesa izmanto vispārīgu juridisko noteikumu, kura pamatā ir trīs aspektu proporcionalitāte: uzturīdzekļu prasītāja vajadzības, uzturīdzekļu parādnieka finansiālie līdzekļi un citu personu finansiālie līdzekļi, kurām arī ir pienākums piedalīties uzturīdzekļu maksāšanā (uzturīdzekļu līdzparādnieki) vienādā apmērā ar galveno uzturīdzekļu parādnieku. Tiesas lēmumā, ar ko nosaka uzturīdzekļu apmēru, ir jābūt noteiktam arī maksājuma pārskatīšanas pamatam. Laika gaitā šī pārskatīšana ir automatiska, un persona, kura veic maksājumus, atbild par pārskatīto summu atlīdzināšanu. Ja uzturīdzekļu parādnieks neveic maksājumu pārskatīšanu, to nodrošina tiesa pēc uzturīdzekļu prasītāja lūguma. Uzturīdzekļu apmērs var tikt koriģēts (atkal pēc attiecīgās puses lūguma) gadījumos, kad būtiski mainās apstākļi, kas ir kalpojuši par pamatu uzturīdzekļu maksājumu noteikšanai: uzturīdzekļu apmērs jāpalielina gadījumos, kad uzturīdzekļu parādnieka finansiālā situācija uzlabojas, vai gadījumos, kad uzturīdzekļu prasītāja situācija pasliktinās, un viņam ir nepieciešams lielāks pabalsts (piemēram, slimības saasināšanās gadījumā); uzturīdzekļu apmērs var tikt samazināts gadījumos, kad uzturīdzekļu parādnieka situācija pasliktinās vai kad uzturīdzekļu prasītāja līdzekļi pieaug. Visbeidzot, uzturīdzekļi nav maksājami, ja vairs nepastāv pamatojums to izmaksāšanai.

Tiesu ģenerālā padome (*Consejo General del Poder Judicial*, CGPJ) ir sagatavojusi tabulas uzturēšanas pabalstu aprēķināšanai. Tās ir vadlīnijas, kas izstrādātas, pamatojoties uz bērnu vajadzībām, ņemot vērā vecāku ienākumus un bērnu skaitu ģimenē. Izmaksas par mājokli un izglītību nav ietvertas aprēķinā, un līdz ar to galīgais pabalsta apmērs ir jāpielāgo, ņemot vērā šīs izmaksas katrā gadījumā atsevišķi. Skatīt http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder_Judicial

9 Kā un kam uzturīdzekļi tiks maksāti?

Parastais maksājuma veids ir nauda. Tomēr pastāv divi izņēmumi: parādnieks var izvēlēties iespēju izpildīt savu pienākumu, nodrošinot uzturīdzekļu prasītāju ar ēdienu un mitekli savā mājā. Šādas iespējas izvēle tiesu praksē ir stingri ierobežota tajos gadījumos, kad nav nekādas garantijas, ka starp pusēm pastāvēs labas attiecības. Uzturīdzekļu nodrošināšana, nododot uzturīdzekļu prasītājam mantu vai tiesības, notiek tikai izņēmuma gadījumos, un to izmanto tikai uzturīdzekļu nokavējumu segšanai gadījumos, kad pastāv mantas zaudēšanas risks vai uzturīdzekļu parādniekam nav īpašumu. Uzturīdzekļi tiek izmaksāti tieši prasītājam. Visbiežāk pieņemtais maksājuma veids ir naudas pārskaitījums bankas kontā. Gadījumos, kad uzturīdzekļu prasītājs ir nepilngadīgs vai rīcībnespējīgs, maksājumu saņem viņa likumīgais pārstāvis.

Procesos, kas attiecas uz laulības iziršanu vai vecāku un bērnu attiecībām, tiesas kā uzturēšanas pabalsta maksājuma veidu atļauj veikt tiešo maksājumu kreditoram attiecībā uz dažām izmaksām, kas attiecas uz nepilngadīgu bērnu (piemēram, izglītība, veselības apdrošināšana u.c.).

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Šādā gadījumā uzturlīdzekļu prasītājs var iesniegt prasību par piespiedu izpildes piemērošanu tiesas nolēmumam, ar kuru tika atzītas tiesības uz uzturlīdzekļu maksājumu saņemšanu. Spānijā ir ieviestas šādas piespiedu izpildes metodes: ieturējumi no darba algas (izņemot iztikas minimumu, ko nosaka tiesa), ieturējumi no nodokļu atmaksājumiem, naudas līdzekļu arests bankas kontos, ieturējumi no sociālā nodrošinājuma maksājumiem, mantas arests un tās publiska pārdošana; noteiktos gadījumos uzturlīdzekļu nemaksāšanu var uzskatīt par kriminālpārkāpumu un pārkāpējam var tikt piemērots cietumsods.

11 Tsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Uzturlīdzekļu maksājumu parādu gadījumā nav noteikts kvantitatīvs ierobežojums attiecībā uz parādnieka kontu vai mantas arestu, kā tas ir citu parādsaistību gadījumā. Attiecībā uz parādnieka saistību izpildes procedūrām noteiktais noilguma termiņš ir pieci gadi.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Gadījumos, kad uzturlīdzekļu prasītājs ir nepilngadīgs vai rīcībnespējīgs, prasītāju var pārstāvēt prokuratūra.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

"Uzturlīdzekļu maksājumu garantiju fonds", kas izveidots ar 2006. gada 28. decembra Likumu 42/2006, un kuru regulē 2007. gada 7. decembra Karaliskais lēmums 1618/2007, ir fonds, kuram nav juridiskas personas statusa un kura mērķis ir garantēt, ka nepilngadīgie bērni saņem nesamaksātos atzīto uzturlīdzekļu maksājumus, kas pienākas saskaņā ar tiesas apstiprināto vienošanos vai tiesas lēmumu tiesvedībā par laulāto atšķiršanas, šķiršanas, paziņojumu par laulības atzīšanu par neesošu, paziņojumu par filiāciju vai uzturlīdzekļiem, ko veic, izmaksājot summu, kas tiks uzskatīts par avansu. Lai varētu saņemt avansa maksājumu no šī fonda, ir būtiski, lai lēmums, ar kuru tiek atzīti uzturlīdzekļi, tiktu pasludināts Spānijas tiesā.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Jā, saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem un Spānijas ratificētajām starptautiskajām konvencijām par uzturlīdzekļu maksājumiem uzturlīdzekļu prasītājs var lūgt palīdzību Spānijas centrālajai iestādei, kas atrodas Tieslietu ministrijā.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Sazinoties ar Tieslietu ministrijas Starptautiskās juridiskās sadarbības nodaļu (*Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional*), izmantojot turpmāk minēto kontaktinformāciju. Calle San Bernardo No 62, 28071 Madrid. Tālrunis: 00 34 91 3902228/2295/4437. Fakss: 00 34 91 3904457

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Prasītājs, kas dzīvo citā dalībvalstī, var sazināties ar attiecīgās valsts centrālo iestādi, iesniedzot pierādījumus, kas apliecina viņam piešķirtās tiesības uz uzturlīdzekļu maksājumiem, un lūgt centrālajai iestādei sazināties ar Spānijas centrālo iestādi, prasot tai uzsākt izpildes procedūru Spānijā. To īsteno saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem un Spānijas ratificētajām starptautiskajām konvencijām par uzturlīdzekļu maksājumiem.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Saskaņā ar attiecīgās valsts iestāžu paredzētajiem nosacījumiem.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā, Eiropas Savienība (un līdz ar to Spānija) ratificēja protokolu 2010. gada 8. aprīlī.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Saskaņā ar Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās pusēm, kuras ir iesaistītas strīdā, uz ko attiecas šī regula, saskaņā ar attiecīgās nodaļas nosacījumiem citā dalībvalstī ir jābūt efektīvai tiesas (iestāžu) pieejamībai, arī izpildes un pārsūdzības vai pārskatīšanas procesā. Turklāt saņēmēja dalībvalsts sniedz bezmaksas juridisko palīdzību attiecībā uz visiem prasītāja iesniegtiem pieteikumiem saskaņā ar 56. pantu par uzturēšanas saistībām, kas rodas no vecāku pienākumiem pret personu, kas jaunāka par 21 gadu.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Tā ir papildinājusi 1996. gada 10. janvāra Likumu Nr. 1/1996 par bezmaksas juridisko palīdzību ar VIII nodaļu "Bezmaksas juridiskā palīdzība Eiropas Savienības pārrobežu strīdos", ar ko reglamentē minētās tiesības attiecībā uz fiziskām personām neatkarīgi no tā, vai tie ir Eiropas Savienības pilsoņi vai trešo valstu valstspiederīgie, kas likumīgi dzīvo kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsaukmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 11/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Francija

1 Kā praktiķe reišķia sāvokos „išķaikymas” ir „išķaikymo pareiķa”? Kokie asmenys turi mokėti išķaikymo išķmoka ķitam asmeniui?

Francijas tiesību aktos uzturēšanas saistības nozīmē ar tiesību aktiem noteiktu pienākumu personai, kurai ir līdzekļi, lai to izdarītu, apmierināt tādas citas personas vajadzības, ar kuru tai ir ģimenes attiecības vai laulība. Tādējādi uzturlīdzekļus var saņemt dažādas personas, tostarp: laulātais no sava laulātā (Civilkodeksa (*code civil*) 212. un 214. pants);

bērni no saviem vecākiem (Civillkodeksa 203., 371-2. un 373-2-2. pants);
tēvi, mātes un citi augšupējie radnieki no saviem bērniem (Civillkodeksa 205. pants);
vīra-/sievastēvi un vīra-/sievasmātes no saviem znotiem un vedeklām (Civillkodeksa 206. pants);
trūcīgs pārdzīvojušais laulātais (Civillkodeksa 767. pants).

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Attiecībā uz uzturīdzekļiem bērniem nav pilngadības ierobežojuma — vecāku pienākums uzturēt bērnu un nodrošināt viņam izglītību automātiski nebeidzas, kad bērns sasniedz pilngadību (Civillkodeksa 371-2. pants). Jānošķir divi laikposmi:

kamēr bērns ir nepilngadīgais vai, ja bērns ir pieaudzis, līdz brīdim, kad viņš kļūst finansiāli neatkarīgs, vecākiem ir uzturēšanas un izglītošanas pienākums pret bērnu, nodrošinot visus vajadzīgos apstākļus viņa attīstībai un izglītībai;
tiklīdz uzturēšanas un izglītošanas pienākums vairs nav spēkā, piemēro vispārējos uzturēšanas saistību noteikumus, kas paredz, ka prasītājam ir jāiesniedz pierādījumi par savām vajadzībām (Civillkodeksa 205. un 207. pants).

Maksājumu var veikt pilnā apmērā vai daļām tieši bērnam, tiklīdz viņš ir sasniedzis pilngadību.

3 Ar tam, kad asmeniui būtū skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Ja uzturīdzekļi netiek maksāti brīvprātīgi, uzturīdzekļu saņēmējam, viņa pārstāvim vai personai, kurai ir saņēmēja galvenais aprūpētājs, jāiesniedz prasība tiesā, lai noteiktu maksājamo summu un lai pieņemtu rīkojumu parādniekam samaksāt noteikto summu.

Uzturīdzekļu prasījums var būt prasības galvenais priekšmets, vai arī uzturīdzekļus var pieprasīt, piemēram, laulības šķiršanas prāvā vai tiesvedībā, lai noteiktu, kā ir īstenojamas aizgādības tiesības.

Attiecībā uz uzturīdzekļu prasījumiem starp pieaugušajiem personai, kura pieprasa uzturīdzekļus, ir jāpierāda, ka viņa ir trūcīga un nespēj apmierināt savas vajadzības. Tomēr, ja uzturīdzekļu saņēmējs ir būtiski ignorējis savas saistības pret maksātāju, tiesnesis var atbrīvot uzturīdzekļu maksātāju no pienākuma maksāt visu uzturīdzekļu parāda summu vai tās daļu (Civillkodeksa 207. pants).

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičio (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

Saskaņā ar Francijas tiesību aktiem nepilngadīgos neuzskata par uzturīdzekļu saņēmējiem — tikai viens no vecākiem vai trešā persona, kura aprūpē bērnu, spēj un drīkst vērsties pret otru vecāku vai vecākiem, lai pieprasītu maksājuma noteikšanu bērna izglītībai un uzturēšanai.

Sociālās aprūpes dienesti var rīkoties uzturīdzekļu saņēmēja vārdā, ja uzturīdzekļu saņēmējs nav kompetents rīkoties, pamatojoties uz Civillkodeksa 205. pantu (Sociālās politikas rīcības un ģimeņu kodeksa (*code de l'action sociale et des familles*) L132-7. pants).

Slimnīcām un sabiedrības veselības aizsardzības iestādēm / aprūpes iestādēm ir tiesas regresa prasījuma tiesības pret personu, kura ir parādā uzturīdzekļus hospitalizētai personai (Sabiedrības veselības kodeksa (*code de la santé publique*) L6145-11. pants).

Aizbildnībā esošu personu pārstāv aizbildnis (Civillkodeksa 475. pants).

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Prasība jāiesniedz **ģimenes lietu tiesnesim (*juge aux affaires familiales*)** reģionālajā tiesā (*tribunal de grande instance*) (Tiesu organizācijas kodeksa (*code de l'organisation judiciaire*) L. 213-3. pants).

Ar nosacījumu, ka tiek piemēroti noteikumi, ko paredz Padomes 2008. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās, Civilprocesa kodeksa (*code de procedure civile*) 1070. pants nosaka, ka ģimenes lietu tiesnesis, kam ir piekritība, ir:

tās vietas tiesnesis, kurā atrodas ģimenes dzīvesvieta;

ja vecāki dzīvo atsevišķi — tās vietas tiesnesis, kurā atrodas dzīvesvieta vecākam, ar kuru kopā bērns pastāvīgi dzīvo, ja vecākiem ir kopīga aizgādība par bērnu, vai tās vietas tiesnesis, kurā atrodas dzīvesvieta vecākam, kam vienīgajam ir aizgādība par bērnu; citos gadījumos — tās vietas tiesnesis, kurā atrodas personas, kas nav prasības iesniedzēja, dzīvesvieta.

Kopīgas prasības gadījumā piekritība atbilstoši pušu izvēlei ir tās vietas tiesnesim, kurā ir dzīvesvieta kādai no pusēm.

Tomēr, ja strīds attiecas tikai uz uzturīdzekļiem laulātajam, maksājumu bērna uzturēšanai un izglītībai, maksājumu laulības izmaksu segšanai vai kompensācijas pabalstu, piekritība var būt tās vietas tiesnesim, kurā ir laulātā–uzturīdzekļu saņēmēja dzīvesvieta vai tā vecāka dzīvesvieta, kas ir bērnu galvenais aprūpētājs, pat ja bērni ir pilngadīgi.

6 Ar ieškovas, pareikšdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Procedūra notiek mutiski, un tajā nav vajadzīga pārstāvība — prasītāji var personīgi ierasties pie tiesneša ar vajadzīgajiem pierādījumiem.

Procedūru var ierosināt ar pavēsti (ar tiesu izpildītāja starpniecību) vai vienkārši iesniedzot tiesai adresētu prasību.

Ja uzturīdzekļus pieprasa laulības šķiršanas prāvā tiesā, prasītājs jāpārstāv advokātam, kuram ir tiesības tikt uzklausiņtam (*avocat*).

7 Ar už ieškinio pareikšimą teisme mokami mokesčiai? Jei taip, kokio maždaug dydžio? Jeigu ieškovo finansiniai ištekliai nepakankami, ar jis gali gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Pirmajā instancē tiesas izdevumu nav. Iesniedzot pārsūdzību, maksa ir EUR 225.

Noteiktos finansiālos apstākļos prasītāji var saņemt juridisku palīdzību.

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūretas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Maksājumam bērna izglītībai un uzturēšanai var būt dažādi veidi:

ikmēneša maksājums vecākam, kurš ir uzturīdzekļu saņēmējs (visbiežākais variants);

tiešs maksājums par izmaksām, kas radušās bērna vārdā;

tiesības izmantot un apdzīvot uzturīdzekļu maksātājam piederošo īpašumu, mantas nodošana lietošanā vai ienākumus nesošas mantas piešķiršana uzturīdzekļu saņēmējam.

Maksājumu aprēķina atbilstoši **katra vecāka līdzekļiem un bērna vajadzībām**. Kopš 2010. gada izmanto Tieslietu ministrijas (*Ministère de la justice*) publicētu atsaucies tabulu, kas izmantojama **tikai kā orientieris un izstrādāta, pamatojoties uz uzturīdzekļu saņēmēja un maksātāja ienākumiem, viņu aprūpē esošo bērnu skaitu un apmeklēšanas tiesību un mājokļa apjomu. Tiesnesis sistemātiski veic maksājuma indeksāciju** (pamatojoties uz pilsētas mājāsaimniecību patēriņa vispārējo cenu indeksu).

Citi uzturīdzekļi

Nosakot **maksājumu, kas laulātajam jāveic, lai segtu laulības izmaksas**, tiesnesim jāņem vērā visas konkrētajai personai radušās izmaksas, kas atbilst lietderīgiem vai vajadzīgiem izdevumiem. Tas var būt finansiāls maksājums, atbildības uzņemšanās par kredītu vai pat dzīvošana laulāto mājās.

Ja uzturīdzekļus piešķir laulātajam laulības šķiršanas procesā, pamatojoties uz uzturēšanas pienākumu, var tikt nolemts, ka ir jāuzņemas visa kredīta segšana vai ikmēneša maksājumu daļa par kredītu, tomēr tiesas dod priekšroku ikmēneša summas maksājumam. Uzturīdzekļu summu nosaka, pamatojoties uz **dzīves līmeni, uz kādu var pretendēt laulātais, kurš ir prasītājs, ņemot vērā otra laulātā iespējas**.

Uzturīdzekļus augšupējiem radniekiem un laulātā vecākiem piešķir tikai **proporcionāli prasītāja vajadzībai un tās personas labklājībai, kura ir parādā uzturīdzekļus**. Ņemot vērā lietas apstākļus, tiesnesis var — pat automātiski — iekļaut uzturīdzekļos mainības klauzulu, ko atļauj spēkā esošie tiesību akti (Civilkodeksa 208. pants).

Attiecībā uz uzturīdzekļiem vienmēr ir iespējams pārskatīt to summu, ar nosacījumu, ka prasītājs iesniedz pierādījumus par jaunu elementu, kas skar uzturīdzekļu saņēmēja un/vai parādnieka līdzekļus un/vai bērna/uzturīdzekļu saņēmēja vajadzības.

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Civilkodeksā nav noteikta vēlāmā samaksas metode. Samaksas metodes var noteikt pēc pušu savstarpējas vienošanās. Ja šādas vienošanās nav, tiesnesis nosaka samaksas metodes lēmumā.

Uzturīdzekļus maksā tieši kredītoram vai sociālās aprūpes dienestam, slimnīcai, vai sabiedrības veselības aizsardzības iestādēm, vai aprūpes iestādēm, kas iesniegušas prasību uzturīdzekļu saņēmēja vārdā.

Jāņem vērā, ka bērna uzturēšanas maksājuma gadījumā visu uzturīdzekļu summu vai tās daļu var aizstāt ar naudas summas maksājumu akreditētai struktūrai, kas atbild par indeksētu ienākumu nodrošināšanu bērnam (Civilkodeksa 373-2-3. pants). Tiesnesis var arī nolemt, ka uzturīdzekļi ir maksājami tieši pilngadīgajam bērnam.

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Ja uzturīdzekļu saņēmējam ir izpildu dokuments, viņš var tieši uzdot tiesu izpildītājam īstenot izpildes pasākumu pret uzturīdzekļu maksātāja aktīviem (izņemot īpašuma vai algas apķīlāšanu, par ko ir vajadzīgs iepriekšējs tiesas lēmums). Tiesu izpildītājiem ir plašas izmeklēšanas pilnvaras, ko viņi var izmantot iestādēs, lai atrastu vajadzīgo informāciju nolūkā noskaidrot uzturīdzekļu maksātāja vai tā mantas atrašanās vietu.

Galvenās izpildes procedūras, ko var izmantot uzturīdzekļu saņēmējs, ir šādas:

tiešā maksājuma procedūra (Izpildes civilprocedūru kodeksa (*code des procédures civiles d'exécution*) L 213-1. un R 213-1. pants *et seq.*) — šī procedūra ļauj piedzīt kavētos uzturīdzekļu maksājumus par iepriekšējiem sešiem mēnešiem un kārtējo maksājumu. Tiesu izpildītājs informē trešo personu (darba devēju, banku vai jebkuru uzturīdzekļu maksātāja parādnieku—trešo personu) par tās pienākumu samaksāt uzturīdzekļu maksājumu tieši tiesu izpildītājam; **darba samaksas apķīlāšana** (Nodarbinātības kodeksa (*code du travail*) L 3252-1. un R 3252-1. pants *et seq.*) — apķīlāšanai vajadzīgs rajona tiesas tiesneša (*jugé d'instance*) apstiprinājums;

parāda piedziņa (Izpildes civilprocedūru kodeksa L 211-1., L 162-1., R 211-1. un R 162-1. pants *et seq.*) ļauj apķīlāt parādus, kas pienākas uzturīdzekļu maksātājam (visbiežāk piedziņas veids ir bankas konta apķīlāšana);

apķīlāšana pārdošanai (Izpildes civilprocedūru kodeksa L 221-1. un R 221-1. pants *et seq.*) — materiālo labumu (televizora, automobiļa u. c.) apķīlāšana;

nekustamā īpašuma apķīlāšana (Izpildes civilprocedūru kodeksa L 311-1. un R 311-1. pants *et seq.*) — **piemēro nekustamajam īpašumam, kas pieder uzturīdzekļu maksātājam. Īpašuma pārdošana jāapstiprina izpildes tiesnesim (*jugé de l'exécution*).**

Tiesu izpildītāju izmaksas sedz tikai uzturīdzekļu maksātājs.

Kriminālprocesā uzturīdzekļu maksātāju var notiesāt par **laulāto kopīgā mājokļa atstāšanu. Par šo pārkāpumu soda ar divu gadu** ieslodzījumu un naudas sodu EUR 15 000 apmērā (Kriminālkodeksa (*code penal*) 227-3. pants).

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Attiecībā uz uzturīdzekļiem noilgums ir pieci gadi no katra maksājuma veikšanas termiņa (Civilkodeksa 2224. pants).

Tiešā maksājuma procedūru nevar piemērot attiecībā uz maksājumu parādiem, kas pārsniedz sešus mēnešus. Minētais gan neizslēdz citu izpildes metožu izmantošanu, lai panāktu iepriekšējo parādu piedziņu.

Izpildes procedūrām jāaprobežojas ar to, kas ir vajadzīgs parāda piedziņai, un tās nedrīkst ļaunprātīgi izmantot, izvēloties šādus pasākumus.

Daži aktīvi tiesību aktos ir atzīti par neapķīlājamiem — tie ir uzturīdzekļu maksājumi, kustamais īpašums, kas vajadzīgs uzturīdzekļu maksātājam dzīvošanai un darbam, priekšmeti, kas ir vajadzīgi invalīdiem, konkrēti pabalsti un ģimenes pabalsti. Bankas kontā var apķīlāt tikai tās summas, kas pārsniedz minimālos ienākumus (aktīvas solidaritātes ienākumi (*le revenu de solidarité active*) vienai personai). Darba algas apķīlāšanas gadījumā apķīlājamo summu nosaka atbilstoši algai un maksātāja apgādībā esošo personu skaitam.

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Organizācijas, kas atbild par ģimenes pabalstu maksāšanu, konkrētos apstākļos var pārņemt uzturīdzekļu saņēmēja tiesības. Šādā gadījumā tās var uzsākt tiesvedību uzturīdzekļu saņēmēja vārdā. Arī tad, ja privātais izpildes process ir bez rezultāta, ir iespējams vērsties pie prokurora (*procureur de la République*), lai ierosinātu publisko izpildes procesu ar valsts zvērināta grāmatveža (*comptable public*) starpniecību.

13 Ar organizacijās (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

Organizācijas, kas atbild par ģimenes pabalstu izmaksu, ar konkrētiem nosacījumiem var izmaksāt uzturīdzekļu saņēmējam ģimenes pabalstu kā uzturīdzekļu avansa maksājumu.

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:

14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškoviui pagalbą?

Ja uzturīdzekļu maksātāja dzīvesvieta ir citā valstī, bet uzturīdzekļu saņēmējs atrodas Francijā, saņēmējs var sazināties ar Ārlietu un starptautiskās attīstības ministrijas (*Ministère des Affaires Étrangères et du Développement International*) Uzturīdzekļu parādu piedziņas biroju (*Bureau de Recouvrement des Créances Alimentaires (RCA)*). Birojs sazināsies ar uzturīdzekļu maksātāja dzīvesvietas valsts centrālo iestādi, lai panāktu parāda piedziņu.

Uzturīdzekļu saņēmējs var arī sazināties ar Ģimenes pabalstu fondu (*Caisse d'Allocations Familiales (CAF)*), kas var sniegt finansiālu atbalstu, ja uzturīdzekļu maksātājs nemaksā uzturīdzekļus, pat ja viņš atrodas ārvalstīs.

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Ar Francijas centrālo iestādi var sazināties pa pastu, telefonu vai e-pastu:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tālr.: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fakss: +33 (0)1 43 17 81 97

E-pasts: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškoviui pagalbą?

Ja uzturlīdzekļu maksātājs dzīvo Francijā, bet saņēmējs atrodas ārvalstīs, saņēmējam ir **jāsazinās ar savas dzīvesvietas valsts centrālo iestādi**. Centrālā iestāde, kas izvirza prasījumu, tad sazināsies ar Francijas centrālo iestādi (Ārlietu ministrijas Uzturlīdzekļu parādu piedziņas biroju), kas veiks vajadzīgos pasākumus parāda piedziņai.

Ja uzturlīdzekļu saņēmējam ir lēmums par izpildi, viņš var arī tieši uzdot tiesu izpildītājam panākt parāda piedziņu (nevēršoties centrālajās iestādēs). Šādā gadījumā uzturlīdzekļu saņēmējs nevar izmantot centrālās iestādes palīdzību.

Jāņem vērā, ka gadījumā, kad nav tiesas lēmuma, kas nosaka uzturlīdzekļu samaksas principu, dalībvalsts centrālā iestāde, kas izvirza prasījumu, var nosūtīt pieprasījumu, lai saņemtu lēmumu no Uzturlīdzekļu parādu piedziņas biroja par uzturlīdzekļu samaksas principa noteikšanu ar Francijas tiesas lēmumu (Regulas (EK) Nr. 4/2009 VII pielikums).

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

Ar Francijas centrālo iestādi var sazināties pa pastu, telefonu vai e-pastu:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tālr.: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fakss: +33 (0)1 43 17 81 97

E-pasts: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

Ja uzturlīdzekļu saņēmējs nolemj tieši sazināties ar tiesu izpildītāju, informāciju par kompetentajiem speciālistiem viņš var atrast sadaļā "Atrast tiesu izpildītāju" ("*Trouver un huissier*") vai Valsts Tiesu izpildītāju palātas (*Chambre nationale des huissiers de justice*) tīmekļa vietnē.

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

Jā

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

Nav piemērojams.

18 Kaip, vadovaujantis Išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Juridiskā palīdzība var būt pilnīga vai daļēja. To piešķir:

automātiski bērniem vecumā līdz 21 gadam atbilstoši Regulas (EK) Nr. 4/2009 46. pantam;

citos gadījumos, ja prasītājs atbilst nosacījumiem attiecībā uz līdzekļiem, kas paredzēti tiesību aktos (1991. gada 10. jūlija Likums Nr. 91-647 par juridisko palīdzību (*loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique*) un 1991. gada 19. decembra Dekrēts Nr. 91-1266) (*décret n°91-1266 du 19 décembre 1991*)).

Francijā juridiskā palīdzība ietver nodevas par advokātu, kurš iecelts tiesvedībai ar lēmumu par juridisko palīdzību, un nodevas par tiesu izpildītāju, kurš iecelts parāda piedziņas procedūrai ar to pašu lēmumu.

Prasībām par juridisko palīdzību attiecībā uz uzturēšanas saistībām piemēro tādu pašu procesu kā pārrobežu strīdiem saskaņā ar **Padomes 2003. gada 27. janvāra Direktīvu 2002/8/EK**.

Prasība par juridisko palīdzību uzturlīdzekļu saņēmējam jā sagatavo franču valodā un jānosūta Tiesību aktu un tiesu pieejamības un cietušo atbalsta departamentam (*Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes (SADJAV)*) uz šādu adresi:

Ministère de la Justice

Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes

Bureau de l'aide juridictionnelle

13, Place Vendôme

75042 PARIS cedex 01

Tālr.: 01 44 77 71 86

Fakss: 01 44 77 70 50

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma Išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

Uzturlīdzekļu parādu piedziņas birojs apstiprina ārvalstu centrālās iestādes iesniegtās prasības un pierādījumu saņemšanu. Tas pārbauda, vai dokumentācija ir pilnīga, kā arī pārbauda dokumentu, jo īpaši juridisko dokumentu, precizitāti un izmantojamību. Lai sagatavotos jebkādam izpildes problēmām, birojs vajadzības gadījumā pieprasa no nosūtītājas iestādes precizējumus un/vai citus izrakstus vai izrakstu tulkojumus. Birojs atvieglo procesa uzsākšanu saistībā ar prasībām, kas noteiktas 56. pantā, tās nosūtot tiesu iestādēm, kurām ir jurisdikcija attiecīgajā teritorijā.

Birojs palīdz noskaidrot uzturlīdzekļu maksātāja atrašanās vietu un atvieglo informācijas meklēšanu par maksātāja līdzekļiem, iesniedzot prasību prokuroram un Publisko finanšu ģenerāldirektorāta (*Direction Générale des Finances Publiques*) departamentiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 4/2009 61., 62. un 63. pantu.

Centrālā iestāde arī veicina mierlīgumus, tieši sazinoties ar uzturlīdzekļu maksātāju un nosūtot viņa priekšlikumus par brīvprātīgu samaksu uzturlīdzekļu saņēmējam ar uzturlīdzekļu saņēmēja dzīvesvietas valsts centrālās iestādes starpniecību.

Ja mierlīgumu nevar panākt, vienmēr ir iespējama piedziņas procedūra tiesā, ar nosacījumu, ka attiecīgās citas valsts lēmums ir izpildāms Francijā. Birojs sazinās ar tiesu izpildītājiem, kuriem uzdots parāda piedziņa, lai nodrošinātu izpildes procedūru netraucētu norisi.

Birojs sistemātiski prasa, lai tiktu noformēts bankas pārskaitījums.

Gadījumos, kad ir jānosaka izcelšanās, lai varētu panākt uzturlīdzekļu piedziņu, Birojs informē uzturlīdzekļu saņēmēju par kompetento iestādi šādas procedūras veikšanai.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Horvātija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturlīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturlīdzekļi citai personai?

Uzturlīdzekļi ir vecāku un bērnu, laulāto un ārlaulības partneru, kā arī radnieku taisnā līnijā, pabērnu, pamāšu un patēvu, kā noteikts Ģimenes likumā (*Obiteljski zakon*), pienākums un tiesības. Saskaņā ar minēto likumu šādas personas savstarpēji nodrošina uzturlīdzekļus atbilstoši savām spējām un uzturamās personas vajadzībām.

Par atbalstu nepilngadīgam bērnam pirmām kārtām ir atbildīgi *vecāki*. Vecāki, kas ir spējīgi strādāt, nevar izvairīties no pienākuma rūpēties par savu bērnu. Ja vecāks nenodrošina atbalstu nepilngadīgam bērnam, šādu atbalstu nodrošina *vecvecāki* no attiecīgā vecāka puses. *Patēvs vai pamāte* nodrošina atbalstu nepilngadīgam pabērnam, ja pabērns nevar iegūt uzturlīdzekļus no sava vecāka.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas mācās vidusskolā vai universitātē vai īsteno profesionālās studijas saskaņā ar īpašiem noteikumiem, vai iegūst pamata vai vidējo izglītību pieaugušajiem un regulāri un pienācīgi pilda savus pienākumus, līdz 26 gadu vecumam.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas ir ieguvis izglītību, taču nespēj sameklēt darbu, vienu gadu pēc izglītības iegūšanas, ja bērns ir jaunāks par 26 gadiem. Ja nav pagājis viens gads kopš izglītības iegūšanas, pienākums nodrošināt atbalstu pieaugušam bērnam beidzas, kad bērnam aprit 26 gadi.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas nespēj strādāt smagas un ilgstošas slimības vai invaliditātes dēļ, kamēr vien šāda nespēja pastāv.

Pieaugušam bērnam ir jānodrošina atbalsts vecākam, kas nespēj strādāt un kam nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kas nespēj gūt šādus līdzekļus no saviem aktīviem. *Pieaugušam pabērnam* ir jānodrošina atbalsts patēvam vai pamātei, kas nespēj strādāt un kam nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kas nespēj gūt šādus līdzekļus no saviem aktīviem, un kas ilgstoši ir nodrošinājis atbalstu pabērnam vai par viņu gādājis. *Pieaugušam mazbērnam* ir jānodrošina atbalsts vecvecākam, kas nespēj strādāt un kam nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kas nespēj gūt šādus līdzekļus no saviem aktīviem, un kas ilgstoši ir nodrošinājis atbalstu mazbērnam vai par viņu gādājis.

Laulātais, kam nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kas nespēj gūt šādus līdzekļus no saviem aktīviem un kas nespēj strādāt vai nespēj sameklēt darbu, ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus no otra laulātā, ja otram laulātajam ir pietiekami līdzekļi un iespējas šādu atbalstu sniegt. Noteikumi par laulāto uzturēšanu attiecīgi ir piemērojami arī *ārlaulības partneru* uzturēšanai, kamēr ir spēkā ārlaulības savienība.

Laulātais, kam nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai kas nespēj gūt šādus līdzekļus no saviem aktīviem un kas nespēj strādāt vai nespēj sameklēt darbu, ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus no otra laulātā, ja otram laulātajam ir pietiekami līdzekļi un iespējas šādu atbalstu sniegt. Noteikumi par laulāto uzturēšanu attiecīgi ir piemērojami arī *ārlaulības partneru* uzturēšanai, kamēr ir spēkā ārlaulības savienība.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Par atbalstu nepilngadīgam bērnam pirmām kārtām ir atbildīgi *vecāki*. Ja vecāks nenodrošina atbalstu nepilngadīgam bērnam, tad šādu atbalstu nodrošina *vecvecāki* no attiecīgā vecāka puses. *Patēvs vai pamāte* nodrošina atbalstu nepilngadīgam pabērnam, ja pabērns nevar iegūt uzturlīdzekļus no sava vecāka. Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas mācās vidusskolā vai universitātē vai īsteno profesionālās studijas saskaņā ar īpašiem noteikumiem, vai iegūst pamata vai vidējo izglītību pieaugušajiem un regulāri un pienācīgi pilda savus pienākumus, līdz 26 gadu vecumam.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas ir ieguvis izglītību, taču nespēj sameklēt darbu, vienu gadu pēc izglītības iegūšanas, ja bērns ir jaunāks par 26 gadiem. Ja nav pagājis viens gads kopš izglītības iegūšanas, pienākums nodrošināt atbalstu pieaugušam bērnam beidzas, kad bērnam aprit 26 gadi.

Vecākiem ir jānodrošina atbalsts pieaugušam bērnam, kas nespēj strādāt smagas un ilgstošas slimības vai invaliditātes dēļ, kamēr vien šāda nespēja pastāv. Pieaugušais ir tāda persona, kas ir sasniegusi 18 gadu vecumu.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Jāsazinās ar sociālās labklājības iestādi un tiesu.

Uzturlīdzekļus var noteikt *obligāto konsultāciju* procedūrā. Obligātās konsultācijas veic pirms šķiršanās procesa uzsākšanas gadījumos, kuros ir kopīgs nepilngadīgais bērns, un pirms citu tiesvedību uzsākšanas saistībā ar aizgādību un personīgajām attiecībām ar bērnu. Ģimenes likuma noteikumi par obligātajām konsultācijām pirms šķiršanās procesa uzsākšanas gadījumos, kuros ir kopīgs nepilngadīgais bērns, ir piemērojami arī obligātajām konsultācijām pirms procesu uzsākšanas saistībā ar aizgādību un personīgajām attiecībām ar bērnu, ja bērna vecāki sāk dzīvot šķirti. Obligātās konsultācijas ierosina, ja viena no pusēm iesniedz prasību sociālās labklājības iestādē. Ja vecāki nav vienojušies par plānu kopīgai aizgādībai, tad sociālās labklājības iestāde viņiem iesaka censties tādu izveidot mediācijā ģimenes lietās un saskaņā ar Ģimenes likuma noteikumiem.

Uzturēšanas jautājumu var nokārtot, izmantojot *mediāciju ģimenes lietās*, kuras laikā puses cenšas ar mediatora ģimenes lietās palīdzību atrisināt ģimenes problēmas pēc savstarpējas vienošanās. Ģimenes locekļi mediācijā ģimenes lietās piedalās brīvprātīgi, un pirms šķiršanās procesa sākšanas ir jāapmeklē tikai pirmā mediācijas sanāksme ģimenes lietās. Galvenais mediācijas ģimenes lietās mērķis ir nolemt par kopīgu vecāku aizgādību un citiem jautājumiem, kas ir saistīti ar bērnu. Kopīgas aizgādības plāns vai cita kārtība, kas noteikta mediācijā ģimenes lietās, kļūst izpildāma, ja pēc pušu pieprasījuma tiesa to apstiprina ārpusstiesas procesā. Mediāciju ģimenes lietās var veikt neatkarīgi no tiesvedībām, pirms tiesvedību uzsākšanas, to laikā vai pēc to pabeigšanas. Uzturēšanas summu, kas vecākam, ar kuru bērns nedzīvo, ir jāmaksā, var noteikt arī ar *kopīgās aizgādības plānu*, kuru vecāki paši var sagatavot obligāto konsultāciju laikā, kā arī mediācijas ģimenes lietās laikā. Ja plānu par kopīgu aizgādību tiesai iesniedz pārbaudei ārpusstiesas procesā, tas kļūst izpildāms saskaņā ar Ģimenes likumu.

Bērns var iesniegt uzturlīdzekļu prasību *vienkāršotā ārpusstiesas procesā uzturlīdzekļu noteikšanai*. Šādā procesā puses ir bērns un vecāks, kurš ar bērnu nedzīvo. Uzturlīdzekļu procesā bērnu pārstāv vecāks, ar kuru bērns dzīvo. Papildus tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija, tiesa, kurai ir jurisdikcija vienkāršotā procesā uzturlīdzekļu jautājumos, var būt arī bērna dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas tiesa.

Tiesas nolēmumus par uzturlīdzekļu prasībām saskaņā ar Ģimenes likumu pieņem ģimenes strīdu gadījumos, gadījumos, kuros jānosaka maternitāte vai paternitāte, un aizgādības gadījumos.

Šķiršanās gadījumā laulātie var vienoties par uzturlīdzekļiem, nosakot uzturlīdzekļu summu, kādā veidā pienākums ir jāveic, kā arī uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma ilgumu. Laulātie var slēgt uzturlīdzekļu vienošanos rakstiski un iesniegt to tiesai apstiprināšanai ārpus tiesas procesā, tādējādi padarot to par izpildāmu nolīgumu.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Bērna uzturēšanas tiesvedībā iesaistītās puses ir bērns un tā persona, kurai saskaņā ar Ģimenes likumu ir pienākums nodrošināt bērnam atbalstu. Bērnu pārstāv vecāks, ar kuru bērns dzīvo. Ja vecāks, ar kuru bērns dzīvo, piekrīt, tad uzturēšanas tiesvedībā bērnu pārstāv sociālās labklājības iestāde. Vecāks, ar kuru bērns dzīvo, saglabā tiesības piedalīties tiesvedībā papildus sociālās labklājības iestādei. Ja starp sociālās labklājības iestādes un vecāka, ar kuru bērns dzīvo, veiktajām darbībām rodas pretrunas, tad tiesa apsver visus apstākļus, jo īpaši bērna labjutību, un izvērtē, vai ņemt vērā sociālās labklājības iestādes vai bērna vecāka rīcību.

Sociālās labklājības iestādei ir jārīkojas bērna vārdā un jāierosina, un jāveic uzturēšanas tiesvedības vai jāpalielina uzturēšanas summa, ja vecāks, ar kuru bērns dzīvo, nepamatoti iemeslu dēļ šīs tiesības nav izmantojis vairāk nekā trīs mēnešus, kopš bērns šādas tiesības ir ieguvis. Sociālās labklājības iestādes pārstāv bērnu uzturēšanas tiesvedībā, ja bērns ir citas fiziskas vai juridiskas personas aprūpē. Šādos gadījumos bērna vecākiem nav tiesību bērna vārdā piedalīties tiesvedībā līdz ar sociālās labklājības iestādi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma (*Zakon o parničnom postupku*) noteikumiem pusi kā tās pilnvarotā persona, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi, var pārstāvēt tikai advokāts. Pusi var pārstāvēt asinsradnieks taisnā līnijā, brālis, māsa vai laulātais, kas faktiski darbojas kā pilnvarotā persona, ja viņi ir pilnībā rīcībspējīgi un nepraktizē jurisprudencē nelikumīgā veidā.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Strīdu gadījumos saistībā ar obligāto uzturēšanu, ja prasības iesniedzējs ir persona, kura vēlas uzturlīdzekļus saņemt, jurisdikcija papildus tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija, ir arī tiesai, kuras teritorijā atrodas prasības iesniedzēja dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta. Ja strīds par obligāto uzturēšanu ietver starptautisku elementu un Horvātijā esošai tiesai ir jurisdikcija, jo prasības iesniedzēja dzīvesvieta ir Horvātijā, tad teritoriālo jurisdikciju piemēro tiesai, kuras teritorijā atrodas prasības iesniedzēja dzīvesvieta. Ja Horvātijā esošai tiesai ir jurisdikcija, jo atbildētājam Horvātijā ir īpašums, no kura var iekasēt uzturlīdzekļus, tad teritoriālo jurisdikciju piemēro tiesai, kuras teritorijā īpašums atrodas.

Jurisdikciju kopīgās aizgādības plāna apstiprināšanā piemēro tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija ar bērnu saistītajā lietā.

Jurisdikciju bērna uzturēšanas vienošanās apstiprināšanā piemēro tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija ar bērnu saistītajā lietā.

Jurisdikciju laulāto uzturēšanas vienošanās apstiprināšanā piemēro tiesai, kuras teritorijā laulātajiem ir kopīga dzīvesvieta. Ja laulātajiem nav kopīgas dzīvesvietas, tad jurisdikciju piemēro tiesai, kuras teritorijā atradās laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta. Ja Horvātijā esošai tiesai ir jurisdikcija laulāto uzturēšanas vienošanās apstiprināšanā, jo laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta atradās Horvātijā, tad jurisdikciju piemēro tiesai, kuras teritorijā atradās laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta.

Jurisdikciju vienkāršotās uzturēšanas tiesvedības nolēmumos papildus tiesai, kurai ir vispārējā teritoriālā jurisdikcija, piemēro bērna dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas tiesai.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 89.e pantu puses tiesvedības gaitā var rīkoties personīgi vai ar pilnvarotās personas starpniecību, taču tiesa var aicināt pilnvarotās personas pārstāvēt pusi personīgi ierasties tiesā, lai paziņotu prāvā noskaidrojamos faktus. Ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi, pusi kā tās pilnvarotā persona var pārstāvēt tikai advokāts. Saskaņā ar 89.a panta 3. punktu pusi var pārstāvēt asinsradnieks taisnā līnijā, brālis, māsa vai laulātais, kas faktiski darbojas kā pilnvarotā persona, ja viņi ir pilnībā rīcībspējīgi un nepraktizē jurisprudencē nelikumīgā veidā.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Kā noteikts Likuma par tiesas nodevām (*Zakon o sudskim pristojbama*) 1. pantā, tiesas nodevas jāmaksā par visām tiesā notiekošajām tiesvedībām. Nodevu summa ir noteikta ar tiesas nodevu tarifu.

Likuma par tiesas nodevām 16. pantā noteikts, ka tiesvedībā, kurā izskata prasību par uzturlīdzekļu piedziņu vai kura attiecas uz prasībām, kas izriet no tiesībām uz uzturlīdzekļiem, bērni kā puses ir atbrīvoti no tiesas nodevām.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 172. pantu atsevišķā tiesību aktā, ar ko regulē bezmaksas juridisko palīdzību, ir noteikts, kādā veidā tiek īstenotas tiesības uz atbrīvojumu no tiesas izdevumu segšanas un tiesības saņemt profesionālu juridisko palīdzību, kā arī tas, kādos apstākļos tas notiek. Saskaņā ar 176. pantu, ja puse ir izmantojusi tiesības uz atbrīvojumu no tiesas izdevumiem, pamatojoties uz īpašiem noteikumiem par juridisko palīdzību, un ja tiesvedības laikā tiesa konstatē, ka puse spēj samaksāt tiesas izdevumus un nodevas, tiesa par to nekavējoties informē kompetento valsts iestādi.

Likumā par bezmaksas juridisko palīdzību (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) ir definēts mērķis, saņēmēji un bezmaksas juridiskās palīdzības veidi, juridiskās palīdzības sniedzēji, juridiskās palīdzības sniegšanas nosacījumi un procedūra, pārrobežu juridiskā palīdzība, juridiskās palīdzības finansēšana un likuma īstenošanas uzraudzība. Likumu par bezmaksas juridisko palīdzību nepiemēro, ja juridiskā palīdzība sniegta saskaņā ar īpašiem noteikumiem.

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskās indeksācijas sistēmu)?

Bērnu uzturlīdzekļus vienmēr nosaka konkrētā naudas summā.

Vecāks, ar kuru bērns dzīvo, veic savu daļu bērna uzturēšanas pienākumos, nodrošinot bērnam ikdienas aprūpi, savukārt vecāks, kurš ar bērnu nedzīvo, pilda bērna uzturēšanas pienākumus, sedzot bērna materiālās vajadzības ar finansiālu atbalstu.

Kopējās bērna materiālās vajadzības, ko tiesa nosaka procesa laikā, ir saistītas ar mājokļa, pārtikas, apģērba, higiēnas, uzturēšanas, izglītības, veselības aprūpes un citām līdzīgām izmaksām, kas ir saistītas ar bērnu. Kopējās bērna materiālās vajadzības nosaka atbilstoši vecāka, kuram ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, dzīves līmenim.

Bērnam var būt paaugstinātas materiālās vajadzības, ja viņam ir nepieciešama pastāvīga un pastiprināta aprūpe veselības stāvokļa dēļ, kas ir jāņem vērā, nosakot uzturlīdzekļu summu civilprocesā.

Kopējās vecāka, kurš ir uzturlīdzekļu parādnieks, spējas, ko tiesa nosaka civilprocesā, ir saistītas ar vecāka, kuram ir uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums, ienākumiem un finansiālo stāvokli uzturlīdzekļu summas noteikšanas laikā.

Reizi gadā un ne vēlāk kā līdz 1. aprīlim par sociālo labklājību atbildīgais ministrs nosaka minimālās naudas summas, kas atbilst minimālajai nepilngadīga bērna ikmēneša uzturēšanai nepieciešamo kopējo materiālo vajadzību summai Horvātijas Republikā un kas jāmaksā vecākam, kurš nedzīvo kopā ar bērnu. Minimālās summas ir noteiktas kā procentuālās daļas no vidējās ikmēneša neto algas, ko iepriekšējā gadā Horvātijas Republikā saņēmuši juridisko personu darbinieki:

bērnam līdz 6 gadu vecumam — 17 % no vidējās darba algas;

bērnam no 7 līdz 12 gadu vecumam — 20 % no vidējās darba algas;

bērnam no 13 līdz 18 gadu vecumam — 22 procenti no vidējās darba algas.

Izņēmuma kārtā uzturīdzekļu vajadzības var noteikt mazākā apmērā, taču tās nedrīkst būt mazākas par pusi no obligātā minimuma:

ja uzturīdzekļu parādnīkam ir jāuztur divi vai vairāki bērni vai;

ja bērns iesaistās savā uzturēšanā ar saviem personīgajiem ienākumiem.

Reizi gadā un ne vēlāk kā līdz 1. aprīlim par sociālo labklājību atbildīgais ministrs izveido tabulas par nepilngadīga bērna vidējām vajadzībām atbilstoši bērna vecumam, vecāka, kuram ir pienākums maksāt uzturīdzekļus, ienākumiem, kā noteikts samaksas līmeņos, un vidējām dzīvošanas izmaksām Horvātijas Republikā.

Uzturīdzekļu kreditors un uzturīdzekļu parādnīks var iesniegt tiesai lūgumrakstu, lai tā palielina vai samazina uzturīdzekļu summu, lemj par uzturēšanas saistību izbeigšanu vai maina uzturīdzekļu veidu, kas noteikts ar iepriekšēju izpildu dokumentu, ja ir mainījušies apstākļi.

Uzturīdzekļu prasībām Horvātijas Republikā nav piemērojama indeksācija.

9 Kā un kam uzturīdzekļi tiks maksāti?

Uzturīdzekļus maksā tiesas nolēmumā noteiktajā veidā un tajā noteiktajai personai.

10 Ja attiecīgā persona (parādnīks) nevēlas uzturīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja uzturīdzekļu parādnīks nesamaksā uzturīdzekļus brīvprātīgi, tad tiesa sāk un veic izpildes procedūras.

Izpildi ar algas un citu regulāru ienākumu un naudas līdzekļu piesaisti kontam bērna uzturīdzekļu iekasēšanas prasības nolūkā veic pirms jebkādu citu prasību izpildes neatkarīgi no laika, kad tās radušās.

Uzturīdzekļu parādnīka piekrišanu var reģistrēt tiesas sēdes protokolā vai īpašā notāra apstiprinātā dokumentā, norādot, ka viņa algu, pensiju vai līdzīgus finansiālus ienākumus var pilnībā vai daļēji konfiscēt uzturīdzekļu kreditora prasības izpildei un ka maksājumus veic tieši uzturīdzekļu kreditoram, kā noteikts minētajā dokumentā. Šādu dokumentu izsniedz vienā eksemplārā, un tam ir galīga izpildraksta tiesiskās sekas.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnīka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Vecākam, kas nedzīvo kopā ar nepilngadīgu bērnu un kas nav pildījis pienākumu maksāt uzturīdzekļus savam nepilngadīgajam bērnam, ir jāmaksā kompensācija bērnam par ieturētajiem uzturīdzekļiem, ko aprēķina, sākot no datuma, kad tika noteiktas tiesības uz uzturīdzekļiem, līdz prasības celšanas datumam. Bērna prasībai pret vecāku, kas nav uzturējis bērnu, piemēro piecu gadu noilgumu, sākot no datuma, kurā šāds pienākums noteikts.

Kā noteikts Civillikumā (*Zakon o obveznim odnosima*), prasījumiem par periodiskiem maksājumiem, kas jāveic reizi gadā vai biežāk, neraugoties uz to, vai tie ir papildu prasījumi, piemēram, procentu maksājumu prasījumi, vai prasījumi, kuros ir beigušās pašas tiesības, piemēram, uzturīdzekļu prasījumi, piemēro trīs gadu noilgumu, sākot no katra maksājuma samaksas termiņa.

Saskaņā ar Civillikuma 233. pantu prasījumiem, kas noteikti ar galīgo tiesas nolēmumu, citas kompetentas valsts iestādes lēmumu, tiesā vai citā kompetentajā iestādē panāktu izlīgumu vai notariālu dokumentu, tostarp tiem prasījumiem, kuriem tiesību aktos ir noteikts Tsāks noilguma periods, piemēro desmit gadu noilgumu.

Saskaņā ar Civillikuma 235. pantu noilgumu starp bērniem un vecākiem nepiemēro, kamēr ir spēkā vecāku tiesības.

Saskaņā ar Izpildes likuma (*Ovršni zakon*) 172. pantu izpildi nevar piemērot šādiem aktīviem: ienākumiem, kas gūti no likumā paredzētajiem uzturīdzekļiem; kompensācijai par veselības traucējumiem vai samazinātām vai zaudētām darbaspējām un kompensācijai par zaudētiem uzturīdzekļiem saistībā ar uzturīdzekļu parādnīka nāvi; ienākumiem no invaliditātes pabalstiem, kas piešķirti saskaņā ar invaliditātes apdrošināšanas noteikumiem; ienākumiem no sociālās labklājības pabalstiem; ienākumiem no pagaidu bezdarba pabalstiem; ienākumiem no bērna pabalsta, ja vien īpašos noteikumos nav paredzēts citādi; ienākumiem no stipendijām un atbalsta studentiem; notiesātajiem samaksātā atlīdzība par paveikto darbu, izņemot prasījumus par likumā paredzētajiem uzturīdzekļiem un prasījumus kompensēt notiesātā kriminālpārkāpuma rezultātā nodarīto kaitējumu; ienākumiem, kas gūti no citēšanas un apbalvojumiem; maternitātes un vecāku pabalsta maksājumiem, ja vien īpašā tiesību aktā nav paredzēts citādi; citiem ienākumiem, kas saskaņā ar īpašiem noteikumiem ir atbrīvoti no izpildes.

Izpildes likuma 173. pants paredz izpildes ierobežošanu:

1) Ja izpildes parādnīka darba algai piemēro izpildi, tad no izpildes atbrīvo summu, kas noteikta divu trešdaļu apmērā no vidējās neto darba algas Horvātijas Republikā. Ja izpildi veic, lai piedzītu likumā noteikto uzturīdzekļu prasījumu vai prasījumu kompensēt veselības traucējumu vai samazināto vai zaudēto darbaspēju rezultātā radušos kaitējumu un kompensēt zaudētos uzturīdzekļus saistībā ar uzturīdzekļu maksātāja nāvi, tad noteiktā summa ir puse no vidējās neto darba algas Horvātijā, izņemot gadījumus, kuros izpilde tiek veikta, lai piespiedu kārtā iekasētu naudu, kas jāmaksā kā bērna uzturīdzekļi. Šādos gadījumos no izpildes atbrīvotā summa ir viena ceturtdaļa no vidējās neto darba algas (juridiskas personas nodarbinātām personām Horvātijā iepriekšējā gadā).

Ja parādnīka, pret ko vērš izpildi, darba alga ir zemāka par vidējo neto darba algu Horvātijā, tad no izpildes atbrīvo summu, kura ir vienāda ar divām trešdaļām no darba algas. Ja izpildi veic, lai piedzītu likumā noteikto uzturīdzekļu prasījumu vai prasījumu kompensēt veselības traucējumu vai samazināto vai zaudēto darbaspēju rezultātā radušos kaitējumu un kompensēt zaudētos uzturīdzekļus saistībā ar uzturīdzekļu maksātāja nāvi, tad noteiktā summa ir puse no parādnīka neto darba algas.

3) Termiņš "vidējā neto darba alga" šā panta 1. punktā nozīmē vidējo izmaksāto naudas summu kā ikmēneša neto darba algu juridisku personu nodarbinātām personām Horvātijā par periodu no kārtējā gada janvāra līdz augustam, ko nosaka Horvātijas Statistikas birojs (*Državni zavod za statistiku*) un publicē *Narodne novine* (NN; Horvātijas Republikas oficiālais vēstnesis) ne vēlāk kā kārtējā gada 31. decembrī. Šādā veidā noteiktā summa ir piemērojama nākamajā gadā.

4) Šā panta 1. un 2. punktā minētie noteikumi attiecas uz izpildi arī tad, ja arestu piemēro jebkādi kompensācijai, ko izmaksā darba algas vietā, kompensācijai par saīsinātu darba laiku, kompensācijai par samazinātu darba algu, pensijai, kā arī militārā dienesta rezerves spēku personāla atalgojumam un jebkādiem citiem regulāriem naudas ienākumiem, ko izmaksā civilā un militārā dienesta personālam, izņemot šā panta 5. un 6. punktā minētos ienākumus.

5) Izpildi, kas tiek īstenota, piemērojot arestu ienākumiem, ko personas ar invaliditāti saņēmušas kā naudas pabalstu par fizisku nespēju un kā aprūpes pabalstu, var veikt tikai, lai piedzītu tiesību aktos noteikto uzturīdzekļu prasījumu vai prasījumu kompensēt veselības traucējumu vai samazināto vai zaudēto darbaspēju rezultātā radušos kaitējumu un kompensēt zaudētos uzturīdzekļus saistībā ar uzturīdzekļu maksātāja nāvi; šādā gadījumā noteiktā summa ir puse no šādiem ienākumiem.

6) Izpildi, ko īsteno, piemērojot arestu ienākumiem, kas saņemti saskaņā ar līgumu par mūža atbalstu un līgumu par mūža pabalsta maksājumiem, kā arī saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas līgumu saņemtajiem ienākumiem, var veikt tikai attiecībā uz to ienākumu daļu, kas pārsniedz uzturīdzekļu atbalsta summas aprēķināšanai izmantoto pamatsummu.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturīdzekļus?

Sociālās labklājības iestādēm ir jāreģistrē visi lēmumi un tiesas izlīgumi, kas ir saistīti ar nepilngadīga bērna uzturēšanu.

Kad sociālās labklājības iestāde saņem galīgu tiesas lēmumu vai tiesas izlīgumu saistībā ar bērna uzturēšanu, tad tai vecākam, ar kuru bērns dzīvo, un vecākam, kuram ir jāmaksā uzturlīdzekļi, vai citai Ģimenes likuma 288. pantā minētai personai, kurai ir jāmaksā uzturlīdzekļi saskaņā ar tiesas lēmumu vai tiesas izlīgumu, ir jānosūta rakstveida paziņojums par tiesībām un pienākumiem.

Paziņojumā sociālās labklājības iestāde paziņo vecākam, ar kuru bērns dzīvo, par:

to, ka vecākam ir jāinformē sociālās labklājības iestāde, ja uzturlīdzekļu parādniķis nepilda savus pienākumus regulāri un pilnā apmērā; un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem bērnam ir tiesības uz pagaidu uzturlīdzekļiem atbilstoši īpašiem noteikumiem par pagaidu uzturlīdzekļiem.

Paziņojumā sociālās labklājības iestāde brīdina vecāku, kuram jāmaksā uzturlīdzekļi, vai citu Ģimenes likuma 288. pantā minētu personu, kurai ir jāmaksā uzturlīdzekļi saskaņā ar tiesas lēmumu vai tiesas izlīgumu, par to, ka:

pret uzturlīdzekļu parādniķi, kurš nepilda savus uzturēšanas pienākumus, piecpadsmit dienu laikā, kopš iestāde saņem informāciju par uzturēšanas pienākuma neveikšanu regulāri un pilnā apmērā, tiks izvirzīta kriminālapšūdzība;

Horvātijas Republika ir tiesīga atgūt pagaidu uzturlīdzekļu summas, kas izmaksātas atbilstoši īpašiem noteikumiem par pagaidu uzturlīdzekļiem.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Kad sociālās labklājības iestāde saņem galīgu tiesas lēmumu vai tiesas izlīgumu saistībā ar bērna uzturēšanu, tai ir jāinformē vecāks, ar kuru bērns dzīvo, par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem bērnam ir tiesības uz pagaidu uzturlīdzekļiem atbilstoši īpašiem noteikumiem par pagaidu uzturlīdzekļiem. Saskaņā ar Pagaidu uzturlīdzekļu likuma (*Zakon o privremenom uzdržavanju*, NN Nr. 92/14), nosacījumiem bērnam, kurš ir Horvātijas valstspiederīgais un kura dzīvesvieta ir Horvātijā, ir tiesības saņemt pagaidu uzturlīdzekļus. Saskaņā ar minēto likumu bērns ir persona, kas vēl nav sasniegusi 18 gadu vecumu un kas ir jāuztur vecākam, pamatojoties uz izpildrakstu.

Bērnam ir tiesības uz pagaidu uzturlīdzekļiem, ja vecāks, kurš nedzīvo ar bērnu, pilnībā vai daļēji neizpilda savu uzturēšanas pienākumu un ir ticams, ka vecvecāki no attiecīgā vecāka puses neatbalsta bērna uzturēšanu vismaz par summu, kas likumā noteikta kā pagaidu uzturlīdzekļu summa.

Tiesības uz pagaidu uzturlīdzekļiem saglabājas, līdz uzturlīdzekļu parādniķis atsāk uzturlīdzekļu maksājumus vismaz par summu, kas likumā noteikta kā pagaidu uzturlīdzekļu summa.

Bērnam ir tiesības saņemt pagaidu uzturlīdzekļus ne ilgāk kā kopumā trīs gadus.

Pagaidu uzturlīdzekļi tiek noteikti 50% apmērā no tiesību aktos minētā uzturlīdzekļu minimuma. Pagaidu uzturlīdzekļu apmērs nevar pārsniegt izpildrakstā noteikto uzturlīdzekļu summu.

Izmaksājot pagaidu uzturlīdzekļu summu, Horvātijas Republika ieņem bērna juridisko stāvokli, un papildus jebkādam citam papildu tiesībām tai tiek nodotas tiesības pieprasīt uzturlīdzekļus par pagaidu uzturlīdzekļos izmaksāto summu. Tiesvedībā minētā likuma 25. pantā noteikto prasību izpildei Horvātijas Republiku pārstāv attiecīgā prokuratūra.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Jā. Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās īstenošanas aktu centrālā iestāde Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 īstenošanai ir par sociālo labklājību atbildīgā ministrija.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 atbildīgās iestādes atbilstoši tām noteiktajiem uzdevumiem un jurisdikcijai ir tiesas un sociālās labklājības iestādes.

Ja puse, kas vēlas iekasēt uzturlīdzekļus, atrodas Horvātijā un parādnieka dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, tad puse var vērsties pēc palīdzības Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrijā (*Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku*), kas Horvātijas Republikā darbojas kā centrālā iestāde.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Viņi var sazināties ar centrālo iestādi un iestādēm, kurām ir kompetence rīkoties Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 darbības jomā.

Centrālās iestādes kontaktinformācija:

Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrija (*Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku*)

Trg Nevenke Topalušić 1

10000 Zagreba

Tīmekļa vietne: <http://www.mspm.hr/>

E-pasts: ministarstvo@mdomsp.hr

Tālr.: +385 1 555 7111

Fakss: + 385 1 555 7222

15 Ja parādniķis ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Nē. Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 55. pantā ir noteikts, ka gadījumos, kuros parādniķis atrodas Horvātijas Republikas teritorijā, pieteikums ir jāsūta Horvātijas Republikas centrālajai iestādei ar valsts, kurā atrodas pieteikuma iesniedzējs, centrālās iestādes starpniecību, ievērojot Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 55. pantu.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Iesniedzēja atrašanās valsts centrālā iestāde nosūta pieteikumu Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrijai, kas ir Horvātijas Republikas centrālā iestāde Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 īstenošanai.

Centrālās iestādes kontaktinformācija:

Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrija (*Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku*)

Trg Nevenke Topalušić 1

1000 Zagreba

Tīmekļa vietne: <http://mdomsp.gov.hr/>

E-pasts: ministarstvo@mdomsp.hr

Tālr.: +385 1 555 7111

Fakss: +385 1 555 7222

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nav piemērojams.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

iesniedzējs sazinās ar dalībvalsts centrālo iestādi, un juridiskā palīdzība tiek sniegta Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 aptvertajā teritorijā saskaņā ar 44.–47. pantu. Ja nepieciešams, ir piemērojami arī Likuma par bezmaksas juridisko palīdzību noteikumi.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Likums, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās, ir pieņemts (NN Nr. 127/2013), un Demogrāfijas, ģimenes lietu, jaunatnes un sociālās politikas ministrija ir noteikta kā centrālā iestāde Padomes Regulas Nr. 4/2009 īstenošanai.

Lai iegūtu papildu informāciju, skatiet šādus likumus:

1. Ģimenes likums (*Obiteljski zakon*), NN Nr. 103/15;
2. Izpildes likums (*Ovršni zakon*), NN Nr. 112/12, 25/13 un 93/14;
3. Likums par tiesību aktu nesakrītībām (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*), NN Nr. 53/91 un 88/01;
4. Likums par bezmaksas juridisko palīdzību (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*), NN Nr. 143/2013;
5. Likums, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja*), NN Nr. 127/2013;
6. Civilprocesa likums (*Zakon o parničnom postupku*), NN Nr. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 un 89/14).
7. Likums par pagaidu uzturēdzekļiem (*Zakon o privremenom uzdržavanju*), NN Nr. 92/14.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes Tava Eiropa.

Mēs labprāt uzzinātu jūsu atsauksmes par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Itālija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturēdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturēdzekļi citai personai?

Itālijas tiesību sistēmā attiecībā uz ģimenes pabalstu ir dažādi veidi, nosacījumus un summas atkarībā no attiecībām starp personu, kurai ir pienākums maksāt uzturēdzekļus, un saņēmēju. Parasti jēdzienu "uzturēdzekļi" definē kā saistības, kuru pamatā ir tās personas grūtības, kam šie uzturēdzekļi pienākas.

A. "**Obbligazione alimentare**" ir materiāla atbalsta sniegšana personai, kura nespēj pati sevi uzturēt. Tas ir jāmaksā konkrētām, tiesību aktos noteiktām personām kā daļa no viņu ģimenes solidaritātes pienākuma.

Noteikumi attiecībā uz šo uzturēdzekļu veidu ir izklāstīti Civillikuma 433. pantā un turpmākajos pantos. Tas ir jāmaksā, ja:

pastāv konkrētas tiesiskas attiecības starp personu, kurai ir pienākums maksāt uzturēdzekļus, un saņēmēju;

saņēmējs nespēj nopelnīt sev iztiku un atrodas trūcīgos apstākļos.

Attiecībā un a) punktu personas, kurām ir pienākums maksāt uzturēdzekļus, norādītajā kārtībā ir šādas:

laulātais;

bērni, tostarp adoptētie bērni. Ja tādu nav, tieši radnieki lejupejošā radniecības līnijā;

vecāki, bet, ja tādu nav, radnieki augšupejošā radniecības līnijā, vecāki pēc adopcijas;

znoti un vedeklas;

vīratēvi, sievastēvi, vīramātes un sievasmātes;

brāļi un māsas vai pusbrāļi un pusmāsas, šajā gadījumā brāļi un māsas uzskatāmi par prioritāriem salīdzinājumā ar pusbrāļiem un pusmāsām.

Saskaņā ar iepriekš minēto kārtību tuvākā radnieka pienākums ir nodrošināt uzturēdzekļus.

Ja ir vairākas vienas atbildības pakāpes personas, atbildība tiek dalīta starp tām atbilstoši viņu finansiālajam stāvoklim.

Attiecībā uz b) punktu maksājāmā summa ir proporcionāla uzturēdzekļu prasītāja vajadzībām un uzturēdzekļu maksātāja finansiālajam apstākļiem. Šim uzturēdzekļu veidam tomēr nevajadzētu pārsniegt summu, kas nepieciešama finansiālā trūkumā esošās personas pamatvajadzību segšanai, ņemot vērā tās sociālo stāvokli.

B. "**Assegno di mantenimento**" ir finansiāls atbalsts, ko viens laulātais sniedz otram laulātajam laulāto atšķiršanas gadījumā, un tas ir paredzēts, lai nodrošinātu saņēmējam iespēju saglabāt tādu pašu dzīves līmeni kā laulības laikā. "**Assegno di mantenimento**" saņemšanai nepiemēro nosacījumu, ka saņēmējam jābūt trūcīgam, un to var pieprasīt pat tad, ja saņēmējs strādā. To var atsaukt un aizstāt ar vienreizēju maksājumu.

Tā kā šis uzturēdzekļu veids ir paredzēts, lai nodrošinātu iespēju laulātajam saglabāt līdzīgu dzīves līmeni, kāds tam bija pirms šķiršanās, tā summa parasti ir lielāka par "**assegno alimentare**". Tomēr "**assegno di mantenimento**" nemaksā laulātajam, kuru uzskata par atbildīgo par šķiršanos.

Laulības šķiršanas gadījumā laulātajam, kuram nav pietiekami daudz līdzekļu vai kurš nespēj šos līdzekļus iegūt objektīvu iemeslu dēļ, tiesa var piešķirt **assegno divorzile**, ņemot vērā abu laulāto ieņēmumus, lēmuma iemeslus un katra laulātā personīgo un finansiālo ieguldījumu ģimenes un tās īpašuma pārvaldībā, novērtējot šos faktoros uz laulības ilguma pamata. Tiesības uz **assegno divorzile** beidzas, ja tā saņēmējs noslēdz jaunu laulību vai izveido jaunu ģimeni. Tomēr 2018. gada 11. jūlija spriedumā Nr. 18287 Augstākās kasācijas tiesas (*Suprema Corte di Cassazione*) Apvienotās palātas, konstatējot, ka **assegno divorzile** ir jābūt ne tikai atbalsta, bet zināmā mērā arī kompensējošai/ilīdzināšanas funkcijai, izslēdza iespēju, ka pēc būtības šis pabalsts ir vērst

tikai uz uzturīdzekļu nodrošināšanu. Tāpēc, lai šādu pabalstu piešķirtu, ir jāpieņem komplekss kritērijs, kurā, ņemot vērā attiecīgā finansiālā/īpašuma stāvokļa salīdzinošo novērtējumu, īpašs uzsvars tiek likts uz tā bijušā laulātā ieguldījumu, kurš pieprasa kopējā un personīgā īpašuma vienādošanu, novērtējumā ņemot vērā laulības ilgumu, iespējamās nākotnes ieņēmumus un saņēmēja vecumu.

Assegno di divorzio var maksāt viens laulātais otram laulātajam, kā arī partneris reģistrētās partnerattiecībās. Pēdējā gadījumā pusēm ir jābūt reģistrētām partnerattiecībām (2016. gada Likums Nr. 76), kas nosaka viena dzimumam partneru ūimenes izveidi.

C. Termins "**assegno di mantenimento**" attiecas arī uz finanšu atbalstu, kas vecākiem jāmaksā saviem bērniem laulāto atšķiršanas, laulības šķiršanas vai kopdzīves pārtraukšanas gadījumā (Civilprocesa kodeksa 337. *ter pants*). Bērniem (kas dzimuši laulībā vai ārpus laulības) ir tiesības saņemt uzturīdzekļus no saviem vecākiem proporcionāli viņu līdzekļiem un spējai īstenot profesionālu darbību vai strādāt māsaimniecībā. Abu vecāku atšķiršanas, laulības šķiršanas vai kopdzīves pārtraukšanas gadījumā tiesa piespriež maksāt regulārus uzturīdzekļus un nosaka to summu, ņemot vērā bērna vajadzības, to, kāds bija bērna dzīves līmenis, dzīvojoš kopā ar abiem vecākiem, ar katru no vecākiem kopā pavadīto laiku, abu vecāku finansiālos līdzekļus un katra vecāka veikto māsaimniecības un aprūpes pienākumu finansiālo vērtību.

D. 2016. gada 20. maija Likuma Nr. 76 (reģistrētu partnerattiecību starp viena dzimumam personām un faktiskas kopdzīves regulējums) 1. panta 65. punkts nosaka, ka tad, ja divi partneri pārtrauc kopdzīvi, tiesa nosaka viena partnera tiesības saņemt uzturīdzekļu maksājumus no otra partnera, ja pirmais partneris ir nonācis finansiālās grūtībās un nespēj nopelnīt sev iztiku. Šādos gadījumos uzturīdzekļus piešķir uz laiku, kas samērīgs ar laikposmu, kuru partneri nodzīvojuši kopā, kā arī atbilstīgi Civilt kodeksa 438. panta 2. punktam. Lai noteiktu to personu secību, kam jāmaksā uzturīdzekļi, kā paredzēts Civilt kodeksa 433. pantā, kopdzīves partnera pienākums maksāt uzturīdzekļus prevalē pār māsu un brāļu pienākumu.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Bērniem līdz pilngadības sasniegšanai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus no saviem vecākiem (skat. iepriekšējo iedaļu). Ja bērns ir kļuvis pilngadīgs, taču vēl nav finansiāli patstāvīgs, tiesnesis var piespriet vienam vai abiem vecākiem maksāt regulārus uzturīdzekļus, parasti — bērnam tiešā veidā. Ja pilngadību sasniegušais bērns kļūst finansiāli patstāvīgs, taču pēc kāda laika atkal nonāk finansiālās grūtībās, vecākiem nav vairs jāmaksā uzturīdzekļi, bet tā vietā ir tikai jānodrošina "*assegno alimentare*" (skat. 1. iedaļas A sadaļu). Ja pilngadību sasniegušajam bērnam ir nopietna invaliditāte, piemēro nepilngadīgiem bērniem paredzētos noteikumus.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Lai saņemtu "*aliment*", personai jāiesniedz pieteikums savas dzīvesvietas tiesā, pievienojot jebkādas dokumentārus pierādījumus par savu trūkumu.

Tiklīdz ir uzsākta tiesvedība, persona var lūgt tiesai piešķirt pagaidu uzturīdzekļus līdz galīgā lēmuma pieņemšanai.

Prasību par uzturīdzekļiem bērnu vai laulātā vajadzībām var iesniegt atsevišķā tiesvedībā vai kā daļu no divu partneru atšķiršanas, laulības šķiršanas vai kopdzīves pārtraukšanas tiesvedības. Arī nolēmumu par uzturīdzekļiem tiesa var pieņemt tiesvedības pirmajā izskatīšanās.

Turklāt saistībā ar uzturīdzekļu piešķiršanu bērniem laulātais vai partneris reģistrētās partnerattiecībās pēc sarunām, kas notikušas juristu klātbūtnē (Dekrētikuma Nr. 132/2014 6. pants), var panākt vienošanos, kurā puses apņemas godīgi un labticīgi sadarboties viena ar otru, lai miermīlīgi atrisinātu strīdu saistībā ar laulāto atšķiršanu un aizgādību pār bērniem. Šādi panākta vienošanās desmit dienu laikā jānosūta kompetentās tiesas prokuroram, kurš apstiprina šo vienošanos, ja uzskata, ka tā atbilst bērnu labākajām interesēm. Apstiprināta vienošanās ir līdzvērtīga tiesā noteiktai laulāto atšķiršanai vai laulības šķiršanas rīkojumam.

Ar 2018. gada 22. maija aprkātrakstu Tieslietu ministrija ir atzinusi turpmāk norādīto. Ja vienošanās ir noslēgta civilstāvokļa aktu reģistrācijas amatpersonas klātbūtnē, šīs amatpersonas iestāde izsniedz sertifikātu, kas paredzēts 2003. gada noteikumu Nr. 2201 39. pantā. Attiecībā uz vienošanos, kas panākta pēc sarunām juristu klātbūtnē, jānorāda, ka minētais 39. pantā norādītais sertifikāts ir jāizsniedz prokuroram, kurš apstiprinājis šo vienošanos vai izsniedzis apstiprinājumu, jo jurists nav klasificējams kā iestāde atbilstoši 2003. gada noteikumiem Nr. 2201, un vienošanos derīgu un spēkā esošu un tādējādi arī atzīstamu un izpildāmu ārzemēs var padarīt tikai ar prokurora izsniegtu galīgu rīkojumu. Tāpēc, ja prokurors ir atteicies apstiprināt vienošanos un ja apstiprinājumu ir sniedzis tiesas sastāva priekšsēdētājs (atbilstoši dekrētikuma 6. panta 2. punktam), attiecīgajai tiesu iestādei ir arī jāizsniedz minētais sertifikāts.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Ja attiecīgā persona nevar ierasties tiesā (nav pilngadīga vai ir pieaugušais, kurš atzīts par rīcībnespējīgu), lūgums tiesu iestādei lemt par uzturīdzekļiem ir jāiesniedz šīs personas likumiskajam pārstāvim (nepilngadīgo gadījumā vecākiem, pieaugušo gadījumā aizbildņiem), kas var būt arī atbalsta administrators, kurš iecelts saskaņā ar Civilt kodeksa 404. un turpmākiem pantiem.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 4/2009 dalībvalstīs uzturēšanas saistību lietās jurisdikcija ir:

atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas tiesai vai

kreditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesai, vai

tiesai, kurai saskaņā ar valsts tiesību aktiem (*lex fori*) ir jurisdikcija tiesvedībā attiecībā uz personas statusu, ja jautājums par uzturēšanu ir blakusprasība

šādā tiesvedībā, ja vien minētās jurisdikcijas pamats nav tikai vienas puses valstspiederība, vai

tiesai, kurai saskaņā ar valsts tiesību aktiem (*lex fori*) ir jurisdikcija tiesvedībā attiecībā uz vecāku atbildību, ja jautājums par uzturēšanu ir blakusprasība šādā tiesvedībā, ja vien jurisdikcijas pamats nav tikai vienas puses valstspiederība.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Dokuments par tiesvedības uzsākšanu attiecībā uz uzturīdzekļu piedziņu jāiesniedz ar tā advokāta starpniecību, kas pārstāv pusi tiesā.

Advokāta palīdzība nav nepieciešama, ja savstarpējā vienošanās, kas noslēgta starp atšķiršanas procesā esošiem laulātajiem, ietver nolēmumu par uzturīdzekļiem. Šādā gadījumā vienošanos iesniedz tiesā, kas to pārbauda un apstiprina (skat. Civilprocesa kodeksa 711. pantu).

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Personai, kas ceļ prasību civiltiesā, jāmaksā reģistrācijas nodeva (*contributo unificato di iscrizione a ruolo*). Nodevas summa ir atkarīga no lietas veida un prasības apmēra.

Arī par tiesas izdotajiem rīkojumiem jāmaksā reģistrācijas nodeva.

Tomēr lietās, kas attiecas uz bērnu uzturīdzekļu maksājumiem, reģistrācijas nodevas nav jāmaksā.

Pusēm arī jāmaksā juridiskās izmaksas advokātiem, kuri tās pārstāv tiesā. Nav iespējams sniegt aptuvenas norādes par paredzamajām juridiskajām izmaksām, jo tās ir atkarīgas no strīda sarežģītības.

Personas, kurām nav pietiekamu līdzekļu, var lūgt norīkot advokātu, lai saņemtu bezmaksas palīdzību, ko apmaksā valsts (juridiskā palīdzība).

Šā dokumenta sagatavošanas laikā, lai prasītājs varētu saņemt juridisko palīdzību, tā gada ienākumiem pirms nodokļu nomaksas pēdējā gada nodokļu deklarācijā bija jābūt ne lielākiem par EUR 11 493,82 (2018. gada 16. janvāra Ministra dekrēts, kas publicēts 2018. gada 28. februāra *Oficiālajā Vēstnesī* (*Gazzetta Ufficiale*) Nr. 49). Šī summa tiek regulāri atjaunināta. Ja attiecīgā persona dzīvo kopā ar savu laulāto vai citiem ģimenes locekļiem, kopējos gada ienākumus aprēķina, saskaitot kopā visu ģimenes locekļu, tostarp prasītāja ienākumus.

Ja attiecīgā persona dzīvo ar laulāto vai citiem ģimenes locekļiem, kopējos gada ienākumus aprēķina, saskaitot kopā visu ģimenes locekļu ienākumus (arī prasītāja). Šādā gadījumā, lai noteiktu tiesības saņemt juridisko palīdzību, maksimālos ienākumus palielina par EUR 1032,91 uz katru ģimenes locekli, ar ko prasītājs dzīvo kopā.

Juridiskās palīdzības pieprasījumus iesniedz advokātu padomē (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*), kas atrodas lietā iesaistītās kompetentās tiesas atrašanās vietā.

Pieprasījumā jānorāda prasības iemesli un juridiskais pamatojums, kā arī dokumentārie pierādījumi. Advokātu padome nesniegs juridisko palīdzību, ja tiesā celtās prasības ir acīm redzami nepamatotas.

Ja advokātu padome pieņem prasījumu, attiecīgā persona var izvēlēties advokātu no pilnvaroto juridiskās palīdzības advokātu saraksta.

Dažas advokātu padomes pašas izvēlas advokātu, ko iesaista lietā.

Juridiskās palīdzības pieprasījumu var iesniegt jebkurā tiesvedības posmā un instancē, un tas ir spēkā visās turpmākajās instancēs.

Iepriekš norādīto ienākumu robežvērtību nedrīkst pārsniegt visā tiesvedības periodā.

Ja juridiskās palīdzības pieprasījums tiek atteikts, attiecīgā persona var atkārtoti iesniegt to tiesā, kas ir kompetenta izskatīt attiecīgo lietu.

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Tiesas rīkojums, kurā norādīta maksājamo uzturlīdzekļu summa un ar kuru piespriež to samaksu, ir izpildāms lēmums un tādēļ ir uzskatāms par izpildu dokumentu.

Tiesas rīkojums, kurā paziņotas tiesības uz uzturlīdzekļiem, uzliek pienākumu par uzturlīdzekļu nodrošināšanu atbildīgajai personai samaksāt saņēmējam viņa pamatvajadzību (iztikas līdzekļi, izdevumi par pajumti un apģērbu, cienīgai dzīvei nepieciešamāko preču un pakalpojumu izmaksas) apmierināšanai nepieciešamo summu. Nosakot maksājamo uzturlīdzekļu summu, tiesai jāņem vērā arī par uzturlīdzekļu nodrošināšanu atbildīgās personas finansiālie apstākļi.

Tiesas rīkojumā, kurā norādīta šķirtajam laulātajam izmaksājamo uzturlīdzekļu summa, jāņem vērā arī viņa dzīves līmenis laulības laikā.

Tiesas rīkojumā, kurā norādīta uzturlīdzekļu summa, kas jāmaksā bērniem, kuri vēl ir nepilngadīgi, vai bērniem, kuri ir sasnieguši pilngadību, taču nav finansiāli patstāvīgi, jāņem vērā viņu izglītības vajadzības.

Uzturlīdzekļus automatiski koriģē saskaņā ar *ISTAT* rādītājiem vai jebkādiem citiem parametriem, par ko puses ir vienojušās vai kas ir norādīti tiesa rīkojumā.

Maksājamo uzturlīdzekļu summu var grozīt vēlākā datumā, ja saņēmējs vai par uzturlīdzekļu nodrošināšanu atbildīgā persona iesniedz pieteikumu kompetentajā tiesā, kas parasti ir tiesa, kura izsniedz sākotnējo rīkojumu.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Tiesa nosaka maksājumu veikšanas kārtību.

Laulāto atšķiršanas gadījumā tiesa var dot rīkojumu attiecīgajām trešām personām veikt daļējus maksājumus tieši šķirtajam laulātajam, kā arī regulārus maksājumus par uzturlīdzekļu nodrošināšanu atbildīgajai personai (piem., tās darba devējam).

Uzturlīdzekļi ir jāizmaksā tai personai, kurai tie pienākas.

Uzturlīdzekļi nepilngadīgiem bērniem tiek maksāti laulātajam, kura aizgādībā ir bērns.

Tiesas piespriešot uzturlīdzekļus bērniem, kas ir sasnieguši pilngadību, taču nav finansiāli patstāvīgi, maksā šiem bērniem tieši, ja vien tiesa nenosaka citādi.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja persona, kurai piespriešot maksāt uzturlīdzekļus, nemaksā labprātīgi, saņēmējs var brīvi izvēlēties parastos līdzekļus finansiālo saistību izpildes nodrošināšanai.

Pastāv arī iespēja piemērot Civilprocesa kodeksa 614. *bis* pantu, kurā ir ietverti pasākumi, lai stimulētu pienākumu veikt noteiktas darbības brīvprātīgu izpildi — pēc puses lūguma tiesa ar apņemšanās rīkojuma palīdzību var noteikt (ja šāds pasākums nav nepārprotami netaisnīgs) naudas summu, ko par uzturlīdzekļu samaksu atbildīgā persona maksā par katru rīkojuma pārkāpšanu vai nepildīšanu, vai kavētu izpildi. Piespiedu rīkojums ir izpildu dokuments attiecībā uz summām, kas jāmaksā par katru pārkāpumu vai prasību neizpildi.

11 Tsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Tiesībām uz uzturlīdzekļiem kā tādām nepiemēro noilguma termiņu. Visiem atsevišķajiem maksājumiem, kas nav veikti noteiktajā termiņā, piemēro piecu gadu noilguma termiņu (Civillikuma 2948. panta 2. punkts). Turklāt noilguma termiņš tiek atcelts starp laulātajiem un personām, kurām ir vecāku atbildība pār uzturlīdzekļu saņēmējiem.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Skat. nākamo iedaļu.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Nesen ir izveidots valsts fonds uzturlīdzekļu maksāšanai finansiālās grūtības nonākušiem laulātajiem, kuri nespēj nopelnīt iztikas līdzekļus sev un saviem nepilngadīgajiem bērniem, kas dzīvo ar viņiem kopā, kā arī pieaugušiem bērniem ar smagu invaliditāti, ja otrs laulātais, kam jāmaksā uzturlīdzekļi, to nedara. Lai tiktu maksāti šie uzturlīdzekļi (ko dara Tieslietu ministrija (*Ministero della Giustizia*)), attiecīgajai pusei savas dzīvesvietas tiesā ir jāiesniedz pieteikums. Tieslietu ministrijas maksājumi tiek maksāti avansā. Pēc tam Tieslietu ministrija atgūst attiecīgo summu no laulātā, kurš nav veicis maksājumus.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Persona, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus no citā dalībvalstī dzīvojošas personas, var saņemt palīdzību no Itālijas centrālās iestādes. Šim nolūkam ar tās dalībvalsts centrālās iestādes starpniecību, kurā atrodas par uzturlīdzekļu nodrošināšanu atbildīgās personas pastāvīgā dzīvesvieta, ir jāiesniedz pieteikums par izpildāmības atzīšanu un pasludināšanu un par tāda nolēmuma izpildi, ar ko tiek atzītas tiesības uz uzturlīdzekļiem, izmantojot Regulas (EK) Nr. 4/2009 VII nodaļā noteikto sadarbības sistēmu.

Tieslietu ministrijas Nodaļa nepilngadīgo un kopienlietās (*Ministero della Giustizia — Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità*) ir Itālijas norīkotā centrālā iestāde atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 4/2009 49. pantam, lai nodrošinātu uzturlīdzekļu piedziņu Eiropas tiesiskajā telpā notiekošajos pārobežu strīdos.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Itālijas centrālās iestādes kontaktinformācija ir šāda:

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Kreditors, kas dzīvo citā dalībvalstī un vēlas panākt, lai Itālijā tiktu izpildīts nolēmums, ar kuru tiek atzītas viņa tiesības uz uzturēšanas līdzekļiem, var lūgt palīdzību savas dzīvesvietas dalībvalsts centrālajai iestādei un ar tās starpniecību iesniegt pieteikumu saskaņā ar 56. pantu, izmantojot Regulas (EK) Nr. 4/2009 VII nodaļā noteikto sadarbības sistēmu.

Kreditors, kurš dzīvo citā dalībvalstī, nevar tieši prasīt palīdzību Itālijas centrālajai iestādei.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Skat. iepriekšējo sadaļu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Attiecībā uz tiesu pieejamību pārrobežu lietās tieši piemēro Regulas (EK) Nr. 4/2009 V nodaļā noteikto sistēmu.

Tādējādi lietās, kas attiecas uz nolēmuma atzīšanu vai atzīšanu un izpildāmības pasludināšanu, un uz dalībvalstī pieņemta vai jau atzīta nolēmuma izpildi, prasītājam, kas ir jaunāks par 21 gadu, automātiski piešķir juridisko palīdzību neatkarīgi no viņa ienākumiem un neatkarīgi no tā, vai pieteikums ir labi pamatots, kā to prasa Itālijā attiecībā uz juridisko palīdzību spēkā esošie vispārīgie noteikumi.

Attiecībā uz pieteikumiem par uzturēšanas līdzekļiem bērniem, kas ir vismaz 21 gadu veci, un pieteikumiem, kas neizriet no izcelšanās (piemēram, attiecībā uz tāda laulātā vai citas personas iesniegtajiem pieteikumiem, kas ir saistīti vai rados ar kreditoru), juridisko palīdzību piešķir, ja ir izpildīti parastie nosacījumi par ienākumiem un pieteikuma pamatotību saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem (skatīt 7. punktu).

Izmantojot sadarbības sistēmu, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 4/2009 VII nodaļā, Itālijas centrālā iestāde nosūta juridiskās palīdzības pieprasījumu attiecīgajai advokātu padomei.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Itālijas centrālā iestāde izmanto šādas metodes, izskatot sadarbības lūgumus, kas nosūtīti, piemērojot VII nodaļu:

tā veicina mierlīgumus, nosūtot parādniekiem aicinājumu labprātīgi izpildīt savas uzturēšanas saistības;

tā lūdz parādniekiem sazināties ar centrālo iestādi, lai vienotos par lietas nokārtošanas procedūrām;

tā nosaka parādnieka atrašanās vietu, izmantojot Itālijas pašvaldību (*Indice nazionale dei comuni italiani*) un cietumu pārvaldes (*Amministrazione penitenziaria*) valsts reģistra datubāzi vai sazinoties ar vietējiem iedzīvotāju reģistrācijas birojiem;

tā ievāc informāciju par parādnieka ienākumiem un aktīviem, izmantojot nodokļu policijas (*polizia tributaria*) palīdzību;

tā palīdz iegūt dokumentārus pierādījumus, kā noteikts regulas 51. panta 2. punkta g) apakšpunktā, sadarbībā ar tiesu iestādēm;

tā sekmē juridiskās palīdzības nodrošināšanu, kā paskaidrots iepriekš 7. un 18. iedaļā.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsaukmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Kipra

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturēšanas līdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturēšanas līdzekļi citai personai?

Tās ietver vecāku kopīgās uzturēšanas saistības pret saviem nepilngadīgajiem bērniem atbilstīgi saviem finanšu līdzekļiem un neatkarīgi no tā, vai viņi dzīvo kopā vai šķirti. Uzturēšanas saistības attiecinās uz bijušo laulāto, ja viņš(-a) nespēj sevi uzturēt ar saviem finanšu resursiem.

Personas, kurām ir pienākums maksāt uzturēšanas pabalstu: vecākiem saviem bērniem un/vai bijušajam laulātajam savā starpā un pieaugušiem bērniem saviem vecākiem, ja vecāki nespēj sevi uzturēt ar saviem aktīviem vai ienākumiem.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturēšanas līdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Uzturēšanas saistības izbeidzas, kad bērns sasniedz pilngadību, proti, kad viņš(-a) sasniedz 18 gadu vecumu, ja vien bērns nespēj pats sevi uzturēt pēc pieauguša cilvēka vecuma sasniegšanas. Tas attiecas uz gadījumiem, kad bērnam ir fiziska vai garīga slimība vai viņš nevar strādāt sakarā ar mācībām augstākās izglītības vai arodapmācības iestādē, vai kad vīriešu dzimuma bērns pilda savu militāro dienestu.

Saskaņā ar Kipras tiesību aktiem un jo īpaši 34. pantu Likumā Nr. 216/90 par attiecībām starp vecākiem un bērniem pieaugušiem bērniem arī ir uzturēšanas saistības pret vecākiem.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Jums jāvērtē tiesā, konkrēti — Jūsu dzīvesvietas prefektūras Ģimenes lietu tiesā.

Procedūru sāk ar sākotnēju pieteikumu par uzturlīdzekļu piedziņu, kam pievienota pieteikuma iesniedzēja deklarācija ar zvērestu, kas ir reģistrēta tiesas reģistrā. Pieteikumu oficiāli nodod atbildētājam (uzturlīdzekļu parādniekam), kam ir tiesības tikt uzklautam un iesniegt iebildumu. Ja abas puses piekrīt, spriedumu par uzturlīdzekļiem pieņem pēc kopīgas vienošanās. Pretējā gadījumā pieteikumu nosūta izskatīšanai tiesā, un tiesa pieņem nolēmumu, pamatojoties uz abu pušu sniegtajām liecībām.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var — kādas pakāpes) vai bēma vārdā?

Ja kreditors ir nepilngadīgais (proti, bērns, kas ir jaunāks par 18 gadiem), lūgumu iesniedz kreditora aizbildnis (piem., māte) kreditora vārdā un kreditora labā.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Saskaņā ar (grozītā) Likuma Nr. 23/90 par ģimenes lietu tiesām 12. pantu, ja kreditors ir nepilngadīgais, kompetentā tiesa ir tā tiesa, kurai ir jurisdikcija kreditora vai parādnieka dzīvesvietā (12. panta 1. punkta b) apakšpunkts). Visos pārējos gadījumos (proti, ja kreditors ir pieaugušais), kompetentā tiesa ir tiesa ar jurisdikciju pieteikuma iesniedzēja (kreditora) vai parādnieka dzīvesvietā vai darījumdarbības vietā (12. panta 1. punkta a) apakšpunkts).

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē — kāda ir kārtība?

Pieteikuma iesniedzēji var vērsties tiesā vai nu personīgi, vai ar advokāta starpniecību.

Attiecībā uz procedūru skatīt 3. punktu.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Procedūra ietver nodevu maksājumu advokāta honorāra veidā (ja pieteikuma iesniedzēju pārstāv advokāts) un tiesas faktiskās izmaksas. Summa ir noteikta Kipras Augstākās tiesas regulāri publicētajos noteikumos. Precīzas izmaksas ir atkarīgas no tiesvedības ilguma un/vai sarežģītības. Ja pieteikuma iesniedzējam nav pietiekamu finanšu līdzekļu, viņš(-a) var pieteikties uz bezmaksas juridisko palīdzību saskaņā ar grozīto Likumu Nr. 165(I)/2002.

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā — kā (piem., piemērojot automatiskās indeksācijas sistēmu)?

Tiesas piešķirtais uzturlīdzekļu veids ir uzturlīdzekļi, ko nodrošina vecāks bērnam, bērns vecākam un bijušais laulātais bijušajam laulātajam. Uzturlīdzekļu summu aprēķina, ņemot vērā kreditora vajadzības un parādnieka finanšos līdzekļus. Uzturlīdzekļi ietver visu nepieciešamo kreditora iztikai un labklājībai, kā arī vajadzības gadījumā viņa(-as) izglītības izmaksas (Likuma Nr. 216/90 37. pants).

Tiesa pēc pieteikuma iesniedzēja (vai viņa(-as) pārstāvja) lūguma var pārskatīt spriedumu par uzturlīdzekļiem, ja mainās kreditora dzīvošanas izmaksas vai ģimenes apstākļi vai parādnieka apstākļi (Likuma Nr. 216/90 38. panta 1. punkts).

Neatkarīgi no apstākļu vai izmaksu izmaiņām Likums (Likuma Nr. 216/90 38. panta 2. punkts) paredz uzturlīdzekļu automatisku palielināšanu par desmit procentiem (10 %) ik pēc divdesmit četriem (24) mēnešiem, ja vien Tiesa nelemj citādi.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļus maksā reizi mēnesī kreditoram vai kreditora aizbildnim, vai viņa advokātam, ar bankas pārskaitījumu, čeku vai skaidras naudas veidā.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja spriedumā noteiktais parādnieks atsakās maksāt, uztura piemaksu piedzen līdzīgi kā naudas soda maksājumus. Procedūra ietver rīkojuma izdošanu par aizturēšanu (Likuma Nr. 216/90 40. pants).

11 Tsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un nolīguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Saskaņā ar Likuma Nr. 232/91 9. panta 3. punktu parādnieku atbrīvo no pienākuma maksāt summu, kas pienākas, pamatojoties uz spriedumu par uzturlīdzekļiem, uz periodu, kas pārsniedz 2 gadus.

Aprēķinot iepriekš minēto periodu, neņem vērā uzturlīdzekļu parādnieka prombūtni no Kipras Republikas.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Šāda valsts līmeņa iestāde vai organizācija nepastāv.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Skatīt atbildi iepriekš.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Ja, šādā gadījumā pieteikuma iesniedzējs/ kreditors var lūgt palīdzību Republikas centrālajai iestādei, proti, Tieslietu un sabiedriskās kārtības ministrijai.

14.2 Ja jā — kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Attiecīgā persona vai tās advokāts var sazināties ar centrālo iestādi pa tālruni, rakstveidā (nosūtot vēstuli, faksu vai e-pasta vēstuli) vai tiekoties klātienē.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Ja pieteikuma iesniedzējs/ kreditors atrodas citā valstī un parādnieks atrodas Kiprā, pieteikuma iesniedzējs var lūgt palīdzību Tieslietu un sabiedriskās kārtības ministrijai, kas ir centrālā iestāde, ar attiecīgās centrālās iestādes starpniecību viņa dzīvesvietas valstī, taču ne tieši.

Vēl pastāv iespēja, ka viņš(-a) var vērsties tieši tiesā ar sava advokāta starpniecību.

15.2 Ja jā — kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Īpašā gadījumā var sazināties ar Kipras centrālo iestādi pa tālruni vai rakstveidā (nosūtot vēstuli, faksu vai e-pasta vēstuli) un sniegt palīdzību, pārsūtot kompetentajai valsts tiesai rakstveida lūgumu piešķirt uzturlīdzekļus.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā, Kiprai ir saistošs Hāgas 2007. gada protokols.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs — kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nav piemērojams.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Īstenojot jauno Regulu par uzturlīdzekļiem (Padomes Regula (EK) Nr. 4/2009), pieteikumus tagad pārsūta tieši Republikas kompetentajai tiesai ar Republikas centrālās iestādes starpniecību.

Tiesu pieejamību turklāt sekmē juridiskās palīdzības sniegšana gan atbilstīgi valsts tiesību aktiem, proti, Likumam Nr. 165(I)/2002, gan saistībā ar attiecīgo ES Direktīvu par juridisko palīdzību pārrobežu strīdos.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Lai nodrošinātu 51. panta pareizu īstenošanu, centrālā iestāde cieši sadarbojas ar citām valsts kompetentajām iestādēm, lai cita starpā iegūtu prasīto informāciju, piemēram, parādnieka dzīvesvietas un darījumdarbības adrese, ienākumi u.c., nosakot parādnieka atrašanās vietu un oficiāli nododot parādniekam tiesas dokumentu, kā arī iesniedzot tiesu iestādēm derīgu adresi dokumentu izsniegšanai.

Neraugoties uz juridiskās palīdzības sniegšanu, iepriekš minēto palīdzību, kā arī lūgumu pārsūtīšanu atbilstīgi Regulai (EK) Nr. 4/2009 pieteikuma iesniedzējiem nodrošina centrālā iestāde, tādējādi nepastāv problēmas ar juridisko palīdzību.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairumā gadījumu izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Latvija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturēšanas līdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturēšanas līdzekļi citai personai?

Latvijas nacionālās tiesības neparedz visaptverošu uzturēšanas līdzekļu definīciju, taču pastāv vienota izpratne par atsevišķiem jautājumiem citu personu uzturēšanas jomā, piemēram, attiecībā uz uzturēšanas līdzekļiem bērniem, proti, uzturēšanas izdevumi, kurus nodrošināt bērnam ir katra vecāka pienākums neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa un kuru minimālo apmēru noteicis Ministru kabinets. Uzturēšanas līdzekļu definīcija attiecībā uz uzturēšanas līdzekļiem bērniem ir noteikta Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda likumā.

Taču attiecībā uz atsevišķiem jautājumiem saistībā ar citu personu uzturēšanas pienākumu neatkarīgi no to nosaukuma (uzturēšanas līdzekļi, līdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai) vienota izpratne ir veidojusies tiesu prakses attīstības rezultātā. Piemēram, pastāv arī vienota izpratne par uzturēšanas jautājumiem attiecībā uz laulātajiem, proti, līdzekļi uzturam ir ilgstoša materiālā palīdzība otram laulātajam sakarā ar materiālā stāvokļa pasliktināšanos.

Personām kurām jāmaksā uzturēšanas līdzekļi:

Vecākiem bērniem.

Pienākums uzturēt bērnu ir uzlikts bērniem līdz brīdim, kad bērns pats var sevi apgādāt. Tādējādi bērna uzturēšanas pienākums nav aprobežots ar bērna pilngadības sasniegšanu. Taču tajos gadījumos, kad bērns jau ir sasniedzis pilngadību, tiesa var vērtēt, vai prasījums par uzturēšanas līdzekļiem ir apmierināms, ja bērns, kurš sasniedzis pilngadību, neturpina mācības vai profesionālo iemaņu apgūšanu, un ja viņš/viņa spēj, bet izvēlējies iegūt līdzekļus ar darbu. Jāņem vērā, ka pienākums uzturēt bērnu vecākiem ir jānodrošina atbilstoši katra vecāka mantas stāvoklim. Tomēr minimālo uzturēšanas līdzekļu apmēru, kuru nosaka Ministru kabinets, ir pienākums nodrošināt katram no vecākiem neatkarīgi no viņu mantas stāvokļa. Pienākums uzturēt bērnu īstenojams neatkarīgi no tā, vai bērns dzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai atsevišķi no vecākiem.

Uzturēt bērnu nozīmē nodrošināt viņu ar ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, kopt, izglītēt un audzināt (nodrošināt garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Bērniem vecākus.

Pienākums apgādāt vecākus gulstas uz visiem bērniem līdzīgās daļās. Ja bērna mantas stāvoklis ir nevienlīdzīgs, tiesa var noteikt viņu apgādāšanas pienākumu samērā ar katra mantas stāvokli.

Vienam laulātajam otru laulāto.

Ja laulība atzīta par neesošu un tikai viens no bijušajiem laulātajiem, laulībā dodoties, ir zinājis, ka tā atzīstama par tādu, tad otram laulātajam, kurš to nav zinājis, ir tiesības prasīt no viņa samērā ar viņa mantas stāvokli līdzekļus iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai. Šķirot laulību vai pēc laulības šķiršanas bijušais laulātais var prasīt līdzekļus no otra bijušā laulātā samērā ar viņa mantas stāvokli iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai.

Pienākums dot līdzekļus iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai bijušajam laulātajam atkrīt, ja:

pēc laulības šķiršanas vai atzīšanas par neesošu pagājis tikpat ilgs laiks, cik attiecīgi ilgusi šķirtā laulība vai kopdzīve laulībā, kas atzīta par neesošu;

bijušais laulātais devies jaunā laulībā;

bijušā laulātā ienākumi nodrošina uzturu;

bijušais laulātais izvēlējies iegūt līdzekļus uzturam ar savu darbu;

bijušajam laulātajam, kuram ir uzlikts pienākums uzturēt otru bijušo laulāto, nav pietiekamu iztikas līdzekļu vai viņš kļuvis darbnespējīgs;

bijušais laulātais izdarījis noziedzīgu nodarījumu pret otru bijušo laulāto vai viņa augšupējo vai lejupējo dzīvību, veselību, brīvību, mantu vai godu;

bijušais laulātais atstājis otru bijušo laulāto bezpalīdzības stāvoklī, ja bijis iespējams viņam palīdzēt;

bijušais laulātais pret kādu no šā panta 6.punktā minētajām personām ierosinājis apzināti nepatiesu apsūdzību par noziedzīgu nodarījumu;

bijušais laulātais dzīvojis izšķērdīgi vai netikumīgi;

bijušais laulātais, kuram ir uzlikts pienākums uzturēt otru bijušo laulāto, vai viņa bijušais laulātais nomirst vai tiek pasludināts par mirušu;

ir citi svarīgi iemesli.

Vecvecākiem mazbērniem.

Ja vecāku nav vai viņi nespēj uzturēt bērnu, šis pienākums līdzīgās daļās gulstas uz vecvecākiem. Ja vecvecāku mantas stāvoklis ir nevienlīdzīgs, tiesa var noteikt viņiem uzturēšanas pienākumu samērā ar katra mantas stāvokli.

Mazbērniem vecvecākus.

Pienākums apgādāt vajadzības gadījumā arī vecvecākus gulstas uz visiem bērniem līdzīgās daļās. Ja bērna mantas stāvoklis ir nevienlīdzīgs, tiesa var noteikt viņu apgādāšanas pienākumu samērā ar katra mantas stāvokli.

Uzturēšanas pienākums uz uztura līguma pamata.

Puses var vienoties par uztura došanu uztura līgumā. Ar uztura līgumu viena puse nodod otrai naudā vai citādā veidā kādu mantisku vērtību, par ko otra tai dod uzturu, kamēr uztura ņēmējs dzīvo, ja vien par šā pienākuma ilgumu nav norunāts citādi. Ar uzturu, ja nav norunāts citādi, jāsaprot ēdiens, mitekļi, apģērbs un kopšana, bet ja uztura saņēmējs ir nepilngadīgs, arī audzināšana un izglītošana pamatizglītības iestādēs.

Uzturēšanas pienākums, kas rodas personiska aizskāruma rezultātā.

Ja miesas bojājumu rezultātā cietušais mirst, kuram bija pienākums kādu uzturēt, tad šis pienākums pāriet uz to, kas vainīgs viņa nāvē. Tādas atbildības apmēru noteic pēc tiesas ieskata, pie tam jāņem vērā mirušā vecums, viņa spēja nāves laikā iegūt sev uzturu un, beidzot, uzturamās personas vajadzība. Ja uzturamai personai ir pietiekoši dzīves līdzekļi, tad atbildības pienākums atkrīt.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Pienākums uzturēt bērnu ir uzlikts bērna vecākiem līdz brīdim, kad bērns pats var sevi apgādāt. Tādējādi bērna uzturēšanas pienākums nav aprobežots ar bērna pilngadības sasniegšanu. Taču tajos gadījumos, kad bērns jau ir sasniedzis pilngadību, tiesa var vērtēt, vai prasījums par uzturlīdzekļiem ir apmierināms, ja bērns, kurš sasniedzis pilngadību, neturpina mācības vai profesionālo iemaņu apgūšanu, un ja viņš/viņa spēj, bet izvairās iegūt līdzekļus ar darbu.

Latvijas likums nedefinē, kas ietilpst līdzekļos otra laulātā iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai. Tāpat Latvijas likums nedefinē, kas ietilpst vecāku vai vecvecāku uzturēšanas pienākumā.

Savukārt attiecībā uz bērna uzturēšanu Latvijas likums definē, ka tas ir ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Uzturlīdzekļu apmēram ir jābūt saistītam ar bērna tiesībām uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem un tas ir samērojams ar bērna reālām vajadzībām.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Prasītājam, lai saņemtu uzturēšanas līdzekļus (uzturlīdzekļus, uzturu, līdzekļus iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai), ir jāvērsas tiesā atbilstoši Latvijā Civilprocesa likumā noteiktajai kārtībai. Prasītājam tiesā ir jāiesniedz prasības pieteikums un citi iespējamie dokumenti.

Ja starp bērna vecākiem ir noslēgta vienošanās, notariāla akta formā, par uzturlīdzekļu ikmēneša maksājumiem. Šādam vienošanās aktam kā civiltiesiskam darījumam ir tiesiska nozīme, jo tas rada noteiktas juridiskas sekas, proti, pienākumu abām pusēm respektēt un pildīt tiesiski noslēgta līguma noteikumus. Gadījumā, ja viens no bērna vecākiem nepilda vienošanos par vienreizējiem vai periodiskiem uzturlīdzekļu maksājumiem, tad šo vienošanos var nodot tiesu izpildītājam piespiedu izpildei.

Latvijā ir izveidots Uzturlīdzekļu garantiju fonds, kas ir valsts budžetā paredzētais līdzekļu kopums nepilngadīgo bērnu nodrošināšanai ar uzturlīdzekļiem. Fonda līdzekļu turētājs ir Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija. Fonda administrācija ir Tieslietu ministrijas pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Priekšnoteikums, lai saņemtu uzturlīdzekļus no Uzturlīdzekļu garantiju fonda, ir uzturlīdzekļu piedziņa vispirms tiesas ceļā, savukārt ja piedziņa pēc tiesas sprieduma nav iespējama, uzturlīdzekļu kreditors var vērsties Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijā.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija izmaksā uzturlīdzekļus tikai tajos gadījumos, ja tiesas nolēmuma par uzturlīdzekļu piedziņu izpilde civilprocesa laikā kārtībā atzīta par neiespējamu vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina valsts noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijai ir pienākums bez sevišķa tiesas lēmuma stāties piedzinēja vietā uzturlīdzekļu lietā daļā par no Uzturlīdzekļu garantiju fonda izmaksāto uzturlīdzekļu summu piedziņu no parādnieka.

Procedūra, kā saņemt uzturlīdzekļus no Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas:

Iesniedzējs – bērna uzturlīdzekļu kreditors - Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijā var vērsties, iesniedzot vai nosūtot iesniegumu un šādus dokumentus:

tiesas nolēmuma norakstu par uzturlīdzekļu piešķiršanu;

tiesu izpildītāja izziņu par to, ka uzturlīdzekļu piedziņa no parādnieka nav iespējama vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina valsts noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru. Minētā izziņa derīga iesniegšanai Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijā mēnesi pēc tās izsniegšanas;

pilnvarojumu apliecinājošu dokumentu, ja uzturlīdzekļus pieprasa ar pilnvarotas personas starpniecību.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Jā, radnieka vai tuvinieka vietā prasība var tikt iesniegta ar pilnvarota pārstāvja starpniecību. Savukārt nepilngadīga bērna vietā prasību var iesniegt to likumiskie pārstāvji - vecāki vai bērna aizbildņi.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Lietas par uzturēšanas līdzekļu (uzturlīdzekļu, līdzekļu iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai) piedziņu skata rajona (pilsētas) tiesa atbilstoši lietu piekritības noteikumiem.

Latvijā lieta par uzturēšanas līdzekļu (uzturlīdzekļu, līdzekļu iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai) piedziņu būs piekritīga tiesai:

saskaņā ar Padomes 2008.gada 18.decembra Regulu (EK) Nr.4/2009 par jurisdikciju, piemērojamajiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (turpmāk – Padomes Regula (EK) Nr.4/2009),

saskaņā ar attiecīgo Latvijas Republikai saistošo starptautisko divpusējo vai daudzpusējo līgumu,

pamatojoties uz Civilprocesa likumu, ja nav piemērojami Padomes Regulas (EK) Nr.4/2009 vai Latvijas Republikai saistošo starptautisko divpusējo vai daudzpusējo līgumu noteikumi.

Civilprocesa likums paredz šādu nacionālo jeb iekšējo Latvijas tiesu piekritību uzturēšanas līdzekļu lietās:

prasību pret atbildētāju ceļ tiesā pēc tā dzīvesvietas;

savukārt, prasība pret atbildētāju, kura dzīvesvieta nav zināma vai kuram nav pastāvīgas dzīvesvietas Latvijā, ceļama pēc viņa nekustamā īpašuma atrašanās vietas vai pēc viņa pēdējās zināmās dzīvesvietas;

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam prasītājs var celt arī pēc savas dzīvesvietas;

prasību, kas izriet no uzturēšanas pienākuma, kas rodas personisku aizskārums rezultātā, prasītājs var celt arī pēc savas dzīvesvietas vai pēc aizskārums nodarīšanas vietas.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Lai uzsāktu tiesvedību un iesniegtu prasības pieteikumu tiesā prasītājam nav jāizmanto advokāta, vai kāda cita starpnieka pakalpojumi. Kā arī līdz lietas izskatīšanai nav jāveic samierināšanas pasākumi.

Taču, sagatavojot lietu iztiesāšanai, tiesnesis cenšas puses samierināt. Līdz ar to puses ir aicinātas jau pirms lietas izskatīšanai tiesā savstarpēji vienoties. Vienlaikus jāuzsver, ka puses var arī bez prasības iesniegšanas tiesā vienoties par uzturēšanas līdzekļu jautājumiem.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Saskaņā ar Latvijas Civilprocesa likuma 43. panta pirmo daļu no tiesas izdevumu (valsts nodeva, kancelejas nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi) samaksas Latvijas valsts ienākumos ir atbrīvoti:

prasītāji — prasībās par uzturēšanas līdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam, kā arī prasībās par paternitātes noteikšanu, ja prasība celta vienlaikus ar prasību par uzturēšanas līdzekļu piedziņu bērnam;

pieteikuma iesniedzēji — par ārvalsts nolēmuma par uzturēšanas līdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam atzīšanu vai atzīšanu un izpildīšanu;

prasītāji — prasībās, kas izriet no personiskiem aizskārumiem, kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve; atbildētāji — lietās par tiesas piespiesto uzturēšanas līdzekļu samazināšanu bērnam vai vecākam un to maksājumu samazināšanu, kurus tiesa piespriedusi prasībās, kas izriet no personiskiem aizskārumiem, kuru rezultātā radies sakropļojums vai cits veselības bojājums vai iestājusies personas nāve.

Latvijas Civilprocesa likuma 34. panta pirmajā daļā noteikts, ka par katru prasības pieteikumu — sākotnējo prasību vai pretprasību, trešās personas pieteikumu ar patstāvīgu prasījumu par strīda priekšmetu, kas iesniegts jau iesāktā procesā, pieteikumu sevišķās tiesāšanas kārtības lietās, kā arī citiem šajā pantā paredzētajiem pieteikumiem, kurus iesniedz tiesā — maksājama valsts nodeva šādā apmērā:

līdz 2134 euro, - 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 70 euro,

no 2135 euro līdz 7114 euro, - 320 euro plus 4 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 2134 euro,

no 7115 euro līdz 28 457 euro, - 520 euro plus 3,2 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 7114 euro,

no 28 458 euro līdz 142 287 euro, - 1200 euro plus 1,6 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 28 457 euro,

no 142 288 euro līdz 711 435 euro, - 3025 euro plus 1 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 142 287 euro,

vairāk par 711 435 euro, - 8715 euro plus 0,6 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 711 435 euro.

Prasības summa prasībās par uzturēšanas līdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Latvijā Padomes Regulā (EK) Nr. 4/2009 noteikto juridisko palīdzību ārvalstu prasītājiem vai pieteikuma iesniedzējiem, kuriem ir tiesības uz Padomes Regulā (EK) Nr. 4/2009 noteikto juridisko palīdzību, sniedz Latvijas Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 centrālā iestāde – Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācija. Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācija nodrošina arī ārvalstu uzturēšanas līdzekļu kreditoru, kam ir tiesības uz Padomes Regulā (EK) Nr. 4/2009 noteikto juridisko palīdzību, pārstāvību Latvijas tiesās un izpildes institūcijās.

Gadījumos, kas nav paredzēti Padomes Regulā (EK) Nr. 4/2009, Latvijas valsts nodrošina juridisko palīdzību, ja personas īpašā situācija, īpašuma stāvoklis un ienākumu līmenis kopumā rada objektīvas grūtības šai personai savu tiesību aizsardzībai. Juridiskā palīdzība tiek piešķirta atbilstoši Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma noteikumiem.

Juridiskā palīdzība aptver tādus izdevumus, kas ir saistīti ar procesuālo dokumentu sastādīšanu, juridisko konsultāciju tiesvedības laikā un pārstāvību tiesā.

Pārrobežu strīdos personai papildus minētajam ir tiesības saņemt arī tulka pakalpojumus, noteiktu tiesas vai ārpus tiesas vai iesniedzēja iesniegtu dokumentu tulkojumu, kuri ir nepieciešami lietas izšķiršanai, noteiktos gadījumos arī izdevumu samaksu, kas saistīti ar ierašanos uz tiesas sēdēm. Valsts nesiedz tiesas izdevumus. Tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu tiesā saistītie izdevumi, piemēram, summas, kas jāizmaksā lieciniekiem un ekspertiem, izdevumi, kas saistīti ar liecinieku nopratināšanu, ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi u.c. Tomēr tiesa, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji var atbrīvot personu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, kā arī var atlikt valsts ienākumos piespiesto tiesas izdevumu samaksu vai sadalīt to termiņos.

8 Kāda veida uzturēšanas līdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturēšanas līdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskās indeksācijas sistēmu)?

Tiesa, piespriežot uzturēšanas līdzekļus, tos parasti nosaka konkrētā naudas summā, bet var arī noteikt citās mantiskās vērtībās, piemēram, ēdiena, apģērba, mājokļa nodrošināšanā vai abējādi.

Tiesa, piespriežot un vērtējot uzturēšanas līdzekļu apmēru tiesā, ņem vērā pušu mantisko stāvokli, kā arī dzīves un ģimenes apstākļus, attiecīgi izvērtējot pušu iesniegtos pierādījumus.

Tiesa, izskatot lietu par uzturēšanas līdzekļu bērnam piedziņu, izvērtē visus apstākļus un pierādījumus lietā un lem par apmēru, kādā piedzenami uzturēšanas līdzekļi.

Minimālais uzturēšanas līdzekļu apmērs, kas vecākiem jānodrošina saskaņā ar Latvijas Ministru kabineta noteikumiem katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas..

Piespiesto uzturēšanas līdzekļu apmēra un piedziņas ilguma grozīšana, kā arī atbrīvošana no pienākuma maksāt uzturēšanas līdzekļus iespējama tikai ieinteresētajām personām ceļot jaunu prasību tiesā. Līdz ar to, pamatojoties uz izmaiņām personas mantiskajā stāvoklī vai ģimenes apstākļos, tiesa jaunā tiesvedībā var pārskatīt piespriežamo uzturēšanas līdzekļu apmēru, piemēram, par piespriežamo uzturēšanas līdzekļu apmēra palielināšanu vai samazināšanu.

9 Kā un kam uzturēšanas līdzekļi tiks maksāti?

Parādnieks izmaksā uzturēšanas līdzekļus piedzinējam. Ja nepilngadīga bērna vietā prasību iesniedz viens no vecākiem vai bērna aizbildnis, tad uzturēšanas līdzekļi tiek maksāti viņam/viņai nevis bērnam. Parasti uzturēšanas līdzekļi tiek maksāti periodiski konkrētā naudas summā, piemēram, darba samaksas ieturējumu veidā, retāk citādās materiālajās vērtībās.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturēšanas līdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja uzturēšanas līdzekļu parādnieks labprātīgi nemaksā uzturēšanas līdzekļus, personai, kuras labā piedzīti uzturēšanas līdzekļi, ir jāizņem izpildu raksts tajā Latvijas tiesā, kurā lieta tika izskatīta. Tālāk Latvijas tiesas izdoto izpildu rakstu, tāpat arī citā Eiropas Savienības dalībvalstī sastādīto izpildu dokumentu var iesniegt piespiedu izpildei tiesu izpildītājam 10 gadu laikā no tiesas vai tiesneša nolēmuma spēkā stāšanās dienas, ja nav noteikti citi noilguma termiņi (Ja pēc tiesas sprieduma tiek piedzīti periodiski maksājumi, izpildu dokuments saglabā savu spēku visu periodu, uz kuru piespiesti maksājumi, bet termiņa tecējums, kas iepriekš minētais noilgums sākas no katra maksājuma izbeigšanās dienas). Tiesu izpildītājs uzsāk piespiedu izpildi pēc piedzinēja rakstveida pieteikuma. Tiesu izpildītājam jāpieņem izpildei izpildu raksts vai izpildu dokuments, ja parādnieka dzīvesvieta, mantas atrašanās vieta vai darbavieta ir tiesu izpildītāja amata vietai noteiktajās robežās (iecirknī). Tiesu izpildītājs var pieņemt arī citus izpildu dokumentus, kuru izpilde veicama tās apgabaltiesas darbības teritorijā, pie kuras viņš pastāv. Latvijas tiesu izpildītājs veic amata darbības tās apgabaltiesas darbības teritorijā, pie kuras viņš pastāv.

Piespiedu izpildes līdzekļi ir: piedziņas vērsana uz parādnieka kustamo mantu, tai skaitā mantu, kas atrodas pie citām personām, un bezķermeniskām lietām, tās pārdodot; piedziņas vērsana uz naudu, kas parādniekam pienākas no citām personām (darba samaksu, tai pielīdzinātiem maksājumiem, citiem parādnieka ienākumiem, noguldījumiem kredītiestādēs); piedziņas vērsana uz parādnieka nekustamo īpašumu, to pārdodot; citi līdzekļi, kas norādīti spriedumā.

11 Isumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Saskaņā ar Latvijas Civilprocesa likuma 570.pantu piedziņa uz parādnieka mantu netiek vērsta, ja parādnieks strādā vai saņem pensiju vai stipendiju un piedziņas apmērs nepārsniedz to mēneša ienākumu daļu, uz kuru pēc likuma var vērst piedziņu. Latvijas Civilprocesa likums nosaka noteiktas parādnieka mantas kategorijas, uz kurām nevar vērst piedziņu, piemēram, piedziņu nevar vērst uz noteiktām mājas iekārtām un mājturības priekšmetiem, apģērbi, kas nepieciešams parādniekam, viņa ģimenes locekļiem, kā arī personām, kuras atrodas parādnieka apgādībā. Saskaņā ar Latvijas Civilprocesa likuma 594. pantu no parādniekam izmaksājamās darba samaksas un tai pielīdzinātajiem maksājumiem ieturējumus pēc izpildu dokumentiem izdara līdz piedzenamā parāda dzēšanai:

uzturīdzekļu piedziņas lietās nepilngadīgu bērnu uzturam vai Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācijas labā — saglabājot parādniekam darba samaksu un tai pielīdzinātos maksājumus 50 procentu apmērā no minimālās mēneša darba algas un saglabājot uz katru apgādībā esošo nepilngadīgo bērnu līdzekļus valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā;

piedzenot uzturīdzekļus — 50 procentus, saglabājot parādniekam darba samaksu un tai pielīdzinātos maksājumus minimālās mēneša darba algas apmērā un saglabājot uz katru apgādībā esošo nepilngadīgo bērnu līdzekļus valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā.

Saskaņā ar Latvijas Civilprocesa likuma 632.pantu tiesu izpildītāja darbības sprieduma izpildīšanā vai viņa atteikumu izpildīt šādas darbības, izņemot noteiktus gadījumus, piedzinējs vai parādnieks, iesniedzot motivētu sūdzību, var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tiesu izpildītāja amata vietas 10 dienu laikā no pārsūdzamās darbības izdarīšanas dienas vai dienas, kad sūdzētājam, kuram nav paziņots par izdarāmās darbības laiku un vietu, kļuvis par to zināms. Saskaņā ar Latvijas Civilprocesa likuma 634.pantu, ja izpildītu spriedumu atceļ un pēc lietas jaunas izskatīšanas taisa spriedumu par prasības noraidīšanu vai pieņem lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā vai par lietas atstāšanu bez izskatīšanas, atbildētājam jāatdod atpakaļ viss, kas no viņa piedzīts prasītāja labā pēc atceltā sprieduma (sprieduma izpildīšanas pagrieziena).

Saskaņā ar Latvijas Civilprocesa likuma 546.pantu izpildu dokumentu var iesniegt piespiedu izpildei 10 gadu laikā no tiesas vai tiesneša nolēmuma spēkā stāšanās dienas, ja likumā nav noteikti citi noilguma termiņi. Ja pēc tiesas sprieduma tiek piedzīti periodiski maksājumi, izpildu dokuments saglabā savu spēku visu periodu, uz kuru piespiesti maksājumi, bet iepriekš minētais termiņa tecējums sākas no katra maksājuma izbeigšanās dienas.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturīdzekļus?

Persona var vērsties Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācijā, lai saņemtu uzturīdzekļus nepilngadīgam bērnam, ja tiesas nolēmuma par uzturīdzekļu piedziņu izpilde civilprocesuālajā kārtībā atzīta par neiespējamu vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturīdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina to minimālo uzturīdzekļu apmēru.

Persona, pamatojoties uz Padomes Regulu (EK) Nr.4/2009, var vērsties Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācijā, lai saņemtu uzturīdzekļus no parādnieka, kas neatrodas Latvijas teritorijā. Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija saskaņā ar minēto regulu pilda centrālās iestādes funkcijas Latvijā.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr.4/2009, ikviens kam saskaņā ar likumu pienākas uzturēšanas līdzekļi var vērsties Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācijā ar pieteikumu, kas adresēts citai Eiropas Savienības dalībvalstij, lai:

tiktu pieņemts nolēmums par uzturēšanas līdzekļu piedziņu valstī, kurā dzīvo atbildētājs;

grozīts (palielināts, samazināts) uzturēšanas līdzekļu apmērs;

pieņemts nolēmums par uzturēšanas līdzekļu piedziņu vienlaicīgi ar paternitātes noteikšanu valstī, kurā dzīvo atbildētājs;

atzīts, pasludināta izpilde vai izpildīts Latvijas tiesas pieņemts nolēmums par uzturēšanas līdzekļu piedziņu.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturīdzekļus parādnieka vietā?

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija var aizstāt bērna uzturīdzekļu parādnieku, ja tiesas nolēmuma par uzturīdzekļu piedziņu izpilde civilprocesuālajā kārtībā atzīta par neiespējamu vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturīdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina valsts noteikto minimālo uzturīdzekļu apmēru. Tajos gadījumos, kad Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija ir izmaksājusi uzturīdzekļus, tā ir tiesīga kļūst par izmaksātās summas un likumisko procentu piedzinēju (skatīt 3. jautājumu).

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Ja persona un bērns pastāvīgi dzīvo Latvijā un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī, prasītājs var vērsties Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācijā, ja tiesas nolēmuma par uzturīdzekļu piedziņu nepilngadīgam bērnam izpilde civilprocesuālajā kārtībā atzīta par neiespējamu vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturīdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina to minimālo uzturīdzekļu apmēru.

Pirms prasītājs vērsas Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācijā, prasītājam būtu jāiesniedz tiesas nolēmums atzīšanai un izpildīšanai citā valstī, ja parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī un Latvijā tam nav manta, uz kuru var vērst piedziņu. Tajos gadījumos, kad nolēmumu nav iespējams izpildīt citā valstī, prasītājs var vērsties Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācijā ar lūgumu aizstāt parādnieku piespiesto uzturīdzekļu daļā.

Persona pēc palīdzības var vērsties Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācijā, kas veic centrālās iestādes funkcijas saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr.4/2009 (skatīt 3. un 13. jautājumu). Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija sniedz palīdzību šīs regulas ietvaros.

Ja persona, kas dzīvo Latvijā, vēlas atzīt un/vai izpildīt Latvijas tiesas pieņemto nolēmumu par uzturēšanas līdzekļu piedziņu ārvalstī vai vēlas panākt tiesas nolēmuma pieņemšanu pret parādnieku, kas dzīvo ārvalstī, Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija var palīdzēt personai pārsūtīt Latvijas tiesas nolēmumu atzīšanai un/vai izpildīšanai un pieteikumu nolēmuma pieņemšanai ārvalstī – citā Eiropas Savienības dalībvalstī - saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr.4/2009.

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija var aizstāt parādnieku un izmaksāt uzturīdzekļus nepilngadīgam bērnam, kā arī var sniegt informatīva rakstura palīdzību uzturīdzekļu jautājumos.

(skatīt 3. un 13. jautājumu).

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija

Adrese: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Latvija

Tālrunis: +371 67830626

Fakss: +371 67830636

e-pasts: pasts@ugf.gov.lv

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Ja uzturēšanas līdzekļu kreditors ir ārvalstī – citā Eiropas Savienības dalībvalstī, bet parādnieks ir Latvijā, uzturēšanas līdzekļu kreditors var vērsties tās valsts Padomes Regulas (EK) Nr.4/2009 centrālajā iestādē, kurā tas atrodas. Šī ārvalsts Padomes Regulas (EK) Nr.4/2009 centrālā iestāde veiks nepieciešamās formalitātes un pārsūtīs uzturēšanas līdzekļu kreditora pieteikumus (pieteikumus: pieņemt nolēmumu par uzturēšanas līdzekļu piedziņu Latvijā, kur dzīvo parādnieks; pieņemt nolēmumu par uzturēšanas līdzekļu piedziņu vienlaicīgi ar paternitātes noteikšanu Latvijā, kur dzīvo parādnieks; atzīt,

pasludināt izpildi vai izpildīt ārvalsts tiesas pieņemtu nolēmumu par uzturēšanas līdzekļu piedziņu Latvijā) Latvijas Padomes Regulas (EK) Nr.4/2009 centrālajai iestādei. Latvijas Padomes Regulas (EK) Nr.4/2009 centrālā iestāde - Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācija - palīdzēs personai iesniegt ārvalsts tiesas nolēmumu izpildei vai atzīšanai un izpildīšanai Latvijā vai palīdzēs personai iesniegt Latvijas tiesai prasības pieteikumu par uzturēšanas līdzekļu piedziņu Latvijā, kur dzīvo parādnieks, vai prasības pieteikumu par uzturēšanas līdzekļu piedziņu vienlaicīgi ar paternitātes noteikšanu Latvijā, kur dzīvo parādnieks.

Savukārt vērsties Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācijā, lai tā izmaksātu uzturēšanas līdzekļus tajā gadījumā, kad tiesas nolēmuma par uzturēšanas līdzekļu piedziņu izpilde civilprocesuālajā kārtībā atzīta par neiespējamu vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturēšanas līdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina to minimālo uzturēšanas līdzekļu apmēru, var persona, kas kopā ar bērnu pastāvīgi dzīvo Latvijā un kurai un bērnam ir deklarētas dzīvesvietas Latvijā.

Saistībā ar Padomes Regulu (EK) Nr.4/2009, personai jāvērsas tās valsts regulas centrālajā iestādē, kurā persona dzīvo. Persona, kura dzīvo Latvijā, var vērsties Padomes Regulas (EK) Nr.4/2009 Latvijas centrālajā iestādē - Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācijā – lai:

tiktu pieņemts nolēmums par uzturēšanas līdzekļu piedziņu ārvalstī – citā Eiropas Savienības dalībvalstī, kurā dzīvo atbildētājs;

tiktu pieņemts nolēmums par uzturēšanas līdzekļu piedziņu vienlaicīgi ar paternitātes noteikšanu ārvalstī – citā Eiropas Savienības dalībvalstī, kurā dzīvo atbildētājs;

tiktu atzīta, pasludināta izpilde vai izpildīts nolēmums par uzturēšanas līdzekļu piedziņu ārvalstī – citā Eiropas Savienības dalībvalstī, kurā dzīvo atbildētājs. Savukārt vērsties Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācijā, lai tā izmaksātu uzturēšanas līdzekļus tajā gadījumā, kad tiesas nolēmuma par uzturēšanas līdzekļu piedziņu izpilde civilprocesuālajā kārtībā atzīta par neiespējamu vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturēšanas līdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina to minimālo uzturēšanas līdzekļu apmēru, var persona, kas kopā ar bērnu pastāvīgi dzīvo Latvijā un kurai un bērnam ir deklarētas dzīvesvietas Latvijā.

Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācija

Adrese: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Latvija

Tālrunis: +371 67830626

Fakss: +371 67830636

e-pasts: [✉️ **pasts@ugf.gov.lv**](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

Saistībā ar Padomes Regulu (EK) Nr.4/2009, Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācija veic šajā regulā noteiktās centrālās iestādes funkcijas Latvijā.

Savukārt tajos gadījumos, kad tiesas nolēmuma par uzturēšanas līdzekļu piedziņu izpilde civilprocesuālajā kārtībā atzīta par neiespējamu vai parādnieks tiesas nolēmumu par uzturēšanas līdzekļu piedziņu pilda, bet nenodrošina to minimālo uzturēšanas līdzekļu apmēru, Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācija izmaksā kreditoram uzturēšanas līdzekļus parādnieka vietā.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Latvijai ir saistošs Hāgas 2007.gada Protokols.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Latvijai ir saistošs Hāgas 2007.gada Protokols.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Saskaņā ar Latvijas Civilprocesa likuma 43.pantu no tiesas izdevumu samaksas Latvijas valsts ienākumos ir atbrīvoti:

prasītāji — prasībās par uzturēšanas līdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam, kā arī prasībās par paternitātes noteikšanu, ja prasība celta vienlaikus ar prasību par uzturēšanas līdzekļu piedziņu bērnam ;

pieteikuma iesniedzēji — par ārvalsts nolēmuma par uzturēšanas līdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam atzīšanu vai atzīšanu un izpildīšanu;

atbildētāji — lietās par tiesas piespriesto uzturēšanas līdzekļu samazināšanu bērnam vai vecākam un to maksājumu samazināšanu.

Prasītājus prasībās par līdzekļu laulātā iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai piedziņu vai pieteikuma iesniedzējus par ārvalsts nolēmuma par uzturēšanas līdzekļu piedziņu laulātam vai citai personai atzīšanu vai atzīšanu un izpildīšanu saskaņā ar 43.panta ceturto daļu tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji var atbrīvot no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, kā arī var atlikt valsts ienākumos piespriesto tiesas izdevumu samaksu vai sadalīt to termiņos.

Latvijā 2008.gada 18.decembra Regulā (EK) Nr.4/2009 par jurisdikciju, piemērojamajiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (turpmāk – Uzturēšanas līdzekļu regula) noteikto juridisko palīdzību ārvalstu prasītājiem vai pieteikuma iesniedzējiem, kuriem ir tiesības uz Uzturēšanas līdzekļu regulā noteikto juridisko palīdzību, sniedz Latvijas Uzturēšanas līdzekļu regulas centrālā iestāde – Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācija. Uzturēšanas līdzekļu garantiju fonda administrācija nodrošina arī ārvalstu uzturēšanas līdzekļu kreditoru, kam ir tiesības uz Uzturēšanas līdzekļu regulā noteikto juridisko palīdzību, pārstāvību tiesā un izpildes institūcijās.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Latvija veica grozījumus vairākos Latvijas nacionālajos normatīvajos aktos, lai Latvijas Uzturēšanas līdzekļu regulas centrālā iestāde varētu veikt 51.pantā minētās funkcijas. Latvijas normatīvie akti pēc grozījumu izdarīšanas nodrošina, ka Latvijas Uzturēšanas līdzekļu regulas centrālā iestāde sniedz Uzturēšanas līdzekļu regulā noteikto juridisko palīdzību ārvalstu prasītājiem vai pieteikuma iesniedzējiem, kuriem ir tiesības uz Uzturēšanas līdzekļu regulā noteikto juridisko palīdzību, tai skaitā pārstāv šīs personas tiesā un izpildi institūcijās. Lai noteiktu parādnieka un kreditora atrašanās vietu Latvijā vai lai saņemtu informāciju par parādnieka vai kreditora ienākumiem, mantas atrašanās vietu Latvijā, Latvijas Uzturēšanas līdzekļu regulas centrālajai iestādei ir tieša piekļuve dažādiem Latvijas reģistriem, kuros ir iekļauta šī informācija. Informācija, ko Latvijas Uzturēšanas līdzekļu regulas centrālā iestāde var tieši iegūt no minētiem reģistriem dažkārt var nodrošināt arī iespēju Uzturēšanas līdzekļu regulas centrālajai iestādei veikt funkciju, kas saistīta ar dokumentu un pierādījumu iegūšanu. Lai uzsāktu vai atvieglotu tiesvedības uzsākšanu un panāktu vajadzīgos pagaidu pasākumus un nodrošinātu pierādījumus, Latvijas Uzturēšanas līdzekļu regulas centrālajai iestādei ir paredzētas tiesības attiecīgo prasītāju vai pieteicēju vārdā vērsties Latvijas tiesās. Latvijas Uzturēšanas līdzekļu regulas centrālā iestāde var arī prasītāja vārdā tieši vērsties tiesā ar prasību par bērna izcelšanās noteikšanu, ja šī prasība celta vienlaikus ar prasību par uzturēšanas līdzekļu bērnam piedziņu.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [✉️ Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [✉️ atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 12/02/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Lietuva

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Vecāku pienākums uzturēt savus bērnus

Vecākiem ir pienākums uzturēt savus nepilngadīgos bērnus. Uzturēšanas pienākuma izpildes veidu un kārtību nosaka vecāki, savstarpēji vienojoties. Uzturīdzekļu apmērs ir samērīgs ar nepilngadīgo bērnu vajadzībām un viņu vecāku finansiālo situāciju; izpildot uzturēšanas pienākumu, ir jānodrošina apstākļi, kas nepieciešami bērna attīstībai. Abiem vecākiem ir pienākums uzturēt savus nepilngadīgos bērnus atbilstīgi savai finansiālai situācijai (Civillkodeksa (*Civilinis kodeksas*) 3.192. pants). Konkrētos gadījumos, ko paredz likums, vecākiem atkarībā no iespējām ir pienākums uzturēt savus pilngadīgos bērnus (līdz 24 gadu vecumam) (Civillkodeksa 3.192. panta 1. punkts).

Pilngadīgo bērnu pienākums uzturēt savus vecākus

Pilngadīgiem bērniem ir pienākums uzturēt savus vecākus, kuri ir zaudējuši spēju gūt ienākumus un kuriem nepieciešams atbalsts. Uzturīdzekļus (nosaka tiesa) maksā kā fiksētu ikmēneša summu (Civillkodeksa 3.205. pants).

Laulāto savstarpējs uzturēšanas pienākums

Izdodot atšķiršanas rīkojumu, tiesa var uzdot vainīgajam laulātajam maksāt uzturīdzekļus otram laulātajam, kuram tie ir nepieciešami, izņemot gadījumus, kad uzturēšanas jautājumus puses ir atrisinājušas, savstarpēji vienojoties. Tiesa var uzdot maksāt uzturīdzekļus kā vienreizēju maksājumu vai kā ikmēneša uzturīdzekļu maksājumus, vai, nododot īpašumu (Civillkodeksa 3.78. pants). Ja laulība tiek anulēta, pusei, kura nav vainīgā puse un kurai nepieciešami uzturīdzekļi, ir tiesības prasīt uzturīdzekļus no vainīgās puses laikposmā, kas nepārsniedz trīs gadus (Civillkodeksa 3.47. pants).

Bijušo laulāto savstarpējs uzturēšanas pienākums

Izdodot laulības šķiršanas rīkojumu, tiesa paredz pienākumu maksāt uzturīdzekļus laulātajam, kuram tie ir nepieciešami, izņemot gadījumus, kad jautājumu par uzturīdzekļiem puses ir atrisinājušas, vienojoties par laulības šķiršanas sekām. Laulātajam nav tiesību uz uzturīdzekļiem, ja tā manta vai ienākumi ir pietiekami, lai laulātais varētu pilnībā sevi uzturēt. Tiek uzskatīts, ka uzturīdzekļi ir nepieciešami, ja laulātais audzina laulībā dzimušu nepilngadīgu bērnu vai ja laulātais nevar strādāt sava vecuma vai veselības stāvokļa dēļ. Laulātajam, kurš vainojams laulības šķiršanā, nav tiesību uz uzturīdzekļiem. Izdodot uzturēšanas rīkojumu un lemjot par uzturīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā laulības ilgumu, uzturīdzekļu nepieciešamību, bijušajam laulātajam piederošo mantu, viņu veselības stāvokli, vecumu, darbības, kā arī to, cik liela iespēja ir nestrādājošajam laulātajam atrast darbu, un citus nozīmīgus aspektus. Tiesa var uzdot maksāt uzturīdzekļus kā vienreizēju maksājumu vai kā ikmēneša uzturīdzekļu maksājumus, vai, nododot īpašumu (Civillkodeksa 3.72. pants).

Citu ģimenes locekļu savstarpējs uzturēšanas pienākums

Ja iespējams, pilngadīgām māsām vai brāļiem ir pienākums uzturēt savus nepilngadīgos brāļus vai māsas, kuriem nepieciešams atbalsts, kuriem nav vecāku vai kuri nevar iegūt uzturīdzekļus no saviem vecākiem (Civillkodeksa 3.236. pants). Pilngadīgiem mazbērniem, ja viņiem ir tāda iespēja, ir pienākums maksāt uzturīdzekļus saviem vecvecākiem, ja viņi nevar strādāt un ja viņiem nepieciešams atbalsts. Vecvecākiem, ja viņiem ir tāda iespēja, ir pienākums maksāt uzturīdzekļus saviem nepilngadīgajiem mazbērniem, kuriem nav vecāku vai kuri nevar iegūt uzturīdzekļus no saviem vecākiem (Civillkodeksa 3.237. pants).

Uztura līgums un mūža rentes līgums

Saskaņā ar uztura līgumu viena puse — uzturīdzekļu maksātājs (debitors) — apņemas bez atlīdzības vai apmaiņā pret kapitāla nodošanu periodiski veikt maksājumus otrai pusei — uzturīdzekļu saņēmējam, proti, naudas summu, kas noteikta uztura līgumā, vai uzturēt uzturīdzekļu saņēmēju jebkādā citā veidā. Pienākumu maksāt uzturīdzekļus var noteikt ne tikai līgumā — šāds pienākums var būt noteikts likumā, tiesas spriedumā vai testamentā (Civillkodeksa 6.439. pants). Saskaņā ar mūža rentes līgumu rentes saņēmējs, kas ir fiziska persona, nodod tam piederošu māju, dzīvokli, zemes gabalu vai citu nekustamo īpašumu rentes maksātāja īpašumā, savukārt rentes maksātājam ir pienākums līdz mūža beigām uzturēt rentes saņēmēju un/vai tā noteiktu citu personu (personas) (Civillkodeksa 6.460. un 6.461. pants).

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Vecākiem ir pienākums uzturēt savus nepilngadīgos bērnus. Uzturēšanas pienākuma izpildes veidu un kārtību nosaka vecāki, savstarpēji vienojoties. Uzturīdzekļu apmērs ir samērīgs ar nepilngadīgo bērnu vajadzībām un viņu vecāku finansiālo situāciju; izpildot uzturēšanas pienākumu, ir jānodrošina apstākļi, kas nepieciešami bērna attīstībai (Civillkodeksa 3.192. pants). Tādējādi būtībā vecākiem ir pienākums katrā ziņā uzturēt savus bērnus līdz pilngadības sasniegšanai (līdz 18 gadu vecumam).

Pienākums uzturēt bērnus līdz 24 gadu vecumam ir atkarīgs no vairākiem apstākļiem. Ja vecāki to spēj, viņiem ir pienākums uzturēt tos savus pilngadīgos bērnus līdz 24 gadu vecumam, kuri apgūst vidējās izglītības programmu vai formālu profesionālās izglītības programmu, lai iegūtu sākotnējo kvalifikāciju, vai kuri mācās augstākās izglītības iestādē pilna laika studiju programmā, ja viņiem nepieciešama finansiālā palīdzība, ņemot vērā pilngadīgo bērnu finansiālo situāciju, viņu ienākumus, iespēju pašiem gūt ienākumus un citus būtiskus aspektus. Vecākiem nav pienākums uzturēt pilngadīgos bērnus, kuri iegūst papildu augstāko izglītību vai profesionālo kvalifikāciju (Civillkodeksa 3.192. panta 1. punkts). Prasības attiecībā uz nepilngadīgu un pilngadīgu bērnu uzturēšanas veidu un uzturīdzekļu apmēru neatšķiras un nav atkarīgas no konkrētiem apstākļiem.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Ja bērnam netiek maksāti uzturīdzekļi, tie tiek piespriesti tiesas procesā. Ja vecāki (vecāks) nepilda savu nepilngadīgo bērnu uzturēšanas pienākumu, tiesa var izdot uzturēšanas rīkojumu tiesas procesā, ko ierosinājis vecāks vai bērna aizbildnis, vai valsts iestāde, kas aizstāv bērna tiesības. Uzturēšanas rīkojumu var izdot arī tiesa, ja vecāki, šķirot laulību vai šķiroties, nevienojas par savu nepilngadīgo bērnu uzturēšanu (Civillkodeksa 3.194. pants). Ja pilngadīga bērna

vecāki (vecāks) nepilda pilngadīgā bērna uzturēšanas pienākumu, bērns var iesniegt tiesā prasību par uzturlīdzekļiem (Civilkodeksa 3.192. panta 1. punkts). Tiesas procesā tiesības saņemt uzturlīdzekļus var tikt piešķirtas arī laulātajiem, bijušajiem laulātajiem un citiem ģimenes locekļiem. Uzturlīdzekļu lietas Lietuvā izskata rajona tiesas. Prasības pieteikumus iesniedz tiesā atbilstīgi atbildētāja dzīvesvietai. Ja atbildētāja dzīvesvieta nav zināma, prasības pieteikumu var iesniegt atbilstīgi atbildētāja īpašuma atrašanās vietai vai pēdējai zināmajai dzīvesvietai. Ja atbildētāja dzīvesvieta neatrodas Lietuvas Republikā, prasības pieteikumu var iesniegt atbilstīgi atbildētāja īpašuma atrašanās vietai vai atbildētāja pēdējai zināmajai dzīvesvietai Lietuvas Republikā. Uzturlīdzekļu lietu var ierosināt arī atbilstīgi prasītāja dzīvesvietai (Civilprocesa kodeksa 26., 29. un 30. pants).

Valsts nodrošina uzturlīdzekļus nepilngadīgām personām, kuras laikposmā, kas pārsniedz vienu mēnesi, nav saņēmušas uzturlīdzekļus no saviem vecākiem vai tuviem pilngadīgiem radniekiem, kuri var tās uzturēt (Civilkodeksa 3.204. pants) Uzturlīdzekļu pabalstu piešķir un maksā Sociālā nodrošinājuma un nodarbinātības ministrijas pakļautībā esošā Valsts sociālās apdrošināšanas fonda padome. Piesakoties pabalsta saņemšanai, pieteikuma iesniedzējam (vecāks, kuram tiesa piešķirusi aizgādību pār bērnu, vai aizbildnis) ir pienākums iesniegt šādus dokumentus: pieteikums pabalsta saņemšanai, tiesas spriedums vai tiesas apstiprināts līgums par bērna uzturēšanu vai tā apstiprināta kopija, noraksts vai izraksts, kurā norādīts noteikto bērna uzturlīdzekļu apmērs, kā arī dokumenti, kas apliecina, ka bērns ir Lietuvas valstspiederīgais, bezvalstnieks vai ārvalstnieks, kurš pastāvīgi dzīvo Lietuvā, dokumenti, kas apliecina, ka bērns laikposmā, kas pārsniedz vienu mēnesi, nav saņēmis bērna uzturlīdzekļus vai ir saņēmis tikai daļu uzturlīdzekļu, dokumenti, kas apliecina, ka pieteikuma iesniedzējs ir Lietuvas valstspiederīgais, bezvalstnieks vai ārvalstnieks, kurš pastāvīgi dzīvo Lietuvā (ja iestāde nevar iegūt minētos dokumentus vai datus no valsts vai iestāžu reģistriem vai valsts informācijas sistēmām). Izmaksājot uzturlīdzekļu pabalstu atbilstīgi noteiktajai procedūrai, Sociālā nodrošinājuma un nodarbinātības ministrijas pakļautībā esošā Valsts sociālās apdrošināšanas fonda padome no pabalsta izmaksas dienas iegūst tiesības piedzīt no parādnieka izmaksātās summas, kā arī procentu maksājumus par neizmaksātajām summām par katru kavējuma dienu. Spriedums par izmaksātā pabalsta un/vai procentu maksājumu summu piedziņu ir izpildes dokuments.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Jā. Nepilngadīgas personas vārdā pieteikumu var iesniegt tās juridiskie pārstāvji (vecāki, adoptētāji, aizbildņi, aizgādņi). Pieteikumu var iesniegt arī persona, kura saskaņā ar pilnvaru ir tiesīga pārstāvēt fizisku personu tiesā (advokāts, juridiskās palīdzības sniedzējs u. c.). Fiziskas personas, pamatojoties uz pilnvaru, tiesā var pārstāvēt personas, kuras ieguvušas augstāko izglītību tiesību zinātnēs, ar nosacījumu, ka tās pārstāv tuvu radnieku vai laulāto (dzīvesbiedru). Tuvi radnieki ir radnieki tiešā līnijā līdz otrajai pakāpei ieskaitot (vecāki un bērni, vecvecāki un mazbērni), kā arī otrās pakāpes radnieki sānu līnijā (māšas un brāļi) (Civilkodeksa 3.135. pants).

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Uzturlīdzekļu lietas Lietuvā izskata rajona tiesas. Prasības pieteikumus iesniedz tiesā atbilstīgi atbildētāja dzīvesvietai. Ja atbildētāja dzīvesvieta nav zināma, prasības pieteikumu var iesniegt atbilstīgi atbildētāja īpašuma atrašanās vietai vai pēdējai zināmajai dzīvesvietai. Ja atbildētāja dzīvesvieta neatrodas Lietuvas Republikā, prasības pieteikumu var iesniegt atbilstīgi atbildētāja īpašuma atrašanās vietai vai atbilstīgi atbildētāja pēdējai zināmajai dzīvesvietai Lietuvas Republikā. Uzturlīdzekļu lietu var ierosināt arī atbilstīgi prasītāja dzīvesvietai (Civilprocesa kodeksa 26., 29. un 30. pants). Iesniedzot prasību tiesā, prasības pieteicējam nav jāizmanto jurista vai cita starpnieka pakalpojumi. Sk. arī 3. un 4. jautājumu.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Iesniedzot prasību tiesā, prasības pieteicējam nav jāizmanto jurista vai cita starpnieka pakalpojumi. Sk. arī 3. un 4. jautājumu.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Juridiskās izmaksas veido zīmognodeva un lietas izskatīšanas izmaksas (Civilprocesa kodeksa 79. pants). Par prasības pieteikuma iesniegšanu piemērotās tiesas zīmognodevas apmērs ir noteikts Civilprocesa kodeksa 80. pantā. Strīdos par īpašumu tiesas zīmognodevas apmēru aprēķina, pamatojoties uz prasības summu: prasībām līdz 30 000 EUR — 3 %, bet ne mazāk kā 20 EUR; prasībām no 30 000 EUR līdz 100 000 EUR — 900 EUR + 2 % no prasības summas, kas pārsniedz 30 000 EUR; prasībām virs 100 000 EUR — 2300 EUR + 1 % no prasības summas, kas pārsniedz 100 000 EUR. Tiesas zīmognodevas kopējā summa strīdos par īpašumu nepārsniedz 15 000 EUR (Civilprocesa kodeksa 80. pants).

Ja uzturlīdzekļu lietā tiek prasīti periodiski maksājumi, prasības summu nosaka, pamatojoties uz maksājumu kopējo gada summu (Civilprocesa kodeksa 85. pants). Uzturlīdzekļu lietās prasības pieteicēji ir atbrīvoti no tiesas zīmognodevas (Civilprocesa kodeksa 83. pants).

Ja personas finanšu resursi ir nepietiekami, persona var būt tiesīga saņemt valsts garantēto juridisko palīdzību, īstenojot procedūru, kas noteikta Likumā par valsts garantēto juridisko palīdzību. Sekundārā valsts garantētā juridiskā palīdzība paredz arī civilprocesā radušos juridisko izmaksu atlīdzināšanu.

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automātiskas indeksācijas sistēmu)?

Vecāku un bērnu savstarpējs uzturēšanas pienākums

Tiesa var izdot uzturēšanas rīkojumu, uzliekot pienākumu vienam vai abiem vecākiem, kuri nav uzturējuši savus bērnus, maksāt uzturlīdzekļus saviem bērniem šādā kārtībā: 1) veicot ikmēneša maksājumus; 2) veicot vienreizēju maksājumu; 3) nododot bērnam īpašumu. Gaidot spriedumu lietā, tiesa var izdot veikt pagaidu uzturlīdzekļu maksājumus. Uzturlīdzekļu apmērs ir samērīgs ar bērnu vajadzībām un viņu vecāku finansiālo situāciju; izpildot uzturēšanas pienākumu, ir jānodrošina apstākļi, kas nepieciešami bērna attīstībai. Abiem vecākiem ir pienākums uzturēt savus bērnus atbilstīgi savai finansiālajai situācijai (Civilkodeksa 3.192. un 3.196. pants).

Tiesas procesā, ko ierosinājis bērns, bērna vecāks, valsts iestāde, kas aizstāv bērna tiesības, vai prokurors, tiesa var samazināt vai palielināt uzturlīdzekļu apmēru, ja pēc uzturēšanas rīkojuma izdošanas būtiski ir mainījusies pušu finansiālā situācija. Tiesa var palielināt uzturlīdzekļu apmēra, ja ir radušies papildu izdevumi saistībā ar bērna aprūpi (slimības vai ievainojuma dēļ, vai, ja nepieciešama kopšana vai pastāvīga aprūpe). Nepieciešamības gadījumā tiesa var izdot rīkojumu par nākotnes izdevumu segšanu saistībā ar bērna ārstēšanu. Pēc iepriekš minēto personu pieprasījuma tiesa var mainīt iepriekš noteikto uzturlīdzekļu maksāšanas kārtību (Civilkodeksa 3.201. pants).

Pleaugušu bērnu uzturlīdzekļi tiek maksāti vecākiem fiksētu ikmēneša maksājumu veidā. Uzturlīdzekļu apmēru nosaka tiesa, ņemot vērā bērnu un vecāku finansiālo situāciju, kā arī citus būtiskus apsvērumus lietā. Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā pienākumu uzturēt visus vecāka pilngadīgos bērnus neatkarīgi no tā, vai tiesvedība par uzturlīdzekļiem ir uzsākta attiecībā uz visiem bērniem vai tikai vienu no viņiem (Civilkodeksa 3.205. pants).

Ja tiek noteikts, ka uzturlīdzekļi tiek maksāti, veicot periodiskus maksājumus, uzturlīdzekļu summa katru gadu tiek indeksēta atbilstīgi valdības noteiktai procedūrai, ņemot vērā inflācijas līmeni (Civilkodeksa 3.208. pants).

Laulāto savstarpējs uzturēšanas pienākums

Izdodot uzturēšanas rīkojumu un nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā laulības ilgumu, uzturlīdzekļu nepieciešamību, abu laulāto finansiālo situāciju, viņu veselības stāvokli, vecumu, darbaspējas, kā arī to, cik liela iespēja ir nestrādājošajam laulātajam atrast darbu, un citus nozīmīgus aspektus.

Uzturlīdzekļus var izdot maksāt kā konkrētu vienreizēju maksājumu, ikmēneša maksājumu veidā vai, nododot īpašumu. Ja uzturlīdzekļus izdots maksāt periodisku maksājumu veidā un ja būtiski mainās apstākļi, jebkurš no laulātajiem var pieprasīt palielināt vai samazināt maksājumus, vai pārtraukt maksājumu veikšanu. Periodiskiem maksājumiem katru gadu veic indeksāciju atbilstīgi valdības noteiktai procedūrai (Civilkodeksa 3.78. pants).

Bijušo laulāto savstarpējs uzturēšanas pienākums

Izdodot uzturēšanas rīkojumu un nosakot uzturīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā laulības ilgumu, uzturīdzekļu nepieciešamību, abu bijušo laulāto finansiālo situāciju, viņu veselības stāvokli, vecumu, darbspējas, kā arī to, cik liela iespēja ir nestrādājošajam bijušajam laulātajam atrast darbu, un citus nozīmīgus aspektus. Uzturīdzekļus samazina, uzdod maksāt īslaicīgi vai atsaka, ja pastāv vismaz viens no turpmāk minētajiem apstākļiem:

1) laulības ilgums nepārsniedz vienu gadu; 2) laulātais, kuram ir tiesības uz uzturīdzekļiem, ir izdarījis noziegumu pret otru laulāto vai viņa tuviem radniekiem; 3) laulātais, kuram ir tiesības uz uzturīdzekļiem, ir nonācis nedrošā finansiālā situācijā savas nosodāmas rīcības dēļ; 4) laulātais, kurš pieprasa uzturīdzekļus, nav piedalījies kopīgās mantas vairošanā vai laulības laikā ir tīši rīkojies pret otru laulāto vai ģimenes interesēm. Uzturīdzekļus var uzdot maksāt kā konkrētu vienreizēju maksājumu, ikmēneša maksājumu veidā vai, nododot īpašumu.

Ja uzturīdzekļus uzdod maksāt periodisku maksājumu veidā un ja būtiski mainās apstākļi, jebkurš no bijušajiem laulātajiem var pieprasīt palielināt vai samazināt maksājumus, vai pārtraukt maksājumu veikšanu. Periodiskie maksājumi tiek veikti visā kreditora dzīves laikā, un katru gadu, ņemot vērā inflāciju, tiek veikta to indeksācija atbilstīgi valdības noteiktai procedūrai. Bijušā laulāta, kuram piešķirtas tiesības saņemt uzturīdzekļus, nāves vai atkārtotas laulības gadījumā uzturīdzekļu maksāšana tiek pārtraukta (Civilkodeksa 3.72. pants).

Citu ģimenes locekļu savstarpējs uzturēšanas pienākums

Ja iespējams, pilngadīgām māsām vai brāļiem ir pienākums uzturēt savus nepilngadīgos brāļus vai māsas, kuriem nepieciešams atbalsts, kuriem nav vecāku vai kuri nevar iegūt uzturīdzekļus no saviem vecākiem (Civilkodeksa 3.236. pants). Pilngadīgiem mazbērniem, ja viņiem ir tāda iespēja, ir pienākums uzturēt savus vecvecākus, ja viņi nevar strādāt un ja viņiem nepieciešams atbalsts. Vecvecākiem, ja viņiem ir tāda iespēja, ir pienākums uzturēt savus mazgadīgos mazbērnus, kuriem nav vecāku vai kuri nevar iegūt uzturīdzekļus no saviem vecākiem (Civilkodeksa 3.237. pants). *Pēc analogijas* piemēro Civilkodeksa noteikumus, kas reglamentē savstarpējus uzturēšanas pienākumus bērnu un vecāku starpā.

9 Kā un kam uzturīdzekļi tiks maksāti?

Uzturīdzekļu debitoram ir pienākums maksāt uzturīdzekļus uzturīdzekļu kreditoram. Ja pieteikumu sava nepilngadīgā bērna vārdā iesniedz vecāks, uzturīdzekļus maksā nevis bērnam, bet vecākam. Ja bērnam ir iecelsts aizbildnis vai aizgādānis, uzturīdzekļus maksā aizbildnim vai aizgādānim, kurš tos izmanto tikai bērna interesēs.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Tiesas lēmumu izpildes pieprasījumus iesniedz tiesu izpildītājam. Izpildes darbības pamatojums ir izpildes dokuments. Izpildes dokumenti cita starpā ir izpildes rīkojumi, kas izdoti, pamatojoties uz tiesas lēmumu, kā arī tiesas rīkojumi. Pēc galīgā izpildes lēmuma pieņemšanas pirmās instances tiesa, pamatojoties uz rakstisku pieprasījumu, izdod kreditoram izpildes rīkojumu.

Izvaiņšanās no bērna uzturēšanas pienākuma izpildes ir sodāma saskaņā ar krimināltiesībām — Kriminālkodeksa 164. pants paredz, ka persona, kura izvairās no tiesas uzlikta pienākuma uzturēt bērnu, maksāt bērna uzturīdzekļus vai sniegt cita veida nepieciešamo finansiālo atbalstu bērnam, ir sodāma, piemērojot piespiedu darbu, brīvības ierobežošanu, arestu vai brīvības atņemšanas sodu līdz diviem gadiem. Par cita veida tiesas lēmuma neizpildi arī var iestāties kriminālatbildība — saskaņā ar Kriminālkodeksa 245. pantu persona, kura nav izpildījusi ar soda sankcijām nesaistītu tiesas lēmumu, ir izdarījusi noziegumu un ir sodāma, piemērojot piespiedu darbu, naudas sodu, brīvības ierobežošanu vai arestu.

11 Tsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Ja tiek veikta piedziņa no fiziskām personām, piedziņu nevar vērst pret māsaimniecības, darba vai mācību materiāliem vai citu mantu, kas ir nepieciešama parādnieka vai viņa ģimenes iztikas līdzekļu nodrošināšanai vai parādnieka profesionālajai darbībai vai mācībām. Šādas mantas uzskaitījums ir iekļauts Lēmumu izpildes rokasgrāmatā. Turklāt piedziņu nevar vērst pret naudas summu, kas nepārsniedz valdības noteikto minimālo mēnešalgu, vai pret jebkādiem priekšmetiem, kas nepieciešami bērniem un personām ar invaliditāti (Civilprocesa kodeksa 668. pants).

Atskaitījumus no tās parādnieka algas vai līdzvērtīgu maksājumu un pabalstu daļas, kas atbilst valdības noteiktajai minimālajai mēnešalgai, veic, pamatojoties uz izpildes dokumentiem, līdz pilnībā ir segtas summas, pret kurām vērstā piedziņa; ja tiek piedzīti uzturīdzekļi, ko maksā kā periodiskus maksājumus, vai kompensācija par kaitējumu, kas radies, sakropojot apgādnieku vai radot kaitējumu viņa veselībai, vai izraisot viņa nāvi, atskaitījumu likme ir 30 %, izņemot, ja izpildes rīkojumā vai tiesību aktos, vai tiesas nolēmumos noteikts citādi. Atskaitījumi no tās parādnieka algas vai līdzvērtīgu maksājumu un pabalstu daļas, kas pārsniedz valdības noteikto minimālo mēnešalgu, atbilst 50 %, izņemot, ja tiesību aktos vai tiesas nolēmumos noteikts citādi (Civilprocesa kodeksa 736. pants). Civilprocesa kodeksa 739. pantā noteiktas arī naudas summas, pret kurām nevar vērst piedziņu (piemēram, maternitātes un paternitātes pabalsts, bērna kopšanas pabalsts u. c.).

Pret parādnieka mantu nevar vērst piedziņu, ja parādnieks tiesu izpildītājam ir iesniedzis pierādījumus, kas apliecina, ka piedzenamo summu un izpildes izmaksas var piedzīt sešu mēnešu laikā vai, ja piedziņa tiek vērstā pret parādnieka vienīgo īpašumu, kurā parādnieks dzīvo, 18 mēnešu laikā, veicot Civilprocesa kodeksa 736. pantā noteikto summu atskaitījumus no parādnieka algas, pensijas, studenta stipendijas vai citiem ienākumiem.

Izpildes rīkojumus, kas balstīti uz tiesas lēmumiem, var iesniegt izpildei piecu gadu laikā pēc tiesas lēmuma stāšanās spēkā. Ja tiesas lēmums paredz veikt piedziņu periodisku maksājumu veidā, izpildes dokumenti ir spēkā visā piedziņas periodā, un noteiktais termiņš sākas dienā, kad beidzas katra maksājuma termiņš (Civilprocesa kodeksa 605. pants).

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturīdzekļus?

Valsts gādā par nepilngadīgiem bērniem, kuri laikposmā, kas pārsniedz vienu mēnesi, nav saņēmuši uzturīdzekļus no saviem vecākiem vai tuviem pilngadīgiem radniekiem, kuri spēj uzturēt bērnu (Civilkodeksa 3.204. pants). Uzturīdzekļu pabalstu piešķir un maksā Sociālā nodrošinājuma un nodarbinātības ministrijas pakļautībā esošā Valsts sociālās apdrošināšanas fonda padome. Piesakoties pabalsta saņemšanai, pieteikuma iesniedzējam (vecāks, kuram tiesa piešķirusi aizgādību pār bērnu, vai aizbildnis) ir pienākums iesniegt šādus dokumentus: pieteikums pabalsta saņemšanai, tiesas spriedums vai tiesas apstiprināts līgums par bērna uzturēšanu vai tā apstiprināta kopija, noraksts vai izraksts, kurā norādīts noteikto bērna uzturīdzekļu apmērs, kā arī dokumenti, kas apliecina, ka bērns ir Lietuvas valstspiederīgais, bezvalstnieks vai ārvalstnieks, kurš pastāvīgi dzīvo Lietuvā, dokumenti, kas apliecina, ka bērns laikposmā, kas pārsniedz vienu mēnesi, nav saņēmis bērna uzturīdzekļus vai ir saņēmis tikai daļu uzturīdzekļu, dokumenti, kas apliecina, ka pieteikuma iesniedzējs ir Lietuvas valstspiederīgais, bezvalstnieks vai ārvalstnieks, kurš pastāvīgi dzīvo Lietuvā (ja iestāde nevar iegūt minētos dokumentus vai datus no valsts vai iestāžu reģistriem vai valsts informācijas sistēmām). Izmaksājot uzturīdzekļu pabalstu atbilstīgi noteiktajai procedūrai, Sociālā nodrošinājuma un nodarbinātības ministrijas pakļautībā esošā Valsts sociālās apdrošināšanas fonda padome no pabalsta izmaksas dienas iegūst tiesības piedzīt no parādnieka izmaksātās summas, kā arī procentu maksājumus par neizmaksātajām summām par katru kavējuma dienu. Spriedums par izmaksātā pabalsta un/vai procentu maksājumu summu piedziņu ir izpildes dokuments.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturīdzekļus parādnieka vietā?

Sk. 12. jautājumu.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Valsts garantētās juridiskās palīdzības dienests ir galvenā iestāde, kas pilnvarota veikt funkcijas, kuras noteiktas Padomes 2008. gada 18. decembra Regulā (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (turpmāk tekstā — "Uzturīdzekļu regula").

Ja pieteikumi attiecas uz personu, kuras ir jaunākas par 21 gadu, uzturēšanas pienākumiem, kas rodas no vecāku un bērnu attiecībām, Uzturīdzekļu regulas 51. pantā minētās centrālās iestādes funkcijas veic Sociālā nodrošinājuma un nodarbinātības ministrijas pakļautībā esošā Valsts sociālās apdrošināšanas fonda padome.

Valsts garantētās juridiskās palīdzības dienesta kontaktinformācija:

adrese: *Odminių g. 3, 01122 Vilnius*, tālr.: +370 700 00 211, fakss: +370 700 35 006, e-pasts: teisinepagalba@vgtpt.lt

Sociālā nodrošinājuma un nodarbinātības ministrijas pakļautībā esošās Valsts sociālās apdrošināšanas fonda padomes kontaktinformācija:

Valsts sociālās apdrošināšanas fonda padomes Mažeikų filiāle: *Vasario 16-osios g. 4, LT-89225 Mažeikiai*, tālr.: +370 (443) 26659, fakss: +370 (443) 27341, e-pasts: mazeikiai@sodra.lt

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Sk. 14. jautājumu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Lietuvā piemēro 2007. gada Hāgas protokolu.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Piemērojot Uzturīdzekļu regulu, juridisko palīdzību sniedz saskaņā ar Uzturīdzekļu regulas 44.–47. pantu un Likuma par Eiropas Savienības un starptautisko tiesību aktu, ar ko reglamentē civilprocesa norisi, īstenošanu 31-5. pantu un Likumu par valsts garantēto juridisko palīdzību. Pieteikumus par valsts garantētās juridiskās palīdzības saņemšanu nosūta tieši kompetentajām iestādēm, kuras atbildīgas par valsts garantēto juridisko palīdzību (Valsts garantētās juridiskās palīdzības dienests un tā vietējās struktūrvienības).

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Lai īstenotu Uzturīdzekļu regulas noteikumus, ir pieņemti grozījumi Lietuvas Likumā par Eiropas Savienības un starptautisko tiesību aktu, ar ko reglamentē civilprocesa norisi, īstenošanu. Ar šiem grozījumiem ir noteiktas iestādes, kuras ir pilnvarotas veikt centrālās iestādes funkcijas saskaņā ar Uzturīdzekļu regulu, un juridiskās palīdzības sniegšanas procedūra, kā arī ir piešķirtas pilnvaras iestādēm, kuras veic centrālās iestādes funkcijas, bez maksas iegūt no valsts un pašvaldību iestādēm, citām struktūrām, bankām un citām kredītiestādēm un finanšu iestādēm, kā arī no valsts reģistriem un citām informācijas sistēmām datus, kas nepieciešami, lai veiktu Uzturīdzekļu regulā noteiktās funkcijas.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Luksemburga

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Tiesību aktos uzturēšanas saistības ir noteiktas tām personām, kurām ir līdzekļi, ar ko atbalstīt citu personu, ar kuru tās saista asinsradniecība vai laulība. Tāpēc uzturīdzekļus var prasīt dažādas personas, tostarp:

viens laulātais no otra laulātā vai bijušā laulātā (Civilkodeksa (*Code civil*) 212., 214. un 246. pants) vai viens partneris no otra partnera, ja tos saista partnerattiecības, uz kurām attiecas grozītais 2004. gada 9. jūlija Likums par noteiktu partnerattiecību tiesiskajām sekām (*loi modifiée du 9 juillet 2004 relative aux effets légaux de certains partenariats*), vai konkrētos apstākļos no bijušā partnera;

bērni no saviem vecākiem (Civilkodeksa 203., 3722., 3762., 3763. un 3764. pants);

tēvi, mātes un citi augšupējie radnieki no saviem bērniem (Civilkodeksa 205. pants);

sievastēvi un vīratēvi, kā arī sievasmātes un vīramātes no saviem znotiem un vedeklām (Civilkodeksa 206. pants).

Noteikums, ka "uzturīdzekļi nav paredzēti iepriekšēju prasījumu segšanai", nozīmē to, ka uzturīdzekļu mērķis ir apmierināt pašreizējās un turpmākās vajadzības, nevis atmaksāt iepriekšējos izdevumus. Šim noteikumam ir vienkāršas prezumpcijas juridiskais spēks, proti, noteikumu var nepiemērot, ja kreditors sniedz pierādījumus vai nu par to, ka viņam(-ai) bija jāuzņemas parādi, lai varētu sevi uzturēt, vai arī, ka viņš(-a) nav bijis(-usi) bezdarbīgs(-a) vai nav varējis(-usi) rīkoties.

Prasībai par uzturīdzekļu piedziņu nevar piemērot ieskaitu, ja vien prasība, kuru grib izmantot ieskaitam, arī nav uzturīdzekļu piedziņas prasība.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Ja tiek īstenota kopīga vecāku atbildība, katram vecākam — neatkarīgi no tā, vai viņi ir laulāti vai ne, juridiski atšķirti vai šķīrušies — ir pienākums piedalīties bērnu uzturēšanas un audzināšanas izdevumu segšanā proporcionāli saviem līdzekļiem, otra vecāka līdzekļiem, kā arī bērna vajadzībām. Ja vien tiesa nav

lēmusi citādi, laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas gadījumā neatkarīgi no tā, vai vecāki īsteno vecāku atbildību kopīgi vai atsevišķi, viņiem ir jāturpina kopīgi piedalīties bērna uzturēšanas un audzināšanas izdevumu segšanā. Šos līdzekļus maksā uzturlīdzekļu veidā, un tie netiek automātiski pārtraukti līdz ar bērna pilngadības iestāšanos. Uzturlīdzekļus var maksāt pilngadīgam bērnam tieši, un tos var pārskatīt, ņemot vērā bērna vajadzības, kā arī katra vecāka mainīgos līdzekļus un izdevumus.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Uzturlīdzekļu, vecāku atbildības īstenošanas, kā arī laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas lietas izskata ģimenes tiesas (*juge aux affaires familiales*), kas ir apgabaltiesu (*tribunaux d'arrondissement*) struktūrvienības.

Uzturlīdzekļu prasītājam ir jāiesniedz prasība ģimenes tiesā. Ja prasība par uzturlīdzekļu piedziņu ir saistīta ar tiesvedību laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas lietā, ģimenes tiesa, kas lemj par laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas pieteikumu, pieņem nolēmumu arī uzturlīdzekļu piedziņas prasības lietā.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Aizbildnības (*tutelle*) vai aizgādības (*curatelle*) gadījumā aizbildnis (*tuteur*) vai aizgādnis (*curateur*) var iesniegt prasību vecāka vai nepilngadīga bērna vārdā. Vecāks(-i), kas īsteno vecāku atbildību attiecībā uz savu nepilngadīgo bērnu, var iesniegt prasību šā bērna vārdā.

Nepilngadīgs bērns nav tiesību subjekts, un viņam nav tiesībspējas pašam iesniegt prasību, izņemot, ja nepilngadīgais ir spējīgs formulēt savus uzskatus atbilstīgi jaunā Civilprocesa kodeksa (*Nouveau Code de procédure civile*) 100750. pantam. Šajā kontekstā nepilngadīgais, kas ir spējīgs formulēt savus uzskatus, var ar apgabaltiesā iesniegtu prasību lūgt, lai ģimenes tiesa veic izmaiņas attiecībā uz vecāku atbildības īstenošanu, piekļuves tiesību īstenošanu vai dzīves apstākļiem. Šādā gadījumā tiesa pieprasa 15 dienu laikā iecelt advokātu, kas pārstāvēs nepilngadīgā bērna intereses.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Apgabaltiesa, kurai ir teritoriālā jurisdikcija, ir:

tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas ģimenes mājoklis;

ja vecāki dzīvo atsevišķi — tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas tā vecāka dzīvesvieta, pie kura nepilngadīgie bērni pastāvīgi dzīvo (ja vecāku atbildību vecāki īsteno kopīgi), vai tiesa, kuras darbības teritorijā ir tā vecāka dzīvesvieta, kurš šo atbildību īsteno viens;

citos gadījumos — tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas tās personas dzīvesvieta, kura nav tiesvedības ierosinātāja.

Lai iesniegtu kopīgas prasības, puses izvēlas tiesu, kuras darbības teritorijā atrodas vienas vai otras puses dzīvesvieta.

Tomēr, ja strīds attiecas tikai uz laulāto uzturlīdzekļiem, piedalīšanos bērnu uzturēšanas un audzināšanas izdevumu segšanā, piedalīšanos ar laulību saistīto izmaksu segšanā vai steidzamiem un pagaidu pasākumiem reģistrētu partnerattiecību izbeigšanas gadījumā, lietas izskatīšana var būt tās tiesas jurisdikcijā, kuras darbības teritorijā dzīvo laulātais vai bijušais partneris, kas saņem uzturlīdzekļus, vai tas vecāks, kam ir galvenā atbildība par bērnu aprūpi, pat ja tie ir pilngadīgi bērni.

Teritoriālo jurisdikciju nosaka, ņemot vērā dzīvesvietu prasības iesniegšanas dienā vai — laulības šķiršanas lietās — sākotnējā pieteikuma iesniegšanas dienā.

Ja uzturlīdzekļus prasa laulības šķiršanas tiesvedībā, jurisdikcija ir tiesai, kas izskata prasību par laulības šķiršanu.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Prasītājs var ierosināt lietu ģimenes tiesā, iesniedzot prasību apgabaltiesai. Šī prasība ir jāiesniedz apgabaltiesas kancelejā, kas šo prasību nodos pretējai pusei. Pusēm nav nepieciešama advokāta pārstāvība, izņemot gadījumus, ja uzturlīdzekļus prasa laulības šķiršanas tiesvedībā, pamatojoties uz laulāto attiecību neatgriezenisku pārtraukšanu, vai laulāto atšķiršanas tiesvedībā. Šādās lietās ir jāpiedalās advokātam.

Jebkurā gadījumā prasītājam(-ai) ir jāiesniedz tiesai visi dokumenti, kas pierāda viņa(-s) vajadzības. Tie var būt, piemēram, algas izmaksu apliecināši dokumenti, izziņas par atbrīvojumiem no nodokļiem, izziņa par bezdarbnieka statusu vai ilgstošu slimības atvaļinājumu, apliecināši dokumenti par trīs maksu, aizdevumiem, apgādājamiem bērniem, kā arī par uzturēšanas un audzināšanas izdevumiem u. c.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Iespējamie ar tiesvedību saistītie izdevumi ietver tiesas izdevumus un tiesāšanās izdevumus, kas saskaņā ar tiesas rīkojumu var būt jāsedz (pilnīgi vai daļēji) zaudētājam. Pastāv iespēja, ka būs jāmaksā arī advokāta honorārs.

Personas, kuru ienākumi atbilstīgi Luksemburgas tiesību aktiem ir uzskatāmi par nepietiekamiem, var saņemt juridisko palīdzību. Šajā nolūkā tām jāaizpilda anketa, kas pieejama Centrālajā sociālās palīdzības dienestā (*service central d'assistance sociale*), un tā jānosūta tās advokātu kolēģijas (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*) priekšsēdētājam, kurai ir teritoriālā jurisdikcija.

Ja advokātu kolēģijas priekšsēdētājs juridisko palīdzību piešķir, tā aptver visus izdevumus, ko rada tiesvedība, tiesas procesi vai prasības, par kurām tā ir piešķirta. Tā attiecas, piemēram, uz zīmognodevu un reģistrācijas nodevu, kancelejas izdevumiem, advokātu honorāru, tiesu izpildītāju nodevām un atlīdzību, notāru izdevumiem un atlīdzību, tehnisko darbinieku izdevumiem un atlīdzību, liecinieku nodevām, tulkotāju un tulku atlīdzību, izdevumiem par piemērojamo tiesību aktu apliecinājumiem vai rakstveida liecībām (*certificats de coutume*), ceļa izdevumiem, reģistrācijas, hipotēkas un papildnodrošinājuma formalitāšu nodevām un maksām, kā arī, nepieciešamības gadījumā, izmaksām par materiālu publicēšanu laikrakstos.

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Uzturlīdzekļu veids

Tiesvedības laikā un pēc tam, kad ir pieņemts lēmums, ar ko šķir laulību vai atšķir laulātos, uzturlīdzekļus parasti piešķir kā ikmēneša maksājumu. Taču tie var būt arī vienreizējs maksājums, ko veido vai nu naudas summa, vai atteikšanās no precēm natūrā.

Attiecībā uz piedalīšanos bērna uzturēšanas un audzināšanas izdevumu segšanā uzturlīdzekļus var maksāt, vai nu veicot ikmēneša maksājumus, vai arī tieši sedzot visus ar bērnu saistītos izdevumus vai to daļu. Visbeidzot, uzturēt var, arī piešķirot lietošanas tiesības un tiesības uz mājokli.

Ja persona, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, pierāda, ka nevar atļauties maksāt, tiesa var rīkojumā lemt, ka šai personai jāuzņem savā mājoklī, jānodrošina ar iztiku un jāuztur tā persona, kurai tai jāmaksā uzturlīdzekļi.

Uzturlīdzekļu aprēķināšana

Atsauces tabulu nav. Uzturlīdzekļu summu aprēķina, ņemot vērā parādnieka līdzekļus un kreditora vajadzības.

Indeksācija

Lai pielāgotu uzturlīdzekļu apmēru dzīves dārdzības izmaiņām, tiesa var, pat pēc savas iniciatīvas, nolemt, ka uzturlīdzekļi tiks indeksēti, pamatojoties uz likumīgi piemērojamu izmaiņu klauzulu.

Pārskatīšana

Apstākļu maiņas gadījumā uzturēšanas saistības var pārskatīt, gan palielinot, gan samazinot uzturlīdzekļu summu vai pat atceļot to maksāšanu. Tas neattiecas uz gadījumiem, kad laulības šķiršanas lietā uzturlīdzekļi ir nodrošināti vienreizēja maksājuma veidā. Ja puses nevar vienoties, par uzturlīdzekļu atcelšanu vai samazinājumu lemj tiesa.

Tiesa arī var mainīt uzturlīdzekļu apmēru, kas tika noteikts, pusēm savstarpēji vienojoties. Šīs tiesības piemēro ne tikai tad, kad mainās kreditora un parādnieka attiecīgā situācija, bet arī tad, ja izmaiņas nav notikušas, taču tiesa uzskata, ka summa ir nepietiekama vai pārmērīga.

Izņemot ārkārtas gadījumus, periods, kurā maksā uzturlīdzekļus, kas laulātajam piešķirti laulības šķiršanas lietā, pamatojoties uz laulāto attiecību neatgriezenisku pārtraukšanu, nevar būt ilgāks par laulības pastāvēšanas periodu.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Tiesvedības laikā un pēc laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas uzturlīdzekļi tiek maksāti laulātajam—saņēmējam.

Uzturlīdzekļus bērna uzturēšanas un audzināšanas izdevumu segšanai maksā vai nu viens no vecākiem otram, vai arī personai, kurai bērns ir uzticēts. Ja bērns ir pilngadīgs, tiesa var pieņemt lēmumu vai vecāki var vieneties, ka šie uzturlīdzekļi pilnīgi vai daļēji tiks maksāti tieši bērnam.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Kreditoram ir pieejami vairāki veidi, kā panākt, lai nepakļāvīgs parādnieks samaksātu uzturlīdzekļus.

Civiltiesiskā līmenī

Kreditora rīcībā ir vairākas iespējas.

Laulības šķiršanas gadījumā kreditors var ierosināt lietu ģimenes tiesā, iesniedzot prasību apgabaltiesā, lai, izslēdzot savu bijušo laulāto un neskarot trešo personu tiesības, iegūtu atļauju tiesas noteiktās proporcijās un atbilstīgi tiesas noteiktiem nosacījumiem saņemt jebkādus bijušā laulātā ienākumus, tostarp pensiju un rentes, kā arī citas summas, kas viņam pienāktos no trešām personām. Apstākļiem mainoties, šis lēmums ir pārskatāms.

Kreditors var izmantot parastos izpildes panākšanas pasākumus, proti, apķīlāšanas procedūru pret trešo personu (piemēram, attiecībā uz bankas kontu), kustamā īpašuma (automašīna, dārglietas u. c.) arestu, kā arī nekustamā īpašuma (māja, zemesgabals u. c.) arestu, pamatojoties uz tiesas nolēmumu vai izpildrakstu.

Krimināltiesiskā līmenī

Kreditors var iesniegt prasību par saukšanu pie kriminālatbildības par šādiem pārkāpumiem.

Par izvairīšanos no ģimenes pienākumu pildīšanas soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no viena mēneša līdz vienam gadam un naudas sodu 251–2500 euro apmērā, vai tikai ar vienu no šiem sodiem (Kriminālkodeksa (*Code pénal*) 391.a) pants). Šajā gadījumā tiek uzskatīts, ka parādnieks attiecībā uz kreditoru pilnīgi vai daļēji izvairās no uzturēšanas saistībām, kas tam jāpilda saskaņā ar tiesību aktiem, vai nu atsakoties tās pildīt, lai gan ir spējīgs šīs saistības ievērot, vai arī savas vainas dēļ nespējot tās pildīt.

Tas attiecas uz vecāku uzturēšanas saistībām pret bērniem, laulāto savstarpējām uzturēšanas saistībām, kā arī adoptētāja saistībām pret adoptētajiem bērniem.

Pirms kriminālvajāšanas sākšanas notiek uzturlīdzekļu parādnieka nopratināšana, ko veic Luksemburgas Lielhercogistes policijas pārstāvis un kas tiek protokolēta rakstiskā izklāstā. Ja parādnieka dzīvesvieta nav zināma, nopratināšana netiek prasīta.

Par krāpniecisku maksātnespēju soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no sešiem mēnešiem līdz trīs gadiem un naudas sodu no 500 līdz 12 500 euro apmērā, vai tikai ar vienu no šiem sodiem (Kriminālkodeksa 391.b) pants). Šajā gadījumā tiek uzskatīts, ka parādnieks, pat ja tas noticis pirms tiesas nolēmuma pieņemšanas, ir organizējis vai padziļinājis savu maksātnespēju, vai nu palielinot savas saistības, vai samazinot savus aktīvus, vai arī slēpjot atsevišķus aktīvus, lai izvairītos no civiltiesā pasludināta sprieduma uzturlīdzekļu lietā izpildes.

Piemērojot Kriminālkodeksa 391.b) pantu, par līdzvērtīgiem uzskata tiesas nolēmumus un tiesas apstiprinātas vienošanās, kas paredz pienākumu veikt maksājumus, maksāt pabalstus vai piedalīties ar laulību saistīto izmaksu segšanā, kā arī uzturēšanas noteikumus, ko paredz līgumi, kuri ir noslēgti pirms laulības šķiršanas, pamatojoties uz abpusēju vienošanos.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Pastāvīgo ienākumu un mūža rentes, kā arī uzturlīdzekļu parādu piedziņai piemēro piecu gadu noilguma termiņu.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Pēc kreditora pieprasījuma Valsts solidaritātes fonds (*Fonds national de solidarité*) var sākt jebkādu tādu uzturlīdzekļu piedziņu, kuri pienākas laulātajam, augšupējam vai lejupējam radniekam. Saistībā ar piedzenamajām summām Fonds pārņem kreditora darbības un garantijas attiecībā uz uzturlīdzekļu piedziņu. Sākot ar brīdi, kad parādniekam ir paziņotas piedzenamās summas, viņam tās jāsamaksā Valsts solidaritātes fonda priekšsēdētājam.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Noteiktos apstākļos Valsts solidaritātes fonds var samaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā. Kreditors vai viņa likumīgais pārstāvis prasību par maksājumu nosūta Valsts solidaritātes fonda priekšsēdētājam.

Priekšsēdētājs vai viņa pilnvarotā persona pieņem šo prasību, ja kreditors pierāda:

ka viņam(-ai) valstī ir likumīgs domicils un ka viņš(-a) pats(-i) vai viņa(-as) likumīgais pārstāvis tur dzīvo piecus gadus;

ka uzturlīdzekļi ir noteikti ar tiesas nolēmumu, kas ir izpildāms Luksemburgas Lielhercogistē;

ka uzturlīdzekļus nav izdevies pilnīgi vai daļēji piedzīt ar reāli īstenota privāta izpildes panākšanas pasākuma palīdzību;

ka viņam(-ai) ir finansiāli sarežģījumi.

Pat ja c) apakšpunktā minētais nosacījums nav izpildīts, prasība tiek pieņemta, ja ir paredzams, ka izpildes panākšanas pasākumi nebūs rezultatīvi, vai ja parādnieks dzīvo ārvalstīs. Strīdu gadījumā jurisdikcija ir kreditora domicila vietas mirtiesnesim (*juge de paix*), un lietu mirtiesnesim var ierosināt 40 dienu laikā no priekšsēdētāja lēmuma paziņošanas brīža.

Kreditoriem ir automātiskas tiesības uz juridisko palīdzību. No prasības pieņemšanas brīža līdz Fonda maksājumu pārtraukšanai kreditors vairs nevar pret parādnieku celt nevienu prasību par jebkādu uzturlīdzekļu piedziņu.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Saskaņā ar Ņujorkas 1956. gada 20. jūnija Konvenciju un Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās prasītājs — Luksemburgas iedzīvotājs — var, ja parādnieks dzīvo ārvalstīs, ar uzturlīdzekļu iegūšanas prasību vērsties pie valsts ģenerālprokurora (*Procureur Général d'Etat*).

Valsts ģenerālprokurors, rīkojoties kā centrālā iestāde, pārsūtīs prasību un pavaddokumentus parādnieka dzīvesvietas valsts centrālajai iestādei, lai tā varētu palīdzēt prasītājam saņemt attiecīgo uzturlīdzekļu maksājumu.

14.2 Ja jā — kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Persona, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, nosūta savu prasības pieteikumu pārsūtītājai iestādei, proti, valsts ģenerālprokuroram, izmantojot Regulā (EK) Nr. 4/2009 paredzētās veidlapas.

Procureur Général d'Etat

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Prasītājam, kas dzīvo citā valstī, nevajadzētu raksturoties savas dzīvesvietas valsts centrālajā iestādē. Viņš(-a) nevar tieši vērsties Luksemburgas organizācijā vai iestādē.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Nav piemērojams.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Ja ir iesniegti šajā ES regulā paredzētie pieteikumi, juridiskā palīdzība, neraugoties uz valsts tiesību aktu noteikumiem, tiek nodrošināta pilnīgi bez maksas, ja persona, kas saņem uzturlīdzekļus, ir jaunāka par 21 gadu.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Lai nodrošinātu, ka centrālā iestāde sniedz Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā norādīto palīdzību, Luksemburga 2011. gada 3. augustā pieņēma likumu, ar ko īsteno šo ES regulu, kā arī Lielhercogistes noteikumus, ar kuriem īsteno iepriekš minētā 2011. gada 3. augusta likuma 2. un 3. pantu (oficiālais vēstnesis (*Mémorial*) A Nr. 175, 2011. gada 12. augusts).

Šīs tiesību normas ir nodrošinājušas valsts ģenerālprokuroram tiešu piekļuvi noteiktām datubāzēm.

Noderīgas saites

 [Legilux](#)

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autoritātes noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Ungārija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturlīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturlīdzekļi citai personai?

Uzturēšanas saistības būtībā nozīmē tiešo radnieku savstarpējo atbildību:

- vecākam ir uzturēšanas saistības pret bērnu, un bērnam ir uzturēšanas saistības pret vecāku;
- ja bērnam, kam ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, nav vecāku, kuriem ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, uzturēšanas saistības pret šo bērnu tiks attiecinātas uz attālākiem radniekiem;
- ja personai, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, nav bērnu, atbildība par šīs personas uzturēšanu tiks noteikta tās attālākiem pēcnācējiem (Civillikuma 4:196. panta 1.–4. punkts).

Nepilngadīgajiem, kam nav tiešo radnieku, kuriem varētu būt pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, jāsaņem atbalsts no sava vecākā brāļa vai māsas, ja viņš (-a) var izpildīt uzturēšanas saistības, neapdraudot savu spēju uzturēt pašam(-ai) sevi, savu laulāto vai kopdzīves partneri un savus apgādājamus tiešos radniekus (Civillikuma 4:197. pants).

Laulātajiem, kas dzīvo kopā, ir pienākums atbalstīt savā ģimenē otra laulātā apgādājamus nepilngadīgos (pabērnus), kurus otrs laulātais pieņēmis kopīgajā ģimenē ar tā laulātā piekrišanu, kas sniedz palīdzību (Civillikuma 4:198. panta 1. punkts).

Pabērniem ir uzturēšanas saistības pret savu patēvu vai pamāti, kas ir atkarīga no uzturlīdzekļiem, ja patēvs vai pamāte ilgstoši nodrošināja pabērnam uzturlīdzekļus (Civillikuma 4:199. panta 1. punkts).

Audzubērnam ir uzturēšanas saistības pret personu, kas ilgstoši rūpējās par viņu savā ģimenē, neprasot par to finansiālu atbildību, un kas nav bērna bioloģiskais tēvs vai māte, adoptētājs(-a) vai patēvs vai pamāte (audžuvecāks) (Civillikuma 4:199. panta 2. punkts).

Laulātais var pieprasīt uzturēšanas pabalstu no otra laulātā laulāto atšķiršanas gadījumā vai no bijušā laulātā laulības šķiršanas gadījumā, ja laulātais nespēj sevi uzturēt un nav pie tā vainojams (Civillikuma 4:29. panta 1. punkts).

Laulāto atšķirtības gadījumā bijušais partneris, kas nespēj sevi uzturēt un nav pie tā vainojams, var pieprasīt uzturēšanas pabalstu no otra bijušā partnera, ja viņu attiecības ilgušas vismaz vienu gadu un to laikā piedzimis viņu bērns (Civillikuma 4:86. panta 1. punkts).

Uzturlīdzekļus var piešķirt divos veidos — natūrā vai skaidrā naudā (uzturēšanas pabalsts).

Attiecībā uz nepilngadīgo "uzturēšanas saistības" nozīmi to, ka bērna vecākam ir tiesības un pienākums rūpēties par savu bērnu, kas dzīvo ģimenē, audzināt bērnu un nodrošināt apstākļus, kas nepieciešami bērna fiziskajai, izziņas, emocionālajai un morālajai attīstībai, jo īpaši pajumti, uzturu un apģērbu, kā arī piekļuvi izglītībai un veselības aprūpei.

Vecāks, kas pieskata bērnu un dzīvo ar viņu kopā vienā ģimenē, apmierina bērna vajadzības natūrā, savukārt vecāks, kas dzīvo atsevišķi (vai tajā pašā ģimenē, taču nepedalās bērna uzturlīdzekļu nodrošināšanā), gādā par bērnu, galvenokārt nodrošinot uzturēšanas pabalstu.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Visiem nepilngadīgajiem (personām, kas ir jaunākas par 18 gadiem) ir tiesības saņemt uzturīdzekļus atbilstīgi tiesību aktos noteiktajai vajadzības prezumpcijai. Bērniem, kas ir jaunāki par 20 gadiem, arī ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, ja viņi apgūst vidējo izglītību.

Bērniem strādājāmā vecumā (18 gadi un vairāk), kas apgūst tālākizglītību, ir tiesības saņemt uzturīdzekļus neatkarīgi no vajadzības prezumpcijas, ja viņiem ir nepieciešami uzturīdzekļi, lai varētu turpināt studijas saprātīgā laikposmā. Bērnam nekavējoties jāinformē vecāks par saviem plāniem turpināt studijas (Civillikuma 4:220. panta 1. punkts).

Studijas ietver jebkādu kursu vai apmācību, kas nepieciešami, lai saņemtu kvalifikāciju, gatavojoties karjerai, kā arī studijas augstākās izglītības bakalaura vai maģistrantūras programmā vai augstākās profesionālās izglītības studijas, ko turpina nepārtraukti.

Izņēmuma kārtā un attiecīgi pamatotos gadījumos vecākiem var būt pienākums nodrošināt uzturīdzekļus bērnam, kuram ir 25 gadi vai vairāk (Civillikuma 4:220. panta 5. punkts).

Tomēr vecākiem nav uzturēšanas saistību pret pieaugušu bērnu, kas turpina studēt, ja bērns tiek uzskatīts par necienīgu saņemt uzturīdzekļus vai nepilda savas izglītības un eksāmenu saistības savas vainas dēļ un ja uzturīdzekļu nodrošināšanas rezultātā tiktu apdraudēta vecāka spēja nodrošināt uzturīdzekļus sev vai savam nepilngadīgajam bērnam. Tāpat pieaugušu bērnu uzskata par necienīgu saņemt uzturīdzekļus, ja viņš(-a) bez pamatota iemesla neuztur attiecības ar vecāku, kam ir pienākums viņu uzturēt (Civillikuma 4:220. panta 3. un 4. punkts).

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Uzturīdzekļu summu un veidu nosaka saskaņā ar vienošanos starp personu, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, un personu, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus (bērna uzturēšanas pabalsta gadījumā — starp vecākiem). Ja tādas vienošanās nav, persona, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, var lūgt, lai tiesa pieņem nolēmumu par uzturīdzekļu piešķiršanu. Ja vienošanās starp vecākiem nepastāv, tiesa lems par bērna uzturēšanas pabalstu.

Aizbildnības iestāde var celt prasību attiecībā uz uzturīdzekļiem, kas pienākas nepilngadīgajam, bet kompetentā rajona pārvalde — attiecībā uz uzturīdzekļiem, kas pienākas vecākam, saņemot vecāka piekrišanu. Radnieki, kam ir uzturēšanas saistības un kas nodrošina uzturīdzekļus vai rūpējas par personu, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, ar pilnām tiesībām var celt prasību pret citām pusēm, kam jāpilda uzturēšanas saistības.

Ja bērnam ir tiesības saņemt uzturēšanas pabalstu un to nebija iespējams piedzīt par vismaz sešiem iepriekšējiem mēnešiem, viņa vecāks vai cits likumīgais pārstāvis var lūgt aizgādības iestādei uzturēšanas pabalstu izmaksāt avansā.

Lūgumā jānorāda, ka nepastāv iemesli avansa maksājuma atteikumam, kā arī lūguma iemesli un to pamatojošie fakti.

Lūgumam jāpievieno šādi dokumenti: attiecīgās ienākumu deklarācijas, tiesas galīgais nolēmums, kurā noteikts bērna uzturēšanas pabalsts, vai vajadzības gadījumā dokuments, kas apliecina bērna uzņemšanu pilna laika vidusskolā; un ne vēlāk kā pirms sešiem mēnešiem izdota izziņa par īpašuma apķīlāšanu, norādot izpildes procesu atlikšanu, vai dokuments, kas apliecina tiesvedības uzsākšanu par maksājāmās uzturēšanas pabalsta piedziņu.

Aizbildnības iestādei ir jāpārliecinās, ka uzturēšanas pabalstu kādu laiku — vismaz sešus mēnešus pirms lūguma iesniegšanas — nebija iespējams atgūt.

Uzturēšanas pabalsta avansa maksājumu var piešķirt, ja persona, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, ir lūgusi piemērot izpildi attiecībā uz tiesas nolēmumā piespriesto uzturēšanas pabalstu, taču pret parādnieka darba algu, citiem regulāriem ienākumiem vai aktīviem vērstā izpilde ir bijusi nesekmīga vai tika atcelta, vai tad, ja daļēji samaksātā vai atgūtā summa nepārsniedz 50 % no tiesas noteiktās uzturēšanas pabalsta summas.

Vajadzības gadījumā aizbildnības iestāde lūgs tiesai vai neatkarīgam tiesu izpildītājam sniegt informāciju par prasītāja ierosinātā izpildes procesa iznākumu.

Ja tas ir nepieciešams faktu noskaidrošanai, aizbildnības iestāde lūgs parādnieka darba devējam sniegt sīkāku informāciju par arestu.

Paziņojumā par tiesvedības uzsākšanu aizbildnības iestāde aicinās parādnieku nekavējoties samaksāt uzturēšanas pabalstu un attiecīgi paziņot par to.

Aizbildnības iestāde informēs par savu lēmumu parādnieka darba devēju, izpildes tiesu, neatkarīgo tiesu izpildītāju, prokuratūru ar jurisdikciju pār kreditora un parādnieka adresi, notāru ar jurisdikciju pār parādnieka adresi, kā arī nodokļu iestādi un Budapeštas pašvaldības vai apgabala pārvaldes iestādes, kas nodrošina uzturēšanas pabalsta maksājumus.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Jā, bērna, kam ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, vecāks vai likumīgais pārstāvis var lūgt aizbildnības iestādei izmaksāt avansā uzturēšanas pabalstu.

Radnieki, kam ir uzturēšanas saistības un kas nodrošina uzturīdzekļus vai rūpējas par personu, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, ar pilnām tiesībām var celt prasību pret citām pusēm, kam jāpilda uzturēšanas saistības.

Aizbildnības iestāde var celt prasību attiecībā uz uzturīdzekļiem, kas pienākas nepilngadīgajam, bet kompetentā rajona pārvalde — attiecībā uz uzturīdzekļiem, kas pienākas vecākam, saņemot vecāka piekrišanu.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Pamatojoties uz vispārējiem noteikumiem par jurisdikciju, kompetentā tiesa ir tā tiesa, kas noteikta pēc atbildētāja (parādnieka) dzīvesvietas.

Ja tādas adreses Ungārijā nav, jurisdikciju nosaka pēc atbildētāja uzturēšanās vietas adreses. Ja atbildētāja uzturēšanās vieta nav zināma vai atrodas ārvalstīs, tiks ņemts vērā viņa(-as) pēdējais domicils Ungārijā. Ja šādu domicilu nevar noteikt vai atbildētājam tāds nav bijis, jurisdikcija tiks noteikta, ņemot vērā prasītāja domicilu vai, ja tāda nav, uzturēšanās vietu.

Ja atbildētāja darbavieta un domicils neatrodas vienā un tajā pašā rajonā, tiesa pēc atbildētāja lūguma, taču ne vēlāk kā lietas pirmajā uzklaušanās, nodos šo lietu izskatīšanai tiesā, kurai ir jurisdikcija pār atbildētāja darbavietas adresi, lai tā veiktu uzklaušanos un pieņemtu spriedumu (Civilprocesa likuma 29. pants).

Prasību par uzturīdzekļu piešķiršanu var celt arī tiesā, kurai ir jurisdikcija pār prasītāja domicilu (Civilprocesa likuma 34. panta 1. punkts).

Kompetento tiesu var noskaidrot šeit: [📄 seit](#).

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Prasītājam nav nepieciešama pārstāvība, lai celtu prasību tiesā. Prasītājs var celt prasību tiesā tieši (nav obligāti jāizmanto pārstāvis) (skatīt atbildes uz 3., 4. un 5. jautājumu).

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Neatkarīgi no ienākumiem un finanšu stāvokļa, ja vien puses nav atbrīvotas no tiesāšanās materiālo izmaksu segšanas atbilstīgi tiesību aktiem, tieši un vispārēji piemērojamiem Eiropas Savienības tiesību aktiem vai starptautiskiem nolīgumiem, pusēm ir tiesības atlikt materiālo izmaksu segšanu par tiesvedību saistībā ar likumīgajiem uzturīdzekļiem, tostarp par uzturēšanas pabalsta piedziņu no iestādes, kas izmaksā parādniekam atalgojumu, vai no citas personas, par uzturēšanas pabalsta atcelšanu vai tās summas grozīšanu, par uzturēšanas pabalsta piedziņas atcelšanu vai ierobežošanu un — pārrobežu uzturīdzekļu lietas gadījumā — par parādnieka personas datu saņemšanu.

Ja tiek atlikta materiālo izmaksu segšana:

a) valsts sedz izmaksas, kas radušās tiesvedības laikā (liecinieku un ekspertu atlīdzība, tulka, administratora un aizstāvja atlīdzība, lietas iztiesāšanas un uz vietas veiktās pārbaudes izmaksas u. c.), izņemot izmaksas, kurām nepiemēro atlikšanu un kuras pusei tādēļ ir jāapmaksā avansā;

b) pusei piešķir iespēju atlikt tiesas nodevu apmaksu.

Pat tad, ja nav noslēgts starptautisks nolīgums vai netiek piemērots savstarpīguma princips, ārvalstniekiem ir tiesības atlikt materiālo izmaksu segšanu.

Ja materiālo izmaksu segšana ir atlikta un tiesa piespriež pusei segt tiesvedības izmaksas, pusei ir jāsedz visas izmaksas, ko valsts samaksājusi avansā, kā arī jāsamaksā valstij visas reģistrētās nodevas.

Tiesvedības nodeva ir 6 % jeb vismaz HUF 15 000 un ne vairāk kā HUF 1 500 000. Attiecībā uz tiesvedību uzturēšanas prasības lietā nodevas pamatlīdzeklis ir nesamaksātais uzturēšanas pabalsts, taču ne vairāk kā uzturēšanas pabalsts par vienu gadu.

Ja pusei nav pietiekamu finanšu līdzekļu tiesvedības izdevumu segšanai, tā var iesniegt tiesā pieteikumu par atbrīvojumu no izdevumu segšanas.

Lai sekmētu tādu fizisku personu (tostarp personu, kas iestājušās lietā) tiesību īstenošanu, kuras nespēj segt tiesvedības izmaksas, pamatojoties uz saviem ienākumiem un finanšu stāvokli, tās pēc pieprasījuma tiks daļēji vai pilnībā atbrīvotas no šo izmaksu segšanas.

Ja puses ienākumi (darba alga, pensija vai cits pastāvīgs finanšu pabalsts) nepārsniedz pašreizējo minimālo pensijas apmēru, ko nosaka, pamatojoties uz aktīvajā nodarbinātībā nostrādātajiem gadiem, un pusei nav aktīvu (izņemot parastās mājāsaimniecībā nepieciešamās preces, armatūru un mēbeles), pusei pienākas atbrīvojums no izmaksu segšanas. Atbrīvojums no izmaksu segšanas jāpiešķir pusēm, kurām, nepārbaudot to ienākumus un finanšu stāvokli, ir tiesības saņemt pabalstu, ko piešķir strādājamā vecumā esošām personām, vai kuras dzīvo kopā vienā ģimenē ar radnieku, kam ir tiesības saņemt pabalstu, ko piešķir strādājamā vecumā esošām personām.

Atbrīvojums no izmaksu segšanas ietver:

a) atbrīvojumu no tiesas nodevu apmaksas;

b) atbrīvojumu no tiesvedības laikā radušos izdevumu (liecinieku un ekspertu atlīdzība, tulka, administratora un aizstāvja atlīdzība, lietas iztiesāšanas un uz vietas veiktās pārbaudes izmaksas u. c.) apmaksas avansā un, ja vien piemērojamos tiesību aktos nav noteikts citādi, no to apmaksas vispār;

c) atbrīvojumu no pienākuma iemaksāt depozītu tiesvedības izmaksu segšanai;

d) lūgumu apstiprināt aizstāvja pārstāvību, ja to pieļauj tiesību akti.

Tiesa pēc pieprasījuma apstiprinās atbrīvojumu no izmaksu segšanas, kā arī lems par šāda atbrīvojuma atcelšanu.

8 Kāda veida uzturēšanas tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturēšanas apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Ja puses nepadzīvo vienoties, par uzturēšanas pabalstu lemj tiesa.

Nosakot uzturēšanas pabalsta apmēru, jāņem vērā šādi apstākļi:

a) bērna pamatotās vajadzības (regulārie izdevumi, kas nepieciešami bērna iztikas līdzekļu, medicīnas aprūpes, audzināšanas un izglītības nodrošināšanai);

b) abu vecāku ienākumi un finanšu stāvoklis;

c) citi bērni, kas dzīvo ģimenē kopā ar vecākiem (miesīgie bērni, pabērni vai audzēbērni), un bērni, pret kuriem vecākiem ir uzturēšanas saistības;

d) bērna personīgie ienākumi, un

e) bērna aizsardzības, ģimenes atbalsta, sociālā nodrošinājuma un labklājības pabalsti, kas tiek piešķirti bērnam un vecākam, kas audzina bērnu (Civillikuma 4:218. panta 2. punkts).

Uzturēšanas pabalsts jāizmaksā noteiktas summas apmērā. Tiesa var nolemt, ka maksājamā piemaksas summa no nākamā gada 1. janvāra ir katru gadu automātiski jākorģē saskaņā ar patēriņa cenu pieauguma indeksu, ko ik gadu publicē Ungārijas Centrālais statistikas birojs (Civillikuma 4:207. pants).

Vienam bērnam maksājamā uzturēšanas pabalsta summa parasti tiek noteikta 15–25 % apmērā no tās personas vidējiem ienākumiem, kurai ir pienākums maksāt uzturēšanas izdevumus. Būtībā, nosakot tās personas vidējos ienākumus, kurai ir pienākums nodrošināt uzturēšanas izdevumus, jāņem vērā personas kopējie ienākumi par iepriekšējo gadu pirms tiesvedības uzsākšanas (Civillikuma 4:218. panta 4. punkts).

Ja pušu vienošanās grozījumi vai apstākļu izmaiņas, kas kalpoja par pamatu tiesas spriedumam par uzturēšanas pabalsta summu, apdraud jebkuras puses svarīgas likumīgās intereses gadījumā, ja tai būtu jāturpina maksāt uzturēšanas izdevumus ar tiem pašiem nosacījumiem, attiecīgā puse var lūgt maksājuma summas vai nosacījumu grozījumus. Norunātās uzturēšanas pabalsta summas grozījumus nevar lūgt tā puse, kurai bija jāparedz savu apstākļu izmaiņas, kad tā slēdza vienošanos, vai kura ir personīgi atbildīga par šādām izmaiņām.

9 Kā un kam uzturēšanas izdevumi jāmaksā?

Personai, kurai ir pienākums nodrošināt uzturēšanas izdevumus, ir jāmaksā uzturēšanas pabalsts personai, kurai ir tiesības saņemt uzturēšanas izdevumus, regulāri (piem., reizi mēnesī) avansa maksājumu veidā.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturēšanas izdevumus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja parādnieks nemaksā uzturēšanas pabalstu labprātīgi, kreditors var celt prasību tiesā, un tiesa var norīkot piespiedu izpildi. Uzturēšanas prasību, kas radusies senāk nekā pirms sešiem mēnešiem, var izpildīt ar atpakaļejošu spēku, ja kreditoram ir pamatots iemesls, kāpēc viņš novēloti iesniedza izpildes pieteikumu. Uzturēšanas prasības, kas radušās senāk nekā pirms trīs gadiem, nevar izpildīt tiesas ceļā (Civillikuma 4:208. panta 3. punkts).

Aizbildnības iestāde var celt prasību attiecībā uz uzturēšanas izdevumiem, kas pienākas nepilngadīgajam, bet kompetentā rajona pārvalde — attiecībā uz uzturēšanas izdevumiem, kas pienākas vecākam, saņemot vecāka piekrišanu (Civillikuma 4:208. panta 1. punkts).

Radnieki, kam ir uzturēšanas saistības un kas nodrošina uzturēšanas izdevumus vai rūpējas par personu, kurai ir tiesības saņemt uzturēšanas izdevumus, ar pilnām tiesībām var celt prasību pret citām pusēm, kam jāpilda uzturēšanas saistības (Civillikuma 4:208. panta 2. punkts).

Tiesa savā nolēmumā, ar ko tā piespriež personai, kas saņem darba algu, maksāt uzturēšanas pabalstu, pēc kreditora pieprasījuma aicinās darba devēju tieši atlikt nolēmumā norādīto summu un samaksāt to kreditoram.

Ja tiesa nav paudusi tiešu aicinājumu, taču vēlāk puse iesniedz prasību par izpildi, pamatojoties uz tiesas spriedumu vai tiesas nolēmumu apstiprināto pušu vienošanos, tiesa piespriedīs uzturēšanas pabalsta maksājuma izpildi, izdodot apķīlāšanas rīkojumu, ja atskaitījumi no darba algas sedz attiecīgo summu.

Atskaitītā summa nevar pārsniegt 50 % no darba ņēmēja algas. No bezdarbnieka pabalsta (bezdarbnieka pabalsts, pirmspensijas vecuma bezdarbnieku pabalsts, papildienākumi un darba meklētāja pabalsts) var atskaitīt ne vairāk kā 33 % kā uzturēšanas pabalstu.

Ja parādniekam nav regulāru ienākumu vai tad, ja no viņa(-as) ienākumiem atskaitītā summa nesedz maksājamo summu, tiesa piespriedīs izpildi, izdodot izpildāmo dokumentu. Šādā gadījumā izpilde attiecas ne tikai uz darba algu, bet arī uz citiem aktīviem, kas noteikti Likumā par izpildi.

11 Tsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un nolīguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Lūdzam apmeklēt šo tīmekļa vietni, lai saņemtu šādu informāciju: [Sprieduma izpildes procedūras](#).

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturēšanas izdevumus?

Skatīt iepriekš atbildi uz 10. jautājumu.

Ja bērnam ir tiesības saņemt uzturēšanas pabalstu un to nebija iespējams piedzīt par vismaz sešiem iepriekšējiem mēnešiem, viņa vecāks vai cits likumīgais pārstāvis var lūgt aizgādības iestādei izmaksāt uzturēšanas pabalstu avansā.

Paziņojumā par tiesvedības uzsākšanu aizbildnības iestāde aicinās parādnieku nekavējoties samaksāt uzturēšanas pabalstu un attiecīgi paziņot par to.

Aizbildnības iestāde informēs par savu lēmumu parādnieka darba devēju, izpildes tiesu, neatkarīgo tiesu izpildītāju, prokuratūru ar jurisdikciju pār kreditora un parādnieka adresi, notāru ar jurisdikciju pār parādnieka adresi, kā arī nodokļu iestādi un Budapeštas pašvaldības vai apgabala pārvaldes iestādes, kas nodrošina uzturēšanas pabalsta maksājumus.

Izvaiņšanās no uzturēšanas pabalsta maksājumiem ir kriminālpārkāpums. Personai, kas savas vainas dēļ nav izpildījusi savas likumīgās uzturēšanas saistības, kas noteiktas iestādes izsniegtā izpildāmā nolēmumā, tiks piespriests divu gadu cietumsods.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturēšanas pabalsta maksājumus?

Jā (skatīt atbildi uz 3. jautājumu).

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Ungārijas Tieslietu ministrija nodrošina palīdzību pēc Ungārijā dzīvojošu prasītāju pieprasījuma saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 un starptautiskiem nolīgumiem, pastāvīgi sadarbojoties ar citas attiecīgās dalībvalsts centrālo iestādi, kas atbild par uzturēšanas pabalsta maksājumiem. Prasītājs var lūgt izpildīt ārvalstīs Ungārijas tiesas izdoto nolēmumu par uzturēšanas pabalsta maksājumu un, ja šāda nolēmuma nav, ārvalstīs noteikt pienākumu maksāt uzturēšanas pabalstu vai palielināt ārvalstīs maksājamās uzturēšanas pabalsta summu. Oficiālu pieprasījumu iesniedz nevis Tieslietu ministrijā, bet apgabaltiesā, ko nosaka, ņemot vērā prasītāja domicilu, uzturēšanās vietu vai darbavietu, vai tajā apgabaltiesā, kas izsniedza pirmās instances tiesas nolēmumu, kura izpilde tiek prasīta. Nav nepieciešama advokāta pārstāvība, lai iesniegtu prasību vai uzsāktu tiesvedību ārvalstīs. Tiesa palīdzēs pusei, kurai nav likumīgā pārstāvja, iesniegt savu prasību. Tiesa nosūtīs prasību un nepieciešamos pielikumus Tieslietu ministrijai. Tieslietu ministrija nosūtīs iztulkoto prasību citas attiecīgās dalībvalsts centrālajai iestādei, kas atbild par uzturēšanas pabalsta maksājumiem. Centrālā iestāde veiks nepieciešamos pasākumus, lai uzsāktu tiesvedību pret parādnieku. Tieslietu ministrija regulāri informēs prasītāju par tiesvedības attīstību, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no ārvalstīm.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Tieslietu ministrijas Starptautisko privāttiesību nodaļa (*Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály*)

Adrese: H-1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4.

Pasta adrese: H-1357 Budapest, Pf. 2.

Tālruna numurs: +36 (1) 795-4846;

Faksa numurs: +36 (1) 795-0463;

E-pasts: nmfo@im.gov.hu

Tīmekļa vietne: <http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijjal-kapcsolatos-ugyek>

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Nē, prasība ir jāiesniedz ar tās centrālās iestādes starpniecību prasītāja uzturēšanās vietas dalībvalstī, kas atbild par uzturēšanas lietām.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Informāciju par dalībvalstu centrālajām iestādēm var sameklēt [šeit](#).

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

-

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Attiecībā uz saņemtajām prasībām Tieslietu ministrija sazināsies ar kompetento dienestu, kas nodrošina juridisko palīdzību, lai norīkotu aizstāvi ārvalstīs dzīvojošam prasītājam. Attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 46. pantā minēto lietu valsts garantē pilnu atbrīvojumu no izmaksu segšanas, kā arī sedz aizstāvja atlīdzību. Attiecībā uz 47. pantā minētajām lietām pusēm saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem ir tiesības atlikt materiālo izmaksu segšanu. Atbilstīgi šīm tiesībām valsts sedz tiesvedībā radušās izmaksas (piem., tiesas nodevas, aizstāvja atlīdzību) avansa maksājuma veidā neatkarīgi no attiecīgās puses finanšu stāvokļa, taču tiesa var piespriest lietas zaudētājai pusei šo izmaksu segšanu. Ja prasītājs pierāda, ka, ņemot vērā viņa(-as) finanšu stāvokli, viņam(-ai) ir tiesības uz personīgu atbrīvojumu no izmaksu segšanas atbilstīgi Ungārijas tiesību aktiem, prasītājam nebūs jāsedz izmaksas ar tad, ja viņš(-a) lietu zaudēs.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Uzturēšanas saistību regulas piemērošanu Ungārijā reglamentē ar: [2011. gada Likumu Nr. LXVII](#).

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Malta

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturēšanas saistības" un "uzturēšanas pabalsts"? Kurām personām ir jāmaksā uzturēšanas pabalsts citai personai?

Maltā termins "uzturēšanas līdzekļi" apzīmē summu, ko kreditoram maksā parādnieks saistībā ar uzturēšanas līdzekļu vienošanos, kas izriet no ģimenes attiecībām. Kad attiecības ir noformētas oficiāli ar laulībām vai partnerattiecībām, vienai pusei šajās attiecībās ir uzturēšanas pienākums pret otru pusi. Termins "uzturēšanas pienākums" apzīmē pienākumu maksāt uzturēšanas līdzekļus, kur parādnieks noteiktās situācijās maksā uzturēšanas līdzekļus kreditoram. Uzturēšanas pienākums pastāv neatkarīgi no tā, vai ir noteikts uzturēšanas līdzekļu apmērs un vai tiek maksāti uzturēšanas līdzekļi. Civilt kodeksa 3.B pantā ir noteikts, ka laulātajiem un bijušajiem laulātajiem ir uzturēšanas pienākums vienam pret otru un ka vecākiem ir pienākums uzturēt bērnus. Partnerattiecību likuma 4. pants paredz, ka partnerattiecībās esošajām pusēm ir tādas pašas tiesības un pienākumi kā laulātajiem, un tāpēc tiem ir uzturēšanas pienākums vienam pret otru, pat ja to attiecības ir beigušās, izņemot gadījumus, kad pastāv pamatots iemesls uzturēšanas līdzekļus nemaksāt. Ārkārtas situācijās uz bērniem attiecas Civilt kodeksa 8. pants, kurā paredzēts, ka bērniem ir jāuztur vecāki vai citi augšupējie radnieki, kas ir nonākuši trūkumā.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Pamatā bērns gūst labumu no uzturēšanas līdzekļiem līdz 16 gadu vecumam. Taču Civilt kodeksa 3.B panta 2. punktā ir noteikts, ka vecākiem ir jānodrošina saviem bērniem atbilstoši uzturēšanas līdzekļi, ja bērni turpina apgūt izglītību un pilna laika mācības, līdz tie sasniedz 23 gadu vecumu. Tajā pašā pantā ir noteikts, ka vecākiem ir jāuztur savi bērni, ja tie cieš no fiziskas vai garīgas dabas traucējumiem, kā aprakstīts sadaļā Vienlīdzīgās iespējās (personas ar invaliditāti).

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Lai saņemtu spriedumu, ar ko ir noteikts uzturēšanas līdzekļu apmērs un maksājumu grafiks, Civillietu tiesā (Ģimenes lietu nodaļā) ir jāiesniedz pieteikums. Šādā gadījumā process sākas, tiesai ieceļot mediatoru, kurš uzaicina puses (vai to pārstāvjus) uz sanākumiem tiesā. Sanāksmes laikā mediators palīdzēs pusēm panākt savstarpēju vienošanos. Ja puses piekrīt vienošanās noteikumiem par uzturēšanas līdzekļiem, mediators nosūta vienošanās projekta eksemplāru tiesnesim, kurš ir Ģimenes lietu tiesas priekšsēdētājs. Tiesa izskata vienošanos un, ja tā uzskata, ka neviena no pusēm, tostarp persona, kurai pienākas uzturēšanas līdzekļi, netiek aizskarta ar šādu vienošanos, tiesa pieņem lēmumu akceptēt šādu projektu un puses var vienošanos parakstīt pie notāra.

Ja puses mediācijas procesā nepiekrīt uzturēšanas līdzekļu vienošanās projektam, mediators ziņo tiesnesim, kurš ir Ģimenes lietu tiesas priekšsēdētājs, lai tiktu sāktas tiesvedība. Šādā gadījumā Ģimenes lietu tiesa izskata abu pušu advokātu iesniegumus un pieņem lēmumu lietā.

Process ar mediatora dalību ir bezmaksas, un pusēm nav nepieciešama advokāta palīdzība, taču pirms šādu vienošanos noslēgšanas ir ieteicams saņemt juridisku konsultāciju. No otras puses, tiesvedībā iesaistās advokāti, un tas nozīmē, ka radīsies juridisko pakalpojumu izmaksas, izņemot gadījumus, kad puses pieprasa juridisko palīdzību un atbilst nosacījumiem, lai to saņemtu.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bēma vārdā?

Pieprasījumus var iesniegt kreditors, tā pārstāvis, kā arī bērna aizbildnis. Bērna uzturēšanas līdzekļus var pieprasīt persona, kas nodrošina bērna aprūpi un aizbildniecību.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Saskaņā ar 2003. gada Juridisko paziņojumu Nr. 396 ([L²⁷ Sekundārais tiesību akts 12.19](#)) kompetentā tiesa, kura izskata ģimenes lietas, ir Civillietu tiesa (Ģimenes lietu nodaļa). Tādējādi Civillietu tiesa (Ģimenes lietu nodaļa) būs tā, kas noteiks uzturēšanas līdzekļu samaksas apmēru (izņemot, ja ir panākta vienošanās mediācijas posmā).

Ja parādnieks neveic uzturēšanas līdzekļu maksājumus, kreditors var iesniegt sūdzību policijā, kas var uzsākt kriminālprocesu pret parādnieku. Šāds process tiek uzsākts Maģistrātu tiesā (Krimināllietu tribunālā).

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Lai ierosinātu lietu par uzturēšanas līdzekļiem no ārvalstīm, piemērojot Regulu (EK) 4/2009, pieteikuma iesniedzējam ir jāsaazinās ar Maltas centrālo iestādi, kas attiecīgi uzsāk procesu, iesaistot mediatoru, un Civillietu tiesā (Ģimenes lietu nodaļā), ja tā uzskata to par nepieciešamu.

Tāpat Maltas centrālā iestāde palīdz kreditoram iesniegt saistīto sūdzību policijā, lai uzsāktu kriminālprocesu, ja rodas šāda nepieciešamība.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Saskaņā ar Regulu (EK) 4/2009 tiesvedību saistībā ar bērna uzturlīdzekļiem bez maksas uzsāk centrālā iestāde.

Attiecībā uz uzturēšanas līdzekļiem, kas saistīti ar laulātā uzturēšanu, centrālā iestāde tiesvedībā sniedz palīdzību laulātajam bez maksas, piemēram, mediācijā Ģimenes lietu tiesā. Ja mediācija ir nesekmīga, kreditoram būs jāvēršas pēc palīdzības pie privāta jurista, kurš pieteikuma iesniedzējam sniegs palīdzību Maltas tiesās. Ar tiesām un juristiem saistītās izmaksas ir noteiktas [L²⁷ Organizācijas un civilprocesa kodeksa A](#) pielikumā (Maltas likumu 12. nodaļā). Ja pieteikuma iesniedzējs, kurš vēlas saņemt laulātā uzturēšanas līdzekļus, kvalificējas juridiskās palīdzības saņemšanai, saskaņā ar Maltas tiesībām centrālā iestāde šādai personai attiecīgi palīdz.

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Tiesas noteiktā uzturēšanas līdzekļu apmēra aprēķins atšķiras, jo tas ir atkarīgs no vairākiem kritērijiem. Neraugoties uz to, ka nav formulas, pēc kuras aprēķina uzturēšanas līdzekļus, Civillietu tiesa (Ģimenes lietu nodaļa) ņem vērā šādus faktorus:

parādnieka, kā arī kreditora un/vai bērna dzīves līmenis;

vai bērnam ir nepieciešami papildu līdzekļi saistībā ar kādu traucējumu vai īpašām vajadzībām; un

vai parādnieks izmanto tiesības uz saskarsmi ar bērniem.

Tiesas lēmums var tikt pārskatīts, taču ir sarežģīti grozīt lēmumu par veicamajiem uzturēšanas līdzekļu maksājumiem, īpaši, ja apstākļi nav mainījušies. Ja rodas izmaiņas apstākļos (piem., nepilngadīgajam bērnam ir nepieciešama lielāka uzturēšanas līdzekļu summa ilgstošas saslimšanas dēļ vai arī parādnieka algas apmērs ir būtiski mainījies), tiesas var grozīt uzturēšanas līdzekļu nosacījumus.

Parasti Ģimenes lietu tiesa paredz, ka uzturēšanas līdzekļu summa katru gadu tiek palielināta atbilstoši valsts inflācijas rādītājam. Tāpat mediācijas rezultātā noslēgtā uzturēšanas līdzekļu vienošanās parasti ietver klauzulu par uzturēšanas līdzekļu palielināšanu atbilstoši inflācijas rādītājam.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturēšanas līdzekļus parādnieks var maksāt nepastarpināti kreditoram skaidrā naudā, ar čeku vai bankas pārskaitījumu. Tiesa var nolemt, ka veicamā uzturēšanas līdzekļu maksājuma summa ir atskaitāma no parādnieka ienākumiem, un atskaitītā summa tiek nosūtīta nepastarpināti kreditoram. Pēdējā minētā iespēja parasti tiek izmantota, ja parādnieks atkārtoti nemaksā uzturēšanas līdzekļus.

Ja Maltas centrālā iestāde saņem rīkojumu uzsākt tiesvedību kreditora vārdā, šī iestāde veic pasākumus, lai mudinātu parādnieku nosūtīt līdzekļus tieši kreditoram. Ja parādnieks atsakās maksāt, tiek celta prasība tiesā.

Šādā gadījumā Maltas centrālā iestāde lūdz tiesu izdot nepieciešamo izpildrakstu, lai iesaldētu parādnieka bankas kontus un pārsūtītu līdzekļus kreditoram.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Centrālā iestāde pielieto visus saskaņā ar Maltes tiesībām pieejamos tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Konkrēti, Maltes centrālā iestāde nosūta vēstuli, norādot, ka pret šādu personu tiks uzsākta tiesvedība. Ja parādnieks neievēro vēstulē norādīto, Maltes centrālā iestāde lūdz kreditoru iesniegt apliecinājumu, un tad lieta tiek nodota Maltes policijai, kas veic darbības pret parādnieku saskaņā ar Kriminālkodeksa noteikumiem.

Ja nepieciešams, Maltes centrālā iestāde palīdz pieteikuma iesniedzējam tādējādi, ka juristi no juridiskās palīdzības nodaļas vai centrālās iestādes iesniegs civilprasību pret parādnieku par parāda samaksu. Šādā gadījumā, ja parādniekam ir ienākumi, tiesai var iesniegt pieprasījums ieturēt daļu no šādiem ienākumiem un nepastarpināti pārsūtīt kreditoram. Ja parādniekam nav ienākumu, taču ir vērtīgs īpašums, tiesa var īpašumu pārdot un nodot iegūtos līdzekļus centrālajai iestādei, kas tos savukārt pārsūta kreditoram.

11 Isumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Terminš kriminālprocesa sākšanai par uzturēšanas līdzekļu maksājumu neveikšanu ir seši mēneši. Kriminālprocesu nesāktu, ja parādnieks nebūtu iesniedzis sūdzību policijā sešu mēnešu laikā no brīža, kad iestājies uzturēšanas līdzekļu samaksas termiņš.

Civilkodeksa 2156. pants paredz, ka lietām saistībā ar uzturēšanas līdzekļu maksājumiem noilguma periods ir pieci gadi.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturēšanas līdzekļus?

Maltes centrālā iestāde sniedz palīdzību:

a) Maltā dzīvojošiem kreditoriem, kad tiem ir jāceļ prasība pret parādnieku Maltā, proti, noskaidrojot parādnieka atrašanās vietu un sekmējot procesu pret parādnieku (šādas prasības tiek uzskatītas par "ienākošajām lietām");

b) Maltā dzīvojošiem kreditoriem, kad tiem ir jāceļ prasība pret parādnieku, kurš dzīvo ārpus Maltes, nosūtot pieteikumu citai centrālajai iestādei, lai tā noskaidrotu parādnieka atrašanās vietu un celtu pret to prasību.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturēšanas līdzekļus parādnieka vietā?

Nē, tas nav iespējams.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Ja kreditors dzīvo Maltā un parādnieks dzīvo citā dalībvalstī, šāds kreditors var vērsties Maltes centrālajai iestādei ar lūgumu sadarboties ar otras dalībvalsts centrālo iestādi, lai noskaidrotu parādnieka atrašanās vietu, sazinātos ar to un informētu par pienākumu maksāt uzturēšanas līdzekļus.

Ja par kavēto uzturēšanas līdzekļu apmēru nav lēmuma, Maltes centrālā iestāde sazinās ar otras dalībvalsts centrālo iestādi un vērsas pēc palīdzības, lai otras dalībvalsts tiesas vai administratīvās iestādes izdod lēmumu, nosakot uzturēšanas līdzekļu apmēru, kas jāsaņem no parādnieka.

Pēc tam Maltes centrālajai iestādei ir jāsaņem ar ārvalstu centrālo iestādi, lai saņemtu informāciju par labāko iespējamo veidu, kā nodrošināt šāda lēmuma par uzturēšanas līdzekļiem izpildi, izņemot gadījumus, kad parādnieks sadarbojas brīvprātīgi.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Maltes centrālās iestādes kontaktinformācija ir publicēta ES Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Pārrobežu lietās, kas saistītas ar uzturēšanas līdzekļiem, Maltes centrālā iestāde sazināsies ar ārvalstīs esošo kreditoru, lai nodrošinātu uzturēšanas pienākuma izpildi. Šādā gadījumā Maltes centrālā iestāde pārstāv kreditoru visās citās administratīvajās iestādēs vai tiesās atbilstoši lietas apstākļiem. Maltes centrālā iestāde noteiks, kuras veidlapas ir jāaizpilda, kā arī var lūgt pilnvarojumu no kreditora, pirms tā uzsāk tiesvedību.

Ja kreditors vēlas no parādnieka saņemt uzturēšanas līdzekļus laulātā uzturēšanas ietvaros, bezmaksas juridiskā palīdzība tiesā šādam kreditoram tiks sniegta vienīgi tad, ja kreditors atbilst tādiem pašiem bezmaksas juridiskās palīdzības kritērijiem, kas ir spēkā attiecībā uz Maltes iedzīvotājiem.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Maltes centrālās iestādes kontaktinformācija ir atrodama ES Tiesiskās sadarbības atlanta tīmekļa vietnē. Centrālā iestāde pilda funkcijas, kas plašāk aprakstītas atbildē uz 21. jautājumu, i) un j) punktā minētās funkcijas, proti, noskaidro parādnieka atrašanās vietu, nodrošina, ka ir izdots izpildāms lēmums pret parādnieku (un, ja tāda nav, palīdz kreditoram saņemt lēmumu), kā arī palīdz parādniekam lēmumu izpildīt.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā, Maltai Hāgas 2007. gada Protokols ir saistošs.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Neattiecas.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Centrālā iestāde bez maksas sniedz ieteikumus personām, kuras vērsas centrālajā iestādē pārrobežu uzturēšanas līdzekļu jautājumos. Ja ārvalstī dzīvojoša persona iesniedz pieprasījumu, Maltes centrālā iestāde nodrošina, ka personai tiek sniegts nepieciešamais atbalsts atbilstoši iesniegtās prasības būtībai.

Konkrēti, ja prasība ir iesniegta par personiskajiem uzturēšanas līdzekļiem, Maltes centrālā iestāde sniedz pieteikuma iesniedzējam padomu un vispārējus ieteikumus.

Ja prasība par uzturēšanas līdzekļiem attiecas uz bērniem, tad Maltes centrālā iestāde nodrošina, ka bez maksas tiek uzsākta tiesvedība pret parādnieku.

Ja Maltā dzīvojošs kreditors Maltes centrālajai iestādei lūdz palīdzēt piedzīt uzturēšanas līdzekļus no parādnieka ārvalstīs, Maltes centrālā iestāde palīdz kreditoram celt prasību tiesā un uztur saziņu ar attiecīgās ārvalsts centrālo iestādi, noskaidrojot lietas rezultātu, un pārrunā iespējas piedzīt šādu uzturēšanas līdzekļu parādu.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Katrai lietai tiek piesaistīti speciālisti, lai nodrošinātu, ka Maltes centrālā iestāde pārsūta pieteikumus, saņem pieteikumus, sazinās ar parādnieku un kreditoru saistībā ar pieprasījumu, kā arī informē ārvalsts centrālo iestādi par lietas norisi. Lietas speciālistu asistē juristi, kuriem ir plaša pieredze ģimenes lietu un administratīvajā procesā.

Izejošajās lietās speciālists sazinās tieši ar kontaktpersonu Maltā un ārvalsts centrālo iestādi. Parasti saziņa notiek pa e-pastu un/vai parasto pastu. Taču atsevišķās situācijās ar ārvalsts centrālo iestādi vai personu, kura vēlas saņemt pakalpojumus Maltes centrālajā iestādē, sazinās pa tālruni. Ienākošajās lietās Maltes centrālā iestāde cenšas klientu informēt par visu saziņu starp centrālajām iestādēm.

Turpmāk ir uzskaitīti daži pasākumi, kas tiek veikti šādās situācijās:

a) atbilstoši situācijai sniegt vai sekmēt juridiskās palīdzības sniegšanu: ja nepieciešams, centrālā iestāde var piesaistīt juristu klienta pārstāvībai, vai arī tā var ieteikt klientam, kur saņemt juridisko palīdzību no jurista vai citiem advokātiem atbilstoši lietas apstākļiem;

b) palīdzēt noskaidrot parādnieka vai kreditora atrašanās vietu, jo īpaši saskaņā ar Regulas 61., 62. un 63. pantu: šādos gadījumos centrālā iestāde vispirms veic attiecīgās personas deklarētās adreses un kontaktinformācijas sākotnējo meklēšanu publiskajās datu bāzēs. Ja Maltes centrālajai iestādei ir sniegta plašāka informācija, tiks veikta atbilstoša meklēšana, un tā vērsīsies citās valsts iestādēs, lai saņemtu informāciju par parādnieka īpašumu;

c) palīdzēt saņemt atbilstošu informāciju par parādnieka vai kreditora ienākumiem un, ja nepieciešams, citiem finanšu apstākļiem, tostarp īpašumu atrašanās vietu, jo īpaši saskaņā ar Regulas 61., 62. un 63. pantu: centrālā iestāde sazinās ar valsts nodarbinātības dienestu un noskaidro, vai šī persona šobrīd ir vai nav nodarbināta. Ja pret parādnieku ir celta prasība, centrālā iestāde iesaka juristam, kurš pārstāv kreditoru, pieprasīt tiesā informāciju no citām valsts iestādēm, piemēram, Valsts ieņēmumu dienesta, Transporta pārvaldes un vietējām bankām vai citas attiecīgās iestādes, lai iegūtu pierādījumus par parādnieka ienākumiem un īpašumu;

d) veicināt miermīlīgus risinājumus, cenšoties panākt brīvprātīgu uzturēšanas līdzekļu samaksu, attiecīgos gadījumos izmantojot mediāciju, mierizlīgumu vai citu procesu: pirms tiesvedības uzsākšanas Maltes centrālā iestāde sazināsies ar parādnieku un sekmēs vienošanos, skaidrojot, kāpēc šāda rīcība vienmēr ir visu iesaistīto personu labākajās interesēs. Ja ir labas izredzes vienoties mediācijas rezultātā, Maltes centrālā iestāde nodod lietu profesionāliem mediatoriem, taču, ja nav izredžu, ka puses strīdu atrisinās miermīlīgas vienošanās ceļā, tiek uzsākta tiesvedība;

e) sekmēt lēmumu par uzturēšanas līdzekļiem nepārtrauktu izpildi, tostarp parādu samaksu: Maltes centrālā iestāde var sākt tiesvedību vai ieteikt to sākt, vērstoties pret konkrētu parādnieku, lai tiesa atsavinātu jebkādas parādnieka īpašumus vai izdotu tiesas rīkojumu ieturēt algas daļu;

f) atvieglot uzturēšanas līdzekļu maksājumu iekasēšanu un ātru pārskaitīšanu: Maltes centrālā iestāde uzsāk tiesvedību, lūdzot tiesu izdot rīkojumu, lai parādnieks maksātu tieši kreditoram. Ja parādnieks šādus maksājumus neveic, Maltes centrālā iestāde lietā par bērna uzturēšanas līdzekļiem pieprasa tiesai izdot nepieciešamo izpildrakstu, lai konfiscētu parādnieka īpašumu un nosūtītu kreditoram ienākumus no tā realizēšanas. Lietās par laulātā uzturēšanu Maltes centrālā iestāde pieteikuma iesniedzējam palīdz panākt izpildi vai nu ar privātu juristu, vai juridiskās palīdzības sistēmas starpniecību;

g) sekmēt dokumentāru vai citu pierādījumu iegūšanu, neskarot Regulu (EK) Nr. 1206/2001: ja nepieciešamie dokumenti vai informācija jau ir publiski pieejami, Maltes centrālā iestāde šo informāciju apkopo un sniedz kreditoram. Ja informācija nav publiski pieejama, tiek iesniegts īpašs pieprasījums iestādē vai organizācijā, kurā šāda informācija atrodas. Ja šādu informāciju nevar izpaust, tad centrālā iestāde var lūgt tiesai izdot rīkojumu par šādas informācijas izpaušanu atbilstoši lietas apstākļiem;

h) sniegt palīdzību bērna vecāku noteikšanā, ja tas ir nepieciešams uzturēšanas līdzekļu piedziņai: Maltes centrālā iestāde ar ieteikumiem palīdzēs pieteikuma iesniedzējam tiesvedībā par bērnu vecāku noteikšanu, kā arī sniedz pieteikuma iesniedzējam informāciju par privātajiem pakalpojumiem, kas šādā tiesvedībā ir nepieciešami, konkrēti pēc vajadzības attiecībā uz DNS analīžu veikšanu.

Ja nepieciešams, centrālā iestāde palīdz ārvalstniekam, nodrošinot tam pārstāvi, kas Maltā viņu pārstāvētu attiecīgajā publiskajā aktā. Par bērna vecāku noteikšanu var lemt arī tiesas, tāpēc Maltes centrālajai iestādei ir vienīgi jānodrošina, ka lieta nonāk tiesā, lai tiesa varētu par lietu lemt;

i) uzsākt tiesvedību vai sekmēt tās uzsākšanu, lai panāktu nepieciešamo pagaidu pasākumu pieņemšanu, kas pēc būtības ir attiecināmi uz konkrētu teritoriju un kuru mērķis ir nodrošināt izskatīšanā esoša pieteikuma par uzturēšanas līdzekļiem rezultāta sasniegšanu: ja Maltes centrālajai iestādei rodas aizdomas, ka parādnieks veic pasākumus, lai pasliktinātu savu ekonomisko stāvokli, Maltes centrālā iestāde, ņemot vērā kreditora intereses, nodrošina, ka tiek pieprasīti nepieciešamie tiesas izpildraksti, lai parādnieks nevarētu izšķērdēt īpašumu;

j) veicināt dokumentu izsniegšanu, neskarot Regulu (EK) Nr. 1393/2007: ja ir nepieciešama papildu informācija par parādnieku un šādu informāciju tiesiskā ceļā var iegūt un nodot jebkura privātpersona Maltā, tad Maltes centrālā iestāde norīko savu personālu šādas informācijas iegūšanai. Šādu informāciju var iegūt no publiskām vai privātām iestādēm.

Ja nepieciešams, Maltes centrālā iestāde sadarbojas ar informācijas nosūtītājiem un saņēmējiem aģentūrām, kas ir nozīmētas saskaņā ar Regulu (EK) 1393/2007, lai nodrošinātu, ka konkrētie dokumenti tiek atbilstoši izsniegti.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Nīderlande

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturēšanas līdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturēšanas līdzekļi citai personai?

Uzturēšanas līdzekļi ir pienākums daļēji segt uzturēšanas izmaksas. Pienākums maksāt uzturēšanas līdzekļus izriet no asinsradniecības un radniecības svainībā, kā arī (iepriekšējās) laulības.

Kurām personām ir jāveic uzturēšanas izmaksu citai personai:

- vecāki maksā uzturēšanas izmaksas saviem bērniem;
- bērni maksā uzturēšanas izmaksas saviem vecākiem;
- šķirts laulātais maksā uzturēšanas izmaksas otram šķirtam laulātajam (personas, kas bijušas reģistrētās partnerattiecībās).

Laulāto uzturēšanas saistības, kas ir spēkā laulības ietvaros, turpinās arī pēc laulības izbeigšanās. Tiesa sprieduma par laulības šķiršanu vai vēlāka sprieduma pieņemšanas laikā var piespriest vienam no bijušajiem laulātajiem maksāt uzturēšanas līdzekļus otram bijušajam laulātajam, kura ienākumi nav pietiekami savu dzīvošanas izmaksu segšanai (un nav sagaidāms, ka ienākumi būs pietiekami šo izmaksu segšanai arī turpmāk), ja to pieprasa šis otrs bijušais laulātais. Nosakot izmaksājamos uzturēšanas līdzekļus, tiesnesis ņem vērā pirmajam bijušajam laulātajam pieejamos līdzekļus (finanšu resursus) un otru bijušo laulāto vajadzības. Būtiski var būt arī nefinanšu faktori, piemēram, laulības vai kopdzīves ilgums. Ja tiesa nenosaka termiņu uzturēšanas saistību izpildei, šīs saistības tiek automātiski izbeigtas pēc 12 gadiem. Tiesa var pagarināt šo periodu, ja to pieprasa bijušais laulātais, kuram ir nepieciešami uzturēšanas līdzekļi, gadījumos, kad šī persona saskaras ar noteiktām finansiālām grūtībām. Ja laulības ir bijušas īslaicīgas (ilgušas mazāk nekā 5 gadus) un to laikā nav dzimuši bērni, uzturēšanas saistību periods pamatā nav ilgāks par pašas laulības ilgumu.

Augstāk minētais attiecas arī uz uzturēšanas līdzekļiem, kas tiek noteikti personām, kas bijušas reģistrētās partnerattiecībās.

Bijušie laulātie var ārpustiesas kārtībā panākt vienošanos par uzturēšanas izmaksu. Šīs vienošanās nosacījumus parasti iekļauj laulības šķiršanas aktā. Praksē šo aktu apstiprina tiesā laulības šķiršanas sprieduma pieņemšanas laikā. Šāds apstiprinājums sniedz uzturēšanas saņēmējam papildu drošību.

Citas personu kategorijas, uz ko attiecas uzturēšanas saistības:

Laulātie / partneri reģistrētās partnerattiecībās

Izņemot īpašus gadījumus, abiem laulātajiem un partneriem reģistrētās partnerattiecībās ir jāiesaistās mājsaimniecību izdevumu segšanā. Pirmslaulības vai partnerattiecību nolīgumos šīs personas var panākt atšķirīgas vienošanās saistībā ar šo izdevumu segšanu.

Bioloģiskais tēvs / partneris mātes dzīvē

Bērna bioloģiskajam tēvam nav pienākuma izmaksāt uzturēšanas izmaksas savam bērnam, kuru viņš nav atzinis, ja šim bērnam nav tiesisku ģimenes attiecību ar šo vai jebkuru citu vīrieti (citiem vārdiem sakot, ja bērnam nav tēva juridiskā izpratnē). Šis pienākums attiecas uz mātes partneri, kurš ir piekritis dzimumaktam, kura rezultātā varēja tikt radīts bērns.

Kopīga aizgādība

Personai, kura nav bērna vecāks un kurai ir kopīga bērna aizgādības tiesības ar bērna vecāku, ir uzturēšanas saistības attiecībā uz šo bērnu (Civilkodeksa 1:253.w pants). Uzturēšanas saistības ir spēkā līdz bērna divdesmit pirmajai dzimšanas dienai, kad kopīgā aizgādība tiek izbeigta sakarā ar bērna pilngadības iestāšanos.

Kādos gadījumos ir spēkā uzturēšanas saistības?

Vispārēji runājot, pienākums izmaksāt uzturēšanas izmaksas ir spēkā tikai tad, ja uzturēšanas saņēmējs ir trūcīgs. Persona ir uzskatāma par trūcīgu, ja viņai nav pietiekamu ienākumu, lai parūpētos par sevi, un nav sagaidāms, ka šī persona spēs iegūt pietiekamus ienākumus.

Izņēmums

Šī noteikuma izņēmums ir vecāku un bioloģisko tēvu uzturēšanas saistības pret saviem nepilngadīgajiem bērniem, kā arī uzturēšanas saistības pret jauniešu (līdz 21 gada vecumam) bērniem. Šajos gadījumos uzturēšanas saistības tiek piemērotas arī tad, ja uzturēšanas saņēmējs nav trūcīga persona.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturēšanas izmaksas? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Bērnu, kas nav sasnieguši 18 gadu vecumu (nepilngadīgu bērnu), vecākiem ir jāsedz bērnu aprūpes un izglītības izmaksas. Tas attiecas uz dzīvošanas un citām izmaksām, kas saistītas ar bērna audzināšanu, piemēram, izglītības un brīvā laika pavadīšanas aktivitātēm. Vecāku pienākums ir atbilstoši pieejamajiem līdzekļiem segt bērna aprūpes un izglītības izmaksas. Šīs saistības ir spēkā arī tad, ja bērnam pašam ir pieejami savi līdzekļi un/vai ienākumi.

Ja bērns ir 18-20 gadus vecs (t. s. "jauniešs"), vecāki ir atbildīgi par bērna dzīvošanas un izglītības izmaksu segšanu. Tiek uzskatīts, ka dzīvošanas un izglītības izmaksas atbilst bērna aprūpes un izglītības izmaksām bērniībā. Šīs uzturēšanas saistības nav atkarīgas no uzturēšanas saņēmēju vajadzībām. Uz šo bērnu kategoriju ir attiecināmas arī paplašinātās uzturēšanas saistības — arī tad, ja viņiem ir savi ienākumi no nodarbinātības vai no kapitāla vai ja viņi ir stājušies laulībā. Tomēr jebkādi bērna patstāvīgi ienākumi nosaka, cik lielā mērā viņam ir nepieciešami uzturēšanas izdevumi.

Ja bērnam ir vismaz 21 gads, vecākiem ir uzturēšanas saistības tikai tad, ja bērns ir trūcīgs un nespēj par sevi parūpēties. Piemēram, ja bērnam ir fiziska vai garīga invaliditāte.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturēšanas izmaksas? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Uzturēšanas izmaksātāja maksājamo summu puses var noteikt patstāvīgi un iekļaut nolīgumā, vai arī to var noteikt ar tiesas nolēmumu.

Laulību šķiršanas lietās tiesai nereti pieprasa pieņemt lēmumu arī par bijušā laulātā vai bērna uzturēšanas izdevumiem.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var — kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Nē. Pieteikums ir jāiesniedz uzturēšanas saņēmēja juristam. Uzturēšanas izdevumu saņēmējiem nav atļauts iesniegt pieteikumu bez jurista iesaistes. Nepilngadīgu bērnu pārstāv viņa juridiskais pārstāvis (parasti — kāds no vecākiem).

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Šajā kontekstā tiek izšķirta starptautiskā jurisdikcija (vai Nīderlandes tiesai ir jurisdikcija?) un iekšējā jurisdikcija (kurai Nīderlandes tiesai ir jurisdikcija?).

Starptautiskā jurisdikcija Eiropas Savienībā

Attiecībā uz Nīderlandes tiesas starptautisko jurisdikciju Eiropas Savienības kontekstā tiek piemērota t. s. "[Briseles I regula](#)" (EEX). Šī regula ietver tiesu jurisdikcijas noteikumus saistībā ar uzturēšanas prasībām.

Atbilstoši šīs Regulas 2. panta noteikumiem uzturēšanas saņēmējs (pieteikuma iesniedzējs) parasti aicina uzturēšanas maksātāju (atbildētāju), kura dzīvesvieta ir Nīderlandē, stāties Nīderlandes tiesas priekšā.

"Briseles I regula" ietver arī alternatīvu noteikumu attiecībā uz uzturēšanas saistībām. Regulas 5. panta 2. punkts nosaka, ka atbildētāju, kura dzīvesvieta ir Dalībvalsts teritorijā, var aicināt ierasties citā Dalībvalstī:

lai stātos tiesas priekšā atbilstoši vietai, kur atrodas personas ar tiesībām uz uzturēšanas izdevumiem dzīvesvieta vai pastāvīgā dzīvesvieta

vai —, ja tā ir papildu prasība saistībā ar prasību par personu ģimenes tiesību statusu, t. i., laulības šķiršanas tiesas tiesneša vai, piemēram, tiesneša, kas lem par piederību, prasība, — lai stātos tiesas priekšā atbilstoši attiecīgajai jurisdikcijai, izņemot gadījumus, kad jurisdikciju nosaka tikai atbilstoši kādas no pusēm valstspiederībai.

Atbilstoši Regulas 1. ievilkumam Nīderlandē dzīvojošs uzturēšanas saņēmējs var aicināt Francijā dzīvojošu uzturēšanas maksātāju, piemēram, stāties Nīderlandes tiesas priekšā, jo šai tiesai ir starptautiskā jurisdikcija atbilstoši 5. panta 2. punktam. Jurisdikcija ir tiesai atbilstoši pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietai.

Turklāt attiecībā uz uzturēšanas saistībām Eiropas Savienības ietvaros 2008. gada 18. decembra Padomes Regula (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās ir spēkā kopš 2011. gada 18. jūnija.

Uzturēšanas saistību regulas noteikumi par jurisdikciju lielā mērā saskan ar EEX regulas noteikumiem. Atbilstīgi vispārīgajiem noteikumiem lietās, kas saistītas ar uzturēšanas izdevumiem, jurisdikcija ir tiesai atbilstoši atbildētāja vai uzturēšanas saņēmēja pastāvīgajai dzīvesvietai. Pretēji EEX regulai Uzturēšanas saistību regulas piemērošanas kontekstā nav noteikta prasība, ka atbildētāja pastāvīgajai dzīvesvietai jāatrodas Dalībvalsts teritorijā.

Starptautiskā jurisdikcija ārpus Eiropas Savienības

Attiecībā uz Nīderlandes tiesas starptautisko jurisdikciju ārpus Eiropas Savienības tiek piemēroti tālāk norādītie nosacījumi. Ja atbildētājs (uzturēšanas saņēmējs vai maksātājs) dzīvo ārpus Eiropas Savienības, iepriekšminētā "Briseles I regula" netiek piemērota un Nīderlandes tiesa atvasina savu jurisdikciju no Civilprocesa kodeksa noteikumiem (*Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*). Nīderlandes laulību šķiršanas lietu tiesa tiek pilnvarota izvirzīt pagaidu noteikumus attiecībā uz laulības šķiršanu vai izvirzīt palīgnoteikumus, piemēram, par uzturēšanas izmaksu vai par laulāto kopīgā mājokļa turpmāku izmantošanu. Tādējādi Nīderlandes tiesai ir jurisdikcija pieņemt lēmumu par neatkarīgu pieteikumu saistībā ar uzturēšanas izdevumiem, ja pieteikuma iesniedzējs vai viena vai vairākas attiecīgās puses, kas minētas pieteikumā, dzīvo Nīderlandē vai tad, ja izskatāmā lieta ir citādi pietiekamā mērā saistīta ar Nīderlandes tiesisko jomu, ja puses izvēlas Nīderlandes tiesas jurisdikciju vai ja attiecīgā puse ierodas tiesvedības gaitā un neiesniedz oficiālu paziņojumu tiesai par jurisdikcijas trūkumu.

Iekšējā jurisdikcija

Attiecībā uz Nīderlandes tiesas iekšējo jurisdikciju tiesas veida (vispārējā tiesa, apelācijas tiesa, Nīderlandes Augstākā tiesa) izvēles noteikums paredz, ka uzturīdzekļu lietās jurisdikcija ir vispārējai tiesai. Civilprocesa kodekss nosaka tiesu, kurai ir jurisdikcija. Jurisdikcija ir tiesai pēc pieteikuma iesniegšanas (viena no pieteikuma iesniegšanai) vai vienas no attiecīgajām pusēm, kas minētas pieteikumā, dzīvesvietas vai, ja vienai no šīm pusēm nav dzīvesvietas, — tiesā pēc vienas no pusēm faktiskās dzīvesvietas.

6 Vai man kā pieteikuma iesniegšanai jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Uzturīdzekļu noteikšanas, maiņas vai izbeigšanas pieprasījumu iesniedz jurists. Jurists pārstāv pieteikuma iesniegēju tiesas sēdē. Juristu vārdi un adreses ir pieejami [valsts advokātu sabiedrības](#) tīmekļa vietnē.

Ir izveidota [Ģimenes tiesību juristu un mediatoru laulību šķiršanas procesā sabiedrība](#), kuras biedru specializācija ietver laulību šķiršanas un uzturīdzekļu piešķiršanas lietas. Viņi specializējas arī laulību šķiršanas mediācijā un visos jautājumos, ko tā ietver.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Tiesvedības ietvaros ir jāsedz ar tiesvedību saistītās izmaksas. Tā ir tiesas kancelejas maksa. Papildus tai ir sedzama arī jurista un tiesu izpildītāja maksa. Ja prāvnīkam nav iespēju (pilnībā) segt jurista izmaksas, viņš(-a) noteiktos apstākļos var kvalificēties juridiskās palīdzības saņemšanai. To sauc par "juridiskās palīdzības gadījumu". Valdība daļēji sedz šīs izmaksas, un prāvnīks veic "personīgu iemaksu". "Personīgās iemaksas" apmērs ir atkarīgs no prāvnīka ienākumiem un viņam pieejamajiem finanšu līdzekļiem. [Juridiskās palīdzības padome](#) piešķir juridisko palīdzību. Prāvnīkam ir jāiesniedz Padomei pieteikums juridiskās palīdzības saņemšanai atbilstoši jurisdikcijai (t. i., apelācijas tiesas jurisdikcijai) pēc jurista biroja atrašanās vietas piekritības. Praksē tas nozīmē, ka pieteikumu bieži vien iesniedz jurists, ja pie tā vērsas pirms juridiskās palīdzības pieteikuma iesniegšanas.

Ir jāiesniedz arī "Ienākumu un ģimenes deklarācija" (to iesniedz pilsētas pašvaldībā atbilstoši dzīvesvietai). Šī deklarācija kopā ar pieteikumu ir jānosūta Juridiskās palīdzības padomei, kas izvērtē prāvnīka tiesības saņemt juridisko palīdzību. Pozitīva lēmuma gadījumā tiek izsniegts rakstisks apliecinājums par tiesībām saņemt juridisko palīdzību. Šādos gadījumos arī tiek samazināta tiesas kancelejas maksa.

Tiesības saņemt juridisko palīdzību ir attiecināmas arī uz pārrobežu strīdiem, t. i., gadījumiem, kad pieteikuma iesniegēja dzīvesvieta atrodas ārpus Nīderlandes. Šie gadījumi ir paredzēti Eiropas [Direktīvā par pārrobežu juridisko palīdzību](#). Juridisko palīdzību var pieprasīt, atsaucoties uz Juridiskās palīdzības likuma 23.A-23.K pantu (*Wet op de rechtsbijstand*), vērstoties Juridiskās palīdzības padomē Hāgā, izmantojot šai Direktīvai pievienoto standartu veidlapu, kas ir vienāda visās Dalībvalstīs.

Nepieciešamības gadījumā [Juridiskās palīdzības padome](#) var sniegt palīdzību saistībā ar jurista izvēli. Padomes adrese ir ietverta atbildē uz 14.2. jautājumu.

8 Kāda veida uzturīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Tiesa, pieņemot lēmumu, ņems vērā personas, kas pieprasa vai saņem uzturīdzekļus, vajadzības, kā arī personai, kura maksā uzturīdzekļus vai kurai tiek prasīts maksāt uzturīdzekļus, pieejamos līdzekļus (finanšu resursus). Vajadzības un pieejamie līdzekļi ir relatīvi jēdzieni. Tiesai ir noteikta brīvības pakāpe, pieņemot lēmumu atbilstoši katra atsevišķā gadījuma apstākļiem. Tiesu iestādes ir izstrādājušas vadlīnijas (t. s. *Trema* standartus), tomēr tās nav tiesai saistošas.

Tiesas lēmumos ir nozīmīgi šādi ienākumi un izdevumi:

ienākumi no nodarbinātības;

ienākumi no papildu nodarbinātības;

stipendijas;

pabalsti;

pensija;

ienākumi no (apakš)nomas;

procentu maksājumi un citi ienākumi no aktīviem;

iemaksas saistībā ar citu personu mājāsaimniecībām kopējas mājāsaimniecības gadījumā;

pastāvošas iespējas palielināt ienākumus (peļņas iespējas);

aktīvu pārskati;

nomas maksājumi;

hipotekārā kredīta pamatsummas un procentu maksājumi un fiksētās maksas. Šeit ir jānorāda arī hipotekārā kredīta neatmaksātā daļa;

apdrošināšanas polises;

nepieciešamās regulārās ceļošanas izmaksas;

finansālās saistības pret citām personām;

uzturīdzekļu saņēmējam un/vai viņa(-as) ģimenes locekļiem nepieciešamās īpašās medicīniskās aprūpes izmaksas;

izmaksas, kas saistītas ar ienākumu veidošanu;

jebkādi paziņojumi par parādsaistībām.

Tiesību aktos noteiktā indeksācija

Tieslietu ministrs ik gadu nosaka fiksētu procentuālo apmēru, kādā ar likumu tiek palielināts tiesas noteiktais uzturīdzekļu maksājums vai līgumiski noteiktais maksājums. Šī procentuālā palielinājuma aprēķinos ministrs ņem vērā atalgojuma izmaiņas darījumu aprindās un valsts pārvaldē, kā arī atalgojuma izmaiņas citos sektoros. Šis procentuālais apmērs tiek publicēts izdevumā *Staatscourant* [Nīderlandes valdības oficiālajā laikrakstā].

Šīm uzturīdzekļu automatiskajām korekcijām ir piemērojami vairāki izņēmumi. Iesaistītās puses, kā arī tiesa var izslēgt tiesību aktos noteikto indeksāciju vai noteikt alternatīvu metodi indeksācijas veikšanai.

9 Kā un kam uzturīdzekļi tiks maksāti?

Uzturīdzekļi bijušajiem laulātajiem tiek tieši izmaksāti uzturīdzekļu saņēmējam. Tiesas noteiktie uzturīdzekļu maksājumi nepilngadīgiem bērniem tiek tieši izmaksāti vecākam (vai aizbildnim), kura aprūpē atrodas attiecīgais bērns.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja uzturēšanas saistības tiek noteiktas ar tiesas nolēmumu un uzturīdzekļu maksātājs nepilda savas saistības attiecībā uz bērnam un/vai partnerim izmaksājamajiem uzturīdzekļiem, saistību izpildi var panākt, vērstoties [Uzturīdzekļu maksājumu piedzišanas nacionālajā birojā](#) (LBIO) Roterdamā. Saistību izpildi var panākt arī tiesu izpildītājs. Ja nav tiesas nolēmuma, lieta ir jānodod izskatīšanai tiesā. Šajā nolūkā ir jāiesaista jurists.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Ja tiek veikti ieturējumi no pabalstiem vai algām, ir jāņem vērā pret piedziņu aizsargātā ienākumu daļa, uz kuru pēc likuma nedrīkst vērst piedziņu. Uzturlīdzekļu ikmēneša izmaksas noilguma termiņš ir 5 gadi. Ja ir pieejams spriedums, kurā ir fiksēti nokavētie maksājumi, t. i., ja faktiski ir norādīts fiksēts apmērs, noilguma periods šajā gadījumā ir 20 gadi. Lai novērstu prasības derīguma termiņa izbeigšanos, ir jāpagarina noilguma termiņš.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Bērnām un/vai partnerim veicamo uzturlīdzekļu maksājumu nokavējuma gadījumā var vērsties [Uzturlīdzekļu maksājumu piedzišanas nacionālajā birojā \(LBIO\)](#).

Uzturlīdzekļu saņēmējam ir jāpilnvaro LBIO nokavēto uzturlīdzekļu maksājumu piedziņai. Nepieciešamības gadījumā LBIO var īstenot nokavēto maksājumu piedziņu, veicot atbilstošas darbības saistību izpildes panākšanai. Piemēram, LBIO var veikt ieturējumus no uzturlīdzekļu maksātāja algas, pabalstiem vai nekustamā vai kustamā īpašuma.

LBIO pakalpojumu pieprasīšana uzturlīdzekļu saņēmējam ir bezmaksas, ja abu iesaistīto pušu dzīvesvieta atrodas Nīderlandē. Saņemot uzturlīdzekļu piedziņas pieprasījumu, vispirms tiek veiktas darbības ar mērķi novērst ar līdzekļu piedziņu saistītās izmaksas, izmantojot īslaicīgu mediāciju un/vai sniedzot skaidrojumu. Gandrīz trīs ceturtdaļās gadījumu šie paņēmieni ir sekmīgi. Tomēr, ja LBIO pārņem uzturlīdzekļu piedziņu, uzturlīdzekļu maksātājs sedz LBIO izmaksas saistībā ar līdzekļu piedziņu. LBIO piemēro papildu maksu par uzturlīdzekļu piedziņu. Šī piemaksa veido 15 % no ikmēneša maksājamās summas un nokavētajiem uzturlīdzekļu maksājumiem. No uzturlīdzekļu maksātāja tiek piedzītas arī visas ar saistību izpildes panākšanu saistītās izmaksas.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Neraugoties uz to, ka LBIO ir valsts iestāde, tā nekompensē uzturlīdzekļu maksājumus. To var veikt valdība bērnu uzturlīdzekļu vai juridiskās palīdzības gadījumā.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

LBIO uzdevumi ietver arī tādus, kas saistīti ar uzturlīdzekļu starptautisko piedziņu. Šie uzdevumi izriet no regulām un konvencijām, kuru puse ir Nīderlande. Nīderlande ir ANO Konvencijas par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs (Ņujorka, 1956. gada 20. jūnijs) puse. Tā ir konvencija par savstarpēju juridisko palīdzību ar mērķi veicināt uzturlīdzekļu piedziņu starptautiskās lietās. Šajā nolūkā Konvencija paredz nosūtošo un saņēmēju institūciju sistēmu, kas sniedz palīdzību uzturlīdzekļu saņēmējam uzturlīdzekļu prasību izpildes panākšanas procesā. LBIO ir Nīderlandes nosūtošā un saņēmēja institūcija.

Jebkura Nīderlandē dzīvojoša persona, kas saskaras ar problēmām saistībā ar uzturlīdzekļu piedziņu no ārvalstīs (t. i., valstī, kas nav Ņujorkas Konvencijas puse) dzīvojoša uzturlīdzekļu maksātāja, var atsaukties uz Ņujorkas Konvenciju. Konvencija paredz jautājumus, kas saistīti ar bērniem un partneriem izmaksājamiem uzturlīdzekļiem.

2007. gada 23. novembra Konvencija par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu ar 2014. gada 1. augustu ir spēkā lietās starp Eiropas Savienības dalībvalstīm (izņemot Dāniju) un citām līgumslēdzējām valstīm. Ārpus ES Dalībvalstīm šī Konvencija ir spēkā arī Albānijā, Bosnijā un Hercegovinā, Norvēģijā un Ukrainā. Jautājumus, kas skar attiecības starp ES Dalībvalstīm, prioritāra ir Uzturlīdzekļu regula (Regula (EK) Nr. 4/2009).

Hāgas Uzturlīdzekļu konvencija ir attiecināma uz bērniem līdz 21 gada vecumam. Tās darbību var paplašināt, aptverot citus ģimenes locekļos, ja abas iesaistītās līgumslēdzējas valstis šajā nolūkā pieņem deklarāciju.

Lai piesaistītu LBIO sniegtos pakalpojumus, ir jāaizpilda [uzturlīdzekļu starptautiskās piedziņas](#) pieteikuma veidlapa. Šo veidlapu var lejupielādēt [LBIO](#) tīmekļa vietnē.

LBIO un pašu ārvalstu institūciju veiktie pasākumi Ņujorkas Konvencijas un Līguma ar Amerikas Savienotajām Valstīm kontekstā pamatā ir bezmaksas. Izmaksas var rasties saistībā ar tiesas procesiem ārvalstīs vai saistībā ar uzturlīdzekļu piedziņu.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Saistībā ar bērnu un partneru uzturlīdzekļiem:

Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen ([LBIO](#))

Postbus 8901

3009 AX Rotterdam

Saistībā ar juridiskās palīdzības saņemšanu:

[Raad voor Rechtsbijstand](#),

Postbus 450,

2501 CL Hāga

Tālr. Nr. +31703701414

Saistībā ar juridisko palīdzību pārrobežu lietās:

Raad voor Rechtsbijstand

Regiokantoor Den Haag

Adresāts: Jan Ouwehand

Laan van Meerdervoort 51B

2517 AE Hāga

Tālr.: 0031(0)88 787 1320

e-pasts: j.ouwehand@rvr.org

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Pēc uzturlīdzekļu saņēmēju pieprasījuma LBIO veic arī uzturlīdzekļu piedziņu no uzturlīdzekļu maksātājiem, kuru dzīvesvieta ir Nīderlandē. Ja citā Dalībvalstī dzīvojošs uzturlīdzekļu saņēmējs vēlas iesniegt prasību par uzturlīdzekļu piedziņu no Nīderlandē dzīvojoša uzturlīdzekļu maksātāja, viņš var atsaukties uz Konvencijas sistēmu. Tad uzturlīdzekļu saņēmējam ir jāiesniedz pieteikums savas valsts nosūtošajā institūcijā, kas pēc tam sazinās ar saņēmēju institūciju Nīderlandē (LBIO). Saņēmēja institūcija pēc tam veic atbilstošas darbības, lai piedzītu uzturlīdzekļus.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Kontaktinformāciju skatīt atbildē uz 14.2. jautājumu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nav attiecināms.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Tiesvedības ietvaros ir jāsedz ar tiesvedību saistītās izmaksas. Tā ir tiesas kancelejas maksa. Papildus tai ir sedzama arī jurista un tiesu izpildītāja maksa. Ja prāvnīkam nav iespēju (pilnībā) segt jurista izmaksas, viņš(-a) noteiktos apstākļos var kvalificēties juridiskās palīdzības saņemšanai. To sauc par "juridiskās palīdzības gadījumu". Valdība daļēji sedz šīs izmaksas, un prāvnīks veic "personīgu iemaksu". "Personīgās iemaksas" apmērs ir atkarīgs no prāvnīka ienākumiem un viņam pieejamajiem finanšu līdzekļiem.

Juridiskās palīdzības padome piešķir juridisko palīdzību. Prāvnīkam ir jāiesniedz Padomei pieteikums juridiskās palīdzības saņemšanai atbilstoši jurisdikcijai (t. i., apelācijas tiesas jurisdikcijai) pēc jurista biroja atrašanās vietas piekritības. Praksē tas nozīmē, ka pieteikumu bieži vien iesniedz jurists, ja pie tā vērsas pirms juridiskās palīdzības pieteikuma iesniegšanas. Ir jāiesniedz arī "Ienākumu un īpašuma deklarācija" (to iesniedz pilsētas pašvaldībā atbilstoši dzīvesvietai). Šī deklarācija kopā ar pieteikumu ir jānosūta Juridiskās palīdzības padomei, kas izvērtē prāvnīka tiesības saņemt juridisko palīdzību. Pozitīva lēmuma gadījumā tiek izsniegts rakstisks apliecinājums par tiesībām saņemt juridisko palīdzību. Šādos gadījumos arī tiek samazināta tiesas kancelejas maksa. Tiesības saņemt juridisko palīdzību ir attiecināmas arī uz pārrobežu strīdiem, t. i., gadījumiem, kad pieteikuma iesniedzēja dzīvesvieta atrodas ārpus Nīderlandes. Šie gadījumi ir paredzēti Eiropas Direktīvā par pārrobežu juridisko palīdzību. Juridisko palīdzību var pieprasīt, atsaucoties uz Juridiskās palīdzības likuma 23.A-23.K pantu, vērstoties Juridiskās palīdzības padomē Hāgā, izmantojot šai Direktīvai pievienoto standarta veidlapu, kas ir vienāda visās Dalībvalstīs. Nepieciešamības gadījumā Juridiskās palīdzības padome var sniegt palīdzību saistībā ar jurista izvēli.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Nav veikti grozījumi saskaņā ar Regulas 51. pantu.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autoritātes noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Uztura prasības - Austrija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Uzturēšanas pabalsts ir paredzēts, lai segtu visas saņēmēja atbilstīgās, proti, nepieciešamās un parastās, materiālās vajadzības, ņemot vērā attiecīgos dzīves apstākļus. Tās jo īpaši ietver pārtiku, apģērbu, pajumti (tostarp apkuri un elektroenerģiju), medicīnisko aprūpi un higiēnu, kā arī sociālās apdrošināšanas papildu iemaksas, atpūtas un izklaides pasākumus, kultūru un sportu, saziņas un plašsaziņas līdzekļus (tālrunis, radio, TV, internets), kā arī izglītību un apmācības. Uzturīdzekļi neietver iemaksas līdzekļu uzkrāšanas vai privātajos pensiju fondos.

Uzturēšanas saistības ir saistības veikt pienācīgus uzturīdzekļu maksājumus. Maksājamo uzturīdzekļu summa būs atkarīga no tās personas īpašajām vajadzībām, kurai ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, kā arī no tās personas maksātspējas, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus.

Uzturēšanas saistības nodrošina:

vecāki pret saviem bērniem un mazbērniem

bērni pret saviem vecākiem un vecvecākiem

laulātie un reģistrētie pāri savstarpēji.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Vecuma ierobežojums nepastāv. Bērniem ir tiesības saņemt uzturīdzekļus tik ilgi, līdz viņi kļūst spējīgi paši sevi uzturēt.

Galvenās atšķirības starp nepilngadīgā un pieaugušā tiesībām uz uzturīdzekļiem attiecas uz tiesisko aizsardzību.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Tiesības uz uzturēšanas prasību var aizstāvēt tiesā.

Strīdus civiltiesvedībā laulātajiem un reģistrētajiem partneriem ir jāaizstāv savas tiesības, iesniedzot prasību tiesā. Tiesa (praksē — tiesnesis) lemj par lietu, pieņemot spriedumu pēc pierādījumu vākšanas procedūras. Turklāt laulātie un reģistrētie partneri var lūgt arī pagaidu procedūras piemērošanu, izmaksājot pagaidu uzturīdzekļus saistībā ar laulības šķiršanas/ laulāto atšķiršanas procesu. Šādos gadījumos tiesa pieņem lēmumu pēc apliecinājuma procedūras.

Bērnu uzturīdzekļi (arī nepilngadīgo bērnu gadījumā) jāpieprasa bezstrīdus procesā. Aizbildnības tiesa (*Pflegschaftsgericht*) jeb praksē tiesu amatpersona (*Rechtspfleger*) (Austrijas tieslietu organizācijas augstākā amatpersona, kas ir pilnvarota pieņemt spriedumus) pieņem nolēmumu pēc pierādījumu vākšanas procedūras. Turklāt bērns var prasīt pagaidu procedūras piemērošanu attiecībā uz uzturīdzekļu pagaidu izmaksu saistībā ar tiesvedību uzturēšanas saistību lietā; tiesa lemj par lietu pēc apliecinājuma procedūras. Nepilngadīgie var lūgt uzturīdzekļu pagaidu izmaksu neatkarīgi no tiesvedības uzturēšanas saistību lietā.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bēma vārdā?

Nepilngadīgo lietā prasības pieteikumu par uzturīdzekļu saistību noteikšanu vai izpildi iesniedz likumīgais pārstāvis, proti, persona, kas ir bērna aizbildnis. Ar šīs personas piekrišanu kā bērna pārstāvis var rīkoties arī bērnu un jauniešu labklājības iestāde (*Kinder- und Jugendhilfeträger*).

Visos pārējos gadījumos prasītāja pārstāvim jāpieņem pilnvara vai īpašas likumiskas pārstāvības tiesības (aizbildņa tiesības (*Erwachsenenvertreter*)).

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Jurisdikciju uzturēšanas saistību lietās nosaka saskaņā ar tiesību aktiem.

Saskaņā ar Austrijas Jurisdikcijas normu (*Jurisdiktionsnorm*, JN) 114. pantu aizbildnības tiesa (*Pflegschaftsgericht*) arī ir kompetenta pieņemt nolēmumus par prasībām nepilngadīgo uzturēšanas lietās; prasības citu augšupēju vai lejupēju radnieku uzturēšanas saistību lietās ietilpst tās tiesas kompetencē, kas atrodas prasītāja vispārējās jurisdikcijas vietā. To nosaka pēc personas domicila vai pastāvīgās dzīvesvietas.

Saskaņā ar JN 76.a) pantu kompetentā tiesa laulāto vai reģistrēto partneru uzturīdzekļu lietās ir tā tiesa, kurā notiek laulības šķiršanas vai izbeigšanas tiesvedība. Ja šāda tiesvedība nenotiek, kompetento tiesu nosaka saskaņā ar atbildētāja vispārējās jurisdikcijas vietu (JN 65.–71. pants).

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Bērna uzturīdzekļi: pusēm nav jābūt pārstāvētām pirmajā instancē. Tomēr, ja puses vēlas pārstāvību un lieta ir saistīta ar naudu vai vērtību naudas izteiksmē, kas pārsniedz EUR 5 000, puses var pārstāvēt tikai advokāts (advokāta relatīvā pārstāvība, Austrijas Likuma par bezstrīdus procesu (*Außerstreitgesetz*, *AußStrG*) 101. panta 1. punkts). Apelācijas procedūrās piemēro prasību par advokāta absolūto pārstāvību.

Laulāto vai reģistrēto partneru uzturīdzekļi: pusēm nav jābūt pārstāvētām pirmajā instancē. Tomēr, ja puses vēlas pārstāvību un lieta ir saistīta ar naudu vai vērtību naudas izteiksmē, kas pārsniedz EUR 5 000, puses var pārstāvēt tikai advokāts (advokāta relatīvā pārstāvība, Austrijas Civilprocesa likuma (*Außerstreitgesetz*, *AußStrG*) 29. panta 1. punkts). Apelācijas procedūrās piemēro prasību par advokāta absolūto pārstāvību.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Maksājamo nodevu apmērs par prasības celšanu tiesā uzturēšanas saistību lietā ir atkarīgs no piešķirto uzturīdzekļu vērtības. Tādējādi par iepriekš atzīto uzturēšanas prasību aprēķina pamatu izmanto iepriekš piešķirto summu. Ja lieta attiecas uz nākotnes uzturīdzekļiem, par aprēķina pamatu izmanto summu, kas ir vienāda ar vienreizēju gada uzturīdzekļu summu. Ja uzturīdzekļi ir piešķirti mazāk kā uz vienu gadu, aprēķinam izmanto kopējo summu (1. piezīme pie 7. nodevu posteņa Austrijas Likumā par tiesu nodevām (*Gerichtsgebührengesetz*, *GGG*) bērnu uzturīdzekļu tiesvedībās; 15. panta 5. punkts *GGG* tiesvedībās, kas attiecas uz laulāto vai reģistrēto partneru uzturīdzekļiem).

Nosakot nodevu faktisko summu, izšķir bezstrīdus procesus bērnu uzturīdzekļu lietā un tiesvedību laulāto vai reģistrēto partneru uzturīdzekļu lietās.

Bērna uzturīdzekļu lietās prasītājs, kas nav sasniedzis pilngadību (jaunāks par 18 gadiem), ir atbrīvots no nodevas.

Ja prasītājs ir sasniedzis pilngadību, vienotā likme par nolēmumiem un vienošanos attiecībā uz uzturēšanas prasībām ir 0,5 % no piešķirtās uzturīdzekļu summas (7. nodevu postenis, *GGG*). Ja, pamatojoties uz jaunu iesniegumu, tiek palielināta ar galīgo spriedumu vai vienošanos piešķirtā uzturīdzekļu summa, par aprēķina pamatu izmanto piešķirtās summas un iepriekš maksājamās summas starpību.

Piemērs: tiek piešķirts turpmākais ikmēneša uzturīdzekļu maksājums EUR 250 apmērā

Vienotas likmes nodeva ir EUR 15 (EUR 250,00 * 12 * 0,05).

Ja pilngadīgs prasītājs lūdz samazināt uzturīdzekļu summu, piemēro (noteiktu) vienotas likmes nodevu EUR 14,40 apmērā. Šī nodeva tiks atcelta, ja prasītāja iesniegums par maksājamās uzturīdzekļu summas samazināšanu tiks pilnībā apmierināts (3. piezīme pie 7. nodevu posteņa *GGG*).

Tiesvedībās par **uzturīdzekļiem laulātajam vai reģistrētam partnerim** piemēro nodevu posteni 1, *GGG*. Vienotas likmes nodevu iekasēs tikai par sūdzību kā par prasību uzsākt tiesvedību, un tā būs jāmaksā diferencēti atkarībā no aprēķina pamata. Kā ilustratīvs piemērs tiek izmantotas piemērojāmās nodevas saskaņā ar nodevu posteni 1, *GGG* (1.12.2018.):

Strīdus priekšmeta vērtība — piemērojamā nodeva

līdz un ieskaitot EUR 150 — EUR 23

virš EUR 150, kā arī līdz un ieskaitot EUR 300 — EUR 45

virš EUR 300 un līdz un ieskaitot EUR 700 — EUR 64

virš EUR 700 un līdz un ieskaitot EUR 2 000 — EUR 107

virš EUR 2 000 un līdz un ieskaitot EUR 3 500 — EUR 171

virš EUR 3 500 un līdz un ieskaitot EUR 7 000 — EUR 314

virš EUR 7 000 un līdz un ieskaitot EUR 35 000 — EUR 743

virš EUR 35 000 un līdz un ieskaitot EUR 70 000 — EUR 1 459

Saskaņā ar *ZPO* 63.–73. pantu civiltiesvedībā juridiskā palīdzība ir jāpiešķir pēc pieprasījuma, ja puse nespēj samaksāt tiesas procesa izmaksas, neriskējot ar savai iztikai nepieciešamajiem līdzekļiem. Saskaņā ar *AußStrG* 7. panta 1. punktu šos noteikumus attiecīgi piemēro bezstrīdus procesos (piemēram, ar bērna uzturīdzekļiem saistītajos procesos).

Nepieciešamie iztikas līdzekļi teorētiski ir darba ņēmēja statistisko vidējo ienākumu un minimālā iztikas līmeņa vidējais rādītājs. Šo summu uzskata par apdraudētu, ja puse un tās ģimene, kam ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, nebūtu spējīga nodrošināt pat pieticīgu eksistenci, ņemot vērā jebkādu izmantojamu īpašumu vai iespēju veidot uzkrājumus ilgstošas tiesvedības laikā. Pusei var piešķirt arī daļēju juridisko palīdzību.

Juridiskā palīdzība būtu jāpiešķir tikai tad, ja paredzētais tiesiskais darījums vai aizstāvība nav uzskatāmi par acīm redzami tīšu vai bezcerīgu darījumu.

Juridisko palīdzību var piešķirt gan fiziskām, gan juridiskām personām. Puses valstspiederībai šajā ziņā nav nozīmes.

Juridiskā palīdzība jo īpaši ietver pagaidu atbrīvojumu no tiesu nodevu un liecinieku, ekspertu un tulku atlīdzības maksājumiem, kā arī no pušu ceļa izdevumu apmaksas, ja tām jāierodas tiesā personīgi. Ja tiesību akti paredz advokāta pārstāvību (piem., lietās, kur strīda summa pārsniedz EUR 5000, vai apgabaltiesās notiekošajās tiesvedībās) vai arī to uzskata par nepieciešamu, ņemot vērā lietas īpašos apstākļus, jāieceļ Austrijas pagaidu advokāts puses bezmaksas pārstāvībai. Advokāta palīdzība ietver arī pirmstiesas konsultāciju par ārpusstiesas vienošanos.

ZPO 71. pants nosaka, ka pusēm, kurām piešķirta juridiskā palīdzība, ir pienākums daļēji vai pilnībā atmaksāt summas, no kuru apmaksas tās uz laiku tika atbrīvotas un kuras vēl nav samaksātas, kā arī ieceltā advokāta atlīdzību saskaņā ar tarifu likmēm, ciktāl un tiklīdz tās spēj to izdarīt, neriskējot ar saviem nepieciešamajiem iztikas līdzekļiem. Atmaksāšanas pienākumu nevar piemērot, ja pēc tiesvedības izbeigšanas ir pagājuši trīs gadi. Tiesa var pieprasīt, lai puse pienācīgā, tiesas noteiktā termiņā iesniedz jaunu kopsavilkumu par īpašumiem, tostarp attiecīgus dokumentārus pierādījumus, lai pārbaudītu, vai ir izpildīti atmaksāšanas nosacījumi.

8 Kāda veida uzturīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automātiskas indeksācijas sistēmu)?

Tiesa nosaka uzturīdzekļus kā monetāru pabalstu. Tas vecāks, kurš vada mājsaimniecību, kur viņš(-a) rūpējas par bērnu, šādā veidā dod savu ieguldījumu bērna uzturēšanā. Otram vecākam ir jāveic uzturīdzekļu maksājumi.

Summa, kas jāizmaksā kā bērna uzturīdzekļi, ir atkarīga no vecāka spējas veikt ieguldījumu un no bērna vajadzībām, un tā tiks noteikta katrā gadījumā atsevišķi. Pamatojoties uz judikatūrā izstrādāto procentu metodi norādījumu sniegšanai, parādniekam jāmaksā noteikta procentuāla daļa no saviem ikmēneša (neto) ienākumiem, proti, 16 % bērniem līdz 6 gadu vecumam, 18 % bērniem no 6 līdz 10 gadiem, 20 % bērniem no 10 līdz 15 gadiem un 22 % bērniem, kas ir vecāki par 15 gadiem. Ja personai ir pienākums maksāt uzturīdzekļus vairākiem bērniem, tas tiks ņemts vērā, attiecīgi samazinot procentu likmi. Vairāku bērnu gadījumā par katru nākamo bērnu vecumā līdz 10 gadiem atskaita 1 %, par katru nākamo bērnu vecumā virs 10 gadiem — 2 % un 0–3 % par laulāto, kam ir tiesības saņemt uzturīdzekļus, atkarībā no viņa ienākumiem. Saskaņā ar judikatūru maksājumiem par uzturīdzekļu prasījumiem ir

augšējā robeža (dēvēta par "Luxusgrenze" — luksusa robeža), kas divas līdz trīs reizes pārsniedz arīdzan judikatūrā noteikto pamatvajadzību summu (*Regelbedarf*). Šī summa tiek katru gadu palielināta, un no 2019. gada 1. jūlija atkarībā no bērna vecuma šī summa ir šāda:

līdz 3 gadiem: EUR 212,-

no 3 līdz 6 gadiem: EUR 272,-

no 6 līdz 10 gadiem: EUR 350,-

no 10 līdz 15 gadiem: EUR 399,-

no 15 līdz 19 gadiem: EUR 471,-

no 19 līdz 25 gadiem: EUR 590,-.

Tāpat arī uzturlīdzekļus laulātajiem vai reģistrētiem partneriem laulības vai reģistrētu partnerattiecību laikā ietekmēs gan parādnieka spēja maksāt, gan personas, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, vajadzības, un tie jānosaka katrā gadījumā atsevišķi. Pamatojoties uz judikatūrā izstrādāto procentu metodi norādījumu sniegšanai, ja uzturlīdzekļu prasītājam pusei ir zemi ienākumi, uzturlīdzekļus piešķir 40 % apmērā no ģimenes ienākumiem (abu laulāto/partneru neto ienākumi), atskaitot paša prasītāja ienākumus. Ja viena no pusēm rūpējas par māsaimniecību un tai nav pašai savu ienākumu, viņam(-ai) ir tiesības saņemt līdz vienai trešdaļai (33 %) no peļņtāja neto ienākumiem. Jāņem vērā arī parējās aprūpes saistības (procentu summu atskaitījuma veidā).

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļi jāmaksā avansā attiecīgā mēneša sākumā (Austrijas Civillikuma (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, ABGB*) 1418. pants; Austrijas Likuma par laulībām (*Ehegesetz*) 70. pants; Austrijas Likuma par reģistrētām partnerattiecībām (*Eingetragene Partnerschaft-Gesetz, EPG*) 22. panta 1. punkts). Maksājumi jāveic personai, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, vai tās pārstāvim (vecākam, aizbildnim).

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Pēc tam, kad sākotnējā tiesvedībā ir noteikta uzturlīdzekļu summa, pret parādnieku var piemērot izpildi (obligātā izpildīšana) saskaņā ar vispārējiem noteikumiem.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Parādniekam (izpildes tiesvedībā — debitoram) jāsauglabā minimālā summa (proti, summa, ko nevar arestēt), kas ir vienāda ar minimālo iztikas līmeni (*Existenzminimum*). Minimālo iztikas līmeni nosaka, pamatojoties uz vairākiem faktoriem, un ik gadu koriģē. Saskaņā ar 291.b) pantu Austrijas Likumā par izpildi (*Exekutionsordnung, EO*) debitoram jāsauglabā tikai 75 % no minimālā iztikas līmeņa, ja tiek piemērota izpilde likumīga uzturlīdzekļu prasījuma lietā. No starptības, ko veido šis samazinātais minimālās iztikas līmenis un standarta minimālais iztikas līmenis, vispirms ir jāapmierina visi kārtējie likumīgie uzturlīdzekļu prasījumi, neatkarīgi no šiem prasījumiem noteiktās ķīlas prioritātes kārtības un proporcionāli kārtējam ikmēneša uzturlīdzekļu maksājumam. Šajā saistībā uzturlīdzekļu kreditoriem ir prioritāte pār citiem kreditoriem.

Visiem (nesamaksājamiem) prasījumiem, kas tika piešķirti ar izpildāmu spriedumu (*Judikatschulden*), piemēro trīsdesmit gadu noilguma termiņu, tādēļ tos var izpildīt tiesiskā ceļā šā termiņa laikā.

Attiecībā uz uzturlīdzekļu prasījumu izpildi nav noteikts īpašs noilguma termiņš.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Ja no nepilngadīgā pārstāvja ir saņemta rakstveida piekrišana, bērnu un jauniešu labklājības iestāde var rīkoties kā bērna pārstāvis, lai noteiktu vai izpildītu nepilngadīgā uzturlīdzekļu prasījumus.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Uzturlīdzekļu avansa maksājums ir paredzēts, lai nodrošinātu, ka nepilngadīgie saņem uzturlīdzekļu maksājumus, ja viens no vecākiem nenodrošina regulārus maksājumus vai vispār nepilda savas maksāšanas saistības. Valdība pēc pieprasījuma piešķirs uzturlīdzekļu avansa maksājumu. Pieprasījumu tiesā bērna vārdā iesniedz vecāks, kas ir pilnvarots pārstāvēt bērnu.

Nepilngadīgajiem ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, ja:

viņu pastāvīgā dzīvesvieta atrodas Austrijā,

viņam ir Austrijas pilsonība vai citas ES/EEZ dalībvalsts pilsonība, vai viņš ir bezvalstnieks, un

viņš nedzīvo vienā māsaimniecībā ar uzturlīdzekļu parādnieku.

Uzturlīdzekļu avansa maksājumu piešķir no tā mēneša sākuma, kad prasījums ir iesniegts, uz maksimāli pieciem gadiem; avansa maksājumus veic Augstākā reģionālā tiesa personai, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, katra mēneša pirmajā datumā.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

Ja uzturlīdzekļu parādnieks dzīvo ārvalstīs un ja viņam(-ai) Austrijā nepieder realizējami aktīvi, izpilde jāveic ārvalstīs. Pieteikumus šajā saistībā nosūta ar centrālās iestādes starpniecību (8. pants 2014. gada Austrijas Likumā par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs (*Auslandsunterhaltsgesetz 2014*)).

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Bērnu un jauniešu labklājības iestāde (vietējā administrācija jeb maģistrāti) un apgabaltiesas palīdzēs uzturlīdzekļu kreditoriem aizstāvēt vai izpildīt savus prasījumus. Centrālā iestāde (*Zentrale Behörde*) nosūtīs pieteikumus uz ārvalstīm.

14.2 Ja jā — kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Konsultācijas iestādēs un tiesās; centrālā iestāde sniedz padomus pa tālruni vai e-pastu.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

Tiklīdz kompetentā tiesa ir saņēmusi kreditora pieteikumus, pret viņu parasti izturas tāpat, kā tas notiktu, ja viņš(-a) dzīvotu Austrijā.

Pieteikumus uz tiesu nosūta centrālā iestāde. Tiesa vajadzības gadījumā piešķirs juridisko palīdzību un nokārtos, ka Austrijas Advokātu kolēģija norīko advokātu, kas sniedz juridisko palīdzību. Rīkojoties kā ārvalstu kreditora pārstāvis, kas pārzina Austrijas tiesību aktus, šis juridiskās palīdzības sniedzējs atbildēs par visu turpmāko pieteikumu iesniegšanu, saņemto uzturlīdzekļu maksājumu pārskaitīšanu un ziņošanu par šiem pasākumiem (9. pants 2014. gada Austrijas Likumā par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs).

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Kā nosaka sadarbības princips starp centrālajām iestādēm, par šāda atbalsta sniegšanu galvenokārt atbild puses uzturēšanās dalībvalsts iestādes.

15.2 Ja jā — kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Nav piemērojams.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Vai šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs — kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nav piemērojams.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Līdz 2014. gada 1. augustam bija piemērojami tikai šīs nodaļas noteikumi; kopš tā laika tiesu pieejamību pārrobežu lietās detalizēti reglamentē arī 10. pants un turpmākie panti 2014. gada Austrijas Likumā par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs, *BGBI (Federal Law Gazette) I 34/2014*.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Ar 2014. gada Austrijas Likumu par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs tika izveidotas vienkāršotas birokrātiskās procedūras, lai Federālās tieslietu ministrijas I 10 nodaļa varētu apstrādāt aizvien lielāku lietu skaitu ar nemainīgu personāla skaitu.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [pl](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Uztura prasības - Polija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni “uzturlīdzekļi” un “uzturēšanas saistības”? Kurām personām ir jāmaksā uzturlīdzekļi citai personai?

Saskaņā ar Ģimenes un aizgādības likuma 128. pantu “uzturēšanas saistības” ir prasība, lai asinsradnieki taisnā līnijā un brāļi/māsas nodrošina iztikas līdzekļus (tostarp apģērbam, pārtikai, mājvietai, kurināmajam un zālēm) un vajadzības gadījumā līdzekļus audzināšanai (tostarp fiziskās un garīgās attīstības nodrošināšanai un piekļuvei izglītībai un kultūrai).

“Uzturlīdzekļi” ir pabalsts naudā vai natūrā. Attiecībā uz bērniem tas ietver arī personīgo ieguldījumu viņu audzināšanā un darbu kopīgajā māsaimniecībā saskaņā ar uzturēšanas saistībām.

“Uzturēšanas prasība” ir vienas personas tiesības pieprasīt, lai otra persona pilda savas uzturēšanas saistības attiecībā pret pirmo personu.

Vispārējais princips paredz, ka uzturēšanas saistības izriet no dažāda veida ģimenes attiecībām. Atkarībā no ģimenes attiecību veida Polijas tiesību aktos izšķir šādus uzturēšanas saistību veidus:

1. Uzturēšanas saistības starp radniekiem (īpaša kategorija — bērna uzturēšanas saistības): radnieku gadījumā tiesības saņemt uzturlīdzekļus ir tikai personām, kurām ir finansiālas grūtības. Vecākiem ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus bērniem, kas vēl nespēj nodrošināt paši sevi, ja vien ienākumi no bērna īpašuma nav pietiekami bērna uzturēšanai un audzināšanai. Sasniedzot 18 gadu vecumu, bērns zaudē tiesības uz uzturlīdzekļiem, izņemot, ja viņš vēlas turpināt mācīties un viņa līdzšinējie sasniegumi attaisno šādu izvēli vai ja uzturēšanas saistības ir jā saglabā sakarā ar bērna veselības stāvokli vai individuālo situāciju. Turklāt vecākiem nav jāmaksā uzturlīdzekļi bērnam, kas vecāks par 18 gadiem un, lai gan ir gatavs strādāt, turpina mācīties un pēc tam atstāj mācības novārtā, ja viņa sasniegumi nav pietiekami, atzīmes nav apmierinošas un viņš nenokārto eksāmenus noteiktajos termiņos un tādējādi nepabeidz savas studijas laikā, kas paredzēts attiecīgajai studiju programmai.
Ja nav iespējams saņemt uzturlīdzekļus vai to saņemšana ir saistīta ar pārmērīgām grūtībām, uzturlīdzekļu maksājumus var pieprasīt no citiem radniekiem (piem., bērna vecvecākiem, kuri ir tā parādnieka vecāki, kurš izvairās no saistību pildīšanas).
2. Uzturēšanas saistības, kas izriet no adopcijas: ja adopcija ietekmē tikai attiecības starp adoptētāju un adoptēto personu, adoptētāja uzturēšanas saistības pret adoptēto personu ir prioritāras pār adoptētās personas augšupējo radnieku un māsu vai brāļu uzturēšanas saistībām, savukārt adoptētās personas uzturēšanas saistības pret saviem augšupējiem radniekiem un māsām vai brāļiem ir sekundāras. Pārējos jautājumos attiecībā uz adoptēto personu piemēro 1. punktā izklāstītos noteikumus.
3. Uzturēšanas saistības starp audžuvecākiem un audžubērniem (audžumāte, audžutēvs, audžubērni): tikai personām, kurām ir finansiālas grūtības, ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus un tikai tad, ja attiecīgajā situācijā uzturēšanas saistību uzlikšana atbilst vispārpieņemtām sociālajām normām. Polijas tiesību aktos un jurisprudencē “finansiālas grūtības” nozīmē to, ka persona nespēj apmierināt savas pamatotās vajadzības no saviem līdzekļiem un ar saviem centieniem.
4. Uzturēšanas saistības starp laulātajiem laulības laikā: ģimenes locekļi var pieprasīt “vienādu dzīves līmeni” visiem ģimenes locekļiem. Saskaņā ar Ģimenes un aizbildniecības kodeksa 27. pantu abiem laulātajiem atbilstoši viņu spējam un viņu izpeļņai un finansiālajām iespējām ir jāpalīdz apmierināt tās ģimenes vajadzības, kuru viņi ir nodibinājuši savās attiecībās. Var uzskatīt arī, ka šis pienākums ir pilnībā vai daļēji izpildīts, ja tiek sniegts personīgs ieguldījums bērnu audzināšanā un kopīgās māsaimniecības uzturēšanā.
5. Uzturēšanas saistības starp laulātajiem pēc laulības izbeigšanās: ja ir atzīts, ka tikai viens no laulātajiem ir atbildīgs par laulības iziršanu, un ja laulības šķiršanas dēļ būtiski pasliktinās otra laulātā finanšu stāvoklis, otrs laulātais var pieprasīt rūpēties par viņa(-as) pamatotajām vajadzībām, pat ja viņam(-ai) nav finansiālu grūtību. Citos gadījumos laulātais, kuram ir finansiālas grūtības, drīkst pieprasīt uzturlīdzekļus no sava bijušā laulātā, lai apmierinātu savas pamatotās vajadzības proporcionāli bijušā laulātā pelnītspējai un finansiālajai situācijai. Saistības uzturēt laulāto beidzas, ja šis laulātais stājas laulībā atkārtoti. Tomēr, ja uzturēšanas saistības ir uzliktas šķirtajam laulātajam, kurš nebija atbildīgs par laulības iziršanu, tās arī beidzas piecus gadus pēc tiesas lēmuma par laulības šķiršanu, ja vien tiesa nelemj, ka noteiktais piecu gadu periods ir jāpagarina pēc tā laulātā pieprasījuma, kuram ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, pamatojoties uz izņēmuma apstākļiem.
6. Ārlaulībā dzimuša bērna tēva uzturēšanas saistības pret bērna māti: tēvam, kas nav mātes vīrs, atbilstīgi viņa finansiālajiem apstākļiem ir jāpiedalās ar grūtniecību un dzemdībām saistīto izmaksu segšanā, kā arī ir jāsedz mātes uzturlīdzekļi trīs mēnešu apmērā bērna dzimšanas laikā. Svarīgu iemeslu dēļ māte drīkst pieprasīt tēva līdzdalību uzturlīdzekļu izmaksu segšanā par periodu, kas pārsniedz trīs mēnešus.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Vecākiem ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus bērniem, kas vēl nespēj paši sevi apgādāt. Tā kā bērniem ir jābūt līdz 18 gadu vecumam, parasti viņiem ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus līdz pilngadības sasniegšanai vai līdz magistrantūras studiju vai augstākās profesionālās izglītības studiju programmas pabeigšanai.

Pabalstus no valsts uzturlīdzekļu fonda izmaksā uzturlīdzekļu saņēmējiem līdz 18 gadu vecumam. Šādām personām ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus līdz 25 gadu vecumam, ja tās turpina izglīties skolās vai augstākās izglītības iestādēs, un uz nenoteiktu laiku, ja minētās personas ir atzītas par personām ar smagu invaliditāti.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Jā, ir iespējamas šādas situācijas:

Persona, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, brīvprātīgi pilda uzturēšanas saistības.

Puses noslēdz izlīgumu uzturēšanas saistību jautājumā.

Ja uzturlīdzekļu maksātājs nepilda savu pienākumu, uzturlīdzekļu prasījumu iesniedz rajona tiesā (*sąd rejonowy*), kuras jurisdikcijā ir tās personas dzīvesvieta, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus (Civilprocesa likuma 32. pants), vai atbildētāja dzīvesvieta (Civilprocesa likuma 27. panta 1. punkts), vai apgabaltiesā (*sąd okręgowy*), ja šādu prasību iesniedz laulību šķiršanas vai laulāto atšķiršanas tiesvedības laikā.

Par prasības iesniegšanu tiesas nodevas nav jāmaksā. Tomēr tai ir jāatbilst procesuālam dokumentam piemērojamām prasībām, proti, dokumentā ir jāietver: tās tiesas nosaukums, kurā tiek iesniegts lūgumraksts; pušu, to likumīgo pārstāvju un pilnvaroto personu vārds un uzvārds; procesuāla dokumenta veids; skaidrs prasījuma izklāsts; prasības vērtība; to faktu izklāsts, kas pamato prasību un vajadzības gadījumā arī tiesas jurisdikciju; puses vai tās likumīgā pārstāvja, vai pilnvarotās personas (dokumentam jāpievieno pilnvara) paraksts; pielikumu saraksts; pušu, to likumīgo pārstāvju un pilnvaroto personu dzīvesvietas vai juridiskā adrese un prasības izklāsts. Iesniedzot nākamos procesuālos dokumentus, tajos ir jānorāda lietas numurs.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bēma vārdā?

Prasību piešķirt uzturlīdzekļus tās personas vārdā, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, var iesniegt:

pilnvarotā persona, kas var būt ne tikai advokāts un juriskonsults, bet arī šādas personas: vecāki, laulātais, māsa vai brālis, augšupējs radnieks vai persona, kuru saista adopcijas attiecības ar personu, kurai ir tiesības uz uzturlīdzekļiem, kā arī persona, kas pārvalda šādas personas īpašumu; pārstāvis no vietējās iestādes, kas ir atbildīga par sociālo palīdzību (saskaņā ar 2004. gada 12. marta Likumu par sociālo palīdzību (2004. gada oficiālais vēstnesis *Dziennik Ustaw*, Nr. 64, 593. punkts) šādi pārstāvji ir vietējā sociālā palīdzības centra vai rajona ģimenes atbalsta centra vadītāji); Civilprocesa likuma 61. panta 1. punkta 1) apakšpunktā ir noteikts, ka nevalstiskas organizācijas savu likumā noteikto pienākumu ietvaros var ierosināt tiesas procesu par uzturlīdzekļu piešķiršanu, ja ir saņemta fiziskas personas rakstiska piekrišana; prokurors, ja tas atbilst tiesiskuma nodrošināšanas un valsts interesēm.

Likumīgais pārstāvis rīkojas to nepilngadīgo vārdā, kuriem ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus. Savukārt, sasniedzot pilngadību, bērniem ir jārīkojas pašiem.

Kopdzīves partneris vai paziņa nevar rīkoties tās personas vārdā, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, ja vien viņš(-a) nav kāda no iepriekš uzskaitītajām personām.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Saskaņā ar Civilprocesa likumu uzturēšanas saistību lietas ir piekritīgas rajona tiesai. Vietējo jurisdikciju nosaka atkarībā no tās personas dzīvesvietas, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, vai atkarībā no atbildētāja dzīvesvietas. Tiesas, kurām ir jurisdikcija konkrētās pašvaldībās, ir minētas tieslietu ministra 2018. gada 28. decembra Noteikumos par apelācijas tiesu, apgabaltiesu un rajona tiesu atrašanās vietas un jurisdikcijas noteikšanu un to kompetences tvērumu (oficiālais vēstnesis, 2018, 2548. punkts).

Apgabaltiesām ir jurisdikcija lietās, kas attiecas uz ES dalībvalstu tiesu nolēmumu atzīšanu Polijā (Civilprocesa likuma 11511. panta 1. punkts), ja nolēmuma pieņemšanas laikā valstij, kurā tas tika pieņemts, vēl nebija saistošs Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem (OV L 331, 16.12.2009., 17. lpp.).

Saskaņā ar grozītā Civilprocesa likuma 1153.14 pantu Polijas Republikā pastāv šādi izpildu dokumenti:

spriedumi, ko pieņēmušas ES dalībvalstu tiesas, un izlīgumi un oficiāli dokumenti, kurus izdevušas minētās valstis un uz kuriem attiecas Regula Nr. 1215/2012, ja tie ir izpildāmi;

spriedumi, ko pieņēmušas ES dalībvalstu tiesas, izlīgumi un oficiāli dokumenti, ko izdevušas minētās valstis un kas ir apliecināti kā Eiropas izpildes rīkojumi; Eiropas maksājuma rīkojumi, ko pieņēmušas ES dalībvalstu tiesas un kas minētajās valstīs ir paziņoti par izpildāmiem saskaņā ar Regulu Nr. 1896/2006; spriedumi, ko pieņēmušas ES dalībvalstu tiesas Eiropas maza apmēra prasību procedūrā un kas ir apliecināti minētajās valstīs saskaņā ar Regulu Nr. 861/2007;

lēmumi par uzturlīdzekļu jautājumiem, kas pieņemti ES dalībvalstīs, kuras ir pievienojušās 2007. gada 23. novembra Hāgas Protokolam par uzturēšanas pienākumiem piemērojamiem tiesību aktiem (OV L 331, 16.12.2009., 17. lpp.), kā arī minētajās valstīs izdoti izlīgumi un oficiāli dokumenti par uzturlīdzekļu jautājumiem, uz ko attiecas Regula Nr. 4/2009;

spriedumi, kas pieņemti ES dalībvalstīs un kas aptver aizsardzības pasākumus, uz kuriem attiecas Regula Nr. 606/2013, ja tie ir izpildāmi.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Advokāta pārstāvība uzturlīdzekļu prasījumu lietās nav vajadzīga. Puses drīkst rīkoties savā vārdā vai izmantojot profesionālu pārstāvju pakalpojumus.

Sīkāku informāciju par iespējām izmantot tiesas *ex officio* iecelta advokāta palīdzību tās puses pārstāvībai, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, skatīt 7. un 20. punktā.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Saskaņā ar Polijas tiesību aktiem uzturlīdzekļu prasītājs un atbildētājs ar uzturlīdzekļu samazināšanu saistītā lietā ir atbrīvoti no tiesas izdevumu segšanas (96. panta 1. un 2. punkts 2005. gada 28. jūlija Likumā par tiesu izdevumiem civillietās (oficiālais vēstnesis, 2005, Nr. 167, 1398. punkts ar grozījumiem)). Šis atbrīvojums ir pilnīgs, t. i., attiecīgā persona nesedz nekādus tiesas izdevumus, apelācijas izdevumus vai sprieduma izpildes izdevumus.

Turklāt persona, kas ir atbrīvota no tiesas izdevumu segšanas, drīkst pieprasīt juridisko palīdzību, kas izpaužas kā *ex officio* iecelta advokāta pakalpojumi. Ja pieteikums par advokāta iecelšanu tiek pieņemts, tā atlīdzību sedz pretējā pusē tai pusei, kurai ir iecelts advokāts. Ja minētā persona lietu zaudē, advokāta atlīdzību sedz no Valsts kases līdzekļiem.

Dalībvalstu valstspiederīgo tiesības šajā saistībā reglamentē 2004. gada 17. decembra Likums par tiesībām saņemt palīdzību civillietu tiesvedībā, kas notiek Eiropas Savienības dalībvalstīs, un par tiesībām saņemt palīdzību izlīguma panākšanai strīdā pirms civillietu tiesvedības ierosināšanas (oficiālais vēstnesis, 2005, Nr. 10, 67. punkts).

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Uzturlīdzekļu apmērs ir atkarīgs no uzturlīdzekļu maksātāja pelnītspējas un finansiālajām iespējām un no tās personas pamatotajām vajadzībām, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus. Tās personas pamatotās vajadzības, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, ietver visu nepieciešamo, lai nodrošinātu viņa(-as) iztiku ne vien materiāli, bet arī citos veidos (kultūras un garīgajā jomā). Nepilngadīgo vajadzības ietver arī viņu audzināšanas izdevumus. Novērtējot uzturlīdzekļu maksātāja pelnītspēju un finansiālās iespējas, ņem vērā nevis viņa(-as) faktiskos nopelnītos ienākumus, bet gan tos ienākumus, kurus viņš(-a) varētu nopelnīt, ja pilnībā izmantotu savu pelnītspēju. Tas nozīmē to, ka arī bezdarbniekam, kuram nav regulāru ienākumu, var piespriest maksāt uzturlīdzekļus un šie maksājumi tiks piedzīti.

Ja apstākļi mainās, var pieprasīt grozīt tiesas nolēmumu vai vienošanos par uzturlīdzekļiem. Šādas izmaiņas drīkst pieprasīt abas uzturēšanas saistību puses. Atkarībā no faktiskajiem apstākļiem tās var prasīt atcelt uzturēšanas saistības vai palielināt vai samazināt uzturlīdzekļu apmēru. Priekšnoteikums pabalsta summas maiņai ir vai nu personas, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, pamatoto vajadzību palielināšanās vai samazināšanās, vai uzturlīdzekļu maksātāja pelnītspējas palielināšanās vai samazināšanās.

Polijā nav noteikts konkrēts uzturlīdzekļu apmērs un uzturlīdzekļu summu neapņēma kā fiksētu procentuālo daļu no uzturlīdzekļu maksātāja ienākumiem. 2014. gadā minimālā darba alga bija 1680 PLN (aptuveni 400 EUR) bruto. 2013. gadā mēneša vidējais atalgojums bija 3650 PLN (aptuveni 900 EUR) bruto. 2015. gadā minimālā alga bija 1750 PLN bruto, 2016. gadā — 1850 PLN bruto un 2019. gadā — 2250 PLN bruto. Praksē vairumā gadījumu tiesu piespriestā uzturlīdzekļu summa ir robežās no 300 PLN līdz 1000 PLN mēnesī vienam bērnam. Uzturlīdzekļu summai nepiemēro automātisku indeksāciju atkarībā no bērna vecuma vai inflācijas līmeņa.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Maksātājs ir tā persona, kas ir nosaukta par parādnieku izpildes rīkojumā. Piešķirtos uzturlīdzekļus, Polijā vienmēr maksā Polijas zlotos nepilngadīgā likumīgajam pārstāvim (skaidrā naudā vai ar bankas pārskaitījumu) katru mēnesi, parasti līdz mēneša 10. datumam. Kavēta maksājuma gadījumā spriedumos ir paredzēts piemērot likumā noteiktos procentus (13 % likme gadā kopš 2008. gada) no nesamaksātās summas (sk. Polijas sniegto informāciju par likumā noteiktajiem procentiem).

Tādējādi uzturēšanas saistības parasti sedz tikai uzturlīdzekļu maksātājs. Ja minētā persona nemaksā brīvprātīgi, persona, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, var iesniegt kompetentai izpildes iestādei (parasti tas ir tiesu izpildītājs) pieteikumu par sprieduma izpildi. Izpildi var uzsākt arī *ex officio* pēc tās pirmās instances tiesas pieprasījuma, kas pieņēma nolēmumu par uzturlīdzekļu apmēra noteikšanu. Persona, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, var iesniegt izpildes rīkojumu arī parādnieka darbavietā vai iestādē, kas maksā parādniekam pensiju, un pieprasīt, lai maksājamo uzturlīdzekļu summu atskaita no parādniekam izmaksājamās summas. Šāda prasība maksājumu iestādei ir saistoša.

Lai varētu vērst piedziņu pret parādnieka nekustamo īpašumu, ir nepieciešams atsevišķs pieteikums.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja uzturlīdzekļu maksātājs nepilda uzturēšanas saistības brīvprātīgi, viņu var piespiest to darīt (sk. 9. punktu).

Turklāt saskaņā ar Kriminālkodeksa 209. pantu (oficiālais vēstnesis, 1997, Nr. 88, 553. punkts) pastāvīga uzturlīdzekļu nemaksāšana ir sodāms nodarījums, par ko var piespriest naudas sodu, noteikt ar brīvības atņemšanu nesaistītus pasākumus vai brīvības atņemšanu līdz diviem gadiem. Kriminālietu par šādu nodarījumu ierosina pēc cietušā lūguma, labklājības iestādes lūguma vai tās struktūras lūguma, kas ir atbildīga par rīcību pret uzturlīdzekļu parādnieku. Ja cietušajam tika piešķirti attiecīgi ģimenes pabalsti vai pabalsti, ko maksā tad, ja netiek panākta uzturlīdzekļu samaksa, kriminālvajāšanu veic *ex officio*.

Kā noteikts 5. panta 3b. punkta 2) apakšpunkta 5. punktā 2007. gada 7. septembra Likumā par palīdzību personām, kurām ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus (oficiālais vēstnesis, 2007, Nr. 192, 1378. punkts), kompetentā iestāde var lūgt apturēt parādnieka autovadītāja apliecības darbību.

Ja piedziņa ir nesekmīga, tiesu izpildītājs var lūgt, lai parādnieku reģistrē maksātnespējīgo parādnieku reģistrā.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 1083. panta 2. punktu nesamaksātos uzturlīdzekļus var atgūt pilnībā, piemērojot arestu bankas kontam.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 833. panta 1. punktu sprieduma izpildi vērs uz darba samaksu atbilstīgi Darba likuma noteikumiem. Parasti arestu var piemērot 60 % no darba algas. Arestu var piemērot arī līdz 3/5 apmērā no summām, ko Valsts kase piešķirusi īpašiem mērķiem, jo īpaši no dotācijām un atbalstiem (Civilprocesa likuma 831. panta 1. un 2. punkts).

Turklāt saskaņā ar Civilprocesa likuma 829. pantu sprieduma izpildi nevērš uz:

mājsaimniecības izstrādājumiem, gultasveļu, apakšveļu un ikdienas apģērbu, kas obligāti nepieciešams parādniekam un apgādājamajiem ģimenes locekļiem, kā arī uz pakalpojumu vai profesionālās darbības veikšanai obligāti nepieciešamo apģērbu;

pārtikas un degvielas krājumiem, kas vienā mēnesī obligāti nepieciešami parādniekam un apgādājamajiem ģimenes locekļiem;

vienu govī vai divām kazām, vai trim aitām, kas obligāti nepieciešamas parādnieka un apgādājamo ģimenes locekļu iztikai, kā arī uz barības un pakaišu krājumiem, kas nepieciešami līdz nākamajai ražai;

instrumentiem un citiem priekšmetiem, kas parādniekam ir obligāti nepieciešami, lai varētu strādāt algotu darbu, un uz izejmateriāliem, kas obligāti nepieciešami ražošanai vienu nedēļu, izņemot mehāniskos transportlīdzekļus;

attiecībā uz parādniekiem, kas periodiski strādā pastāvīgā darbā, — naudas summu, kas vienāda ar to daļu no algas, pret kuru nevar vērst sprieduma izpildi, par laikposmu līdz nākamajam samaksas datumam, un — attiecībā uz parādniekiem, kuri nesaņem regulāru algu, — naudas summu, kas obligāti nepieciešama parādnieka un apgādājamo ģimenes locekļu iztikai divas nedēļas;

mācībām nepieciešamajiem priekšmetiem, personīgajiem dokumentiem, dekorācijām, reliģijas praksē izmantotajiem priekšmetiem un ikdienas priekšmetiem, kuru pārdošanas summa būtu ievērojami zemāka par to vērtību, bet kuri ir nodērti parādniekam;

zālēm 2001. gada 6. septembra Farmācijas likuma nozīmē (oficiālais vēstnesis, 2008, Nr. 45, 271. punkts ar grozījumiem), kas ir obligāti nepieciešamas veselības aprūpes iestādes darbībai veselības aprūpes tiesību aktu nozīmē trīs mēnešus, un zālēm, kas ir obligāti nepieciešamas tās darbībai 2010. gada 20. maija Zāļu likuma nozīmē (oficiālais vēstnesis, Nr. 107, 679. punkts, un oficiālais vēstnesis, 2011, Nr. 102, 586. punkts, un Nr. 113, 637. punkts); priekšmetiem, kas ir obligāti nepieciešami, ņemot vērā parādnieka vai viņa ģimenes locekļu invaliditāti.

Tieslietu ministrs, apspriežoties ar lauksaimniecības un finanšu ministriem, rīkojumā norāda, pret kuriem lauksaimniekam piederošiem priekšmetiem nevar vērst sprieduma izpildi (830. pants).

Turklāt Civilprocesa likuma 831. pantā paredzēts, ka sprieduma izpildi nevērš jo īpaši uz sociālās palīdzības pabalstiem 2004. gada 12. marta Likuma par sociālo palīdzību (oficiālais vēstnesis, 2013, 182. punkts ar grozījumiem) nozīmē un uz summām, kuras parādniekam pienākas no valsts budžeta vai Nacionālā Veselības fonda (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) veselības aprūpes nodrošināšanai atbilstīgi 2004. gada 27. augusta Likumam par veselības aprūpes pabalstiem, ko finansē no valsts līdzekļiem (oficiālais vēstnesis, 2008, Nr. 164, 1027. punkts ar grozījumiem), pirms šādi pabalsti ir piešķirti un līdz 75 % apmērā no katra maksājuma, izņemot, ja tie ir parādnieka darbinieku vai pakalpojumu sniedzēju parādi, kā minēts 5. panta 41. punkta a) un b) apakšpunktā 2004. gada 27. augusta Likumā par veselības aprūpes pabalstiem, ko finansē no valsts līdzekļiem.

Ģimenes un aizgādības likuma 137. panta 1. punktā paredzēts, ka uzturēšanas prasībām piemēro trīs gadu noilgumu.

Civillikuma 121. panta 1. punktā paredzēts, ka noilguma termiņš nesākas un, ja tas ir sācies, to aptur gadījumos, kad tiek iesniegta bērnu prasība pret vecākiem aizgādības tiesību laikā.

Ja parādnieks apšaubā, ka uzturēšanas saistības pret pieaugušu bērnu ir likumīgas, tiesu izpildītājs var lūgt prasītājam uzrādīt apliecinājumu, kas apstiprina, ka viņš(-a) turpina mācības, negūst ienākumus vai saņem medicīnisko aprūpi un ka tādēļ viņam(-ai) joprojām ir nepieciešams parādnieka finansiālais atbalsts.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Kā minēts 4. punktā, prasību par uzturlīdzekļu piešķiršanu tās personas vārdā, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, cita starpā var iesniegt sociālo palīdzības centru un atsevišķu sociālo organizāciju vadītāji, vietējo pašvaldību to iestāžu pārstāvji, kas ir atbildīgas par sociālo palīdzību, un dažos gadījumos arī prokurors. Šīs organizācijas un personas var arī atbalstīt prasītāju, piedaloties jau notiekošā tiesas procesā par uzturlīdzekļu piešķiršanu. Šādā gadījumā to pienākums ir atbalstīt personu, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, tiesvedības laikā.

Apgabaltiesas palīdz personām, kurām ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, iesniegt pieteikumus par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

2007. gada 7. septembra Likumā par palīdzību personām, kurām ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus (oficiālais vēstnesis, 2009, Nr. 1, 7. punkts ar grozījumiem), ir paredzēti noteikumi par valsts palīdzību personām, kurām ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, ja sprieduma izpilde ir nesekmīga.

Pabalstus no uzturlīdzekļu fonda var saņemt tikai tad, ja ģimenes ienākumi uz vienu cilvēku mēnesī nepārsniedz 725 PLN (aptuveni 170 EUR); no 2019. gada 1. jūlija — 800 PLN (9. panta 2. punkts). Pieteikumu iesniedz pašvaldības vai pilsētas pārvaldei ar jurisdikciju attiecībā uz tās personas dzīvesvietu, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus.

Tomēr, ja persona, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus avansā, dzīvo iestādē, kas nodrošina pilna laika apgādību (piem., sociālās palīdzības centrā, bērnu namā, labošanas darbu kolonijā vai ieslodzījuma vietā), vai audžuģimenē vai ir precējies, vai šai personai ir bērns un tā ir tiesīga saņemt ģimenes pabalstu, avansu šai personai nepiešķir.

Šo likumu var piemērot tikai tad, ja persona, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, pabalsta saņemšanas laikā dzīvo Polijā.

Plašāka informācija ir pieejama vietnē <http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/fundusz-alimentacyjny/swiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego/>

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

Ja parādnieka dzīvesvieta ir ārvalstīs un persona, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, dzīvo Polijā, apgabaltiesa, kurai ir jurisdikcija vietā, kas ir uzturlīdzekļus saņemt tiesīgās personas dzīvesvieta, palīdz šai personai iesniegt pieteikumu par uzturlīdzekļiem. Šāda palīdzība izpaužas kā visas tās informācijas un atbalsta sniegšana, kas nepieciešami vajadzīgo dokumentu sagatavošanai, un pārbaudīšana, vai pieteikums ir formāli pareizs.

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Jā.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

A daļu pieteikumam, kas iesniegts saskaņā ar Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās, iesniedz apgabaltiesā.

Apgabaltiesa	Korespondences adrese	Tālr. ++48	Fakss ++48	E-pasts
Apgabaltiesa Bjalistokā (Białystok)	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 7459220	85 7424640	oz@bialystok.so.gov.pl
Apgabaltiesa Beļsko Bjalā (Bielsko-Biala)	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biala	33 4990424 33 4990488	33 4990488	bpokusa@bielsko-biala.so.gov.pl
Apgabaltiesa Budgošā (Bydgoszcz)	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 3253155	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Apgabaltiesa Čenstohovā (Częstochowa)	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 3684425	34 3684427 34 3684708	prezes@czestochowa.so.gov.pl so.czystochowa@czestochowa.so.gov.pl
Apgabaltiesa Elblongā (Elbląg)	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 6112409 55 6112408	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Apgabaltiesa Gdaņskā (Gdańsk)	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 3213141 58 3213119	58 3213140 58 3213119	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Apgabaltiesa Glivicē (Gliwice)	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 3380052	32 3380102	oz@gliwice.so.gov.pl
Apgabaltiesa Gožova Veļkopoljskā (Gorzów Wielkopolski)	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 7256718	95 7202807 95 7256790	msamolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Apgabaltiesa Jeleņa Gurā (Jelenia Góra)	ul. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 6415113	75 6415113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl
Apgabaltiesa Kalicā (Kalisz)	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 7657700	62 7574936	administracja2@kalisz.so.gov.pl administracja@kalisz.so.gov.pl
Apgabaltiesa Katovicē (Katowice)	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 6070183 32 6070498	32 6070184 32 6070211	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Apgabaltiesa Kelcē (Kielce)	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	41 3402320 41 3402320	41 3402320 41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Apgabaltiesa Koniņā (Konin)	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 2451443 63 2423022 +172	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Apgabaltiesa Waryņskio 7	ul. Waryńskiego 7	94 3428750	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl

Koŝalinā (Koszalin)	75-541 Koszalin			
Apgabaltiesa Krakovā (Kraków)	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 6195697 12 6195241 12 6195648 12 6195648	12 6195373	oz@krakow.so.gov.pl
Apgabaltiesa Krosno (Krosno)	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 4373671	13 4373673	Obrot.zagr@krosno.so.gov.pl
Apgabaltiesa Legnicā (Legnica)	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 7225936	76 7225936 76 7225912	oz@legnica.so.gov.pl
Apgabaltiesa Łubjinā (Lublin)	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 4601004	81 4601004	mstec@so.lublin.gov.pl mzarzeczny@so.lublin.gov.pl
Apgabaltiesa Lomžā (Łomża)	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 2163807	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Apgabaltiesa Lodzā (Łódź)	pl. Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź	42 6778799	42 6778978	oz@lodz.so.gov.pl
Apgabaltiesa Novi Sončā (Nowy Sącz)	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 4482145		alimenty@nowy-sacz.so.gov.pl
Apgabaltiesa Olištinā (Olsztyn)	Ul. Dąbrowszczaków 44A 10-001 Olsztyn	89 5216049	89 5216160	oz@olsztyn.so.gov.pl
Apgabaltiesa Opolē (Opole)	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 5418134		Obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Apgabaltiesa Ostrolenkā (Ostrołęka)	ul. Gomułickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 7650130	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Apgabaltiesa Pjotrkova Tribunalskā (Piotrków Trybunalski)	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 6494121 44 6494159	44 6478919	administracja@piotrkow-tryb.so.gov.pl biblioteka@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Apgabaltiesa Plockā (Płock)	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 2697220 24 2697220 24 2697364	24 2625253	so.plock.oz@plock.so.gov.pl
Apgabaltiesa Poznaņā (Poznań)	al. Marcinkowskiego 32 61-745 Poznań	61 8566205	61 8528751	opzagr@poznan.so.gov.pl
Apgabaltiesa Premislā (Przemyśl)	ul. Konarskiego 6 37-700 Przemyśl	16 6761336	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
Apgabaltiesa Radomā (Radom)	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 3680288	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl wizytacja@radom.so.gov.pl
Apgabaltiesa Žešuvā (Rzeszów)	pl. Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 8756394	17 8756349	e.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Apgabaltiesa Sedlcē (Siedlce)	ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 6407846	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
Apgabaltiesa Seradzā (Sieradz)	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 8266650 43 8266607 43 8271287	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl
Apgabaltiesa Slupskā (Słupsk)	ul. Zamenhofs 7 76-200 Słupsk	59 8469422 59 8469424	59 8469424	rzecznik.prasowy@slupsk.so.gov.pl poczta@slupsk.so.gov.pl administracja@slupsk.so.gov.pl magdalena.mikińska@slupsk.so.gov.pl
Apgabaltiesa Suwalkos (Suwałki)	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 5631213	87 5631303	oz@suwalki.so.gov.pl
Apgabaltiesa Šcecinā (Szczecin)	ul. Kaszubska 42 70-952 Szczecin	91 4830147 91 4830170 91 4830170	91 4830170 91 4830170	administracyjni@szczecin.so.gov.pl
Apgabaltiesa Švidnicā (Świdnica)	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 8518 287	71 8518270	sekretarz@swidnica.so.gov.pl
Apgabaltiesa Tarnobžegā (Tarnobrzeg)	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 8234880+425		hrojek@tarnobrzeg.so.gov.pl sadokregowy@tarnobrzeg.so.gov.pl
Apgabaltiesa Tarnuvā (Tarnów)	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 6887409		sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Apgabaltiesa	ul. Piekary 51	56 6105609		oz@so.torun.pl

Torunā (<i>Toruń</i>)	87-100 <i>Toruń</i>			
Apgabaltiesa Varšavā (<i>Warsaw</i>)	<i>al. Solidarności 127</i> 00-951 <i>Warszawa</i>	22 440 11 54	22 6544411	✉ karcz.19wiz@warszawa.gov.pl
Apgabaltiesa Prāgas rajonam Varšavā	<i>al. Solidarności 127</i> 00-951 <i>Warszawa</i>	22 4404040	22 4401066	✉ oz@warszawapraga.so.gov.pl
Apgabaltiesa Vloclavē (<i>Włocławek</i>)	<i>ul. Wojska Polskiego 22</i> 87-800 <i>Włocławek</i>	54 4120353	54 4118575	✉ oz@wloclawek.so.gov.pl
Apgabaltiesa Vroclavā (<i>Wrocław</i>)	<i>ul. Sądowa 1</i> 50-950 <i>Wrocław</i>	71 3704391	71 3704391	✉ oz@wroclaw.so.gov.pl
Apgabaltiesa Zamoskā (<i>Zamość</i>)	<i>ul. Akademicka 1</i> 22-400 <i>Zamość</i>	84 6382970 84 6393 359	84 6382970 84 6393359	✉ prezes@zamosc.so.gov.pl
Apgabaltiesa Zelona Gurā (<i>Zielona Góra</i>)	<i>pl. Słowiański 1</i> 65-958 <i>Zielona Góra</i>	68 3220221	68 3220193	✉ oz@zielona-gora.so.gov.pl

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Padomes 2008. gada 18. decembra Regulas (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās 55. pantā nav paredzēta prasība, ka pieteikums ir jāiesniedz ar tās valsts centrālās iestādes starpniecību, kurā atrodas pieteikuma iesniedzēju dzīvesvieta. Pieteikumus var nosūtīt tieši kompetentajai Polijas tiesai (tādējādi ir izpildītas formālās prasības, kas noteiktas minētās regulas IV un VI nodaļā un Civilprocesa likumā).

Informācija par nosūtītājām iestādēm ir pieejama vietnē

[✉ http://bip.ms.gov.pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/alimenty/](http://bip.ms.gov.pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/alimenty/)

Ārvalstu nosūtītājās iestādes, kas noteiktas Regulai pievienotajās deklarācijās, nodrošina personai, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, visu nepieciešamo informāciju, palīdz viņam(-ai) aizpildīt nepieciešamos dokumentus, pārbauda, vai šīs personas pieteikums ir formāli pareizs un nosūta to uz ārvalstīm.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Ja tiesa ir piešķirusi uzturlīdzekļus un uz lietu attiecas Regulas (EK) Nr. 4/2009 darbības joma, ārvalstīs dzīvojošais prasītājs var izmantot šajā regulā paredzēto procedūru un var pieteikties kompetentajā tās valsts nosūtītājā iestādē, kurā viņš(-a) dzīvo, vai iesniegt kompetentajā tiesā pieteikumu par ārvalstīs pieņemtā nolēmuma izpildāmības pasludināšanu (sk. 5. punktu). Pieteikumu par izpildi iesniedz jebkura tiesu izpildītāja birojā.

Ja Polija un valsts, kurā dzīvo prasītājs, ir parakstījušas konvenciju vai divpusēju nolīgumu par spriedumu atzīšanu un izpildi uzturēšanas saistību lietās, šādu palīdzību sniedz saskaņā ar minētā nolīguma nosacījumiem. Divpusējos nolīgumos parasti ir paredzēts, ka pieteikumu iesniedz Polijas tiesā vai nu tieši, vai ar tās valsts tiesas starpniecību, kura izdevusi spriedumu. Pēdējā minētajā gadījumā pieteikumus pārsūta ar centrālo iestāžu starpniecību; parasti tā ir Tieslietu ministrija vai iestāde, kurām ir saistoša Ņujorkas konvencija:

[✉ http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDGS/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf](http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDGS/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf)

Informācija par tiesām ir pieejama vietnē

[✉ http://bip.ms.gov.pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/](http://bip.ms.gov.pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/),

savukārt informācija par tiesu izpildītājiem ir pieejama vietnē [✉ https://www.komornik.pl/](https://www.komornik.pl/)

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā, kopš 2011. gada 18. jūnija.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nav piemērojams.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Polijā piemērojami noteikumi ir 2004. gada 17. decembra Likums par tiesībām saņemt palīdzību civillietu tiesvedībā, kas notiek Eiropas Savienības dalībvalstīs (oficiālais vēstnesis, 2005, Nr. 10, 67. punkts ar grozījumiem) un Padomes 2003. gada 27. janvāra Direktīva 2003/8/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos (OV L 26/41, 31.1.2003., 90. lpp.), ar ko papildina noteikumus, kas izklāstīti Civilprocesa likumā un Likumā par tiesu izdevumiem civillietās. Pusei, kas cer saņemt noteiktu palīdzības veidu (piem., advokāta iecelšanu, dokumentu tulkošanu, ceļa izdevumu atīdzināšanu), būtu par to skaidri jāinformē tiesa, izmantojot ES veidlapu https://e-justice.europa.eu/content_legal_aid_forms-157-lv.do.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Likums, ar kuru groza Civilprocesa likumu un citus tiesību aktus (2011. gada 28. aprīļa Likums, ar ko groza Civilprocesa likumu, Likumu par tiesībām saņemt palīdzību civillietu tiesvedībā, kas notiek Eiropas Savienības dalībvalstīs, un par tiesībām saņemt palīdzību izlīguma panākšanai strīdā pirms civillietu tiesvedības ierosināšanas, un Likumu par palīdzību personām, kurām ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus (oficiālais vēstnesis, 2011, Nr. 129, 735. punkts)) un saskaņā ar kuru Polijas centrālā iestāde var norīkot iestādi, kurai ir jurisdikcija pār parādnieku, veikt izmeklēšanu uzturēšanas saistību lietā, tika pieņemts 2011. gada 28. aprīlī.

Ja parādnieku vai dalībnieku nevar atrast, Tieslietu ministrija iegūst informāciju no centrālajiem un vietējiem reģistriem un sarakstiem (un var iegūt informāciju no PESEL.SAD datubāzes), lai noteiktu, kurai tiesai vai tiesu izpildītājam ir jurisdikcija, vai sniegtu atbildi uz lūgumu veikt konkrētus pasākumus. Pašlaik netiek plānotas izmaiņas centrālās iestādes tiesiskajā pamatojumā, finansēšanā un personāla sastāvā, lai nodrošinātu 51. pantā minēto pasākumu darbību.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [✉ Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [✉ atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 11/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [ro](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Uztura prasības - Rumānija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Juridiskais pienākums nodrošināt uzturīdzekļus ir tiesību aktos paredzēta prasība personai piešķirt citai personai vajadzīgos iztikas līdzekļus, tostarp tos, kas vajadzīgi tās garīgo vajadzību apmierināšanai, un, ja kādam no vecākiem ir pienākums uzturēt nepilngadīgus bērnus, — līdzekļus, kas vajadzīgi to audzināšanai, izglītībai un sagatavošanai darba gaitām.

Uzturēšanas saistības ir spēkā starp laulātajiem, tiešajiem radniekiem, brāļiem un māsām, kā arī starp citām personām, kas ir īpaši definētas tiesību aktos (Rumānijas Civilkodeksa 516. pants).

Uzturēšanas saistības pastāv starp bijušiem laulātajiem (Civilkodeksa 398. pants). Tās nevajadzētu jaukt ar kompensācijas atlīdzību vai kaitējuma atlīdzināšanu.

Laulātajam, kas ir piedalījies otra laulātā bērna uzturēšanā, ir pienākums nodrošināt šim bērnam uzturīdzekļus līdz viņa pilngadības sasniegšanai, taču tikai tādā gadījumā, ja bērna bioloģiskie vecāki ir miruši, bezvēsts prombūtnē vai trūcīgi (Civilkodeksa 517. panta 1. punkts). Savukārt bērnam var būt saistības nodrošināt uzturīdzekļus personai, kas nodrošināja viņam šādus uzturīdzekļus desmit gadus (Civilkodeksa 517. panta 2. punkts).

Tās personas mantiniekiem, kurai bija pienākums uzturēt nepilngadīgo vai kura nodrošināja uzturīdzekļus, lai gan tai nebija juridiska pienākuma to darīt, ir pienākums arī turpmāk nodrošināt uzturīdzekļus atkarībā no mantotā īpašuma vērtības, ja nepilngadīgās personas vecāki ir miruši, bezvēsts prombūtnē vai trūcīgi, taču tikai līdz brīdim, kad minētā persona kļūst pilngadīga.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Uzturēšanas saistības starp vecākiem un bērniem reglamentē Civilkodeksa 499. un 525. pants. Nepilngadīgus bērnus, kas pieprasa uzturīdzekļus no saviem vecākiem, uzskata par trūcīgiem, ja viņi nespēj paši sevi nodrošināt ar savu darbu pat tad, ja viņiem pieder aktīvi. Taču, ja vecāki nespēj nodrošināt uzturīdzekļus, neapdraudot savu pastāvēšanu, ģimenes lietu tiesa var piekrist tam, ka uzturīdzekļi tiek nodrošināti, pārdojot bērna aktīvus, tostarp pirmās nepieciešamības preces.

Vecākiem ir pienākums uzturēt bērnu, kas ir kļuvis pilngadīgs (parasti — 18 gadus vecs) un joprojām mācās, līdz bērns pabeidz mācības, taču ne ilgāk kā līdz bērna 26 gadu vecumam.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Prasītājam kreditoram sava prasība jāadresē tiesai, kuras jurisdikcijā ir atbildētāja debitora pastāvīgā dzīvesvieta. Iesniegumu par uzturīdzekļu prasību var iesniegt atsevišķi vai kopā saistībā ar laulības šķiršanas prasībām, paternitātes prasībām, aizgādības tiesību īstenošanas prasībām attiecībā uz nepilngadīgu bērnu vai prasībām noteikt nepilngadīgo pastāvīgo dzīvesvietu. Tiesas priekšsēdētājs ar rīkojumu var piemērot pagaidu pasākumus tikai tikmēr, kamēr tiek pabeigta pamattiesvedība laulības šķiršanas lietā. Tiesvedība pirmajā instancē ietver vairākus posmus. Rakstveida posmā iesniedz prasību, aizstāvību un pretprasību; var veikt piesardzības pasākumus, piemēram, piemērojot mantas konfiskāciju vai arestu; puses tiek oficiāli uzaicinātas uz tiesu, un tām tiek nosūtīti procesuālie dokumenti. Mutvārdu posmā notiek tiesas sēde, kuras laikā var izvirzīt procesuālus iebildumus un iesniegt pierādījumus. Nākamais ir apspriežu posms un tiesas lēmuma pasludināšana.

Ja laulības šķiršana notiek uz abpusējas vienošanās pamata, ko var apliecināt notārs, laulātie var vienoties par visām laulības šķiršanas blakuslietām, tostarp noteikt katra vecāka ieguldījumu bērna audzināšanas, izglītības, studiju un profesionālās apmācības izmaksu segšanā.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var — kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Būtnībā puses, kas ir iesaistītas uzturēšanas pabalsta tiesvedībā, var tikt pārstāvētas. Taču, ja pieteikums uzturēšanas pabalsta saņemšanai ir iesniegts saistībā ar laulības šķiršanas procesu, laulātie var iesniegt laulības šķiršanas pieteikumu ar pārstāvja starpniecību tikai noteiktos gadījumos, kas ir īpaši paredzēti Civilprocesa kodeksa 920. pantā.

Ja tiek iesniegts atsevišķs pieteikums par uzturēšanas pabalsta noteikšanu, palielināšanu vai samazināšanu, puses var pārstāvēt advokāts vai cits pārstāvis vispārpieņemta veidā; ja pārstāvis nav advokāts, viņš nevar sniegt galīgos mutiskos paskaidrojumus lietas izskatīšanā. Nepilngadīgo pārstāv viņa likumīgais pārstāvis (vecāks vai — izņēmuma kārtā — cita persona ar aizgādības tiesībām). Pieteikumu saistībā ar pilngadību sasniegušu bērnu iesniedz bērns pats savā vārdā.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Tiesu, kurai ir teritoriāla jurisdikcija (attiecībā uz atbildētāja parādnieka vai prasītāja kreditora dzīvesvietu), var noteikt, izmantojot Rumānijas tiesu atlantu, kas ir publicēts Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē — kāda ir kārtība?

Nē, jo prasītājam nav obligāti jāizmanto advokāts kā pārstāvis vai palīgs.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Pieteikumiem par uzturēšanas pabalsta noteikšanu vai grozīšanu nepiemēro zīmognodevu. Izmaksas ietver advokāta palīdzību vai pārstāvību, taču tā nav obligāta prasība. Ja attiecīgajai pusei nav pietiekamu ienākumu, tā var lūgt juridisko palīdzību advokāta atlīdzības vai citu procesa izmaksu segšanai.

8 Kāda veida uzturēšanas tiesa vislicamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturēšanas izmaksas? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Uzturēšanas pabalstu piešķir atbilstīgi pieteikuma iesniedzēja vajadzībām un pabalsta maksātāja līdzekļiem. Būtbūvē uzturēšanas izmaksas dabū, nodrošinot iztikas līdzekļus pilnā apmērā. Tomēr vairumā gadījumu tiesas praksē nosaka uzturēšanas pabalstu skaidrā naudā vai nu kā fiksētu summu, vai kā procentuālo daļu no parādnieka ikmēneša ienākumiem (Civillkodeksa 530. pants). Uzturēšanas pabalstu fiksētas summas veidā reizi ceturksnī koriģē, ņemot vērā inflāciju, atbilstīgi tiesību aktiem.

Ja uzturēšanas pabalsts jāmaksā vienam no vecākiem, to nosaka vienas ceturtdaļas apmērā no šī vecāka ikmēneša neto ienākumiem par vienu bērnu, vienas trešdaļas apmērā par diviem bērniem un puses apmērā par trim vai vairākiem bērniem. Saskaņā ar tiesību aktiem bērniem izmaksājamā uzturēšanas summa kopā ar citām personām izmaksājamiem uzturēšanas izdevumiem nedrīkst pārsniegt par uzturēšanas nodrošināšanu atbildīgās personas ikmēneša neto ienākumus (Civillkodeksa 529. pants).

Mainoties uzturēšanas pabalsta maksātāja ienākumiem vai pabalsta saņēmēja vajadzībām, ģimenes lietu tiesa jaunā prāvā var palielināt vai samazināt uzturēšanas pabalstu vai pieprasīt tā izmaksas pārtraukšanu (Civillkodeksa 531. pants).

9 Kā un kam uzturēšanas izmaksas maksāt?

Uzturēšanas izmaksas piešķir dabū, nodrošinot iztikas līdzekļus pilnā apmērā un — vajadzības gadījumā — sedzot audzināšanas, izglītības un sagatavošanas darba gaitām izmaksas (Civillkodeksa 53. pants). Ja uzturēšanas saistības netiek pildītas brīvprātīgi dabū, ģimenes lietu tiesa piespriedīs izmaksas uzturēšanas pabalsta veidā skaidrā naudā. Uzturēšanas pabalstu var noteikt vai nu kā fiksētu summu, vai kā procentuālo daļu no tās personas ikmēneša neto ienākumiem, kurai ir pienākums nodrošināt uzturēšanas izdevumus.

Uzturēšanas pabalstu izmaksā, veicot regulārus maksājumus datumā, par kuru puses vienojas, vai gadījumā, ja šāda vienošanās nav panākta, tiesas nolēmumā noteiktajā datumā. Puses var vienoties, vai pamatotu iemeslu gadījumā ģimenes lietu tiesa var nolemt, ka uzturēšanas pabalsts ir jāizmaksā avansā kā vienreizējs maksājums, kas personai, kurai ir tiesības saņemt uzturēšanas izdevumus, sedz uzturēšanas vajadzības, ilgākā laika posmā vai visā periodā, kad parādniekam jāveic uzturēšanas maksājumi, ja viņam ir šo saistību izpildei nepieciešamie līdzekļi (Civillkodeksa 533. pants).

Nepilngadīgajam noteikto uzturēšanas pabalstu izmaksā viņa likumīgajam pārstāvim.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturēšanas izmaksas labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Tā kā vairumā gadījumu uzturēšanas pabalsts tiek noteikts skaidrā naudā, visbiežāk izmantotais nolēmuma izpildes veids ir ieņēmumu (ikmēneša ienākumu) arests. Parādnieka kustamā un nekustamā īpašuma piespiedu pārdošana ir retāk izmantots nolēmuma izpildes veids.

11 Ļūmā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Attiecībā uz uzturēšanas prasības piedziņu Civilprocesa kodeksa 728. pants paredz, ka izpildi var vērst uz uzturēšanas parādnieka regulāriem ikmēneša neto ienākumiem, lai atgūtu uzturēšanas parāda summas. Ja tiek piemērotas vairākas piedziņas procedūras par vienu un to pašu summu, piedzenamā summa nedrīkst pārsniegt pusi no ikmēneša neto ienākumiem neatkarīgi no prasījumu būtības.

Ja kreditors vienlaicīgi iesniedz pieteikumus par vairāku tādu kustamo vai nekustamo aktīvu apķīlāšanu, kuru vērtība nepārprotami pārsniedz maksājamo prasījuma summu, izpildes tiesa var ierobežot izpildi, attiecinoši tikai uz konkrētiem aktīviem (Civilprocesa kodeksa 701. pants).

Piespiedu piedziņu izbeidz, piemēram, ja izpildes rīkojumā norādītās saistības ir pilnībā izpildītas un ir segta maksa par izpildi; ja izpildi nav iespējams veikt vai turpināt nepietiekamu realizējamo aktīvu dēļ vai tāpēc, ka šādu aktīvu realizēšana nav iespējama, un ja izpildes procedūra tikusi anulēta (Civilprocesa kodeksa 702. pants).

Tiesībām uz sprieduma izpildi piemēro trīs gadu noilguma periodu. Apelāciju pret piespiedu piedziņu var iesniegt izpildes tiesā. Kompetentā tiesa var atlikt izpildi līdz lēmumam par apelāciju pret piespiedu izpildi (Civilprocesa kodeksa 711. pants un turpmākie panti).

Ja izpildes rīkojums vai pati piespiedu izpilde ir anulēta, attiecīgajai pusei ir tiesības atsaukt izpildi, atjaunojot stāvokli, kas pastāvēja pirms izpildes (Civilprocesa kodeksa 722. pants un turpmākie panti).

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturēšanas izdevumus?

Nav piemērojams.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturēšanas izdevumus parādnieka vietā?

Nav piemērojams.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 4/2009, Hāgas 2007. gada konvenciju vai Ņujorkas 1956. gada konvenciju pieteikuma iesniedzējs var iesniegt savu pieteikumu par uzturēšanas izdevumu piešķiršanu Rumānijas Tieslietu ministrijā, ja parādnieks dzīvo kādā no ES dalībvalstīm, kas ir Hāgas 2007. gada konvencijas vai Ņujorkas 1956. gada konvencijas līgumslēdzēja valsts.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Rumānijas Tieslietu ministrija

str. Apolodor nr. 17, Sector 5, București, cod 050741,

Starptautisko tiesību un tiesu iestāžu sadarbības direktorāts (*Directia Drept Internatjonal si Cooperare Judiciară*)

Fakss: +40372041079 vai +40372041084; e-pasts: ddit@just.ro

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Nē; pieteikuma iesniedzējam jāzina ar savas valsts nosūtītāju centrālo iestādi, kas iecelta, pamatojoties uz Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009, Hāgas 2007. gada konvenciju vai Ņujorkas 1956. gada konvenciju.

Parādnieka valsts nosūtītāja centrālā iestāde pēc tam var sazināties ar Rumānijas saņēmēju centrālo iestādi:

ar Rumānijas Tieslietu ministriju attiecībā uz pieteikumiem, kas iesniegti atbilstīgi Regulai (EK) Nr. 4/2009 un Hāgas 2007. gada konvencijai, vai ar Bukarestes Advokātu kolēģiju (*Baroul București*) attiecībā uz pieteikumiem, kas iesniegti atbilstīgi Ņujorkas 1956. gada konvencijai.

Pēc tam iesniegumu iesniedz kompetentajā tiesā.

Parādnieks, kas dzīvo ārvalstīs, var adresēt savu prasību tieši (personīgi vai ar sava advokāta starpniecību) Rumānijas tiesai, kuras jurisdikcijā ir atbildētāja vai parādnieka dzīvesvieta.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Parādnieks, kas dzīvo ārvalstīs, var adresēt savu prasību tieši (personīgi vai ar sava advokāta starpniecību) Rumānijas tiesai, kuras jurisdikcijā ir atbildētāja vai parādnieka dzīvesvieta. Informācija par kompetento Rumānijas tiesu ir pieejama tiesu portālā <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>, pamatojoties uz atbildētāja vai parādnieka dzīvesvietu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā; saskaņā ar Rumānijas Civilkodeksa 2612. pantu uzturēšanas saistībām piemērojamos tiesību aktus nosaka atbilstīgi Eiropas Savienības tiesību aktiem, proti, atbilstīgi Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokolam par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Nav piemērojams.

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Saskaņā ar Likumu Nr. 36/2012 par konkrētiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piemērotu konkrētas Eiropas Savienības Padomes regulas un lēmumus, kā arī starptautisko privāttiesību aktu instrumentus uzturēšanas saistību jomā, saņemot pieteikumu par uzturēšanas saistībām vai noteiktiem pasākumiem, Tieslietu ministrija nosūta to kompetentajai iestādei vai organizācijai, kuras rīcībā ir personas dati, kompetentajai vietējai advokātu kolēģijai, Tiesībaizsardzības ierēdņu palātai vai — attiecīgā gadījumā — kompetentajai tiesai.

Ja pieteikums ir iesniegts ar centrālās iestādes starpniecību, saskaņā ar regulas 46. pantā paredzētajiem noteikumiem bezmaksas juridisko palīdzību pilnā apmērā var sniegt prasītājiem uzturēšanas saistību lietā, ja viņi vēl nav sasnieguši 18 gadu vecumu vai turpina studijas, taču nav vecāki par 21 gadu, un prasītājiem uzturēšanas saistību lietās, ja tās ir neaizsargātas personas.

Tieslietu ministrija nosūta no ārvalstīm saņemtos pieteikumus tieši kompetentajai vietējai advokātu kolēģijai. Advokātu kolēģijas vecākais nekavējoties izdod saistošu *ex officio* lēmumu par advokāta iecelšanu. Ieceltais advokāts lūdz juridisko palīdzību, kas ietver tiesu izpildītāja atlīdzības maksājumu.

Pēc tam, kad ir saņemts izpildes rīkojums, ieceltais advokāts lūdz tiesai piešķirt juridisko palīdzību tiesu izpildītāja atlīdzības maksājuma veidā. Advokāts iesniedz lūgumu par piespiedu piedziņu, izpildes rīkojumu un advokātu kolēģijas vecākā lēmumu kompetentajam vietējam tiesu izpildītājam.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Rumānija ir pieņēmusi Likumu Nr. 36/2012 par konkrētiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piemērotu konkrētas Eiropas Savienības Padomes regulas un lēmumus, kā arī starptautisko privāttiesību aktu instrumentus uzturēšanas saistību jomā.

Tieslietu ministrija ir iecelta par Rumānijas nosūtītāju centrālo iestādi, kas nosūta regulas 53. un 56. pantā paredzētos pieteikumus. Pēc tam, kad no kreditora vai parādnieka ir saņemti nepieciešamie apliecināšie dokumenti, Tieslietu ministrija aizpilda pieteikuma A daļu un var palīdzēt kreditoram vai parādniekam aizpildīt pieteikuma B daļu.

Tieslietu ministrija ir centrālā iestāde, kas norīkota saņemt pieteikumus par īpašiem pasākumiem un par uzturēšanas pasākumiem. Pēc pieteikumu saņemšanas tā nosūta tos izskatīšanai kompetentajai iestādē vai organizācijai, kuras rīcībā ir personas dati, kompetentajai vietējai advokātu kolēģijai, Tiesībaizsardzības ierēdņu palātai vai — attiecīgā gadījumā — kompetentajai tiesai.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 11/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ievieš valsts kompetentās iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [sl](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās.

Uztura prasības - Slovēnija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturēšanas saistības citai personai?

Apgādība ir ģimenes tiesību norma, kuras pamatā ir viens no to pamatprincipiem — savstarpēja palīdzība starp ģimenes locekļiem jeb ģimenes solidaritātes princips. Uzturēšanas saistības parasti maksā brīvprātīgi, galvenokārt pamatojoties uz personiskām saitēm starp ģimenes locekļiem, taču tos var izpildīt arī ar tiesu starpniecību.

Slovēnijā termins "apģādība" ietver (bijušo) laulāto, bērnu un vecāku uzturēšanu. Tas nosaka uzturēšanu un atbalstu, kā arī uzturēšanas saistības un atbalsta maksājumus, ko tiesa piešķir bērnam. Tādējādi apģādība ietver visu, ko personai ir juridisks pienākums vēltīt savu bērnu vai laulātā iztikas vajadzībām.

Terminu var izmantot arī attiecībā uz vecāku, kam nav pietiekamu līdzekļu sevis uzturēšanai un kuru bērniem tādēļ ir saistības viņus uzturēt, uzturēšanu. Tas var attiekties arī uz uzturēšanas saistībām maksājumiem uzturēšanai piešķirtas naudas summas veidā.

Vecākiem ir pienākums uzturēt savus **bērnus**. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 103. pants.)

Pieaugušiem bērniem ir pienākums savu iespēju robežās atbalstīt savus **vecākus**, ja viņiem nav pietiekamu līdzekļu sevis uzturēšanai un ja viņi nespēj iegūt šādus līdzekļus. Pieaugušam bērnam nav pienākuma uzturēt vecāku, kas neattaisnoti nav pildījis savas uzturēšanas saistības pret šo bērnu. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 124. pants.)

Laulātajiem vai ārliulības partneriem ir pienākums atbalstīt **sava laulātā vai ārliulības partnera nepilngadīgos bērnus**, kas dzīvo kopā ar viņiem, ja viens no vecākiem nav spējīgs atbalstīt bērnu. Laulātā vai ārliulības partnera saistības izbeidzas, kad tiek pārtraukta laulība vai ārliulības savienība ar bērna māti vai tēvu, ja vien laulības vai ārliulības savienība neizbeidzas sakarā ar bērna mātes vai tēva nāvi. Šādā gadījumā pārdzīvojušajam laulātajam vai ārliulības partnerim ir pienākums atbalstīt viņa mirušā laulātā vai ārliulības partnera bērnu tikai tad, ja viņš ir dzīvojis kopā ar bērnu laulības vai ārliulības savienības izbeigšanas laikā. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 127. pants.)

Laulātajam, kam nav iztikas līdzekļu un darba, bet ne paša vainas dēļ, ir tiesības saņemt atbalstu no otra laulātā viņa iespēju robežās. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 50. pants.)

Neatkarīgs laulātais drīkst prasīt uzturlīdzekļus laulības šķiršanas tiesvedībā un arī aizpildot īpašu iesniegumu gada laikā pēc laulības šķiršanas, kas jau ir stājies spēkā. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 81.a pants.)

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Vecākiem ir saistības atbalstīt savus bērnus līdz **pilngadības sasniegšanai**, atbilstoši saviem līdzekļiem un iespējām nodrošinot bērna attīstībai nepieciešamos dzīves apstākļus.

Tomēr, ja bērns **regulāri apmeklē izglītības iestādi**, arī tad, ja ir uzņemts programmā ar nepilna laika mācībām ("izredni studij"), tad vecākiem ir jāuztur bērns arī pēc viņa pilngadības sasniegšanas, taču ne ilgāk kā līdz **divdesmit sešu gadu** vecuma sasniegšanai.

Vecākiem ir saistības uzturēt bērnu, kas ir stājies laulībā vai dzīvo ārvalstīs savienībā, tikai tadā gadījumā, ja bērna laulātais vai ārvalstīs partneris nespēj viņu atbalstīt.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Attiecībā uz uzturlīdzekļiem, kas **pilngadīgam bērnam jāmaksā saviem vecākiem**, saņēmējam un parādniekam ir jānoslēdz **notariāli apstiprināta vienošanās**. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 130.a pants.)

Ja vecāki vienojas par **bērna pabalstu**, viņi var ierosināt **tiesai izdot attiecīgu nolēmumu bezstrīdus procedūrā**. Ja tiesa konstatē, ka šāda vienošanās ir pretrunā ar bērna interesēm, tā noraida šo priekšlikumu. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 130. pants.)

Neatkarīgs laulātais drīkst prasīt uzturlīdzekļus no sava laulātā šķiršanās tiesvedībā un arī aizpildot **īpašu iesniegumu** gada laikā pēc laulības šķiršanas, kas jau ir stājies spēkā. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 81.a pants.)

Ja nav noslēgta vienošanās par atbalstu, puse var ierosināt tiesas prāvu kompetentajā tiesā. Rajona tiesām ir **strīdus priekšmeta jurisdikcija** attiecībā uz nolēmumiem uzturlīdzekļu lietās. (Civilprocesa likuma 32. pants.)

Tiesas prāvai jāietver konkrēta prasība, kurā izklāstīts lietas galvenais jautājums, kā arī blakus prasības, prasītāja prasību pamatojošie fakti, minētos faktus pamatojošie pierādījumi un citi dati, kas obligāti ir jānorāda katrā darījumā. (Civilprocesa likuma 180. pants.)

Saskaņā ar minēto likumu iesniegumā jānorāda tiesas prāva, atbilde uz tiesas prāvu, tiesiskā aizsardzība un citi atzinumi, ierosinājumi vai paziņojumi, kas iesniegti ārpus tiesvedības. Iesniegumiem jābūt saprotamiem un jāietver visa lietas iztiesāšanai nepieciešamā informācija. Iesniegumā jo īpaši jāietver atsauce uz tiesu, pušu vārds, uzvārds un pastāvīgā vai pagaidu uzturēšanās vieta, likumīgo pārstāvju vai pilnvaroto pārstāvju vārds, uzvārds, strīdus priekšmets un paziņojuma saturs. Iesniedzējam jāparaksta iesniegums, ja vien tas nav neiespējams, ņemot vērā iesnieguma veidu. Iesniedzēja paraksta oriģinālu uzskata par viņa(-as) pašrocīgu parakstu, kā arī par drošu elektronisko parakstu, kas apliecināts ar kvalificētu sertifikātu. Ja paziņojumā ir norādīta jebkāda prasība, pusei iesniegumā jānorāda fakti, uz kuriem tā atsaucas, un, ja nepieciešams, pierādījumi. (Civilprocesa likuma 105. pants.)

Ierosinot tiesas prāvu, jāsamaksā **tiesas nodevas**. Tiesas nodevas jāsamaksā ne vēlāk kā tiesas noteiktajā termiņā, kas norādīts rīkojumā par tiesas nodevu maksājumu. (Civilprocesa likuma 105.a pants.)

Iesniegumi jāiesniedz **rakstveidā**. Par rakstveida iesniegumu uzskata tādu iesniegumu, kas ir rakstīts ar roku vai drukātā veidā un ko iesniedzējs ir pašrocīgi parakstījis (fiziskā veidā iesniegts iesniegums), vai elektronisku iesniegumu, kas ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu, kas apliecināts ar kvalificētu sertifikātu. Rakstveida iesniegumu iesniedz pasta sūtījuma veidā, izmantojot elektroniskos līdzekļus un sakaru tehnoloģijas vai piegādājot attiecīgajai organizācijai tieši vai ar tādas personas starpniecību, kas profesionāli nodarbojas ar iesniegumu piegādi (komerciāls piegādātājs). Elektroniskos iesniegumus iesniedz informācijas sistēmā, izmantojot elektroniskos sakaru līdzekļus. Informācijas sistēma automātiski apstiprina iesniedzējam, ka iesniegums ir saņemts. Iesniegumus var arī iesniegt, izmantojot veidlapas paraugu vai *ad hoc* veidlapu. (Civilprocesa likuma 105.b pants.)

Iesniegumi, kas jāizsniedz pretējai pusei, jāiesniedz tiesā tadā **eksemplāru** skaitā, kā to pieprasa tiesa un pretējā puse, un tadā veidā, lai tiesa varētu tos izsniegt. Tas attiecas arī uz pievienotajiem dokumentiem. Elektroniskā veidā iesniegti iesniegumi un pievienotie dokumenti, kas jāizsniedz pretējai pusei, jāiesniedz vienā eksemplārā. Tiesa izgatavo elektroniskās kopijas vai fotokopijas tadā skaitā, kā to pieprasa pretējā puse. (Civilprocesa likuma 106. pants.) Iesniegumam pievieno dokumentu **oriģinālus vai kopijas**. (Civilprocesa likuma 107. pants.) Lai arī juridiskais pamats ir noteikts, tehniskie nosacījumi dokumentu elektroniskai iesniegšanai, apstrādei un pārvaldībai tiesvedībā vēl nav izpildīti.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Prasību par uzturlīdzekļiem iesniedz bērna **likumīgais pārstāvis**. Nepilngadīgos bērnus pārstāv viņu vecāki. Ja bērns ir uzņemts audžuģimenē, tad prasību iesniedz bērna aizbildnis.

Tiesai ir jāļauj **bērniem, kas ir sasnieguši piecpadsmit gadu vecumu un spēj izprast savas rīcības nozīmi un tiesiskās sekas**, neatkarīgi veikt procesuālās darbības kā tiesvedības pusēm. Bērna likumīgais pārstāvis var piedalīties tiesvedībā tikai tad, ja bērns nepaziņo, ka viņš uzņemas savu tiesību īstenošanu.

Bērnus vecumā līdz 15 gadiem vai bērnus, kas saskaņā ar tiesas nolēmumu **nespēj izprast savas rīcības nozīmi un tiesiskās sekas**, pārstāv **likumīgais pārstāvis**.

Ja bērna un viņa likumīgā pārstāvja intereses nesakrīt, tad tiesa ieceļ bērnam **īpašo pārstāvi**. Tiesa tāpat rīkojas citās lietās, ja, ņemot vērā attiecīgos apstākļus, tā nolemj, ka tas ir nepieciešams bērna interešu aizsardzībai. (Civilprocesa likuma 409. pants.)

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Rajona tiesām ir **strīdus priekšmeta jurisdikcija** attiecībā uz nolēmumiem uzturlīdzekļu lietās. (Civilprocesa likuma 32. pants.)

Vispārējā **teritoriālā jurisdikcija** ir tai tiesai, kuras teritorijā atrodas atbildētāja pastāvīgā uzturēšanās vieta. Ja Slovēnijas tiesai ir jurisdikcija, pamatojoties uz to, ka tās teritorijā atrodas atbildētāja pagaidu uzturēšanās vieta Slovēnijā, tad vispārējā teritoriālā jurisdikcija ir tai tiesai, kuras teritorijā atrodas atbildētāja pagaidu uzturēšanās vieta. Ja papildus pastāvīgajai uzturēšanās vietai atbildētājam ir arī pagaidu uzturēšanās vieta citā pilsētā un ja, ņemot vērā attiecīgos apstākļus, var pieņemt, ka atbildētājs tur uzturēsies ilgāku laiku, tad tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas atbildētāja pagaidu uzturēšanās vieta, ir arī vispārējā teritoriālā jurisdikcija. (Civilprocesa likuma 47. pants.)

Ja strīdā par likumīgiem uzturlīdzekļiem prasītājs ir persona, kas pieprasa uzturlīdzekļus, tad tiesai, kuras jurisdikcijā atrodas prasītāja pastāvīgā vai pagaidu uzturēšanās vieta, ir arī vispārējā teritoriālā jurisdikcija. Ja strīdā par likumīgiem uzturlīdzekļiem ar starptautisku elementu Slovēnijas tiesai ir jurisdikcija, pamatojoties uz to, ka prasītājs ir bērns ar pastāvīgu uzturēšanās vietu Slovēnijā, tad teritoriālā jurisdikcija ir tai tiesai, kuras teritorijā atrodas prasītāja pastāvīgā uzturēšanās vieta. Ja strīdā par likumīgiem uzturlīdzekļiem Slovēnijas tiesai ir jurisdikcija, pamatojoties uz to, ka atbildētājam Slovēnijā pieder īpašums, no kura varētu maksāt uzturlīdzekļus, teritoriālā jurisdikcija ir tai tiesai, kuras teritorijā atrodas minētais īpašums. (Civilprocesa likuma 50. pants.)

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Puses var veikt tiesiskus darījumus personīgi vai ar pilnvarotas personas starpniecību. Rajona tiesā notiekošā tiesvedībā pilnvarotā persona var būt tikai advokāts vai cita persona, kas ir nokārtojusi valsts advokatūras eksāmenu. (Civilprocesa likuma 86. un 87. pants.)

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Jā, ierosinot tiesas prāvu, ir jāsamaksā **tiesas nodevas**. Tiesas nodevas jāsamaksā ne vēlāk kā tiesas noteiktajā termiņā, kas norādīts rīkojumā par tiesas nodevu maksājumu. (Civilprocesa likuma 105.a pants.)

Ja tiesībspamatots prasījums attiecas tikai tiesības uz likumīgiem uzturlīdzekļiem vai prasības par individuālām likumīgo uzturlīdzekļu summām, tad tiesas nodevas izvērtē, pamatojoties uz izskatāmās lietas vērtību, ko aprēķina, **summējot iemaksas trīs mēnešu apmērā**, ja vien uzturlīdzekļi netiek pieprasīti par īsāku periodu. (Likuma par tiesas nodevām 23. pants.)

Taču, ja uzturlīdzekļi tiek prasīti bērna aizgādības procesa ietvaros, tiek noteikta standarta tiesas nodevas maksa 45 euro apmērā (Likuma par tiesas nodevām nodevu plāna 1212. virsraksts).

Jā, lai segtu tiesvedības izmaksas, ir pieejama bezmaksas juridiskā palīdzība. Par bezmaksas juridiskās palīdzības piešķiršanu lemj rajona tiesas priekšsēdētājs. (Likuma par bezmaksas juridisko palīdzību 2. pants.)

Atteikšanās no tiesībām, atlikšana vai tiesas nodevu apmaksa pa daļām ir jāpieprasa atsevišķi, šādu prasību iesniedzot tiesai, kuras pārziņā ir pamata lieta. (Likuma par tiesu nodevām 12. pants.)

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Uzturlīdzekļus nosaka kā ikmēneša summu un apmaksā avansa veidā, un tos var prasīt no brīža, kad ir ierosināta tiesas prāva uzturlīdzekļu lietā. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 132.c pants.)

Nosakot uzturlīdzekļus, pienācīgi ņem vērā prasītāja vajadzības un parādnieka materiālo stāvokli un ienākumu gūšanas spējas. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 129. pants.)

Izvērtējot bērnu apgādību, tiesai ir jārtiņojas bērna labākajās interesēs, nosakot pienācīgu līmeni, lai nodrošinātu apmierinošu bērna fizisko un garīgo attīstību. Uzturlīdzekļiem ir jāaptver bērna dzīvošanas izmaksas, jo īpaši pajumtes, pārtikas, apģērba, apavu, aprūpes un aizsardzības, izglītības, mācību, atpūtas, izklaides un citu īpašu vajadzību izmaksas. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 129.a pants.)

Pēc saņēmēja vai parādnieka pieprasījuma tiesa var palielināt, samazināt vai atcelt noteiktos uzturlīdzekļus, izmantojot izpildu instrumentu, ja ir radušās izmaiņas prasītāja vajadzībās vai parādnieka iespējās, kas kalpoja par pamatu uzturlīdzekļu summas noteikšanai. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 132. pants.)

Ar izpildu instrumentu noteiktos uzturlīdzekļus reizi gadā pielāgo atbilstoši patēriņa cenu indeksam Slovēnijā. Pielāgošanu veic martā, izmantojot kopējo patēriņa cenu pieaugumu kopš mēneša, kurā iepriekšējo reizi noteikta vai pielāgota uzturlīdzekļu summa. Par ģimenes lietām atbildīgais ministrs publicē uzturlīdzekļu pielāgošanas faktoru Slovēnijas Republikas Oficiālajā biļetenā. Sociālās labklājības centrs rakstiski informē kreditoru un debitoru par katru pielāgojumu un par uzturlīdzekļu jauno summu. Sociālās labklājības centra paziņojums kopā ar tiesas izlīgumu, galīgo tiesas lēmumu vai notariālo izpildu dokumentu veido izpildu instrumentu. (Laulības un ģimenes attiecību likuma 82.d pants.)

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Šādu lēmumu pieņem tiesa. Bērna pabalstu parasti deponē bērna likumīgā pārstāvja bankas kontā. Pieaugušā pabalstu deponē viņa bankas kontā.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Ja parādnieks **nepilda savas saistības maksāt uzturlīdzekļus labprātīgi** saskaņā ar izpildes instrumentu (spriedumu, tiesas rīkojumu, izpildāmu, notariāli apstiprinātu dokumentu, kam pievienots paziņojums par uzturlīdzekļu noteikšanu), tad, lai panāktu saistību izpildi, **saņēmējs var iesniegt tiesā izpildes priekšlikumu** saskaņā ar Likuma par civilprasību izpildi un aizsardzību noteikumiem.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un nolīguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Informācija ir pieejama e-tiesiskuma portālā: [Tiesu lēmumu izpildes procedūras](#).

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Sākotnējo informāciju par uzturlīdzekļiem sniedz sociālās labklājības centri.

Rajona tiesām ir strīdus priekšmeta jurisdikcija attiecībā uz nolēmumiem uzturlīdzekļu lietās. Procesā iesaistītās puses var lūgt bezmaksas juridisko palīdzību advokāta pārstāvības veidā un atbrīvojumu no tiesvedības izmaksu samaksas.

Ja atbildīgā puse nesamaksā uzturlīdzekļus, bērna likumīgais pārstāvis vai pieaugušais uzturlīdzekļu saņēmējs var iesniegt izpildes prasību kompetentajā vietējā tiesā. Palīdzību par izpildes prasību iesniegšanu sniedz sociālās labklājības centri, vietējās tiesas, juridiskie konsultanti un Slovēnijas Republikas Valsts stipendiju, attīstības, invaliditātes un uzturlīdzekļu fonds.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Ja atbildīgā puse nesamaksā uzturlīdzekļus, nepilngadīga bērna likumīgais pārstāvis var iesniegt prasību par uzturlīdzekļu maksājumu no Slovēnijas Republikas Valsts stipendiju, attīstības, invaliditātes un uzturlīdzekļu fonda, bet tikai pamatojoties uz galīgu un izpildāmu tiesas lēmumu vai izlīgumu, kurā noteikta uzturlīdzekļu summa, un ar nosacījumu, ka likumīgais pārstāvis ir vai nu neveiksmīgi mēģinājis pats panākt uzturlīdzekļu samaksu, vai arī ir iesniedzis pienācīgi aizpildītu prasību par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs.

Tiesības saņemt kompensācijas uzturlīdzekļus ir bērniem līdz 18 gadu vecumam, kā arī:

Slovēnijas Republikas pilsoņiem ar pastāvīgo uzturēšanās vietu Slovēnijā;

ārvalstu pilsoņiem ar pastāvīgo uzturēšanās vietu Slovēnijā, ja to paredz starptautisks nolīgums vai savstarpības princips.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Jā. Palīdzību uzturlīdzekļu lēmumu izpildē sniedz Slovēnijas Republikas Valsts stipendiju, attīstības, invaliditātes un uzturēšanas fonds, kas saskaņā ar Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās izvēlēta par centrālo iestādi. Slovēnijas Republikas Valsts stipendiju, attīstības, invaliditātes un uzturēšanas fonds ir arī izvēlēts par centrālo iestādi saskaņā ar Hāgas Konvenciju par starptautisku bērna pabalstu prasību izpildi un citiem ģimenes uzturēšanas veidiem un par pārsūtīšanas un saņemšanas aģentūru saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas (Ņujorkas) Konvenciju par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Kontaktinformācija:

Slovēnijas Republikas Valsts stipendiju, attīstības, invaliditātes un uzturlīdzekļu fonds (*Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*)

Dunajska cesta 20

1000 Ljubljana

Tālrunis: +386 1 4720 990

Fakss: +386 1 4345 899

E-pasts: jpsklad@jps-rs.si

Tīmekļa vietne: <http://www.jpi-sklad.si>

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Nē. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 4/2009 55. pantu pieteikumus par uzturlīdzekļu piedziņu iesniedz ar tās dalībvalsts centrālās iestādes starpniecību, kurā pieteikuma iesniedzējs dzīvo, un pēc tam šī centrālā iestāde nosūta pieteikumu Slovēnijas centrālajai iestādei, t. i., Valsts stipendiju, attīstības, invaliditātes un uzturēšanas fondam.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Regulā nav paredzēta tieša saziņa starp pieteikuma iesniedzēju, kas uzturas ārvalstīs, un Valsts stipendiju, attīstības, invaliditātes un uzturēšanas fondu kā centrālo iestādi.

Saziņu nodrošina pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas dalībvalsts centrālā iestāde. Pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas dalībvalsts centrālā iestāde sniedz jebkādu palīdzību, iesniedzot pareizi un pienācīgi aizpildītu pieteikumu par uzturlīdzekļu piedziņu Slovēnijā, un kopā ar visiem pielikumiem pieteikumu nosūta Valsts stipendiju, attīstības, invaliditātes un uzturēšanas fondam, kas izskata pieteikumu, vajadzības gadījumā pieprasa papildu informāciju vai labojumus un pārštāv prasītāju izpildes procesā Slovēnijas tiesās un citās struktūrās.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

/

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Bezmaksas juridiskā palīdzība ir pieejama, lai segtu tiesvedības izmaksas. Par bezmaksas juridiskās palīdzības piešķiršanu lemj rajona tiesas priekšsēdētājs. (Likuma par bezmaksas juridisko palīdzību 2. pants.)

Bezmaksas juridisko palīdzību var apstiprināt attiecībā uz juridisku konsultāciju, juridiskas pārstāvības un citiem likumā noteiktiem juridiskiem pakalpojumiem, uz jebkāda veida tiesisko aizsardzību visās Slovēnijas tiesās ar vispārēju kompetenci un specializētajās tiesās, Slovēnijas Republikas Konstitucionālajā tiesā un visās Slovēnijas organizācijās, iestādēs un attiecībā uz personām, kas atbild par strīdu ārpustiesas izšķiršanu, kā arī attiecībā uz tiesas procesa izmaksu atlīdzības atlikšanu. (Likuma par bezmaksas juridisko palīdzību 7. pants.)

Saskaņā ar šo likumu saņēmēji ir: 1) Slovēnijas pilsoņi; 2) ārvalstu pilsoņi ar Slovēnijas pastāvīgās vai pagaidu uzturēšanās atļaujām un personas bez pilsonības (bezvalstnieki), kas likumīgi uzturas Slovēnijā; 3) citi ārvalstu pilsoņi saskaņā ar savstarpīguma noteikumiem un Slovēnijai saistošajos starptautiskajos nolīgumos noteiktajos gadījumos; 4) nevalstiskās organizācijas un asociācijas, kas darbojas uz bezpeļņas principiem un sabiedrības interesēs un ir reģistrētas attiecīgajā reģistrā saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, ar sabiedrības interesēs veiktām darbībām vai ar to dibināšanas mērķi saistītajos strīdos; 5) citas personas, attiecībā uz kurām Slovēnijai saistošie tiesību akti vai starptautiski nolīgumi nosaka, ka tām ir tiesības saņemt bezmaksas juridisko palīdzību. (Likuma par bezmaksas juridisko palīdzību 10. pants.)

Personas, kuras var saņemt bezmaksas juridisko palīdzību, var lūgt bezmaksas juridisko palīdzību jebkurā tiesvedības posmā. Pieņemot lēmumu par bezmaksas juridiskās palīdzības piešķiršanu, tiek noteikts prasītāja finanšu stāvoklis, kā arī tiek ņemti vērā citi šajā likumā noteiktie nosacījumi. (Likuma par bezmaksas juridisko palīdzību 11. pants.)

Saskaņā ar Regulas 46. pantu šāds atbrīvojums ir piemērojams visos gadījumos, kuros saņēmēja prasība ir iesniegta saskaņā ar Regulas 56. pantu un attiecas uz uzturēšanas saistībām, kas rodas no vecāku pienākumiem pret personu, kas jaunāka par 21 gadu.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Nav pieņemti pasākumi attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 51. panta īstenošanu.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 11/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Slovēnija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturlīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturlīdzekļi citai personai?

Uzturlīdzekļi un saistības ir noteikti Likumā Nr. 36/2005, ar ko reglamentē ģimenes tiesības un groza dažus citus tiesību aktus ("Ģimenes tiesību likums").

Saskaņā ar Ģimenes tiesību likumu pastāv šādu veidu uzturēšanas saistības:

vecāku uzturēšanas saistības pret saviem bērniem;

bērnu uzturēšanas saistības pret saviem vecākiem;

uzturēšanas saistības starp citiem radniekiem;

uzturēšanas saistības starp laulātajiem;

alimenti;

atbalsts, ko maksā neprecētai mātei uzturēšanas un konkrētu izdevumu segšanai.

Teorētiski uzturēšanas jēdziens savā plašākajā nozīmē nostāda ģimenes tiesību ekonomiskā rakstura attiecības starp tām jomām, kas ir raksturīgas ģimenes tiesību aktos paredzētajām mantiskajām attiecībām. Tās ir nepārprotami saistītas ar personiskām ģimenes tiesību attiecībām.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Vecāku uzturēšanas saistības pret saviem bērniem ir juridisks pienākums, ko piemēro, kamēr bērni nespēj sevi apgādāt. Fakts, ka bērns ir ieguvis obligāto izglītību, ne vienmēr nozīmē to, ka viņš ir ieguvis spēju nodrošināt savas vajadzības. Tas, vai vecākiem ir jāturpina pildīt uzturēšanas saistības pret saviem bērniem, būs atkarīgs no bērna spējām, iespējām un finansiālās situācijas laikā, kad bērns iegūst nākotnes darbam nepieciešamo izglītību, piemēram, kā pilna laika students augstskolā. **Pilngadībai nav juridiskas nozīmes attiecībā uz uzturēšanas saistību ilgumu. Brīdis, kad bērns kļūst juridiski "spējīgs sevi apgādāt", dažādos gadījumos var būt atšķirīgs**, un tiesa katru atsevišķo gadījumu izvērtē pēc būtības. Spēju sevi apgādāt plaši interpretē kā spēju pašam (proti, izmantojot savu naudu) nodrošināt visas savas vajadzības vai segt attiecīgās dzīvošanas izmaksas. Šai spējai jābūt pastāvīgai. Nevar uzskatīt, ka spēju nodrošināt savas vajadzības garantē neregulāri ienākumi.

Praksē tiesas pamatojas uz faktu, ka vecāku uzturēšanas saistības ir elastīgas, jo asins saitēm nav laika ierobežojuma; tāpēc šīs saistības var atjaunot, ja, piemēram, bērni vēlāk nolemj studēt vai viņi nav uzņēmti augstskolā uzreiz pēc vidusskolas. Saskaņā ar judikatūru un ņemot vērā pašreiz nepietiekamās nodarbinātības iespējas tiem jauniešiem, kas nesen beiguši augstskolu vai ir pārtraukuši mācības, par bērna profesionālo tālākizglītību var uzskatīt arī papildu kursus, kuri ļauj viņiem atrast darbu citā, no viņu studijām atšķirīgā jomā.

Ja bērns sāk gūt regulārus ienākumus no algota darba, uzņēmējdarbības u. c., tas atvieglo sprieduma pieņemšanu par to, kad uzturēšanas saistības beidz pastāvēt. Ņemot vērā stāvokli darba tirgū, studiju un izglītības iestāžu daudzveidību, nepieciešamību bērnam apgūt valodas, lai varētu gūto apmācību lietot praksē, pārkvalificēšanās kursus, tālākizglītību, uzturēšanas ārvalstīs studiju laikā un nepieciešamību iegūt labāku kvalifikāciju, tiesām būs arvien grūtāk noteikt, kad bērns spēj sevi apgādāt. Dažus no šiem (tālākizglītības) veidiem var atzīt par pamatu uzturēšanas saistību turpināšanai, it īpaši tad, ja vecākam, kurš veic maksājumus, ir ievērojami līdzekļi. Turklāt jāņem vērā bērna intereses, kas atspoguļojas viņa spējās un talantos, lai bērns apgūst pareizās prasmes nākotnes darbam. Tomēr ir likumīgi pieprasīt, ka šīs prasmes tiek liktas lietā bez vilcināšanās, lai novērstu vecāku uzturēšanas saistību jaunprātīgu izmantošanu, kas sakņojas vienkārši nepatīkā pret darbu (tas izpaužas, piemēram, tādējādi, ka bērni ar nolūku zaudē savu darbu).

18 gadu vecuma limits ir nozīmīgs no procedūras viedokļa. Līdz brīdim, kad bērns sasniedz pilngadību, tiesa var sākt uzturēt izdevumus par savas iniciatīvas; pēc pilngadības vecuma sasniegšanas tiesvedību var sākt, tikai pamatojoties uz pieteikumu. Pieteikumu, ko iesniedz pieaudzis bērns, var vērst pret vienu vai abiem vecākiem, norādot prasīto uzturēt izdevumu summu un laiku, kad tie jāmaksā. Tiesai stingri jāpieturas pie pieauguša bērna iesniegtā pieteikuma par uzturēt izdevumu piešķiršanu, jo šādas lietas neuzskata par bērnu aizgādības tiesvedību Bezstrīdus civilprocesa kodeksa 111. panta un turpmāko pantu nozīmē.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturēt izdevumus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Ja persona, kam uzturēt izdevumus pienākas, un uzturēt izdevumu maksātājs nepanāk vienošanos, par uzturēšanas saistībām lemj rajona tiesa ar attiecīgo jurisdikciju. Izņemot lietas, kas saistītas ar vecāku uzturēšanas saistībām pret nepilngadīgiem bērniem, tiesa, pamatojoties uz personas, kurai pienākas uzturēt izdevumus (prasītāja), pieteikumu, sāk tiesvedību pret personu, kam ir pienākums tos maksāt (atbildētāju). Tiesa var pēc savas iniciatīvas (*ex officio*) uzsākt tiesvedību par uzturēšanas saistībām pret nepilngadīgu bērnu (Bezstrīdus civilprocesa kodeksa 23. pants), jo šajās lietās tiesai ir pienākums rūpēties par nepilngadīgajiem.

Ikviena persona var rīkoties tiesā patstāvīgi kā tiesvedības puse (proti, tai ir procesuālais statuss), ciktāl tā spēj iegūt šādas tiesības un uzņemties atbildību par savu rīcību. Fiziskas personas, kuras nespēj pašas stāties tiesas priekšā (piemēram, nepilngadīgi bērni), pārstāv to likumīgais aizbildnis (Civiltiesisku strīdu procesa kodeksa 68. pants).

Papildus likumā paredzētajai pārstāvībai Civiltiesisku strīdu procesa kodeksā un Bezstrīdus civilprocesa kodeksā izšķirta arī tiesvedības pušu pārstāvība uz pilnvaras pamata un pārstāvība uz tiesas nolēmuma pamata.

Neviens no vecākiem nevar pārstāvēt nepilngadīgu bērnu ar tādiem tiesiskiem darījumiem saistītās lietās, kas varētu izraisīt interešu konfliktu starp vecākiem un nepilngadīgu bērnu vai starp vairākiem nepilngadīgiem bērniem, kurus pārstāv viens un tas pats vecāks. Šādā situācijā tiesa ieceļ tā dēvēto aizbildni *ad litem*, kas pārstāv bērnu tiesvedībā vai konkrētā tiesiskā darījumā.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bēma vārdā?

Skatīt atbildi uz 3. jautājumu.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Teritoriālā jurisdikcija ir noteikta Bezstrīdus civilprocesa kodeksa 3. pantā. Piekritību *in rem* reglamentē Civiltiesisku strīdu procesa kodeksa 12. pants.

Pirmās instances teritoriālā jurisdikcija vienmēr ir rajona tiesām. Parasti kompetentā tiesa ir tā tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas atbildētāja (proti, personas, pret kuru ir vērstas pieteikums) dzīvesvieta, t. i., piemēro noteikumu par teritoriālo jurisdikciju, pamatojoties uz atbildētāja vispārējās piekritības tiesu. Vispārējās piekritības tiesa, kurai ir jurisdikcija pār atbildētāju, ir tā tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas viņa dzīvesvieta, vai — gadījumā, ja personai nav pastāvīgas dzīvesvietas, — tā tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas personas uzturēšanās vieta. Bezstrīdus civilprocesa kodeksā ir skaidri noteikti īpaši gadījumi, kad šo noteikumu nepiemēro. **Tiesa, kuras jurisdikcijā atrodas nepilngadīga bēma dzīvesvieta, pamatojoties uz vecāku vienošanos vai tiesas rīkojumu, vai citiem pamatojumiem iemesliem, ir kompetenta izskatīt pieteikumu par uzturēt izdevumu piešķiršanu** (to dēvē par ekskluzīvu teritoriālo jurisdikciju atbilstīgi Bezstrīdus civilprocesa kodeksa 112. panta 1. punktam).

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Sk. atbildes uz 3. un 4. jautājumu.

Prasītājs (uzturēt izdevumus saņēmējs), kam ir procesuālais statuss, var iesniegt pieteikumu, ierosinot tiesvedību piekritīgajā tiesā tieši, proti, bez pārstāvja starpniecības.

Civiltiesisku strīdu procesa kodeksa 127. pantā ir noteikts, kādas vispārīgās ziņas ir jānorāda pieteikumā par tiesvedības ierosināšanu: ir jānorāda saņēmēja tiesa, pieteikuma iesniedzējs un lieta, uz kuru pieteikums attiecas, un jāapraksta iesniedzēja prasība; pieteikums jāapraksta.

Papildus vispārīgām ziņām pieteikumā par tiesvedības ierosināšanu jānorāda arī cita konkrēta informācija, kā noteikts Bezstrīdus civilprocesa kodeksa 25. un 26. pantā. Pieteikumā par tiesvedības ierosināšanu uzturēšanas saistību lietā jānorāda arī prasītā uzturēt izdevumu summa un laiks, no kura tie maksājami. Pieteikumus var iesniegt rakstiski vai nu papīra, vai elektroniskā formātā. Ja tiek iesniegts elektronisks pieteikums, kam nav īpašajos noteikumos paredzētā apstiprinājuma, papildus jānosūta pieteikums papīra formātā vai pieteikums elektroniskā formātā ar attiecīgu īpašajos noteikumos paredzēto apstiprinājumu. Uzturēšanas lietās pieteikums var būt arī mutisks — šādā gadījumā to dokumentē protokolā.

Nepieciešamais pieteikuma kopiju skaits, tostarp pielikumi, arī jānosūta tiesai, kas glabās vienu oriģinālu, un katra puse saņem vienu oriģināla kopiju, tostarp pielikumus pēc vajadzības. Ja puse neiesniedz prasīto kopiju skaitu un pielikumus, tiesa izgatavo kopijas uz puses rēķina.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Nodevas, kas jāmaksā par atsevišķiem aktiem vai tiesvedībām, reglamentē Slovērijas Valsts padomes Likums Nr. 71/1992 par tiesu nodevām un maksu par izrakstiem no sodāmības reģistra. Nodevas iekasē, pamatojoties uz tiesu nodevu sarakstu. Minētais tiesību akts turklāt paredz atbrīvojumu no tiesu nodevām, pamatojoties uz personīgiem apstākļiem vai tematiku.

Saistībā ar uzturēt izdevumiem svarīgi ir šādi noteikumi.

Tiesvedība, kas attiecas uz bērnu tiesību aizsardzību, ir atbrīvota no tiesas nodevām, pamatojoties uz tematiku. Tas nozīmē, ka arī tiesvedībā, kas attiecas uz uzturlīdzekļu prasījumiem nepilngadīga bērna vajadzībām, tiesas nodevas neiekasē.

Saskaņā ar personīgo apstākļu kritēriju atbrīvojumu no tiesas nodevām piešķir:

prasītājiem tiesvedībā par rīkojumu piešķirt uzturlīdzekļus, tiesvedībā par uzturlīdzekļu palielināšanu, kā arī tiesvedībā par uzturlīdzekļu kavējuma maksu nomaksāšanu un tiesvedībā par ārvalstīs izdotu rīkojumu par uzturlīdzekļu piešķiršanu atzīšanu un izpildāmības pasludināšanu, neprecētajām mātēm tiesvedībā par uzturlīdzekļiem un ar grūtniecību un bērna dzimšanu saistīto izdevumu apmaksu.

Tiesas nodevu saraksta 8. punktā ir nepārprotamas atsaucis uz tiesvedību, kas attiecas uz uzturlīdzekļu prasījumiem laulāto starpā un uz alimentu prasījumiem:

8. punkts	
a) attiecībā uz pieteikumiem par uzturlīdzekļu prasījumiem laulāto starpā, alimentu prasījumiem un uzturlīdzekļu prasījumiem citu radnieku starpā, kā arī attiecībā uz pieteikumiem par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu	2 % no prasījuma vērtības, taču ne mazāk kā 16,50 EUR
b) attiecībā uz pieteikumiem par laulāto starpā maksāto uzturlīdzekļu vai citu radnieku starpā maksāto alimentu vai uzturlīdzekļu samazināšanu vai atcelšanu	2 % no tiesvedības prasījuma vērtības, taču ne mazāk kā 16,50 EUR

Ja nodevu sarakstā nav noteikta konkrēta likme un lieta neattiecas ne uz personīgo apstākļu kategoriju, ne uz tematikas kategoriju, piemēro tiesu nodevu saraksta 1. punktā minētās nodevas:

1. punkts	
Attiecībā uz pieteikumu par tiesvedības ierosināšanu, ja vien nav noteikta konkrēta likme	
a) no tiesvedības prasījuma vērtības (maksājuma) vai no strīda priekšmeta vērtības	6 %, bet ne mazāk kā 16,50 EUR un ne vairāk kā 16 596,50 EUR; komercietās — ne vairāk kā 33 193,50 EUR.

Tiesa pēc attiecīga pieteikuma saņemšanas var atbrīvot no tiesas nodevām, ja to pamato attiecīgās puses apstākļi (Civiltiesisku strīdu procesa kodeksa 254. pants). Tiesai lemjot par pieteikumu, ir jādokumentē pušu apstākļi.

Juridiskās palīdzības nodrošināšanas mehānismu un veidu, kādā to nodrošina Juridiskās palīdzības centrs fiziskām personām, kuras ir nonākušas grūtībās un nevar izmantot juridiskos pakalpojumus, lai pienācīgi īstenotu un aizstāvētu savas tiesības, kā arī juridiskās palīdzības sniegšanas apmēru reglamentē grozītais Likums Nr. 327/2005 par juridiskās palīdzības sniegšanu finansiālās grūtībās esošām personām un par grozījumiem Likumā Nr. 586/2003 par juridiskajām profesijām un grozījumiem Likumā Nr. 455/1991 par licencēto tirdzniecību ("Tirdzniecības likums"), kurš grozīts ar Likumu Nr. 8/2005. Minētajā tiesību aktā arī izklāstīti juridiskās palīdzības sniegšanas kritēriji, procedūras, kas jāievēro fiziskām personām un kompetentajām iestādēm tiesvedībā saistībā ar pieteikumiem par juridisko palīdzību, kā arī juridiskās palīdzības sniegšanas institucionālā organizācija.

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Slovākijas tiesību akti nenosaka konkrētu uzturlīdzekļu summu.

Ģimenes lietās tiesām vienmēr jāizskata katrs gadījums atsevišķi, ņemot vērā konkrētos apstākļus, un tāpēc tiesību aktos nav noteikta konkrēta uzturlīdzekļu summa. Tieši ģimenes lietās vairāk nekā jebkurā citā jomā ir redzams, ka tiesību akts nevar precīzi un skaidri atspoguļot pilnu dzīves daudzveidības spektru. Saskaņā ar Ģimenes tiesību likuma 75. panta 1. punktu, nosakot uzturlīdzekļu summu, tiesa ņem vērā **saņēmēja likumīgās vajadzības**, kā arī **personas, no kuras tiek prasīti maksājumi, spējas, iespējas un finansiālo stāvokli**. Tiesa ņem vērā uzturlīdzekļu maksātāja spējas, iespējas un finansiālo situāciju arī gadījumos, kad tas bez būtiska iemesla pamet labu darbu vai atsakās no pastāvīga ienākumu avota; tiesa ņem vērā arī nepamatotu finanšu risku, ko uzņēmis uzturlīdzekļu maksātājs.

Attiecībā uz vecāku uzturēšanas saistībām pret bērnu — abiem vecākiem ir pienākums nodrošināt bērniem uzturlīdzekļus atbilstīgi viņu spējām, iespējām un finansiālajai situācijai. Bērnam ir tiesības uz tādu pašu dzīves standartu kā viņa vecākam. Nosakot maksājamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā, kurš vecāks personīgi rūpējas par bērnu un kādā mērā. Ja vecākiem ir kopīgas aizgādības saistības pret nepilngadīgu bērnu, nosakot uzturlīdzekļu summu, tiesa ņem vērā arī to, cik ilgi bērns ir dzīvojis kopā ar katru vecāku, vai arī tiesa var nolemt, ka uzturlīdzekļus nepiešķir, kamēr bērns pārmaiņus dzīvo ar abiem vecākiem.

Ģimenes tiesību likuma 62. panta 3. punkts nosaka **minimālo uzturlīdzekļu apmēru** (šobrīd — 27,13 EUR). *Neraugoties uz spējām, iespējām un finansiālo stāvokli, abiem vecākiem ir pienākums pildīt minimālo uzturlīdzekļu saistības, kas ir 30 % no iztikas minimuma apgādājamam nepilngadīgam bērnam vai apgādājamam bērnam, kā noteikts attiecīgajos tiesību aktos.*

Saskaņā ar Ģimenes tiesību likuma 78. pantu **vienošanās un tiesas rīkojumus attiecībā uz uzturlīdzekļu prasījumiem var pārskatīt, ja mainās attiecīgie apstākļi**. Neskarot uzturlīdzekļus nepilngadīgam bērnam (sk. Bezstrīdus civilprocesa kodeksa 121. pantu), rīkojumu par uzturlīdzekļu piešķiršanu var grozīt vai atcelt, tikai pamatojoties uz pieteikumu. Ja uzturlīdzekļi nepilngadīgam bērnam ir atcelti vai samazināti ar atpakaļejošu spēku par konkrētu iepriekšēju periodu, iztērētie uzturlīdzekļi netiek atmaksāti. Ja mainās apstākļi, vienmēr ņem vērā dzīvošanas izmaksas.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļus personai, kam tie pienākas (kreditoram), parasti maksā atbildīgā puse (parādnieks).

Saskaņā ar Ģimenes tiesību likuma 76. pantu uzturlīdzekļus izmaksā regulāru, atkārtotu maksājumu veidā vienu mēnesi uz priekšu. Savstarpējo prasījumu un uzturēšanas prasību ieskaitu var piemērot tikai pēc pušu vienošanās. Nepilngadīgu bērnu uzturlīdzekļu prasījumiem ieskaitu nepiemēro. Ja parādnieks kavē tiesas piespriedu uzturlīdzekļu maksājumus, saņēmējam ir tiesības prasīt kavējuma maksu par nokavētajiem maksājumiem saskaņā ar civiltiesību normām. Ar katru uzturlīdzekļu maksājumu vispirms tiek segta pamatsumma, un, kad tā ir pilnībā nomaksāta, sedz kavējuma maksu.

Attiecībā uz uzturlīdzekļiem nepilngadīgiem bērniem tiesu iedibinātā judikatūra nosaka, ka vecākam, kam nav aizgādības tiesību, jāmaksā uzturlīdzekļi tam vecākam, kurš personīgi rūpējas par bērnu, un šie maksājumi jāveic katru mēnesi līdz noteiktam datumam.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Uzturlīdzekļu maksājumu izpildi nodrošina ar tiesu izpildītāju starpniecību. Izpildes procedūras uzsāk pēc tam, kad ir saņemts priekšlikums par izpildi. Procedūru reglamentē grozītais Slovākijas Republikas Valsts padomes Likums Nr. 233/1995 par tiesu izpildītājiem un apķīlāšanas darbībām ("Likums par izpildes procedūru"), ar ko groza dažus citus tiesību aktus. Visbiežāk uzturēšanas saistību izpildi panāk, uzliekot arestu parādnieka ieņēmumiem vai citiem ienākumiem. Ja ir izdots izpildes rīkojums, kas uzliek pienākumu maksāt naudas summu, papildus parādnieka ieņēmumu vai citu ienākumu arestam var izmantot citas iespējas, lai panāktu nokavēto uzturlīdzekļu maksājumu atgūšanu: šādas iespējas ir rīkojums par parāda piedziņu no trešās personas, kustamā īpašuma pārdošana, vērtspapīru pārdošana, nekustamā īpašuma pārdošana, uzņēmuma pārdošana vai rīkojums par autovadītāja apliecības darbības apturēšanu. Pēdējā minētā iespēja ir īpaši svarīga saistībā ar uzturlīdzekļu piedziņu. Tiesu izpildītājs var pieprasīt apturēt ikvienas personas autovadītāja apliecības darbību, ja šī persona nepakļaujas tiesas rīkojumam par uzturlīdzekļu piešķiršanu. Tiesu izpildītājs arī nodod kompetentajai policijas

struktūrvienībai izpildes rīkojumus par autovadītāja apliecības darbības apturēšanu. Tiklīdz neizpildes iemesli ir novērsti, tiesu izpildītājs nekavējoties izdod rīkojumu par autovadītāja apliecības darbības atjaunošanu.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Ģimenes tiesību likuma 77. pants paredz, ka uzturlīdzekļu prasījumu piedziņai nav noilguma perioda. Taču uzturlīdzekļus var piešķirt, tikai sākot no tiesvedības uzsākšanas datuma. Rīkojumu par uzturlīdzekļu maksājumiem nepilngadīgam bērnam var izdot ar atpakaļejošu spēku ne vēlāk kā trīs gadu laikā no tiesvedības sākšanās, taču ir nepieciešams pamatojums, lai piemērotu šādu īpašu apsvērumu. Noilguma periodu piemēro tiesībām uz dažādiem periodiskiem uzturlīdzekļu maksājumiem.

Civilkodeksa (Likums Nr. 40/1964) 101. pantā paredzēti šādi noilguma periodi:

(1) Ja tiesības noteiktas ar galīgu tiesas vai citas struktūras nolēmumu, tās izbeidzas 10 gadus pēc dienas, kad tās bijušas izpildāmas. Ja atbildīgā puse ir rakstiski atzinusi tiesības, apstiprinot pamatojumu un maksājamo summu, tad tiesības izbeidzas 10 gadus pēc dienas, kad sniegts šāds apstiprinājums; ja apstiprinājumā norādīts izpildes termiņš, noilguma periods sākas no šā termiņa beigu datuma.

(2) Tāds pats noilguma termiņš piemērojams atsevišķajiem maksājumiem, kas norādīti nolēmumā vai tiesību apstiprinājumā; atsevišķo maksājumu noilguma periods sākas no to izpildes termiņa beigu datuma. Ja viena maksājuma neizpildes dēļ iestājas visa parāda nomaksas termiņš, 10 gadu noilguma periods sākas no neveiktā maksājuma termiņa beigu datuma.

(3) Procentu maksājumu un periodisko maksājumu noilguma periods ir trīs gadi; taču, ja tiesības ir noteiktas galīgā spriedumā vai atzītās rakstiskā apstiprinājumā, šis noilguma periods attiecas tikai uz tiem procentu maksājumiem un periodiskajiem maksājumiem, kuru nomaksas termiņš iestājies pēc tam, kad spriedums kļuvis galīgs vai kad sniegts apstiprinājums.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Nav paredzēta īpaša iestāde, kas sniegtu palīdzību vai palīdzētu atgūt uzturlīdzekļus valsts iekšējās lietās.

Lietās, kur ir iesaistīts ārvalstis, palīdzību var sniegt Bērnu un jauniešu starptautiskās juridiskās aizsardzības centrs (*Centrum pre medzinárodnoprávnou ochranu dětí a mládeže*). Centrs palīdz piedzīt uzturlīdzekļus tajos gadījumos, kad persona, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus bērnam, dzīvo ārvalstīs, bet saņēmējs dzīvo Slovērijā, kā arī pretējā gadījumā, proti, kad saņēmējs dzīvo ārvalstīs un piedzen uzturlīdzekļus no parādnieka, kura pastāvīgā dzīvesvieta atrodas Slovērijā.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Likums Nr. 201/2008 par uzturlīdzekļu aizstāšanas pabalstu un par grozījumiem Likumā Nr. 36/2005, ar ko reglamentē ģimenes tiesības un groza dažus citus tiesību aktus, Slovērijas Republikas Konstitucionālās tiesas (*Ústavný súd*) Lēmuma Nr. 615/2006 nozīmē paredz mehānismu, saskaņā ar kuru valsts (Darba, sociālo un ģimenes lietu iestāde — *úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*) var uzturlīdzekļu aizstāšanas pabalstu izmaksāt saņēmējam avansā. Ar uzturlīdzekļu aizstāšanas pabalstu sedz uzturlīdzekļus apgādājamam bērnam tajos gadījumos, kad persona, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, neveic maksājumu, ko tiesa piespriedusi ar galīgo nolēmumu vai ko paredz tiesas atzīta vienošanās.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Jā.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Bērnu un jauniešu starptautiskās juridiskās aizsardzības centru izveidoja Slovērijas Darba, sociālo un ģimenes lietu ministrija, kas to tieši pārvalda kā valsts finansētu organizāciju, kura nodrošina juridisko aizsardzību bērniem un jauniešiem gadījumos, kad ir iesaistīts ārvalstis. Centrs sniedz pakalpojumus visā Slovērijā un darbojas kopš 1993. gada 1. februāra.

Saskaņā ar grozīto Likumu Nr. 195/1998 par sociālo palīdzību centrs kopš 1998. gada 1. jūlija ir klasificēts kā valdības sociālās palīdzības iestāde.

Kontaktinformācija/adrese:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava

E-pasts: cipc@cipc.gov.sk, info@cipc.gov.sk,

Tālr.: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248

Fakss: + 421 2 2046 3258; diennakts tālruņa līnija (tikai ārkārtas gadījumos): + 421 915 405 954.

Slovērijas Republikā centrs ir centrālā iestāde atbilstīgi Padomes 2008. gada 18. decembra Regulai (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās ("Uzturēšanas saistību regula") un Hāgas 2007. gada Konvencijai par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Jūs nevarat ārvalstīs celtu prasību tieši adresēt centram. Uzturlīdzekļu maksājumu prasītājam, kas dzīvo citā valstī, jāsaazinās ar attiecīgās valsts kompetentajām iestādēm, kuras pēc tam pārsūta prasību Slovērijas centram.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Slovērijas Republikai ir saistošs Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Pārrobežu uzturlīdzekļu lietās juridiskās palīdzības sniegšanu nosaka Uzturēšanas saistību regulas 44. panta 3. punkta piemērošana. Slovērijas centrālā iestāde ir **Bērnu un jauniešu starptautiskās juridiskās aizsardzības centrs**. Tas savus pakalpojumus sniedz bez maksas, tādējādi pusēm parastajā tiesvedībā par uzturēšanas saistību noteikšanu vai mainīšanu Slovērijā ir iespēja īstenot šo tiesvedību bez juridiskās palīdzības.

Ja tiesvedību nav iespējams īstenot bez juridiskās palīdzības, tā bez maksas tiek sniegta personām, kas nav sasniegušas 21 gada vecumu, kā noteikts regulas 46. pantā. Juridisko palīdzību nodrošina **Juridiskās palīdzības centrs** atbilstīgi grozītajam Likumam Nr. 327/2005 par juridiskās palīdzības sniegšanu finansiālās grūtībās esošām personām ("Juridiskās palīdzības likums").

Gadījumos, kad nav piemērojams regulas 46. pants, juridisko palīdzību saskaņā ar Juridiskās palīdzības likumu bez maksas nodrošina prasītājiem, kuri atbilst likumā noteiktajiem kritērijiem.

Prasītājiem, kuri neatbilst kritērijiem, ir jāmaksā tiesas nodevas, kas noteiktas Likumā Nr. 71/1992 par tiesu nodevām un maksu par izrakstiem no sodmības reģistra. Likumā paredzētās tiesu nodevas neiekasē tiesvedībā, kura attiecas uz lietām par savstarpēju uzturlīdzekļu maksāšanas pienākumu starp vecākiem un bērniem. No tiesas nodevu maksāšanas individuāli atbrīvo arī prasītājus tiesvedībā, kurā lemj par uzturlīdzekļu piešķiršanu vai palielināšanu. Tiesvedības

puses papildus sedz tiesāšanās izdevumus, kas radušies pusēm un viņu pārstāvjiem. Sadalāmos izdevumus puses sedz proporcionāli katras puses iesaistei lietā un tiesvedībā. Ja tiek piešķirti uzturlīdzekļi pilngadīgai personai, tiesa nosaka, ka prasītājam, kuram spriedums bijis labvēlīgs, tiek atlīdzināti uzdevumi, kas nepieciešami, lai pienācīgi īstenotu savas tiesības un aizsargātu tās attiecībā pret zaudējušo pusi.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Centrālā iestāde Uzturēšanas saistību regulas 49. panta 1. punkta nozīmē ir Bērnu un jauniešu starptautiskās aizsardzības centrs, kas darbību sāka 1993. gada 1. februārī. Tā kā centrs jau pirms Uzturēšanas saistību regulas pieņemšanas darbojās kā pārsūlītāja iestāde un saņēmēja iestāde uzturlīdzekļu piedziņas lietās saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem (īpaši 1956. gada 20. jūnija Konvenciju par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs), nebija nepieciešams veikt īpašus pasākumus attiecībā uz centrālās iestādes uzdevumiem, kas noteikti minētās regulas 51. pantā. Kad stājās spēkā Uzturēšanas saistību regula, centram bija tikai jāievieš nelielas organizatoriskas izmaiņas attiecībā uz darbiniekiem.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsaukmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Somija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturlīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturlīdzekļi citai personai?

Bērnu uzturēšanas noteikumus regulē (Somijas) Bērnu uzturēšanas likums (704/1975).

Saskaņā ar šo likumu bērnam ir tiesības uz pienācīgu uzturēšanu. Tas nozīmē apmierināt bērnu materiālās un psiholoģiskās vajadzības dažādās attīstības stadijās un segt izmaksas par viņu aprūpi un izglītību atkarībā no nepieciešamības, kā arī citus saistītos izdevumus.

Bērnam ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus no vecākiem, kuri par to ir atbildīgi, atkarībā no viņu spējām. Ja kāds no vecākiem nepilda savu lomu bērna uzturēšanā vai ja bērns nedzīvo ar kādu no vecākiem pastāvīgi, vecākam var likt maksāt uzturnaudu par bērnu.

Vecākiem nav tiesību saņemt uzturlīdzekļus no sava bērna.

Laulātajam maksājamo uzturlīdzekļu noteikumus regulē (Somijas) Laulību likums (234/1929).

Laulībā katram laulātajam ir noteikta loma ģimenes kopējās mājaisaimniecības izdevumu segšanā un otra laulātā uzturēšanā atbilstoši savām spējām.

Ja laulātais nepilda savas uzturēšanas saistības vai ja laulātie dzīvo atsevišķi, vienam no laulātajiem var likt maksāt uzturlīdzekļus otram.

Pēc šķiršanās vienai pusei ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus savam bijušajam laulātajam, ja puses par to ir noslēgušas vienošanos un vietējais sociālais dienests to ir apstiprinājis. Ja laulātie šķiras, tiesa var piespriest vienai pusei maksāt uzturlīdzekļus otrai pusei, kura to pieprasa. Taču Somijas tiesu praksē pienākums maksāt uzturlīdzekļus otrai pusei tiek noteikts reti. Parasti puses pēc šķiršanās uztur sevi pašas.

Laulātā tiesības saņemt uzturlīdzekļus no bijušā partnera beidzas, kad puse, kura saņem uzturlīdzekļus, apprecas vēlreiz.

Tas, kas ir iekļauts tiesību aktos attiecībā uz laulātajiem, attiecas arī uz pāriem reģistrētās partnerattiecībās.

Citu personisko attiecību ietvaros pusēm nav pienākuma maksāt uzturlīdzekļus.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturlīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Bērna tiesības saņemt uzturlīdzekļus no vecākiem beidzas tad, kad bērns ir sasniedzis 18 gadu vecumu.

Vecāki ir atbildīgi arī par sava bērna izglītības izmaksām pēc tam, kad bērns ir sasniedzis 18 gadu vecumu, ja tās tiek uzskatītas par pamatotām. Somijas tiesu praksē gan šāda parādība ir reta.

Lūdzam skatīt arī 1. jautājumu.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturlīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementī?

Gan puse, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, gan puse, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, var sazināties ar Sociālās labklājības departamentu, kas var palīdzēt izstrādāt vienošanos par uzturnaudu. Sociālās labklājības departamenta apstiprināta vienošanās ir izpildāma tieši, tāpat kā tiesas spriedums.

Bērnu uzturēšanas likuma 8. panta a) apakšpunktā ir teikts, ka, pat ja bērnam vai pusei, kuras pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus, nav pastāvīgas dzīvesvietas Somijā, Sociālās labklājības departaments var apstiprināt vienošanos par uzturēšanu, ja tiesai Somijā ir jurisdikcija attiecīgajā lietā saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 3. vai 6. pantu un ja puses ir vienojušās, ka pienākumu attiecībā uz uzturēšanu saskaņā ar 7. pantu 2007. gada 23. novembra Hāgas protokolā par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem regulē Somijas likumi.

Uzturēšanas strīda gadījumā puse, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, vai puse, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, var iesniegt lietu tiesā, aizpildot pieteikumu par izsaukumu uz tiesu.

Laulātie var noslēgt neoficiālu rakstveida vienošanos par uzturēšanu un lūgt vietējam sociālajam dienestam to apstiprināt. Iestāde pēc attiecīga lūguma palīdz pusēm izstrādāt vienošanos.

Uzturēšanas lietu, kurā iesaistīti divi laulātie, var iesniegt tiesā, aizpildot pieteikumu par izsaukumu uz tiesu.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bēma vārdā?

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Pārrobežu uzturēšanas lietām ir piemērojama Padomes Regula (EK) Nr. 4/2009 un tās noteikumi attiecībā uz jurisdikciju.

Dalībvalstīs uzturēšanas saistību lietās jurisdikcija ir:

atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas tiesai vai

creditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesai; vai

tiesai, kurai saskaņā ar tiesas valsts tiesību aktiem ir jurisdikcija noteikt personas juridisko statusu, ja jautājums par uzturēšanu ir saistīts ar šādu tiesvedību un ja vien jurisdikcijas pamats nav tikai vienas puses pilsonība; vai

tiesai, kurai saskaņā ar tiesas valsts tiesību aktiem ir jurisdikcija noteikt vecāku atbildību, ja jautājums par uzturēšanu ir saistīts ar šādu tiesvedību un ja vien jurisdikcijas pamats nav tikai vienas puses pilsonība.

Ja lieta nav saistīta ar pārrobežu jautājumiem, noteikumi par jurisdikciju ir atrodami (Somijas) Tiesas procesa kodeksā (4/1734).

Saskaņā ar Tiesas procesa kodeksa 10. nodaļas 1. pantu prasību pret fizisku personu izskata tajā rajona tiesā, kuras jurisdikcijā ir personas pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta. Saskaņā ar 10. nodaļas 9. pantu prasību par uzturēdzekļiem var izskatīt arī tajā rajona tiesā, kuras jurisdikcijā ir tās puses pastāvīgā vai pagaidu dzīvesvieta, kura pieprasa vai saņem uzturēdzekļus.

Ja lieta ir saistīta ar šķiršanos vai kopdzīves izbeigšanu, ir iespējamas prasības attiecībā uz vienošanos par uzturēšanu, bērna aizgādību vai saskarsmes tiesībām vai citas prasības saistībā ar šķiršanos vai kopdzīves izbeigšanu. Tādā gadījumā jurisdikcija ir tiesai, kurā tiek izskatīta šķiršanās lieta.

Ja uzturēdzekļu prasība ir saistīta ar tiesvedību par bērna aizgādību vai paternitātes noteikšanu, tiesas process par uzturēdzekļiem var notikt tajā pašā tiesā, kurā notiek tiesvedība attiecībā uz pirmo lietu.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uzsākt tiesvedību bez pārstāvja (advokāta). Taču pusei tiesvedībā parasti ir nepieciešama speciālistu palīdzība, tāpēc ir ieteicams izmantot pārstāvja vai advokāta pakalpojumus.

Pārrobežu uzturēšanas lietās iesaistītās puses var vērsties centrālajā iestādē.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Lietas izskatīšanai tiesā ir piemērojama nodeva. Tiesa pieprasa nodevas samaksu, un piemērojamā summa (86–200 EUR) ir atkarīga no tiesas un nepieciešamības izskatīt lietu. (📄 [Rajona tiesu piemērotās nodevas](#)).

Noteikumus par pieteikuma iesniedzēja tiesībām uz juridisko palīdzību regulē (Somijas) Juridiskās palīdzības likums un (Somijas) Likums par centrālo iestādi Somijā noteiktās starptautiskās lietās saistībā ar uzturēšanu (1076/2010). Ārvalstīs dzīvojošs pieteikuma iesniedzējs arī var saņemt juridisko palīdzību uzturēšanas lietās, pamatojoties uz īpašu abpusēju nolīgumu. Šādus nolīgumus Somija ir noslēgusi ar atsevišķiem Amerikas Savienoto Valstu štatiem un atsevišķām Kanādas provincēm.

Plašāka informācija par juridisko palīdzību Somijā pieejama tīmekļa vietnē 📄 <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

8 Kāda veida uzturēdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturēdzekļu apmērs? Vai tiesas nolēmumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Noteikumus attiecībā uz uzturēdzekļiem, kas maksājami par bērnu, regulē Bērnu uzturēšanas likums (704/1975).

Parasti uzturnaudu maksā skaidrā naudā ikmēneša avansa maksājuma formā, ja vien nav norunāts vai noteikts citādi. Izņēmuma kārtā uzturēdzekļus ir iespējams pieprasīt vienreizēja maksājuma, kā arī kustamā vai nekustamā īpašuma formā.

Somijā par bērnu maksājamo uzturēdzekļu apmēru nenosaka pēc tabulas. Katrs gadījums tiek izskatīts atsevišķi. Saskaņā ar likuma 1. pantu bērnam ir tiesības uz pienācīgu uzturēšanu. Tas nozīmē apmierināt bērnu materiālās un psiholoģiskās vajadzības dažādās attīstības stadijās un segt izmaksas par viņu aprūpi un izglītību atkarībā no nepieciešamības, kā arī citas saistītās izmaksas. Saskaņā ar 2. pantu vecāki ir atbildīgi par savu bērnu uzturēšanu, ņemot vērā savas spējas. Izvērtējot šīs spējas, tiek ņemts vērā viņu vecums, darbspēja, iespēja iegūt ienesīgu darbu, viņiem piederošie īpašumi un līdzekļi un citi aspekti attiecībā uz juridisko atbildību nodrošināt bērna uzturēšanu. Izvērtējot vecāku atbildības apmēru attiecībā uz uzturēšanu, tiek ņemta vērā arī bērna spēja un iespējas uzņemties atbildību par sevis uzturēšanu, kā arī faktori, kuru dēļ vecāki nespēj segt izdevumus par bērna uzturēšanu, vai saistītie izdevumi tiek pēc iespējas samazināti.

Maksājamās uzturnaudas apjoms periodiski tiek automatiski palielināts atbilstīgi dzīves dārdzības pieaugumam. Papildus noteikumi par automatisko palielināšanu ir iekļauti (Somijas) Likumā par noteiktu uzturēdzekļu maksājumu sasaisti ar dzīves dārdzības indeksu (583/2008).

Uzturnaudas apjomu un maksāšanas metodi var mainīt ar vienošanos vai tiesas spriedumu, ja pēc uzturnaudas apstiprināšanas ir būtiski mainījušies apstākļi, kas dod pamatu uzskatīt izmaiņas par pamatotām, ņemot vērā situāciju attiecībā uz bērnu un vecāku, kurš maksā uzturēdzekļus.

Laulātajam maksājamo uzturēdzekļu noteikumi ir paredzēti Laulību likumā. Taču Somijas tiesu praksē pienākums maksāt uzturēdzekļus otrai pusei tiek noteikts reti. Parasti puses pēc šķiršanās uztur sevi pašas.

Uzturnaudu skaidras naudas formā var pieprasīt maksāt nepārtraukti vai līdz brīdim, kad beidzas fiksētais maksāšanas periods, kas noteikts ar vienošanos, nolēmumu vai spriedumu. Tomēr uzturēdzekļus var pieprasīt maksāt arī vienreizēja maksājuma formā, ja to atļauj tās puses finansiālais stāvoklis, kurai ir pienākums maksāt uzturēdzekļus, kā arī citi faktori. Uzturēdzekļus var pieprasīt maksāt arī kustamo vai nekustamo īpašumu formā.

Lai atspoguļotu dzīves dārdzības pieaugumu, maksājamās uzturnaudas apjoms periodiski tiek automatiski palielināts. Papildus noteikumi par automatisko palielināšanu ir iekļauti (Somijas) Likumā par noteiktu uzturēdzekļu maksājumu sasaisti ar dzīves dārdzības indeksu (583/2008).

Tiesas lēmumu vai spriedumu vai abu laulāto noslēgtu vienošanos var grozīt, ja grozījumi ir uzskatāmi par pamatotiem, ņemot vērā mainījušos apstākļus. Tomēr nedrīkst grozīt lēmumu, spriedumu vai vienošanos, ar kuru ir noteikts, ka uzturēdzekļi jāmaksā vienreizēja maksājuma formā, kad maksājums jau ir veikts. Abu laulāto noslēgtu vienošanos par uzturēšanu var grozīt, ja vienošanās ir uzskatāma par nepamatotu. Saskaņā ar likumu pienākums periodiski maksāt uzturēdzekļus vairs nav spēkā, ja puse, kurai ir tiesības saņemt uzturēdzekļus, apprecas vēlreiz.

9 Kā un kam uzturēdzekļi tiks maksāti?

Uzturnauda par bērnu tiek maksāta bērna aizbildnim (pārskaitot to uz viņa bankas kontu).

Uzturnauda par laulāto tiek maksāta pašam laulātajam (pārskaitot to uz viņa bankas kontu).

Parasti uzturnaudu maksā skaidrā naudā ikmēneša avansa maksājuma formā, ja vien nav norunāts vai noteikts citādi. Izņēmuma kārtā uzturēdzekļus ir iespējams pieprasīt vienreizēja maksājuma, kā arī kustamā vai nekustamā īpašuma formā.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturēdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Pusei, kura ir tiesīga saņemt uzturnaudu, vai, izpildot noteiktus nosacījumus, Somijas Sociālās apdrošināšanas aģentūrai (*Ke/a*) (sk. 12. jautājumu) ir tiesības vērsties tiesā, lai pieprasītu uzturēdzekļu samaksu, ja puse, kuras pienākums ir maksāt uzturēdzekļus, nemaksā tiesas noteikto vai ar vienošanos norādīto uzturnaudu.

Puse, kura ir tiesīga saņemt uzturnaudu, var pieprasīt tiesu izpildītājam izpildīt uzturēšanas vienošanos vai nolēmumu, kā norādīts (Somijas) Izpildes likumā. Vietējais sociālais dienests arī var sniegt padomus ģimenes tiesību jautājumos.

Ja laulātais, kura pienākums ir maksāt uzturēdzekļus, to nedara, pārkāpjot vienošanos, ko apstiprinājis vietējais sociālais dienests, vai tiesas lēmumu vai spriedumu, puse, kura ir tiesīga saņemt uzturēdzekļus, var pieprasīt tiesu izpildītājam izpildīt vienošanos vai lēmumu/spriedumu, kā norādīts Izpildes likumā.

11 Īsumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Izpilde un parādnieka aizsardzības noteikumi

Ja lieta tiek nodota izpildiestādei, parādniekam vispirms tiek nosūtīts paziņojums par tiesvedību un atgādinājums par samaksu. Parasti parādniekam ir jādod iespēja veikt maksājumu pēc atgādinājuma saņemšanas.

Ja parādnieks pēc atgādinājuma saņemšanas nemaksā un labprātīgi nesazinās ar izpildiestādi par samaksu, izpildiestāde sāk izmeklēšanu attiecībā uz parādnieka ienākumiem un līdzekļiem, izskatot reģistrētos datus.

Parādnieka ienākumu un līdzekļu izmeklēšana un jebkura turpmāka izmeklēšana ir strikti regulēta.

Lielākajā daļā gadījumos parādnieka ieņēmumi un bankas konta līdzekļi tiek apķīlāti. Parasti var apķīlāt trešdaļu parādnieka algas, pensijas, bezdarbnieka pabalsta vai maternitātes pabalsta. Par ienākumiem uzskata arī atvaļinājumu prēmijas, papildu prēmijas, honorārus un citus saņemtos maksājumus.

Apķīlājamo summu aprēķina no neto ieņēmumiem. Sociālie pabalsti un labturības maksājumi, piemēram, mājokļa un bērna pabalsts, netiek pieskaitīti. Ir iespējams vienoties par maksājumu plānu kā alternatīvu periodiskai ienākumu apķīlāšanai.

Izpildes pasākumos un maksājumu plānos vienmēr tiek ņemta vērā parādnieka līdzekļu daļa, kas ir aizsargāta ar likumu, proti, atlikusī summa, kas nepieciešama, lai viņš varētu izdzīvot. Aizsargātā daļa tiek mainīta atbilstoši nacionālajam pensiju indeksam. Aizsargāto daļu piemēri ir apskatāmi tīmekļa vietnē <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/velallisenauulosotossa/palkanulosmittaus.html>.

Parādniekam ir tiesības uz pārsūdzību, taču parāda piedziņas process netiek apturēts, ja vien tiesa to nenolemj atsevišķi.

Noilgums attiecībā uz uzturlīdzekļu parādu

Bērnu uzturēšanas likuma 16. panta c) apakšpunktā ir teikts, ka periodiski maksāta uzturina un visi saistībā ar to aprēķinātie kavējumu procenti no puses, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, ir jāpiedzen piecu gadu laikā no tā gada sākuma, kas seko gadam, kurā jāveic maksājums. Citādi tiesības saņemt maksājumu ir zaudētas. Turpretī uzturlīdzekļi vienreizēja maksājuma formā un jebkādi kavējumu procenti saistībā ar to ir jāpiedzen piecu gadu laikā no brīža, kad ir jāveic uzturina maksājums, un ne vēlāk kā piecu gadu laikā no brīža, kad uzturina saņēmējs sasniedzis pilngadību.

Līdzīgi arī Sociālās apdrošināšanas aģentūrai bērna uzturina, ko tā maksā par pusi, kurai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus, ir jāpiedzen piecu gadu laikā no tā gada sākuma, kas seko gadam, kurā bija jāveic uzturina maksājums, par kuru ir izmaksāts pabalsts, radot parādu. Citādi tiesības saņemt maksājumu ir zaudētas (Bērnu uzturēšanas pabalstu likuma 580/2008 22. pants).

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Ja puse, kuras pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus, nemaksā uzturlīdzekļus saskaņā ar vienošanos, uzturlīdzekļu saņēmējam ir jāpieprasa tiesu izpildītājam piedzīt nesamaksāto summu. Izpildiestāde sniedz norādījumus par to, kā to pieprasīt. Vietējais sociālais dienests arī var sniegt padomus ģimenes tiesību jautājumos. Lūdzam skatīt 13. un 14. jautājumu. Izpildiestāde nepieprasa samaksu par uzturlīdzekļu maksājumu piedziņu. Plašāka informācija par procedūru pieejama tīmekļa vietnē <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index.html>.

Ja puse, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, saņem bērna uzturēšanas pabalstu no Somijas Sociālās apdrošināšanas aģentūras (*Kela*) tādēļ, ka otra puse neveic uzturina maksājumus, tā var neuzsākt lietu par uzturlīdzekļu maksājumu piedziņu. Ja *Kela* maksā bērna uzturēšanas pabalstu, tā pārņem tiesības uz uzturina saņemšanu tādā apmērā, kas atbilst izmaksātajai bērna uzturēšanas pabalsta summai (*regresa tiesības*) (Bērnu uzturēšanas likuma 580/2008 19. pants). Ja saskaņotā uzturina summa ir lielāka par *Kela* maksāto bērna uzturēšanas pabalstu un puse, kuras pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus, tos nemaksā, *Kela* apmaksā bērna uzturēšanas pabalstu pilnā apmērā un piedzen nesamaksāto uzturina no šīs puses pilnā apmērā. Ja rezultāts ir sekmīgs, *Kela* pēc parāda piedziņas samaksā uzturina un bērna uzturēšanas pabalsta starpību vecākam, kuram ir aizgādība pār bērnu. Pārrobežu lietās par uzturlīdzekļu piedziņu iesaistītās puses var vērsties Tieslietu ministrijā kā centrālajā iestādē.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Ja puse, kuras pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus, nemaksā to, ko tā ir parādā saskaņā ar uzturēšanas vienošanos vai nolēmumu attiecībā uz Somijā dzīvojošu bērnu, bērnam ir tiesības saņemt bērna uzturēšanas pabalstu no Somijas Sociālās apdrošināšanas aģentūras (*Kela*). Informācija par *Kela* maksātā bērna uzturēšanas pabalsta apmēru ir pieejama tīmekļa vietnē <http://www.kela.fi/elatustuki> (Likums par noteiktu uzturlīdzekļu maksājumu sasaisti ar dzīves dārdzības indeksu (583/2008)).

Bērna uzturēšanas pabalstu ir iespējams saņemt arī tad, ja bērna uzturina maksājums ir noteikts saskaņā ar uzturēšanas vienošanos vai nolēmumu par mazāku summu nekā attiecīgajā brīdī maksājama bērna uzturēšanas pabalsts, kas saistīts ar tā laulāta finansiālajām grūtībām, kura pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus. Tādos gadījumos *Kela* maksā bērna uzturēšanas pabalsta un uzturina starpību. Papildus bērns saņem no parādnieka uzturina, kas norādīta uzturēšanas vienošanās vai nolēmumā. Ja puse, kuras pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus, nevar samaksāt uzturina, attiecīgā summa var būt arī 0 EUR. Tādos gadījumos *Kela* maksā bērna uzturēšanas pabalstu pilnā apmērā.

Noteikumi par prasībām, kas regulē bērna uzturēšanas pabalsta saņemšanu, ir paredzēti Bērnu uzturēšanas likumā (580/2008). Bērna uzturēšanas pabalsts tiek piešķirts pēc iesnieguma saņemšanas no bērna aizbildņa vai likumiskā pārstāvja, vai kāda, kurš uzņemies godprātīgas rūpes par bērnu. Tam var pieteikties arī bērns, kurš sasniedzis 15 gadu vecumu, ja viņš dzīvo atsevišķi. Bērna uzturēšanas pabalsta maksāšana neatbrīvo attiecīgo pusi no pienākuma maksāt uzturina pilnā apmērā. Ja *Kela* nolemj maksāt bērna uzturēšanas pabalstu, pamatojoties uz uzturina nemaksāšanu, tai ir tiesības un pienākums piedzīt nesamaksātos uzturlīdzekļu maksājumus no attiecīgās puses.

Laulātais, kuram ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, bērna uzturina var saņemt tikai no sava laulātā.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Tieslietu ministrija ir centrālā iestāde Somijā attiecībā uz starptautiskiem nolīgumiem par uzturlīdzekļu piedziņu (skatīt, piemēram, Padomes Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās un Hāgas 2007. gada Konvenciju par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu). Centrālās iestādes pienākumi ietver uzturlīdzekļu pieteikumu saņemšanu, to pārsūtīšanu kompetentajām iestādēm un tiesvedības uzsākšanu saistībā ar pieteikumiem.

Ja puse, kuras pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus, dzīvo valstī, kurā ir spēkā starptautiskie nolīgumi par uzturlīdzekļu piedziņu, pieteikuma iesniedzējs var sazināties ar Tieslietu ministriju, lai piedzītu uzturlīdzekļus attiecīgajā ārvalstī. Ja nepieciešams, pieteikumu iesniedzēji tiek aicināti sazināties ar vietējo juridiskās palīdzības biroju vai privātu advokātu (piemēram, lai noskaidrotu, kā sagatavot pieteikuma dokumentus). Vietējais sociālais dienests arī var sniegt padomus ģimenes tiesību jautājumos.

Ja pusei, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, bērna uzturēšanas pabalstu maksā *Kela*, pamatojoties uz uzturina nemaksāšanu, *Kela* pārņem tiesības uz uzturina saņemšanu tādā apmērā, kādā ir samaksāts bērna uzturēšanas pabalsts (*regresa tiesības*) (Bērnu uzturēšanas likuma 580/2008 19. pants). Tādā gadījumā *Kela* piedzen nesamaksātos uzturlīdzekļu maksājumus tās puses vārdā, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus un kura tādā situācijā nevar rīkoties, lai piedzītu parādu. Ja saskaņotā uzturina ir lielāka nekā *Kela* maksātā pabalsta summa, *Kela* maksā bērna uzturēšanas pabalstu pilnā apmērā un piedzen nesamaksāto uzturina pilnā apmērā no puses, kuras pienākums ir maksāt uzturlīdzekļus. Ja rezultāts ir sekmīgs, *Kela* pēc parāda piedziņas samaksā uzturina un bērna uzturēšanas pabalsta starpību vecākam, kuram ir aizgādība pār bērnu.

Laulātais, kuram ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, bērna uzturšanu var saņemt tikai no sava laulātā. Laulātais, kuram ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, bērna uzturšanu var saņemt tikai no sava laulātā. Šī persona var sazināties ar tiesu izpildītāju un mēģināt noskaidrot, vai ārvalstīs dzīvojošam laulātajam Somijā ir līdzekļi, kurus var apķīlāt saskaņā ar Izpildes likumu. Persona var arī lūgt Tieslietu ministrijas palīdzību uzturlīdzekļu piedziņai ārvalstīs.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Tieslietu ministrijas (centrālās iestādes) kontaktinformācija

Adrese: *Ministry of Justice*

PO BOX 25,

00023 Government

Tālrunis: +358 29516001

Fakss: +358 9 1606 7524

E-pasts: [✉ maintenance.ca@om.fi](mailto:maintenance.ca@om.fi)

Tieslietu ministrijas tīmekļa vietne: [✉ https://oikeusministerio.fi/en/frontpage](https://oikeusministerio.fi/en/frontpage)

Somijas Sociālās apdrošināšanas aģentūras (*Kela*) kontaktinformācija

Adrese: *Kansaneläkelaivos,*

Perintäkeskus

PO BOX 50,

00601 Helsinki

Tālrunis: +358 20 634 4940 (privātpersonas), +358 20 634 4942 (iestādes)

Fakss: +358 20 635 3330

E-pasta adrese: [✉ maintenance@kela.fi](mailto:maintenance@kela.fi)

Kela tīmekļa vietne pieejama šeit: [✉ https://www.kela.fi/web/en](https://www.kela.fi/web/en)

Juridiskās palīdzības biroju tīmekļa vietnes pieejamas šeit: [✉ https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html](https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html)

Vietējo sociālo dienestu kontaktinformācija ir atrodama telefonu grāmatā vai zvanot Somijas uzziņu dienestiem. Zvanot ir jānorāda, kāds vietējais sociālais dienests ir nepieciešams. Somijā ir aptuveni 320 vietējās iestādes (pašvaldības).

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Pieteikuma iesniedzējs citā valstī vislabāko palīdzību saņems, sazinoties ar attiecīgās valsts kompetento centrālo iestādi, kas pēc tam sazināsies ar Somijas Tieslietu ministriju. (Skatiet 13., 14. un 15. jautājumu.)

Pieteikuma iesniedzējs var sazināties arī tieši ar Somijas iestādēm.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Lūdzam skatīt atbildes uz 15. jautājumu.

Ja puse, kurai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus (bērns vai laulātais), un puse, kurai ir pienākums tos maksāt, dzīvo dažādās valstīs, Tieslietu ministrija, kā arī kompetentās iestādes attiecīgajā ārvalstī var palīdzēt abām pusēm šajā lietā. Pieteikuma iesniedzējs (bērns vai laulātais, kuram ir tiesības pieteikties) var lūgt ministriju nodrošināt to, ka spriedums, lēmums vai apstiprināta vienošanās par uzturēšanu, kas izdota/pieņemta ārvalstīs, tiek izpildīta Somijā un izpildes ceļā iegūtie uzturlīdzekļi, apķīlājot maksātāja īpašumu, tiek pārskaitīti uz bankas kontu, ko norādījusi puse, kura saņem uzturlīdzekļus. Taču Tieslietu ministrija nevar maksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā.

Dažādi spēkā esoši starptautiski nolīgumi nozīmē, ka Tieslietu ministrijas kā centrālās iestādes pienākumos ietilpst arī, piemēram, palīdzēt atklāt parādnieka vai kreditora atrašanās vietu, iegūt informāciju par parādnieka vai kreditora ienākumiem un palīdzēt noteikt procentus, ja tā paredzēts uzturlīdzekļu piedziņas procesā.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Ja Tieslietu ministrija vai tās pilnvarota persona, ņemot vērā savas kā centrālās iestādes funkcijas saskaņā ar dažādiem spēkā esošiem starptautiskajiem nolīgumiem, pārstāv pieteikuma iesniedzēju tiesā vai citā Somijas iestādē, pieteikuma iesniedzējam juridiskā palīdzība tiek sniegta bez maksas neatkarīgi no juridiskās palīdzības noteikumiem vai priekšnosacījumiem citos tiesību aktos.

Tas attiecas uz lietām, kas saistītas ar:

noteikšanu, ka citā valstī izdots uzturēšanas nolēmums ir jāapstiprina vai jāizpilda Somijā;

paternitātes noteikšanu;

pienākuma noteikšanu vecākam maksāt uzturlīdzekļus saviem bērnam;

izmaiņām saskaņotajā bērna uzturēšanā, ja pieteikuma iesniedzējs ir bērns vai bērna pārstāvis.

Taču 2.–4. punktā minētais ir piemērojams tikai tad, ja bērns tiesvedības uzsākšanas brīdī nav sasniedzis 21 gada vecumu.

Ja Tieslietu ministrija vai tās pilnvarota persona, ņemot vērā savu kā centrālās iestādes uzdevumu saskaņā ar dažādiem spēkā esošiem starptautiskajiem nolīgumiem, pārstāv pieteikuma iesniedzēju uzturēšanas nolēmuma izpildes procesā, pieteikuma iesniedzējs nesedz izpildes izmaksas.

Citos gadījumos pieteikuma iesniedzējs var lūgt juridisko palīdzību no valsts. Juridiskā palīdzība nozīmē, ka pieteikuma iesniedzējs var izmantot pārstāvja (advokāta) pakalpojumus, lai atrisinātu juridisku lietu, kuru pilnībā vai daļēji finansē valsts. Juridiskā palīdzība ir pieejama visos juridiskajos jautājumos.

Parasti tā ir pieejama tikai lietās, kas tiek izskatītas Somijā. Palīdzības saņemšanai var pieteikties jebkurā valsts juridiskās palīdzības birojā neatkarīgi no tā, kur pieteikuma iesniedzējs dzīvo. Vispraktiskāk ir iesniegt pieteikumu tuvākajā birojā. Pieteikuma iesniedzējam ir jāuzrāda pārskats par saviem ienākumiem, pieprasītajiem izdevumiem, īpašumiem un parādiem. Ir jābūt arī tās lietas aprakstam, kurā ir lūgta juridiskā palīdzība, un informācijai par pieteikuma iesniedzēja juridisko izdevumu apdrošināšanu. Papildu informācija: [✉ https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html](https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html).

Somijas izpildiestādes nepieprasa samaksu par uzturlīdzekļu prasības izpildi.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Saskaņā ar Regulas 51. pantu par centrālo iestādi ir iecelta Tieslietu ministrija. Likumā par centrālo iestādi Somijā noteiktās starptautiskās lietās saistībā ar uzturēšanu (1076/2010) ir iekļauti papildus noteikumi par tās funkcijām.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Uztura prasības - Zviedrija

1 Ko praksē nozīmē jēdzieni "uzturīdzekļi" un "uzturēšanas saistības"? Kurām personām ir jāmaksā uzturīdzekļi citai personai?

Zviedrijas tiesību akti paredz uzturēšanas saistības pret bērniem, laulātajiem un šķirti laulātajiem. Noteikumi par laulāto uzturēšanas saistībām ir piemērojami arī reģistrētajiem partneriem.

Bērni

Vecāki ir atbildīgi par savu bērnu pienācīgu uzturēšanu, ņemot vērā gan bērna vajadzības, gan kopējos vecāku ienākumus. Vecākam, kuram nav nekādu iespēju piedalīties bērna uzturēšanā, nav pienākuma nodrošināt uzturīdzekļus.

Vecākam, kurš nav aizgādnis, kā arī pastāvīgi nedzīvo kopā ar bērnu, jāpilda savas uzturēšanas saistības, maksājot uzturīdzekļu pabalstu. Vecākam, kurš ir aizgādnis kopā ar otru vecāku, arī var būt pienākums nodrošināt uzturīdzekļu pabalstu. Tas jādara tajā gadījumā, ja bērns pastāvīgi dzīvo kopā tikai ar otru vecāku, neatkarīgi no tā, vai šī persona ir neprecējusies vai dzīvo kopā ar citu partneri.

Persona, kas pastāvīgi dzīvo kopā ar citas personas bērnu un ar vecāku, kuram ir bērna aizgādības tiesības, arī ir atbildīga par minētā bērna uzturēšanu, ja puses ir precējušās viena ar otru vai tām ir kopīgs(-i) bērns(-i). Taču patēvs vai pamāte ir atbildīga par bērna uzturēšanu tikai tad, ja bērns nevar saņemt uzturīdzekļus no otra vecāka, proti, no vecāka, ar kuru kopā dzīvo patēvs vai pamāte. Uzturīdzekļu maksājumus nosaka ar tiesas spriedumu vai vecākiem vienoties.

Uzturīdzekļus maksā avansā par katru kalendāro mēnesi. Tiesa var noteikt citu maksājumu grafika veidu, ja tam ir pamatots iemesls.

Puses var arī vienoties, ka turpmākie uzturīdzekļu maksājumi tiks veikti vienreizēja maksājuma veidā vai par periodiem, kas pārsniedz trīs mēnešus. Šāda vienošanās ir spēkā tikai tad, ja tā noformēta rakstveidā divu liecinieku klātbūtnē. Ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem, vienošanās jāapstiprina arī Sociālās apgādes komisijai.

Uzturīdzekļu maksājums vienreizēja maksājuma veidā jāmaksā Sociālās apgādes komisijai, ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem. Komisijai samaksātā summa tiks izmantota, lai no apdrošināšanas kompānijas bērnam iegādātos ikgadēju pabalstu, kas ir atbilstošs uzturēšanas saistībām, ja vien vienošanās to atļauj un ja komisija neuzskata, ka naudas summa var tikt izmantota citā, bērna uzturēšanai atbilstošākā veidā.

Prasību par uzturīdzekļu maksājumu noteikšanu nevar apmierināt ar atpakaļejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus.

Attiecībā uz noteikto uzturīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro piecu gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Laulātie

Laulības laikā katrs no laulātajiem ir atbildīgs par laulāto uzturēšanu. Ja kāds no laulātajiem nevar pilnībā sevi uzturēt, otrs laulātais arī ir atbildīgs par viņa personisko vajadzību nodrošināšanu.

Pēc laulības šķiršanas katrs laulātais ir atbildīgs par sevis uzturēšanu. Tomēr, ja vienam no laulātajiem ir nepieciešama nauda sevis uzturēšanai pārejas periodā, viņam(-ai) ir tiesības uz saprātīgu pabalstu no otra laulātā, ņemot vērā otra laulātā iespējas un citus apstākļus. Izņēmuma gadījumos šādu atbalstu iespējams saņemt ilgāk.

Ja laulātie nevar vienoties par apgādību, strīdu izšķir tiesa.

Pēc laulības šķiršanas uzturīdzekļu pabalstu izmaksā regulāru iemaksu veidā. Tomēr tiesa var pieprasīt izmaksāt arī vienreizēju pabalstu, ja tam ir īpaši iemesli, piemēram, nepieciešamība veikt maksājumu pensijas saņemšanai.

Prasību par uzturīdzekļu maksājumu noteikšanu nevar apmierināt ar atpakaļejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturīdzekļus.

Attiecībā uz noteikto uzturīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro trīs gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

2 Līdz kādam vecumam bērns ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus? Vai uzturēšanas saistību ziņā pastāv atšķirīgi noteikumi attiecībā uz nepilngadīgām un pilngadīgām personām?

Vecāka uzturēšanas saistības parasti izbeidzas, kad bērns ir sasniedzis 18 gadu vecumu. Tomēr, ja bērns vēl nav pabeidzis vidējo izglītību, uzturēšanās saistības paliek spēkā, kamēr bērns turpina mācības skolā, taču ne vēlāk kā līdz bērna 21 gada vecumam. Skola šeit nozīmē obligāto izglītību vai vidusskolu, vai citu līdzīgu vispārējās izglītības iestādi.

3 Vai man būtu jāiesniedz pieteikums kompetentā iestādē vai tiesā, lai saņemtu uzturīdzekļus? Kādi ir galvenie šīs procedūras elementi?

Zviedrijā nepastāv īpaša valdības iestāde, kas nosaka vai palīdz noteikt uzturīdzekļus. Uzturīdzekļu maksājumi var tikt noteikti ar vienošanās vai tiesas lēmuma palīdzību. Ja puses nepadz vienošanos, prasītājam jāvēršas rajona tiesā un jāiesniedz pieteikums par izsaukumu uz tiesu.

4 Vai pieteikumu var iesniegt radnieka (ja var – kādas pakāpes) vai bērna vārdā?

Vecāks, kuram ir aizgādības tiesības, var pieprasīt uzturīdzekļus nepilngadīga bērna vārdā. Ja ir iecelts īpašs aizbildnis, viņam(-ai) arī ir tiesības rīkoties bērna vārdā.

5 Ja plānoju vērsties tiesā, kā es varu uzzināt, kuras tiesas jurisdikcijā ir mana lieta?

Noteikumus par jurisdikciju var sameklēt Vecāku kodeksā, Laulības kodeksā un Tiesas procesa kodeksā. Informāciju var saņemt arī rajona tiesā.

Tiesvedība bērna uzturīdzekļu lietā tiks izskatīta prasītāja pastāvīgajā dzīvesvietā. Ja nav citas kompetentās tiesas, lieta tiks izskatīta Stokholmas rajona tiesā.

Jautājumus par uzturlīdzekļu maksājumiem laulātajam var izskatīt arī laulības šķiršanas prāvā. Laulības lietas izskata rajona tiesa, kas noteikta pēc kāda no laulāto pastāvīgās dzīvesvietas. Ja nevienam no laulātajiem nav pastāvīgas dzīvesvietas Zviedrijā, lieta tiks izskatīta Stokholmas rajona tiesā. Ja tiesvedība attiecībā uz laulātā uzturlīdzekļiem nav uzsākta saistībā ar laulības prāvu, piemēro Tiesas procesa kodeksa 10. nodaļā minētos vispārējos noteikumus par jurisdikciju.

Padomes 2008. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolikumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (Uzturēšanas saistību regula) paredz noteikumus par jurisdikciju pārrobežu lietās.

6 Vai man kā pieteikuma iesniedzējam jāizmanto starpnieka (piem., advokāta, centrālās vai vietējās iestādes u. c.) pakalpojumi, lai uzsāktu tiesvedību? Ja nē – kāda ir kārtība?

Nē. Ikvienai personai, kas vēlas celt prasību tiesā, ir jāiesniedz kompetentajā rajona tiesā iesniegums par izsaukumu uz tiesu.

7 Vai man, lai uzsāktu tiesvedību, būs jāmaksā nodevas? Ja jā, tad kāds būs to apmērs? Vai varu saņemt juridisko palīdzību procesuālo izdevumu segšanai, ja man nav pietiekamu finanšu līdzekļu?

Tiesvedība Zviedrijā ir bezmaksas, neskaitot lietas iesnieguma nodevu, kas šobrīd ir SEK 900. Ja prasītājs iecel juridisko konsultantu vai advokātu, viņam būs jāsedz attiecīgās izmaksas. Papildus izmaksas var arī rasties saistībā ar pierādījumiem, piemēram, par liecinieku pieaicināšanu.

Nav iespējams veikt jebkādas novērtējumus, cik lielas būs šīs izmaksas, jo tās atšķiras atkarībā no skatāmās lietas.

Zināmos apstākļos var piešķirt juridisko palīdzību. Lai saņemtu juridisko palīdzību uzturlīdzekļu lietā, nepieciešams īpašs pamatojums. Šāds pamatojums var pastāvēt, piemēram, ja lietas apstākļi ir sarežģītāki nekā parasti, un tādēļ ir nepieciešama plašāka juridiskā palīdzība.

Ja ir piešķirta juridiskā palīdzība, prasītājam tiek iecelts advokāts, un valsts apmaksā minētās personas atlīdzību, ja prasītājs to nevar atļauties. Juridiskā palīdzība ietver arī izmaksas saistībā ar pierādījumu iesniegšanu, izmeklēšanu, tulkā un tulkotāja pakalpojumiem un mediators atlīdzību. Personai, kurai piešķirta juridiskā palīdzība, ir atbrīvotas arī no konkrētām nodevām, kas tām būtu jāmaksā tiesām un izpildes iestādei (*Kronofogdemyndigheten*).

Personām, kas nav Zviedrijas pilsoņi un neuzturas vai nav uzturējušās Zviedrijā, var piešķirt juridisko palīdzību Zviedrijā ierosinātajās prāvās, ja tam ir pamatots iemesls. Ja prāva ir ierosināta citos valsts tiesās, juridisko palīdzību var piešķirt tikai tām personām, kas uzturas Zviedrijā. Visu ES dalībvalstu pilsoņiem ir tādas pašas tiesības uz juridisko palīdzību kā Zviedrijas pilsoņiem. Dažu citu valstu pilsoņiem arī ir tādas pašas tiesības atbilstīgi īpašam noteikumam, kas paredz, ka šādā gadījumā ir nepieciešams, lai būtu spēkā vienošanās par savstarpīgumu.

Pastāv daži īpaši noteikumi par juridisko palīdzību, kas ir piemērojami ES pārrobežu strīdos, piem., lai nodrošinātu bezmaksas juridisko palīdzību īpašos gadījumos, kas ir atrunāti Uzturēšanas saistību regulā un kas attiecas uz uzturlīdzekļiem, ko vecāks maksā bērnam, kurš ir jaunāks par 21 gadu.

Informāciju par juridisko palīdzību var sameklēt Juridiskās palīdzības iestādes (*Rättshjälpsmyndigheten*) tīmekļa vietnē: <http://www.rattshjalp.se/>.

8 Kāda veida uzturlīdzekļus tiesa visticamāk piespriedīs? Kā tiek aprēķināts uzturlīdzekļu apmērs? Vai tiesas nolikumu ir iespējams pārskatīt, ja mainās dzīves dārdzība vai ģimenes apstākļi? Ja jā – kā (piem., piemērojot automatiskas indeksācijas sistēmu)?

Bērna uzturlīdzekļu summu nosaka, pamatojoties uz normatīvajos aktos noteiktiem kritērijiem. Vecākam, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, no ienākumiem pēc nodokļu nomaksas ir tiesības saglabāt nepieciešamos līdzekļus sevis apgādāšanai. Tie ietver izmaksas par mājokli, kuras aprēķina atsevišķi saprātīgā apmērā. Vēl papildus ir citas dzīvošanas izmaksas, kuras tiek aprēķinātas ar indeksētu standarta summu palīdzību. Turklāt attiecīgais vecāks var saglabāt uzturlīdzekļu summu laulātajam, ar ko viņš(-a) dzīvo kopā, ja tam ir pamatots iemesls. Visbeidzot, vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, var arī saglabāt summu, lai uzturētu bērnus, ar kuriem viņš dzīvo kopā. Daudzums, ko no pārpalikuma var pieprasīt uzturlīdzekļu pabalstam, ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp bērna vajadzībām un otra vecāka iespējām segt bērna apgādības izdevumus. Iespējams veikt zināmus atvilkumus par kontaktēšanās izdevumiem.

Attiecībā uz laulātā uzturlīdzekļiem normatīvos aktos noteiktu kritēriju nav. Tomēr daži no iepriekšminētajiem novērtēšanas kritērijiem kalpo kā vadlīnijas.

Uzturlīdzekļu maksājumi tiek regulāri indeksēti, lai saglabātu to sākotnējo vērtību. Indeksē atspoguļo cenu pamatsummas izmaiņas saskaņā ar Sociālās apdrošināšanas kodeksu, ja vien tiesas lēmumā vai vienošanās dokumentā par uzturlīdzekļu pabalsta noteikšanu nav paredzēts cits noteikums par indeksāciju. Sociālās apdrošināšanas birojs katru gadu nosaka, vai uzturlīdzekļu pabalsts tiks mainīts un par cik procentiem. Izmaiņas, kas parasti tiek veiktas 1. februārī, ir attiecināmas uz uzturlīdzekļu pabalstiem, par kuriem ir pieņemti lēmumi pirms iepriekšējā gada 1. novembra.

Ja puses vienojas, tās var grozīt uzturlīdzekļu summu, noslēdzot jaunu rakstveida vienošanos pat tad, ja uzturlīdzekļu pabalsts iepriekš tika noteikts ar tiesas lēmumu. Tiesa var precizēt lēmumu vai vienošanos, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā apstākļu izmaiņas. Par laika periodu pirms tiesvedības uzsākšanas jebkāda veida izmaiņas no vienas vai otras puses var tikt veiktas tikai attiecībā uz neveikto maksājumu samazināšanu vai atcelšanu. Nepieciešami īpaši iemesli, lai tiesa palielinātu pabalstu šķirtajam laulātajam apstākļu izmaiņu rezultātā.

Tiesa var arī izmainīt uzturlīdzekļu vienošanos, ja vienošanās ir nepamatota, ņemot vērā tās noslēgšanas laikā pastāvošos apstākļus vai citus apstākļus.

Tomēr jau saņemto uzturlīdzekļu atmaksāšanu var pieprasīt tikai tad, ja tam ir īpaši iemesli.

Ja periodisko uzturlīdzekļu pabalstu maksājumu apmērs bērnam nav mainījies sešu gadu laikā citādi kā tikai par indeksēto izmaiņu apmēru, tiesa var pārskatīt turpmāko uzturlīdzekļu maksājumu bez īpašiem iemesliem.

9 Kā un kam uzturlīdzekļi tiks maksāti?

Uzturlīdzekļu pabalsts tiks maksāts apgādājamajam. Ja apgādājamais ir bērns, kas nav sasniedzis 18 gadu vecumu, pabalsts tiks maksāts vecākam, kuram ir aizgādības tiesības un kurš dzīvo kopā ar bērnu.

Uzturlīdzekļi vienreizēja maksājuma veidā ir jāmaksā Sociālās labklājības komitejai, ja bērns ir jaunāks par 18 gadiem.

10 Ja attiecīgā persona (parādnieks) nevēlas uzturlīdzekļus maksāt labprātīgi, kādus piespiedu pasākumus var piemērot?

Izpildes iestādē (*Kronofogdemyndigheten*) var iesniegt pieteikumu par sprieduma izpildi. Šo pieteikumu var iesniegt mutiski vai rakstiski. Kopā ar pieteikumu jāiesniedz rīkojums par izpildi. Saistības rakstveidā, kas parakstītas divu liecinieku klātbūtnē un attiecināmas uz uzturlīdzekļu pabalstu saskaņā ar Laulības kodeksu vai Vecāku kodeksu, tiek izpildītas kā galīgie spriedumi, kam ir likuma spēks.

11 Isumā aprakstiet ierobežojumus, kas attiecas uz izpildes darbībām, jo īpaši noteikumus parādnieka aizsardzībai un noilguma termiņus Jūsu valsts izpildes sistēmā.

Attiecībā uz bērna uzturlīdzekļiem prasību par uzturlīdzekļu maksājuma noteikšanu nevar apmierināt ar atpakāejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus. Attiecībā uz noteikto uzturlīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro piecu gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Attiecībā uz laulātā uzturlīdzekļiem prasību par uzturlīdzekļu maksājuma noteikšanu nevar apmierināt ar atpakāejošu spēku, ja ir pagājuši vairāk nekā trīs gadi kopš prasības celšanas, ja vien tam nepiekrīt persona, kurai ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus. Attiecībā uz noteikto uzturlīdzekļu pabalstu prasījumiem piemēro trīs gadu noilgumu pēc maksājuma termiņa iestāšanās.

Attiecībā uz izpildi pastāv vairāki atbrīvojumi no aresta uzlikšanas. Piemēram, arestu neuzliek apģērbiem un citām precēm, kas paredzētas vienīgi parādnieka personīgai lietošanai, saprātīgā vērtībā, kā arī mājoklim un tā uzturēšanai nepieciešamajiem piederumiem. Ja parādniekam ir ģimene, nosakot, kam tiek piemērots atbrīvojums, jāņem vērā priekšmeti, ko izmanto ģimene, kā arī ģimenes vajadzības.

Arestu var piemērot tikai tai daļai no parādnieka algas, kas pārsniedz viņa vai viņa ģimenes iztikai nepieciešamos līdzekļus. To daļu no parādnieka algas, kurai nevar piemērot arestu (dēvētu par "*förbehållsbeloppet*" jeb "aizsargāto daļu"), nosaka, atsaucoties uz standarta summu. Standarta summa ietver

parastās dzīvošanas izmaksas, izņemot mājokļa izmaksas, ko nosaka atsevišķi un pievieno pie standarta summas. Standarta summu katru gadu nosaka izpildes iestāde.

12 Vai ir kāda organizācija vai iestāde, kas var palīdzēt piedzīt uzturlīdzekļus?

Zviedrijā palīdzību uzturlīdzekļu piedziņas lietās sniedz izpildes iestāde. Pārrobežu lietās apgādājama var saņemt administratīvu palīdzību no Sociālās apdrošināšanas biroja (*Försäkringskassa*), iesniedzot izpildes iestādē piedziņas pieteikumu.

13 Vai organizācijas (valdības vai privātas) var iepriekš pilnībā vai daļēji izmaksāt uzturlīdzekļus parādnieka vietā?

Sociālās apdrošināšanas birojs (*Försäkringskassa*) var izmaksāt uzturēšanas pabalstu SEK 1 273 mēnesī bērnam, kura vecāki ir šķīrušies. Naudu izmaksā vecākam, kam ir aizgādības tiesības, kas dzīvo kopā ar bērnu un kam ir tāda pati pieraksta adrese kā bērnam. Lēmumu par uzturēšanas pabalstu pieņemt pēc pieteikuma iesniegšanas Sociālās apdrošināšanas birojā — iestādē, kas pārvalda sociālo apdrošināšanu. Uzturēšanas pabalsts ir veids, kādā sabiedrība var nodrošināt, ka bērns, kura vecāki ir šķīrušies, saņem noteiktu uzturlīdzekļu apmēru arī tad, ja vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, nepilda savas uzturēšanas saistības. Uzturēšanas pabalstu var piešķirt kā pilnu atbalstu, papildu maksājumu vai atbalstu kopīgas aizgādības gadījumā. Vecākam, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, ir jāatlīdzina valstij maksājumi, ņemot vērā viņa ienākumus un to bērnu kopējo skaitu, kuriem viņam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus. Pienākumu atlīdzināt maksājumu nosaka administratīvā procesā. Taču, ja uzturlīdzekļu pabalsts tiek maksāts tieši vecākam ar aizgādības tiesībām, Sociālās apdrošināšanas biroja izmaksātā uzturlīdzekļu pabalsta summa tiks attiecīgi samazināta (to dēvē par papildu pabalstu).

Ja vecāks, kam ir pienākums nodrošināt uzturlīdzekļus, dzīvo ārvalstīs vai arī dzīvo Zviedrijā, taču saņem algu vai citus ienākumus no citas valsts, Sociālās apdrošināšanas birojs var likt vecākam, kam ir aizgādības tiesības un kas dzīvo kopā ar bērnu, veikt pasākumus, lai nodrošinātu uzturēšanas saistību noteikšanu. Šādos gadījumos Sociālās apdrošināšanas birojs pārņem bērna tiesības uz uzturlīdzekļu pabalstu biroja izmaksātā uzturlīdzekļu pabalsta apmērā. Laulātais nevar saņemt uzturlīdzekļu pabalstu no Sociālās apdrošināšanas biroja.

14 Ja atrodos šajā dalībvalstī un parādnieka dzīvesvieta ir citā valstī:

Pārrobežu lietās prasītājs var saņemt administratīvu palīdzību no Sociālās apdrošināšanas biroja. Sociālās apdrošināšanas birojs (*Försäkringskassa*) ir centrālā iestāde atbilstīgi ES Uzturēšanas saistību regulai un Hāgas 2007. gada 23. novembra Konvencijai par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu (Hāgas 2007. gada Konvencija), kā arī nosūtītāja/saņēmēja iestāde atbilstīgi Ņujorkas 1956. gada Konvencijai par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs.

14.1 Vai varu saņemt palīdzību no kādas iestādes vai privātas organizācijas šajā dalībvalstī?

Skatīt atbildi uz 14. jautājumu.

14.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju?

Sociālās apdrošināšanas biroja kontaktinformācija:

Sociālās apdrošināšanas birojs

Pasta kastīte 1164

SE-621 22 Visbija

Zviedrija

Tālr.: +46 (0)771 17 90 00

Fakss: +46 (0)11 20 411

E-pasts: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Sociālās apdrošināšanas birojs veiks attiecīgus pasākumus, lai sekmētu uzturlīdzekļu piedziņu. Tā uzdevumi kā centrālajai iestādei atbilstīgi Uzturēšanas saistību regulai un Hāgas 2007. gada Konvencijai izriet no regulas un Konvencijas. Piemēram, tas palīdz personām, kam ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus, iesniegt pieteikumu, ko var izdarīt ar iestādes starpniecību, piem., attiecībā uz pieteikumu par lēmumu piešķirt uzturlīdzekļus citā valstī. Lai saņemtu sīkāku informāciju par prasītājiem pieejamās palīdzības veidu, lūdzam sazināties ar Sociālās apdrošināšanas biroju.

15 Ja parādnieks ir šajā dalībvalstī un es atrodos citā valstī:

Prasītājiem, kas vēlas piedzīt uzturlīdzekļus atbilstīgi Ņujorkas 1956. gada Konvencijai par uzturlīdzekļu piedziņu ārvalstīs, jāiesniedz pieteikums savas izcelsmes valsts nosūtītājā iestādē, kura pārsūtīs pieteikumu saņēmējai iestādei Zviedrijā (Sociālās apdrošināšanas birojam).

Tas pats attiecas uz prasītājiem, kas vēlas saņemt pieejamo atbalstu no centrālajām iestādēm atbilstīgi Uzturēšanas saistību regulai vai Hāgas 2007. gada Konvencijai: viņiem jāiesniedz pieteikums savas izcelsmes valsts nosūtītājā iestādē, kura pārsūtīs pieteikumu saņēmējai iestādei Zviedrijā (Sociālās apdrošināšanas birojam).

15.1 Vai varu tieši iesniegt lūgumu šādai iestādei vai privātai organizācijai šajā dalībvalstī?

Skatīt atbildi uz 17. jautājumu. Attiecībā uz pieteikumiem atbilstīgi Uzturēšanas saistību regulai vai Hāgas 2007. gada Konvencijai prasītāji var adresēt prasību tieši kompetentajai iestādei.

15.2 Ja jā – kā sazināties ar šo iestādi vai privāto organizāciju un kāda veida palīdzību iespējams saņemt?

Skatīt atbildi uz 16. jautājumu.

16 Vai šai dalībvalstij ir saistošs 2007. gada Hāgas protokols?

Jā. Zviedrijai ir saistošs Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem (Hāgas Protokols), kura noteikumi ir piemērojami ES kopš 2011. gada 18. jūnija. Saskaņā ar Hāgas Protokolu vispārējs noteikums paredz piemērot tās valsts tiesību aktus, kurā atrodas apgādājamā pastāvīgā dzīvesvieta. Taču, ja tas ir nepieciešams bērna labā, var piemērot tās valsts tiesību aktus, kuras valstspiederīgie ir gan bērns, gan uzturlīdzekļu parādnieks, ja bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktu piemērošana nav bērna interesēs. Tāpat puses var vienoties par piemērojamiem tiesību aktiem, taču šādas vienošanās darbības joma ir ierobežota, ja, piemēram, uzturlīdzekļu lieta attiecas uz bērniem, kas ir jaunāki par 18 gadiem.

17 Ja šai dalībvalstij 2007. gada Hāgas protokols nav saistošs – kādi tiesību akti būs piemērojami uzturēšanas prasībai saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem starptautisko privāttiesību jomā? Kādi ir šie atbilstošie noteikumi starptautisko privāttiesību jomā?

Zviedrijai ir saistošs Hāgas Protokols (skatīt atbildi uz 20. jautājumu).

18 Kādi ir noteikumi par tiesu pieejamību pārrobežu lietās Eiropas Savienībā (atbilstoši Uzturēšanas saistību regulas V nodaļas struktūrai)?

Skatīt atbildi uz 7. jautājumu par vispārējām prasībām juridiskās palīdzības saņemšanai.

ES pārrobežu strīdos piemēro konkrētus īpašos noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību. Ja Uzturēšanas saistību regulā paredzētās prasības juridiskās palīdzības saņemšanai ir izpildītas, juridiskā palīdzība ir jāpiešķir un tā jānodrošina bez maksas, ja prasītājam ir nepieciešams advokāts un šo vajadzību nevar apmierināt citā veidā.

19 Kādus pasākumus šī dalībvalsts ir veikusi, lai nodrošinātu Uzturēšanas saistību regulas 51. pantā minēto funkciju īstenošanu?

Īpaši pasākumi netiek plānoti.

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 16/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.